Gündeme girecek

SENDİKA BÜROSU 25 Haz. 89

K o n u : 17 Haziran 89 tarihli büro toplantısı raporu

1 Ocak 1993 tarihinden itibaren gerçekleştirilmesi kararlaştırılan "Avrupa Birleşik Pazarı" (Av.BP), Bilimsel-Teknik Devrimin kazanımlarının kullanılışının giderek daha da yoğunlaştırılması ve bunun işçilere, emekçilere ve FAC'nin genelinde iş piyasasına yönelik etkileri, yığınsal ve kalıcı işsizlik, yabancı emekçilerin ve özellikle de Türkiyelilerin işsizlikten en fazla etkilenenler olması, FAC toplumunda giderek artan yabancı düşmanlığı, ırkçılık ve gerici, neo-faşist eğilimli partilerin çeşitli parlamentolara girmiş olmaları, yabancılara fiziki saldırıların artışı, yabancılara yönelik yasalar ve bütün bunlara paralel olarak sendikaların yabancılara yönelik bir dizi önemli kararları ve bu kararların yaşama geçirilmesinde biz komünistleri bekleyen yeni görevler, parti olarak sendikal çalışmalarımızı yeniden gözden geçirerek düzenlemeyi ve günün koşullarına uygun bir duruma getirmeyi gerektiriyor.

Sendikal Büro'muz (SB) bu gelişmeler ışığında 17 Haziran 1989 günü, 8 kişilik kadrosunun 6'nın katılımıyla toplandı.

Böyle bir büronun kuruluş amacının anlatılması, kurulmasının gerekli olup olmadığı konusunda büro üyelerinin görüşlerinin alınması ve kurulmasının gerekliliği üzerinde görüş birliği sağlanmasından sonra, tartışmalara geçildi.

Bu tartışmaların sonuçlarını şöyle toplayabiliriz :

SB : TBKP'nin FAC parti örgütünün, parti üst yönetim organlarının ve tüm parti örgütlerinin, geçmişteki sendikal çalışma ve eylemlere bakış ve yaklaşımındaki tavırlarından da deneyler ve dersler çıkararak, Avrupa ve FAC'de sendikal alandaki gelişmelere daha duyarlı yaklaşması gerektiği, gelişmeleri daha yakından izleyerek, anında reaksiyon ve gereğinde diğer güçlerle birlikte aksiyon göstermesi gerektiği kanısındadır.

SB : Bu konularda parti genelinin, parti üst yönetim organlarının Avrupa ve FAC'deki sendikal hareket ve gelişmelere yönelik bakış açılarının gelişmesi ve yönlendirilmesine katkı amacıyla, görüş ve fikirlerinin oluşmasına yardımcı olmayı bir görev bilir.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

SB : TBKP üyelerinin ve parti örgütlerinin, sendikal çalışmaları FAC'de varolan birlik sendikaları içersinde, onların eylemleri ve çalışmalarını güçlendirme amacıyla sürdürmesi gerektiği görüşündedir.

Burada amacın sendikal çalışmaların bir bütün olarak, tüm yerli ve yabancı emekçilerin katılımıyla güçlendirilebileceği, her türlü ayırımcı çalışma ve hedeflere karşı mücadele verilmesi gerektiği bilinç üzerine çıkarılmalıdır.Bu, şu veya bu konuda komünistlerin kendi görüşlerini belirtmelerine ve daha bilinçlenmeleri için yapacakları çalışmalara engel teşkil etmez.

FAC'de birlik sendikası DGB ve onun üyesi işkolu sendikalarıdır.Bunların güçlenmesi için TBKP üyeleri ve tüm parti örgütleri uğraşı verir. Tüm sendikal çalışma ve eylemlerine aktif katılırlar, diğerlerinin de katılması için uğraşı verirler.Büromuz, komünistlerin sendikalar içinde ve sendikal çalışmalarada önkoşulsuz uğraşı vermesi gerektiği görüşündedir.

SB : Tek tek komünistlerin ve yer yer parti örgütlerinin, Avrupa ve FAC'deki sendikal gelişmeleri yeterince ve gereğince yakından izlemedikleri, üyesi oldukları sendikaların, gerek genel ve gerekse özel, güncel ve yakıcı konularda yaptıkları günlük-hafta sonu-bir haftalık ve iki haftalık eğitim seminerleri olanaklarından yararlanmadıkları, bunun nedenlerinin yerel olarak araştırılması gerektiği görüşündedir. Varsa, hiç bir komünistin, hangi nedenle olursa olsun sendika üyesi olmamasına anlayış gösterilmemesi kanısındadır.

SB : Sendikalara yer yer de olsa gösterilmeyen veya yeterince gösterilemeyen ilginin, komünistlerin, günümüz sendikalarının ve sendikal çalışmaların teorik temelinin ve yakıcı öneminin gereğince ve yeterince kavranmadığından kaynaklandığı görüşündedir.

Sendikal eylemlere katılan sayımız ve halâ duyulan "DGB ve IGM değil mi, boşver şu sarı sendikaları ! " sözleri bunun en çarpıcı örneklerindendir.

Büromuz, bunların nedenlerinin, partimizin geçmişteki sendikal çalışmalara ve sendikal eğitim çalışmalarına gereğince ve yeterince eğilmediğinden kaynaklandığı görüşündedir.

SB : Sendikaların, işimiz düştüğü zaman ve onlardan bir anlık "Yarar-

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

lanmak" için uğranılan yerler olarak görülmesini kesinlikle rededer. Sendikalarla ilişkinin sürekli ve kalıcı olmasından öteye, komünistlerin işyeri içi ve dışı sendikal organlarda, sendikal çalışmalarda bizzat ve önkoşulsuz yeralmaları ve görev üslenmelerinin doğru olacağı görüşündedir.Bu nedenlerle, sendikaların ve sendikal organların "Araç" olarak görülmesi görüşüne karşı çıkar.

SB : Komünistlerin, varolan sendikal eğitim olanaklarına aktif katılmalarının yanında, kendi aralarında da bölgesel ve merkezi eğitim çalışmalarının sürdürülmesi, bu çalışmaların ana noktalarının :

- FAC'deki sendikaların yapısını, sendikal hareketin genelini, günümüzdeki sorunlarını tanıma ve en önemlisi,
- Komünistlerin sendikalarda çalışmalarının öneminin, biçiminin ve yönteminin kavranması,

olduğu görüşündedir.

Büromuz bu amaçlara yönelik olarak bir "Seminer Konsepti" yapılması için, büro içindeki yoldaşlara görev vermiştir.

Bu alanda iki tür seminer düşünülmektedir :

1. Komünistler için sendikal çalışmaların teorik ve politik önemi,

- Genel hatları belirlenecek bu konu : yerel olanaklarla beslenerek, her parti örgütünün kendisine ve çevresine özgü koşulları da gözönüne alarak yapacakları çalışmalara yardımcı olmayı amaçlıyor.

2. Enformasyon ve Bilgilendirme seminerleri,

- Bu da, güncel olaylara yönelik, örneğin, sendika ve işçi temsilcilikleri seçimleri, Av.BP'92, sendikaların toplu sözleşme politikası vb. gibi, bilgilendirmeyi amaçlıyor.

SB : TBKP'nin FAC-Bölge Komitesi üyeleri ve tüm parti örgütleri arasında "SB'dan ne beklediklerini" içeren bir anketin yapılmasının gerekli olduğu ve bu anketin sonucunda, SB'nun daha da somut ve amaca, istenilene daha uygun çalışmalar yapabileceği görüşündedir.Anketin içeriğinin örnek olarak hazırlanması için bir yoldaşa görev verilmiştir.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

SB : Yukarıda belirtilen çalışmaları daha da somutlaştırma amacıyla, daha önce büro üyelerine ve BK üyelerine iletilen çalışma programı üzerinde görüşmüş ve programda belirtilen kapsam içersinde hangi alanda ne gibi somut çalışmaların yapılacağını, bunun biçim ve yöntemini belirlemiştir.

SB : Kendi arasındaki tüm çalışma ve hazırlıkları engeç bu yılın sonuna kadar tamamlayarak, bölgesel ve merkezi eğitim seminerlerinin önümüzdeki yılın başından itibaren başlatılması görüşündedir.

D a ğ ı t ı m :

- SB üyelerine
- FAC-BK üyelerine

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

YAPILMASI KARARLAŞTIRILAN ÇALIŞMALARIN PLANLANMASI VE NASIL YAPILACAĞI : (İlişikteki çalışma programındaki sıralamaya göre)

5.1 : Av.BP'92 konusu, sendikal seçimler, toplu sözleşme politikası ve yaklaşan 35 saatlik çalışma haftasıyla ilgili görüşmeler ve güncel diğer konular.

- Öncelikle Av.BP'92 konusunda araştırma yapılacak.Konuyla ilgili koordinasyon işlerini Ü. yönetecek, her yoldaş basını izleyerek konuyla ilgili malzemeyi Ü. iletecek.(Ş.H.G ve DK. yoldaşlar)
- G'den ....'in Av.BP'92 bürosundan konuyla ilgili malzeme temin etmesi istenecek.
- M. bu konuda malzeme gönderecek.
- M.Kittner'in, E.Breit'ın ve F.Steinkühler'in bu konuda yazdığı kitaplar aranacak.
- DK'dan malzeme gelecek.

5.2 : Arşifleme konusu düşünülecek, gerekli yerlerden yardım istenecek.

- Sendikal tüm gazete ve dergiler tüm büro üyelerince taranacak, güncelliği olanlar kopya edilecek, örneğin, Av.BP'92, bilimsel-teknik devrim, çeşitli ülkelerde sendikacılık ve sendikal çalışmalar, yabancılar konusu vb.

5.3 : Bu konuda düşünülenler, yerel eğitim çalışmaları, bildiri broşür, genelge.

5.4 : (Bak 5.3)

5.5 : İhtiyaca göre ve istenilen yerlerde yerel ve bölgesel toplantı.

5.6 : Birlik sendikaları içinde, sendikaların bir parçası olarak ve her düzeyde (Sendika ve işçi temsilciliği, temsilciler toplantıları, yabancılar komisyonları ve sendikal eylemler) aktif katılım ve görev üslenme.

5.7 : Güncel ve yakıcı konularda, diğer yerli-yabancı güçlerle birlikte veya girişime öncü olarak toplantı ve forumların düzenlenmesi.Bunlar kendi dilimizde de olabilir.

- Burada öncelikle sendikaların koordineci, düzenleyici ve çağrıcı rol oynamasına uğraşı verilmelidir.
- Sendikalarla birlikte veya onların yardımıyla yapılması denenmelidir.

5.8 : Bölgesel koordinasyon toplantıları, semt komiteleri ile toplantılar, üyelerle toplantı ve konuyla ilgili seminerler.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

5.9 : Bu konu, eğitim çalışmaları, partimizin sendikalara bakış açısı ve komünistlerin sendikalar içinde çalışmaları konusuyla bir bütündür.

5.10 : Bu konuda SB'da bir plân yapılacak.

5.11 : Kararların temin edilmesi, yaygınlaştırılması, tanıtılması, yaşama geçirilmesi için yardımcı açıklamaların yapılması,

- Sendikal karar organlarına karar tasarılarının zamanında ulaştırılması.

5.12 : Eğitim çalışmalarının yapılması.

A y r ı c a :

- FAC İş ve Sosyal hukuku ve İşyeri Teşkilât Yasası konularında, yazılı ve sözlü informasyon, bilgilendirme, hukuksal bilgiler, yol gösterme, yardımcı olma, (H.)
- Bu konularda gereğinde ve ihtiyaca göre seminerler yapılması (H.)
- Mahkeme kararlarının seçilmesi, toplanması, özetle tercüme edilmesi ve parti örgütlerine ulaştırılması.(H.)
- Av.BP 92'nin bölünerek, Avrupa iş ve sosyal hukuku konularında araştırma ve bilgilendirme.(H.)

T ü r k i y e :

- Türkiye'deki sendikal gelişmeler konusunda :

- Cumhuriyet Gazetesini (M.) tarayacak
- Adımlar Gazetesini (Ş.) tarayacak
- Tüm Almanca basını (Ş. ve DK.) tarayacaklar.

- Buradan elde edilenler üzerinde görüşülerek, gereği gibi kullanılacak.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

5. Sendikal büro çalışma ve görevlerini, diğerlerinin yanında şu alanlarda görmektedir :

1- FAC'de sendikal çalışma, gelişmeleri izlemek, bu gelişmeler ışığında, yoldaşlarımızın ve parti örgütlerinin çalışmalarına yardımcı olmak,

2- Merkezi bilgi ve materyal toplamak, bunları değerlendirmek, yerinde kullanılmasına yardımcı olmak, bunlardan yararlanma biçim ve yöntemini saptamak,

3- Parti örgütlerine sendikal çalışmalar hakkında bilgi ve enformasyon aktarmak, onların sendikal alandaki çalışmalarına yardımcı olmak, yönlendirmek,

4- Sendikal çalışmaların süreklilik ve kalıcılık kazanması için yerel, bölgesel ve merkezi olanakları araştırmak,

5- Genel ve özel konularda parti örgütlerine danışmanlık yapmak,

6- Yerel, bölgesel ve merkezi sendikal aksiyonların hazırlanması, uygulanmasına yardımcı olmak,

7- Sendikal toplantı, konferans ve forumların düzenlenmesine yardımcı olmak,

8- Komünistlerin ve parti örgütlerinin, sendikalar ve sendikal organlarla ilişkilerinin oluşmasına, varolanların geliştirilmesine yardımcı olmak,

9- İşyeri içi ve işyeri dışı sendikal organlarla ortak çalışma veya bu organların içinde Komünistlerin nasıl çalışmaları gerektiği konularında perspektifler oluşturmak, geliştirmek,

10- Sendikal çalışmaları, kısa, orta ve uzun vaade de planlamak,

11- Komünistlerin : Sendikaların yerel, bölgesel ve merkezi düzeylerde alacakları kararlarda ve bu kararların yaşama geçirilmesinde etkili olabilmelerinde yardımcı bilgiler aktarmak,

12- Sendikaların yapılarının ve çalışma olanaklarının tanıtılmasına çalışmak,

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

SENDİKALAR ve SİLAHSIZLANMA :

Tanınmış İspanyol ressamı Picasso "Barış güvercini" isimli eserini yaptığı sıralarda, Dünyamız soğuk savaşın başlangıcındaydı.

O zamandan buyana çok şeyler değişti.Barışçı güçler gelişti, ağırlık kazanmaya başladı.
Bunun yanı sıra, silah üretimi de büyük boyutlarda gelişti, bir çığ gibi büyüdü.
Silahlanmadan büyük kârlar vuranlar sürtüşmeleri körüklüyor, olayların çıkmasına etkili olabiliyorlar.
Bunlar çok uluslu silah tekelleridir.Bunların hepsinin isimleri, yüzleri ve adresleri bellidir.

Herşeye rağmen, insanlığın en büyük arzusu olan barışın gerçekleştirilmesi ortamı, tarihin hiç bir devrinde bugünkü kadar elverişli olmamıştır.Bu arzu, barıştan yana olan tüm insanların güncel görevi durumuna dönüştü.

"Silahsızlanma günümüzün en yakıcı, en acil sorunudur.İnsanlığın tek seçeneği vardır: Silahlanma yarışını durdurmak, silahsızlanmaya yönelmek.Aksi halde, yok olma hepimizi tehdit etmektedir."

Kurulduğundan günümüze kadar, tarihinde ilk defa 1978'de silahsızlanma konusunda bir toplantı yapan Birleşmiş Milletler, yukarıdaki çağrı ile Dünya kamuoyuna uyarıda bulundu.

Bilirkişi komisyonları, bilim adamları, komunistler, sosyalistler, hıristiyanlar ve sendikacılar bugün Dünyamızın bir numaralı sorunu olan silahsızlanma için, bu zamana kadar olduğundan daha yoğun bir biçimde uğraşı vermektedirler.

Bugün Dünya'nın her tarafındaki işçiler, emekçiler, sendikacılar korkulu gelecekleri nedeniyle soruyorlar :

- Silahsızlanma günümüzde çözümlenemiyecek bir sorunmudur ?
  Yoksa, gerçek hedefimizmidir ?
- Silahsızlanma bize ne getirecektir ?
  İşsizler sayısının artmasınımı ?
  Yoksa yeni işyerlerinin açılmasınımı ?
- Savaş tehlikesinin artmasınımı ?
  Yoksa, sosyal güvencemi ?

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Şimdi soruyu kendimize yöneltelim : Silahsızlanma neden asrımızda Dünyamızın en yakıcı, en acil sorunlarının başında gelmektedir ? Neden barış ve yumuşama için, silahlanma yarışına karşı verilen savaş sendikaların hayati önem taşıyan en güncel görevi haline gelmiştir.

Bunun önemli sebebleri vardır : Atom devri olan günümüzde, silahlanma yarışı tüm insanların yaşamını ve Dünyamızın varlığını tehdit etmektedir.

. Silahlanma yarışı, 70'li yıllarda başlatılan politik yumuşama girişimlerini baltalamaktadır.
. Silahlanma yarışı insanlığın toplumsal gelişmesini engelleyen en büyük faktörü oluşturmaktadır.
. Silahlanma yarışının ekonomik ve sosyal yükü tüm çalışanların sırtına yüklenmektedir.

Hatırlayalım : Yeni bir silahlanma yarışını başlatan Nato uzun vaadli silahlanma programı 1978 Mayıs'ından beri yürürlüktedir.Bunun hemen arkasından, Birleşmiş Milletler özel bir toplantıya çağrıldı. Aynı yıl Varşova paktı ülkelerinin Moskova bildirisi açıklandı.

Bu açıklamada :"Dünya'nın tüm kıtalarında yaşayan Milyonlarca insanın savaşsız, çatışmasız, barış içinde bir Dünya özlemleri, gerçekleşmeyecek hayalci bir düşünce değildir.Bu düşünce, böyle bir özlemi gerçekleştirmeye hazır tüm güçlerin bu uğurda verecekleri ortak uğraşı sonucu hayata geçirilebilir, denilmektedir.

Barış savaşının hayata geçirilebilmesinde her türlü mücadeleye hazır güçler arasında tüm Dünya'daki sendikalar ve onların uluslararası sendikal örgütleri de bulunmaktadır.

Günümüzde Dünya'daki silahlanma harcamaları yılda 500 Milyar Dolar'ı bulmaktadır.Bunun ağır yükü tüm emekçilerin sırtına yüklenmekte, nükleer savaş tehlikesini gün geçtikçe yakınlaştırmaktadır.
Bu nedenle, Dünya Sendikalar Federasyonu (DSF), silahsızlanmanın ekonomik ve sosyal kazanımlarını konu olarak alacak, Uluslararası sendikal bir konferansın gerçekleştirilmesi için çağrıda bulundu.

Bu konuda ilk adımı atan Dünya Sendikalar Federasyonu, Kasım 1979'da tüm Dünya'daki işçilere ve sendikacılara seslendi :

. Nato'nun Batı Avrupa'ya yerleştirmek istediği Amerikan stratejik

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Atom roketleri plânı, tüm Avrupa ve Dünya'da büyük ve ciddi endişeler yaratmaktadır.Bu girişim, askersel gerginliği arttıracak, savaş tehlikesini büyütecek ve 70'li yıllarda ulaşılan güvence ve yumuşamayı ortadan kaldıracaktır.

Bu nedenle, hangi türden olursa-olsun tüm sendikacıların en yakıcı görevi, Amerikan stratejik Atom silahlarının Batı Avrupa'ya yerleştirilmesini öngören Nato plânını engellemektir.Bu konuda ortak sendikal girişim tarihsel bir görevdir.

Aynı yılda, yani 1979'da Genf'de yapılan 3. Avrupa sendikalar konferansında şöyle dendi :

."Yumuşama politikasının derinleştirilmesi, uluslararası birlikte çalışma, günümüz koşulları içersinde sendikal hareketin en başta gelen yakıcı görevi haline geldi."

Bunun hemen ardından, Hür Alman Sendikalar Birliği (FDGB) Başkanı Harry Tisch, Batı Avrupa'daki sendika merkezlerine gönderdiği bir yazıda şöyle dedi :

."Dünya halklarının yaşam güvencesinin, giderek artan silahlanma tehlikesiyle tehdit edilmemesi için geçerli olan, tüm emekçilerin hiç bir girişim ve uğraşıdan yılmadan, tüm güçleriyle etkinliklerinin ulusal sınırları aşarak dile getirmeleridir."

Finlandiya Sendikalar Birliği (SAK) merkez örgütünün hazırladığı "Silahsızlanma ve tam istihdam" isimli araştırmanın Dünya kamuoyuna açıklanması nedeniyle Başkan Peka'nın Mart 1980'deki sözleri :

."Bütün Dünya'daki bir çok halklar gibi biz Finlilerde savaşın ve onun sonuçlarının ne olduğunu çok iyi biliyoruz.Savaş sonuçlarının ağır yükünü her zaman işçiler ve emekçi halk taşımıştır."

Bu görüş, Fransız CGT ve FDGB sendikalarının Haziran 1980 yılında Limosch'da yaptıkları ortak açıklamada da vurgulanmış ve tüm Avrupa sendikalarına ve emekçilerine yaptıkları çağrıda :

."Emekçilerin ekonomik ve sosyal kazanımlarının korunması ve silahsızlanma uğruna verilecek savaş, sendikal **görevlerin**, bugün Dünya çapında ağırlık noktasını oluşturmaktadır.Fransız ve Alman anti-faşistleri, Dünya'nın faşizmden kurtarılması savaşında en büyük kayıp verenler arasındadır." dediler.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Sovyetler Birliği halkları, 2.Dünya savaşından acı deneyimler elde etmiş ve faşizme karşı verilen savaşın en ağır yükünü üslenmişlerdir. Bilindiği gibi, Sovyetler bu savaşta 20 Milyon ölü vermişlerdir.

Sosyalizm barıştan yana olduğundan, yalnızca barışta serpilip gelişeceğinden ve bayrağı humanizm olduğundan, barışın güvence altına alınması ve silahsızlanma önerileri her zaman Sosyalist ülkelerden gelmiştir ve gelmektedir.

Bu önerilerden bir, 1946 yılında Sovyetler Birliğince getirilen nükleer kitle ölüm silahlarının yapımının ve kullanılmasının yasaklanması ile ilgili öneriydi.

1955 yılında Sovyetler Birliği tüm silah çeşitlerinin sınırlanması önerisini getirdi.Bir yıl sonra, yani 1956'da Sovyetler Birliği tek taraflı olarak kendi askersel gücünü 2 Milyon azaltma kararını aldı.

. 1960 yılında Yüksek Sovyeti aldığı kararla, tüm Dünya ülkelerini askersel güçleri azaltmaya çağırdı.Aynı anda kendi askersel gücünü ve bütçesindeki askersel harcamaları yine tek taraflı olarak azaltmayı, yeni çıkardığı bir yasa ile karar altına aldı.

1965 yılında Sovyetler Birliği Dünya'da ilk devlet olarak, tüm ülkelere "Güvenlik ve birlikte çalışma konferansı" çağrısını yaptı.

. 1975'de Helsinki konferansının ve bu konferansın sonuç kararlarının her alanda uygulanmasını istedi.

. 1978'de Varşova Paktı ülkeleri, silahsızlanmanın gerçekçi yollarını gösterdi.

Buarada, Sovyetler Birliğinin barış, yumuşama ve silahsızlanma savaşında "SALT II" ve daha bir çok anlaşmalarla yaptığı girişimleri unutmamak gerekir.

1979 yılının Ekim ayında Leonid Breschnjew, Alman Demokratik Cumhuriyeti'nin başkenti Berlin'de, yeni bir barış girişiminde daha bulunarak, DDR'den 20 bin Sovyet askerini ve 1.000 Tank'ı geri çekeceğini söyledi ve sözünü tuttu.Bu girişim, Avrupa halklarınca, Sovyetler Birliğinin barışı koruma yolundaki önerilerinde ne kadar ciddi ve samimi olduğu şeklinde karşılandı.

Mayıs 1980'de Sovyetler Birliği ve diğer Sosyalist ülkeler sözü geçen

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

tüm Dünya ülkelerine çağrıda bulunarak, uluslararası yumuşamanın sağlanması için en kısa zamanda bir konferansın toplanması önerisini getirdiler.

Aynı anda, yine Sosyalist ülkelerce, Avrupa ülkelerinin askersel güçlerinin arttırılmaması, "SALT II" anlaşmasının imzalanması ve tüm Atom çekirdekli silah araştırmalarından vazgeçilmesi, Radyo-Aktif ve Kimyevi silahların yasaklanması önerisi getirildi.

Haziran 1980'de Sovyetler Birliği temsilcisi kendi ve aynı zamanda DDR, Polanya Halk Cumhuriyeti ve Çekoslavakya adına yaptığı öneride, 20 bin Sovyet askerinin, DDR, Polonya ve Çekoslavakya'dan geri çekilmesine karşılık, 13 bin US-Amerikan askerinin Federal Almanya, Belçika, Hollanda ve Lüksenburg'dan çekilmesini önerdi.
Bu öneri, Sosyalist ülkelerin barış uğruna verdiği tavizleri gösterir.

Görüldüğü gibi, askeri güçler dengesinin giderek daha da azaltılmak istenmesi Varşova paktı ülkelerinin kararlılıkla sürdürdükleri bir yoldur.

Sovyetler Birliği'nin ve onun yandaşlarının yürüttükleri barış ve silahsızlanma girişimleri, bir çok ülke tarafından, Birleşmiş Milletlerdeki sayısız kuruluş ve tüm Dünya emekçilerince desteklenmektedir.

Sovyetler birliğinin bu girişimleri rastlantı değildir.Bu girişimler, Sosyalist toplumların kararlı ve objektif tutumudur.Çünkü barış ve sosyalizm birbirlerini tamamlarlar.

İnsanlık tarihinde kâr hırsı her zaman savaşlara yolaçmıştır.Bu olgu Sosyalist toplumlarda bulunmamaktadır.Çünkü Sosyalist toplumlarda savaştan kâr edecek güçler bulunmamaktadır.Sosyalizm'de silahlanma yarışından kâr eden yoktur.

Tam aksine, Sosyalist ülkeler askersel harcamalar yerine ülkelerinin ekonomik ve sosyal hedeflerini daha geniş, daha iyi ve daha hızlı gerçekleştirebilirler.Yaşamın gerekli hedeflerine ancak barış içersinde ulaşabilirler.

Bu nedenle, tüm kanıtlar sosyalizmin barış içinde, barışın gerçekleşmesi halinde serpilip, gelişeceğinde toplanmakta, sosyalizmin barışa

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

ihtiyacı olduğunu ve barışı gerçekleştireceğini göstermektedir.

Silahlanma yarışını kimin körüklediğini, Finlandiya'lıların yaptığı bir araştırma ispatlamakta, belgelemektedir.

ABD, daha 1945'de Dünya'da atom bombasına sahip ilk ülke oldu.Bilindiği gibi, ilk atom bombası Hiroşuma ve Nagasaki'ye atıldı.Sovyetler Birliği ise, ilk atom bombasına bu tarihten tam 5 yıl sonra sahip oldu.

ABD, ilk su bombasını 1953'de yaptı.Sovyetler Birliği ilk su bombasına bu tarihten 1 yıl sonra sahip oldu.Orta menzilli roketlerin Sovyetler Birliği tarafından yapımı ise, ABD'nin bu roketlere sahip oluşundan 6 yıl sonraya rastlar.

ABD, ilk Atom Denizaltısına daha 1956 yılında sahipti.Sovyetler Birliği bu tarihten 6 yıl sonra ilk Atom Denizaltısını yaptı.Sovyetler Birliği, ABD'nin su altından atılabilen Atom bombası sayısına ancak 9 yıl sonra ulaşabildi.

Kıtalar arası İnterkontinental roketleri, ABD tarafından 1962 yılında yapıldı.Sovyetler birliği bu boşluğunu ancak 7 yıl sonra kapatabildi.

Super modern "Cruise Missiles" roketleri ABD tarafından 1976'da yapıldı.Bu roketler, 1985 yılına kadar, birden fazla patlayıcı Atom başlıklarla ve tek tek idare edilebilir şekilde donatılacak.Roketler, Aralık 1979'da Brüksel'de alınan Nato kararlarının, roket programını oluşturmaktadır.

Tarihsel olaylar, işçi sınıfının deneyimleri ve güncel olaylar bir kez daha ispatlamaktadır ki, emperyalizm yaşadığı müddetçe, barış ve sosyal gelişme hareketleri de silahlanmak zorundadır.

Leonid Breschnjew'in de belirttiği gibi, Sovyetler Birliği, her türlü silahı, ne kadar gelişmiş olursa-olsun her zaman yapacak güçtedir.Hiç bir silah çeşiti yoktur ki, Sovyetler Birliği yapacak durumda olmasın. Bu, Nato'nun Brüksel'deki roket programına verilecek en açık yanıttır.

Sovyetler Birliği teknikteki gücünü, uzay deneyimleri alanında bir kez daha belgelemiştir.Aynı şekilde, "SS 20" roketlerinin yapımında da. Fakat bu roketler korunma silahı olup, ABD topraklarına uzanacak güçte değildir.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Buna karşın, Brüksel'de kararlaştırılan Nato roketleri Ural'lara ve Moskova'ya uzanacak güçtedir.Bu gerçeği, 12 yıl Brüksel'de Nato merkezinde, savaş kısmı direktörünün asistanlığını yapan ve 1968 yılından beri aynı yerdeki HİLEX ve WİNTEX Nato toplantılarının tümüne katılan Bayan Ursel Lorenzen kendi açıklamaktadır.Daha sonra DDR'e yerleşen Bayan Lorenzen, Ocak 1980'de yaptığı uluslararası basın toplantısında, Nato'nun saldırgan plânlarını belgesel olarak açıkladı.

Aynı şekilde, Brüksel Nato merkezi, uluslararası ilişkiler kısmında 7 yıl sekreterlik yapan ve 1980'de DDR'e yerleşen Bayan İmela Werept'de, Nato plânlarının sosyalist ülkelere karşı Atom savaşını körüklemek olduğunu belgeleriyle açıkladı.Bayan Werept, Aralık 1979'da Nato silahlanma kararlarını yazan sekreterdi.

Bu kararların ardında korkunç olaylar yatmaktadır.Örneğin, 572 orta menzilli Pershing 2 ve Cruise Missile Atom roketlerinin 1980'den itibaren ABD'de yapılması ve bu roketlerin 1982/83 yıllarından itibaren Batı Avrupa'ya yerleştirilmek istenmisi, gibi.

Bu önlemler : Batı Avrupa'nın en geniş şekliyle ABD'nin Atom roketleri rampası haline gelmesi demektir.Etkisi tahminlerin üstünde felâkete sebeb olacak bir Atom savaşında ABD'nin değil, Batı Avrupa'nın yerle bir olacağını beraberinde getirmektedir.İşte Nato stratejisinin amaçları.

Sosyalist ülkeler böylelikle silahlanma yarışına katılmaya zorlanmaktadır.Nato üyesi ülkelerde silahlanma harcamalarının getirdiği yük nedeniyle sosyal sürtüşmeler genişlemektedir.Avrupa ve Dünya "Soğuk savaşa" itilmek istenmektedir.

Güncel olaylara şöyle bir baktığımızda, insanlığı tehdit eden tehlike büyük boyutlarda gelişmektedir.UNO'dan verilen bilgilere göre :

- Gelişen kitlesel ölüm silahları nedeniyle Dünya'daki nükleer silahların gücü, 1945 yılında Hiroşima'da 260 bin insanı öldüren bombanın 2 Milyon - 300 bin katıdır.
- Sadece Avrupa'da bulunan Atom silahları potensiyeli 200 bin defa Hiroşima yaratacak güçtedir.
- Bu kadar silah gücüyle Dünya yüzündeki tüm canlı varlıklar 15 defa öldürülebilir.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Bugün Dünyamızda yaşayan her insan başına 16 ton öldürücü patlayıcı madde düşmektedir.

. 40 ile 50 Milyar ton dinamit gücü Dünya'daki tüm silahların patlama gücüne eşittir.

. Ve Dünyamızda her saatte 40 Milyon Dolar silahlanma yarışına harcanmaktadır.

Bu silahların etki gücünün korkunç sonuçları tahmin edildiğinden denenmesi göze alınamamaktadır.Etkisi uzak mesafelere kadar uzanabilmekte ve yarattıkları korkunç etki ile canlıların vücudundaki kanı yakarak kitlesel ölümlere neden olmaktadırlar.

Bu silahlar, sinirlerini öldürerek insanları hareket edemez duruma getirmekte, hava boşluğunda delikler açarak yaşam için gerekli olan oksijen'i zehirlemekte, öldürücü ultra-violet şualarıyla Güneş'i kaplayarak yeryüzündeki tüm kıtalara yayılabilmektedir.

İşte elektro-manyet ışınlarıyla yüklü süper bombanın yaptıkları ve Avrupa, Asya, Afrika ve Latin-Amerika'daki tüm insanları eritecek güçte enerji yüklü Laser-ışınlarıyla donatılmış süper radar gereçleri.

Bütün bunlar tekellerin fabrikalarında, kapitalist silah tekellerince yapılmaktadır.Tüm bunların yapımı için de 400 bin bilim adamı ve 50 Milyon emekçi çalıştırılmaktadır.

Görüldüğü gibi, korkunç boyutlar alan bu silahlanma, doğayı ve insan gücünü gereksiz şeylere harcatmakta ve insanlığın temel hakkı olan "Yaşama hakkına" saldırmaktadır.

İnsanlık düşmanı silahlanma programından kimin çıkarı vardır ? Bu durum kimlerin yararınadır ?. Bu soruların yanıtı, silahlanma yarışından kazançlı çıkan, kâr eden emperyalist ülkelerin silah tekelleri, başta ABD tekelleridir.

General Motor tekelinin direktörü ve daha sonrasının ABD Savunma Bakanı Charles Eric Wilson şöyle demektedir :

."General Motor için iyi olan, ABD için de iyidir".

Bu tekel, Federal Almanya'daki Flick tekeliyle ortaklaşa Tank yapımından büyük kârlar vurmaktadır.

Sayıları 30'u bulan silah tekeli ABD ve Nato'nun silah pazarını ellerinde tutmaktadır.Kârları her geçen yıl daha yükselmektedir.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Bu tekellerin kâr payları günümüzde yüzde 100'ü geçmektedir.Bu konuda bir örnek :

. Federal Almanya silah tekellerinden Messerschmidt-Bölko-Blohm GmbH. tarafından yapılan "Tornado" savaş uçağının 20 Milyon'a malolacağı plânlanmışken, uçağın bugünkü gerçek fiyatı 50 Milyon'a yükselmiştir.

Ve işte silahlanma yarışında kâr plânlaması :

. 2.Dünya savaşında bir uçak gemisinden silah tekelleri 55 Milyon Dolar kâr ederken, bugün ABD uçak gemisi "Nimeth" den tekeller 545 Milyon Dolar kâr etmektedirler.

. Bir Denizaltından 2. Dünya savaşında 4,7 Milyon Dolar kâr edilirken, bugün ABD "Trident" Atom Denizaltısından elde edilen kâr 200 Milyon Dolar'dır.

Tekellerin kârlarının daha büyük boyutlara ulaşması için ölüm silahları her geçen gün daha da modernleştirilmeye çalışılmakta ve bütçedeki silahlanma harcamaları baş döndürücü hızla yükseltilmektedir.Sadece Nato uzun vaade silahlanma programının hayata geçirilebilmesi ve 80'li yıllardaki yeni silahlar için 1985'e kadar 80 Milyar Dolar ayrılmıştır.

Dünya Sendikalar Federasyonu'nun Mayıs 1980'de tüm Dünya işçilerine ve sendikacılara yaptığı çağrıda :

."Emperyalizmin günümüz politikası yüksek harcamaları, ekonominin militaristleştirilmesine yönlendirilebilmek için kullanılmakta ve bütün bunların ağır yükü emekçilerin sırtına yüklenmektedir.Buna karşın, silah tekellerinin kârları arttıkça-artmaktadır," demektedir.

Bu harcamalar barışçı amaçlara, yakıcı ekonomik ve sosyal sorunların çözümüne, emekçilerin çıkarları doğrultusunda kullanılmalıdır.

Finlandiya Sendikaları Merkez örgütü SAK'ın araştırma raporunda, bazı kapitalist ülke sendikalarının, silahsızlanmanın işsizliği arttıracağından korktukları belirtilmektedir.Bu konu, sendikalar için sorun haline gelmektedir.Bu nedenle, bir çok sendika silahsızlanma sorununun çözümü politik partilerin ve parlementerlerin sorunu olarak görmektedirler.

Bu görüşün yalnışlığı, 144 Dünya ülkesinin katıldığı, Haziran 1980'de Genf'de yapılan 66. İLO-Konferansında açıklanmış ve günümüzde, Kapitalist Dünya ülkelerinde 20 Milyon, sadece Ortak-Pazar ülkelerinde 6 Milyon kişinin işsiz olduğu vurgulananarak ispatlanmıştır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TÜSTAV

Aynı konferans, şu anda 4,3 Milyar olan Dünya nüfusunun, 1987'ye kadar 5 Milyar'a yükseleceğini saptadı.Bu, 1987'ye kadar Dünya'da 30 Milyon yeni işyerine gereksinim olduğunu ortaya koymaktadır.

Silahsızlanmanın en son noktasına kadar uygulanması halinde, bu endüstri dalında çalışan 50 Milyon işçi ve 400 bin bilim adamının ne olacağı sorununu gözönüne almak gerekir.Bu sorun kapitalist ülke sendikalarını uğraştıran ciddi bir sorundur.

Gerçekleri görmek zorundayız.80'li yıllarda silahlanmaya karşı verilen savaş, sadece barışın korunması için verilen bir savaş olmayıp, aynı zamanda, kapitalizmin çökmesinin savaşıdır.Çünkü kapitalist çevrelerde kendilerinin yaşama, ayakta kalabilme savaşımını vermektedirler. Enflasyonu ücret zamları değil, silahlanma giderleri körüklemektedir.

Silahsızlanmanın işsizliği arttıracağı belgelenmeye çalışılmaktadır. Gerçek olan bunun tam aksidir.
2. Dünya savaşından hemen sonra Sovyetler Birliği askersel gücünden 8 Milyon 300 bin kişilik bir indirim yaptı.Yine 1955-58 yılları arasında 2 Milyon 400 bin kişilik bir indirim daha yapıldı.
Bütün bunlara rağmen, bugün Sovyetler Birliğinde işsiz yoktur, işsizlik diye bir sorun yoktur.

Silahlanma harcamalarının her geçen gün arttırıldığı Nato üyesi ülkelerdeki giderek artan işsizler sayısı, silahsızlanmanın işsizliği getireceği iddialarına kendi içinde bir çelişki değilmidir ? En yüksek işsizler sayısı bu ülkelerde bulunmaktadır.Aşağıdaki örnekler bunu doğrulamaktadır :

- 1970-79 yılları arasında ABD'de işsizlik 2 Milyon daha artmıştır. (1982'de 10 Milyon)
- İtalya'da artış oranı 1,8 Milyon'dur. (1982'de 7 Milyon)
- İngiltere'de 1,5 Milyon artış olmuştur. (1982'de 3,5 Milyon)
- Federal Almanya'da artış 900 bindir. (1982'de 2 Milyon)

Daha başka bir gerçek : Amerikan "Büro of Lebensstatistik" araştırma enstitüsü verilerine göre,

- 1 Milyar Dolar ile silahlanma endüstrisinde 35 bin işyeri açılabilmekte, aynı miktar para ile sivil endüstride 50 ile 80 bin işyeri,
- Kamu hizmetlerinde ise 130 bin işyeri açılabilmektedir.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Sadece bir yıllık ABD silahlanma harcamalarının bir an için insanların sorunlarının çözümüne harcandığını düşünürsek, bu para ile :

. Tüm geri kalmış ülkelerin tüm çocuklarının her türlü hastalığa karşı aşılanmaları,
. Açlık ve sefaletin kökten giderilmesi,
. 2000 yılına kadar tüm okuma-yazma bilmeyenlerin, okuma-yazma öğrenmesi,
. En azından yiyecek ihtiyaçlarının giderilmesi,
. Sağlık hizmetlerinin karşılanması ve hastalıkla savaş,
. Tüm çocuklara yetecek kadar besin,
. Okul-Eğitim ihtiyaçlarının yüzde 50'nin giderilmesi, sağlanabilir.

V e y a :

. Bir uçak gemisine harcanacak para ile, 90 bin konut,
. Bir Trident Atom denizaltısı ile 416 Okul,
. Bir savaş uçağı ile 16 tane tam techizatlı Hastahane,
. Bir Leopard Tankı ile 36 tane 3 odalı konut, yaptırılabilir.

Gayet doğaldır ki, silahlanma giderleri sosyalist ülkelere de yüklü para ve materiyellere malolmaktadır.Sosyalist ülkeler bu giderleri, ülkelerinin sosyalist programlarının uygulanmasına harcamak istemektedirler.Fakat Nato utanmazca, acımasızca silahlanmaktadır.Böylece Nato sosyalist kalkınmayı engellemek, geriletmek istemektedir.

ABD'de yayınlanan "Ekonomist" dergisi alaylı, fakat açık olarak şöyle demektedir :

."Silahlanma Rusya için sorunlar yaratmakta, ve sosyalizm için bir engel sayılmaktadır.Tüm uğraşı, Sovyet halkının yiyeceği tereyağ'ından bir parça eksiltebilmektir.Sosyalist ülkelerin tüm olanaklarını halkının yararına, halkı için kullanmasını engellemektir.Bu yöntem, ABD ve diğer Nato üyesi ülkelerin silahlanma yarışında hedeflerinden biridir.Aynı zamanda, silahlanmanın sosyal politik açıdan perde arkası nedenlerindendir."

Bütün bunlar sosyalist ülke sendikalarının silahsızlanmaya neden bu kadar değer biçtiğine, silahsızlanma savaşına neden hayati önem verdiklerine ve sendikal bir görev ilân ettiklerine yeterli gerekçelerdir.

Tüm veriler, tüm Dünya sendikalarının silahsızlanma sorununda ortak çıkarları ve yanları olduğuna işaret etmektedir.Sendikaların görüşleri kendi ülkelerindeki değişik sistemler nedeniyle ayrı olabilir.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

İşte bütün bunlar nedeniyledir ki, uluslararası düzeyde toplanacak bir sendikal konferansda, silahsızlanmanın sosyal ve ekonomik sorunların çözümüne olan katkısı üzerinde anlaşmaları ve bu uğurda işçilerin ve onların sendikalarının tüm gücünü bu konuların çözümünde kullanmaları gerekmektedir.

Gerçek olanaklar vardır.Tüm Dünya işçileri, emekçileri, tüm Atom çekirdekli silahların yasaklanmasını ve Atom-Teknolojisinin diktatörlüğünün hakim olduğu ülkelere ihracının yasaklanmasını istemektedir.

Bu görüşe Dünya Sendikalar Federasyonu ve ona bağlı tüm üye sendikalarda katılmaktadır.

İngiltere Maden İşçileri Sendikası Başkanı Jo Gromlakes, tüm Dünya sendikalarının silahlanma yarışına karşı somut eyleme geçmesini önermektedir.Gromlakes, bu arada kuruluşlar arası politik görüş ayrılıklarının arka plâna atılmasının gerekliliğini vurgulamaktadır.

---

2 Milyon üyeli İngiliz Taşıma İşçileri Sendikası, nükleer silahlanmaya karşı çıkmanın sendikaların görevi ve sorumluluğu olduğuna işaret etmektedir.

İtalyan, Japon ve Federal Almanya sendikaları yönetim kurulları benzeri savunmayı yapmaktadırlar.

Aynı konu, Hür Alman Sendikalar Birliği (FDGB) üyesi Metall işçileri sendikasının 1980 yılı Mart ayı sonunda, uluslararası politika ve ekonomi enstitüsü ile ortaklaşa düzenledikleri silahsızlanma sempozyumunda da dile getirildi.

Sempozyumda yapılan açıklamaya göre : Silahlanma ve savaşlardan kâr edenler ismen tanınmalı ve bunlara karşı kararlı bir şekilde savaşılmalıdır.Bunlar uluslararası silah tekelleridir, bunlar sosyalist gelişmenin düşmanlarıdır.

Silahsızlanma için, silah sınırlaması ve giderek silahsızlanmayı gerçekleştirmek için sendikaların ortak yürütecekleri girişimlerden doğal ne olabilir ?. Çünkü, bu savaş özellikle, savaşın ağır yükünü taşıyanların, yani, işçilerin - emekçilerin savaşıdır.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Bu nedenle, işçi ve emekçiler, her geçen gün daha fazla sayıda, daha aktif bir biçimde, barışın sağlanması ve kalıcılaştırılmasını görkemli girişimlerle desteklemektedirler.

Silahsızlanmanın getirecekleri ve buna bağlı olarak ortaya çıkabilecek sorunlar üzerinde anlaşılabilinir.Bunun için gözle görülür biçimde çeşitli alternatif çözüm olanakları vardır.Örneğin, silah endüstrisinin sivil ihtiyaçlar için bu yöne kaydırılması, gibi.

Bu örneklerden somutta bilineni, Sovyetler Birliği'nin 2.Dünya savaşından sonra askeri tekniğini Sibirya'ya taşıması ve tekniğin oradaki ihtiyaçların gideriminde başarı ile kullanılması sonucu elde ettikleri deneyimler oldu.

Yine bilinen modeller arasında, "Boingwörthel" - "Brokliwius" ve Wickerts tekeline bağlı "Lukas" örneklerini, Japonya'nın ve hatta, Federal Almanya'daki deneyimleri sayabiliriz.

Uluslararası bilimsel kurullarda üzerinde detaylı tartışmaların yapıldığı örnekler ve pratikteki deneyimler büyük değer taşımakta ve gerçek olarak ispatlamaktadır :

- Silahsızlanma gerçek bir hedeftir, hayalcilik değil.
- Silahsızlanma işsizlik sorununun, sosyal güvencesizliğin çözümüne yardımcı olur.
- Silahsızlanma UNO tarafından vurgulanan insanlığın en temel hakkı olan "Yaşama hakkı"nın garanti altına alınmasında yardımcıdır.

70'li yıllarda başlatılan politik yumuşamanın sağlamlaştırılabilmesi ancak silahsızlanma yoluyla gerçekleştirilebilecek askersel yumuşama ile olanaklıdır.Günümüzde tek alternatif de budur.

Hangi politik görüşte olursak olalım, hangi Dünya görüşüne sahip olursak olalım, kendimizi hangi yönde sayarsak sayalım, içinde yaşadığımız ortamda :

- Barışın sağlanması ve kalıcılığı için savaş vermekten,
- Politik yumuşamayı savunmaktan,
- ve soğuk savaş dönemine dönüşü önlemekten,
- Daha önemli, daha yakıcı görev yoktur.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

. Tüm gücümüzle, kararlı bir biçimde silahlanma yarışının sona erdirilmesini,
. ve silahsızlanmanın başlatılmasını savunmalıyız.
. Yine aynı kararlılıkla, stratejik Atom roketlerinin Batı-Avrupa'ya yerleştirilmesine karşı,
. ve "SALT II" anlaşmasının ABD tarafından imzalanmasını savunmalıyız.

Bu nedenle, Dünya Sendikalar Federasyonu (DSF) tüm sendikaları, işçileri, emekçileri barışın korunmasına, yumuşama için, silahsızlanma için ortak eylemler düzenlemeye çağrıyor.

Tüm Dünya ülkelerindeki halkların, işçilerin, emekçilerin yaşamını tehdit eden, saldırgan emperyalist plânları bozalım.

Dünya'nın yangın meydanına dönmesini engelliyelim.

Barış savaşı zafere ulaşacaktır.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

TÜRÜTME ✓

Elinizdeki bu konseptin, sadece bir "Konsept Taslağı" olmaktan başka bir iddiası yoktur.

Geliştirilmesi için her türlü ekleme, çıkarma, öneri ve eleştiriye sevinerek açığım.

Sadece bunların yazılı yapılmasını rica ediyorum.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

T B K P

FAC - Bölge Komitesine 26 Mart 1989

FAC'de hızla gelişen olaylar, aralarında federal hükümetin de bulunduğu gerici güçlerin, sendikalara ve kazanılmış emekçi haklarına karşı saldırı plânları, değiştirilmesi plânlanan ve doğrudan göçmenleri ilgilendiren yasalar, Avrupa Birleşik Pazarı 92 tartışmasının yoğunlaşmasıyla gündeme gelen "Birleşik Pazar'da İşçi hakları ve Sendikal haklar" konusu, FAC düzeyinde önümüzdeki dönem bizleri bekleyen bir dizi sendikal eylem ve gelişmenin yanında, Türkiye ile dayanışmanın sendikal alanda da sağlanmasına taban oluşturacak ortamın yaratılması konuları : Partimizin bu alana uzun vaadeli ve plânlı yaklaşımını bugün her zamankinden daha fazla zorunlu kılıyor.

Kısa ve orta vaadede, yoldaşlarımıza ve parti örgütlerine : Kendi çevrelerindeki olaylara yaklaşım ve olaylara reaksiyon gösterme konularında pratik bilgi aktarımı, sendikal eylemlere katılım ve işyeri içi sendikal çalışmalarda yeralma vb. gibi, çalışmalar sürе dursun, bu alandaki çalışmalarımızın ağırlık noktasını, uzun vaadeli ve kalıcılığı gerektiren, tek tek her yoldaşın sendikal bilincinin yükseltilmesi ve sendikal çalışmaların öneminin, yakıcılığının kavranması oluşturmaktadır.

Bu amaçla :

1. FAC'deki komünistlerin ve parti örgütlerinin sendikal alanda çalışma ve girişim olanaklarının geliştirilmesi, bu alanda görüş ve fikir üretimi amacıyla, Bölge Komitesinin (BK) bu alanla sorumlu üyesinin çevresinde bir "Sendikal Büro" oluşturulmalıdır.

2. Bu büro, ilk akla gelen isimler arasında : Frankfurt'dan Ülkü Schneider-Gürkan ve Melih Bekler, Ennepetal'den Hikmet Özdemir, Münih'den Şükrü Korkmaz, Gelsenkirchen'den Davut yoldaşlardan oluşabilir.

   Büro, semt sekreterlerinin onayının alınması koşuluyla yeni isimlere açık olmalıdır.

3. Büro, elimizdeki bu konsept dışında,
   a) Önümüzdeki dönemin çalışmalarının plânlanması,
   b) Günlük, hafta sonu ve haftalık
   seminerler için, "Seminer Konsepti" hazırlamak amacıyla bir günlüğüne biraraya gelmelidir.Toplantı tarihi, büro üyeleriyle konuşularak saptanabilir.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

4. Üçüncü maddede belirtilen "Seminer Konseptinin", büro üyelerinin eğitmen olarak katılacakları, yukarıda adı geçen seminerlerde aynı metod ve yöntemle kullanılması amacıyla, içeriğinin günün gereksinimine göre doldurulabilmesi için, büro üyelerinin katılacakları bir hafta sonu semineri yapılmalıdır.Önümüzdeki yaz döneminin, herkeze uygun bir tarihi bu iş için kullanılmalıdır.

5. Sendikal büro çalışma ve görevlerini, diğerlerinin yanında şu alanlarda görmektedir :

- FAC'de sendikal çalışma gelişmeleri izlemek, bu gelişmeler ışığında, yoldaşlarımızın ve parti örgütlerinin çalışmalarına yardımcı olmak,
- Merkezi bilgi ve materyal toplamak, bunları değerlendirmek, yerinde kullanılmasına yardımcı olmak, bunlardan yararlanma biçim ve yöntemini saptamak,
- Parti örgütlerine sendikal çalışmalar hakkında bilgi ve enformasyon aktarmak, onların sendikal alandaki çalışmalarına yardımcı olmak, yönlendirmek,
- Sendikal çalışmaların süreklilik ve kalıcılık kazanması için yerel, bölgesel ve merkezi olanakları araştırmak,
- Genel ve özel konularda parti örgütlerine danışmanlık yapmak,
- Yerel, bölgesel ve merkezi sendikal aksiyonların hazırlanması, uygulanmasına yardımcı olmak,
- Sendikal toplantı, konferans ve forumların düzenlenmesine yardımcı olmak,
- Komünistlerin ve parti örgütlerinin, sendikalar ve sendikal organlarla ilişkilerinin oluşmasına, varolanların geliştirilmesine yardımcı olmak,
- İşyeri içi ve işyeri dışı sendikal organlarla ortak çalışma veya bu organların içinde Komünistlerin nasıl çalışmaları gerektiği konularında perspektifler oluşturmak, geliştirmek,
- Sendikal çalışmaları, kısa, orta ve uzun vaade de plânlamak,
- Komünistlerin : Sendikaların yerel, bölgesel ve merkezi düzeylerde alacakları kararlarda ve bu kararların yaşama geçirilmesinde etkili olabilmelerinde yardımcı bilgiler aktarmak,
- Sendikaların yapılarının ve çalışma olanaklarının tanıtılmasına çalışmak,
- Bütün bu çalışmaların sağlıklı bir biçimde yapılabilmesi için :

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

a) Her düzeydeki sorumlu yoldaşla koordine içersinde :
   - Yerel,bölgesel alanlarda : Günlük ve hafta sonu,
   - Merkezi alanda da bir haftalık seminerler düzenlemek,

b) Broşür, bildiri ve materyaller üretmek,

c) Gerekli görülen yabancı kaynaklı meteryallerden tercüme yoluyla yararlanmak,

d) Türkiye ile ilgili güncel konuları, kendi alanında FAC örgüt ve kuruluşlarına, sendikalara ve kamuoyuna tanıtmak.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

20-6-1978.

Sayın Abdullah Bastürk,
DISK genel [redacted] Başkanı:

Disk'in son genel kurul öncesinde, tüm demokratik güçler tedirgindi çünkü işbirlikçiler, sermaye çevreleri, ve işçi sınıfına ters akımlar DISK'e karşı büyük bir oyuna girmişlerdi. Burada yapmak istedikleri çayet açıktı. DISK'i bu günkü konumundan saptırmak, işçi sınıfından koparmak. Ülkemizdeki demokratik mücadeleyi baltalamak, DISK'in baş tacı ettiği sınıf sendikacılığı ilkesini yozlaştırmak, onuda TÜRK-İŞ gibi sermayenin güdümüne sokmak.

İşbirlikçilerin ve sağ sosyal demokratların bütün çabalarına rağmen, genel kuruldaki gelişmeler ve genel kurulda hayata geçirilmek üzere alınan önemli kararlar, bu gerici güçlerin isteklerini çarsaklarında bıraktı. Alınan kararlar arasında, DISK'in sınıf sendikacılığı ilkesinden sapmıyacağı vurgulandı, 141-142. için mücadele Ulusal demokratik cephenin hayata çeçirilmesi, ülkemiz işçi hareketini önemli bir yere oturtuyordu.

Disk'in son 1 Mayıs, DGM direnişi, daha önceki şanlı 1 Mayıslar gibi MESS'e karşı verilen mücadele 20 Mart Faşizme ihtar eylemi hareketlerinin belkemiği durumundaydı. Türkiye işçisınıfının örgütlenmesine büyük katkılarda bulunmuştur Disk bunlar inkar edilemiyecek gerçeklerdir. ve bunun içindirki Emperyalizm, onun işbirlikçilerinin saldırısı onu yıkmaya yönelik olacaktır. İşte bilinmesi gereken noktada budur. Disk yapacağı eylemlerde, alacağı kararlarda, bu noktayı gözardı etmemelidir. Onu içerden ve dışardan çökertmiye çalışan gerici unsurların baskıları ve zorlamaları, DISK'i bu günkü sınıf sendikacılığı ilkesinden taviz verir duruma düşürmemelidir. Çünkü buna alkış tutacaklar bellidir.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Bunun içindir ki, Disk'in İGD ile olan ilişkilerini askıya alma kararı önemlidir.

Kurulduğu ilk günden beri "yolumuz işçi sınıfının yoludur" diyen, gençliği işçi sınıfına ters sevdalara sürüklemeye çalışanların karşısına tam bir kararlılıkla dikilen, işçi sınıfı savaşımına, hedeflerine sahip çıkan, bu niteliği ile de işçi-gençlik bağlaşıklığını, tepede yapılan bir takım pazarlıklarla değil, kavga alanlarında hayata geçiren, Türkiye gençliğinin biricik Demokratik örgütü İGD için düşündürücüdür.

Evet bu karar karşısında kafamızı öne eğip iyi niyetle düşünmek zorundayız. Bugün ülkemiz Emperyalizmin ve onun işbirlikçilerinin saldırgan kolu olan faşist güçlerle karşı karşıyadır. Emekçi halkımıza, tüm Demokratik kişi ve kuruluşlara, dört koldan yürütülen baskı-terör havasına, Disk'in birliği ve bütünlüğü sağlayıcı kararlar alması gerekir.

Ama maalesef; İGD için yapılan suçlamalar, bütün çabalara rağmen sağlam gerekçelere dayandırılamamaktadır. Hele bu kuruluşu "işçi sınıfı disiplinine uymadığı" TKP'ye Özgürlük sloganına katıldığı için suçlamak, özürün kabahatinden daha büyük olduğunu gösteriyor. Bu durumda kişinin kendisine sorması gerekir, hani bizim sınıf sendikacılığımız, hani bizim işçi sınıfının bilimi doğrultusunda aldığımız kararlar, hani, Ulusal Demokratik güçlerin birliği çağrısı, hani 141-142'ye karşı verilecek demokratik mücadele. Kendimize soracağımız böylesine birkaç soru bile bu kararın yanlışlığını ortaya koyuyor.

Burada bu karara kimler sevinir, kimlerin işine yarar, kimlerin ekmeğine yağ sürer gayet açık. Bu yüzden Biz Siemens'ten Türkiyeli işçiler olarak, Disk'in sınıfsal konumuna ters düşen, eylem ve cephe birliğine zarar veren bu kararın gözden geçirilmesini istiyoruz.

Yaşasın! SINIF SENDİKACILIĞI / yaşasın! İŞÇİ-GENÇLİK BAĞLAŞIKLIĞI / yaşasın UDC!

SIEMENS'TEKİ bir grup TÜRKİYELİ İŞÇİLER adına.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

ÇESITLI SENDIKALAR:

1. Atom Iş Sendikası
Çelik Palas Kat: 4
Laleli-Istanbul

2. Çapa Iş Sendikası
İbrahim Miteferrika sok.
Fazilet Han No. 4/12
Ulus-Ankara

3. Genel-Iş Sendikası
Sirvanızade sok. No. 8-10
Saraçhane-Istanbul

4. Gıda Iş Sendikası
Kanatlı Iş Hanı
Köprübaşı-Eskişehir

5. T.Sağlık Işçileri Sendikası
Ziya Gökalp cad. No. 80
Yenişehir- Ankara

6. Tüm Tis Sendikası
Selimpaşa sok. No. 62
Aksaray-Istanbul

7. Türk Deri Iş Sendikası
Nuriosmaniye cad. No. 9
Cağaloğlu-Istanbul

8. Türk Sağlık Işçileri Sendikası
Selimpaşa sok. No. 62
Aksaray-Istanbul

9. Yol Iş Sendikası
Mizhatpaşa cad.
Yenişehir-Ankara

10. Yol Iş Sendikası
Tiyatro cad. No. 22
Beyazıt-Istanbul

11. Harp-Iş Sendikası
Yüksel cad. No. 8/25
Kızılay Ankara

12. Çimse-Iş Sendikası
Necatibey cad. 20 / 11-12
Ankara

13. Tekel-Iş Sendikası
Tamithane durağı
Çınar sok. No. 24
çevizli-İstanbul

14-Tez Büro-Iş
Babıali cad. No. 13
Istanbul

15- Totsis
Tezel sok. No. 6-B/9
Ankara

16- Tüm DokumaIş
Laleli Tüzün Apt. No. 3/4
Aksaray-İstanbul

17- Ges-Iş
Süleyman Sırrı sok. 2/4
Yenişehir-Ankara

18- Türkiye Metal-Iş
Refik Iş Hanı
Çemberlitaş-Istanbul

19- Yapı-Iş
Bayındır sok. Hitit ap. No. 22
Yenişehir-Ankara

20- Devrimci Toprak-Iş
Akay cd. 6/6
Bakanlıklar-Ankara

21- Koop-Iş Fevzi Çakmak sok. 15/ 11-12
Yenişehir-Ankara

22- Petrol -Iş
Ankara Şubesi
Izmir cad. 11/15
Yenişehir-Ankara

23- Hava-Iş
Bakır Saray katı 3/13
Bakırköy-Istanbul

24- Köyse-Iş Sendikası Işçi Gerçeği
Türk-Iş blokları No. 120/2
Aydınlıklar-Ankara

25- Teksif-Iş
Zeytinburnu Şubesi
Meydan sok. No. 21
Istanbul

26- TIS (Toprak Su Tarım Iş Sendikası)
Tuna cad. Inkilap sok.
Inkilap ap. No. 5/6-7
Ankara

27- Alpagut Kömür Maden Işletmeleri
Işçi Temsilciliği
Çorum-Alpagut

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

28- Devrimci Sağlık-Iş sendikası
Aksaray cad. No. 24
Aksaray- stanbul

29- Otomobil-Iş Sendikası
Neşet Ömer sok. No. 20
Kadıköy-Istanbul

30- Oleyiş SEndikası
Abdülhamit cad. No. 3
Taksim-Istanbul

31- Türk-Koop Sendikası
Sondurak, Saray Apt. No. 76/E
Bahçelievler-Ankara

32- Persa-Iş Sendikası
Istiklal cad. Yeşilçam sok. No. 3
Daire 6.Beyoğlu-Istanbul

33- Yapısen Seindikası
Genel Baş. Istiklal cad. Luvr apt. No 146/3
Beyoğlu - Istanbul

34- T.Deri-Iş Sendikası
Demirhane cad. No. 41
Kazlıçeşme-Istanbul

35- PTT'liler Sendikası
Doğubank-Iş Hanı No. 430
Sirkeci-Istanbul

36- Petrol-Iş Sendikası
Beşiktaş, Yıldız cad.
Istanbul

37- Oleyiş
Esad caed. No. 45/ 4
Ankara

38- Köy YSE-Iş
Necatibey cad. No. 23 Kat: 4
YEnişehir-Ankara

39- Petrol-Iş
Izmir cad. No. 11/15
Yenişehir-Ankara

40- PetrolIş
Dr.A.Adıvar sok. No. 22
Fatih-Istanbul

41- Tek Gıda-Iş
PK. 98
4.Levent-Istanbul

42-Türkiş Eğitim Bürosu
Bayındır sok. No. 8
Yenişehir-Ankara

43-Türk-Iş Genel Merkezi
Inkilap sok.
Yenişehir-Ankara

44-Türkiş 1.Bölge Temsilciliği
Gümüşsuyu cad. No 38/4
Taksim-Gümüşsuyu

45-Türkiye Yol-Iş Federasyonu
Izmir cad. No. 22
Ankara

46-TUSIAD
Cumhuriyet cad.
Dörtler Apt. No. 18/2
Elmadağ-Istanbul

47-Yeni Haber-Iş
Gazi M. Kemal. Bulvarı
71/1-2
Maltepe-Ankara

48-Türkiye Esnaf-Sanatkarlar Fed.
Meşrutiyet cad. No. 20
Ergene Apt.
Bakanlıklar-Ankara

49-Teknik Birlik
Posta Kutusu 132
Aksaray-Istanbul

50-PTT Personeli Der.
Pk. 95
Ulus-Ankara

51-Im-DER
Inkilap sok. No. 5/18
Yenişehir-Ankara

52-TUMAS
Ziya Gökalp 22/9
Yenişehir-Ankara

53-Testil-Iş
Çerkezköy Şb.
Öztrak cad. No. 11
Çerkezköy -Tekirdağ

54- Tekstil-Iş Beyoğlu Şb.
Bomonti Silahşörler cad. No 33
Şişli-Istanbul

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

İsmail Şentürk
Çoban Çeşme Cad. No 17
Gültepe İzmir

55-Tekstil-İş Anadolu Hisarı Şb.
Kandilli cad. No. 22/B
Anadolu Hisarı-Istanbul

56-Tekstil-İş Sendikası
Babiali cad. Sıhhiye ap.
No.19/8
Istanbul

57-Maden-İş Sendikası
XVI.Bölge Temsilciliği
Savraköy-Istanbul

58-Maden-İş Sendikası
Antalya XI. Bölge Temsilciliği
Antalya-

59-Çağdaş,Metal-İş
Ziya Gökalp cad. 23/16
Yenişehir-Ankara

60-Genel-İş Sendikası
Süleyman Sırrı sok. No. 2/4
Yenişehir-Ankara

61-Sellüloz-İş Sendikası
Atatürk cad. Odabaşları-İş hanı Kat.
Çaycuma-Zonguldak

62-Yenileşme,Deri ve Kundura İşçileri
Beykoz,İşçi evleri No. 7
Istanbul

63-Petrol-Kimya-İş
Izmit Şubesi
Fethiye cad. No. 54/2
Izmit

64-Lastik-İş Sendikası
Belediye İş hanı Kat 4/18
Adapazarı

65-Lastik-İş Samsun
19 Mayıs Mah. Saadet cad. 27/B
Samsun

66-Sosyal-İş
Istanbul Şb.
Laleli,Koca Ragıp cad. No.8-9
Istanbul

67-

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Dizgi: Ekin Dizgi, Baskı: Pano Matbaacılık
Grafikler: Caner Karavit, Cilt: Numune Mücellithanesi
Teknik Hazırlık: EKİN YAZIM MERKEZİ 522 81 70

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

SUNU

Ücretler enflasyon karşısında hızla erirken ve ücretlilerin yaşamı her geçen ün daha da güçleşirken, ASGARİ ÜCRET üzerine tartışmalar sürüp gitmektedir.

Bu araştırma dizimizde; asgari ücretin ülkemizde nasıl bir gelişme gösterdiğini, bu gün hangi aşamada olduğunu ve nasıl olması gerektiğini "rakamlar" yardımı ile vurgulama gereğini duyduk. Asgari ücret kapsamını, değişik açılardan yorumlayan ve ne olup ne olmaması gerektiğini açıkça sergileyen sayısal dökümler; umarız, araştırma ve istatistiklere göre hareket ettiklerini sık sık yineleyen "yetkililerce"de yapılmaktadır. Şayet "gerçekçi olma" söz konusu ise "pazarlığa" yol açmayan bir asgari ücret belirlemesine tanık olacağız.

YHK'lı geçen yıllarda; sendikalarca yapılan sözleşmelerdeki "işe ilk giriş için verilecek ücretlerle" ilgili maddeler işlerliklerini yitirdiklerinden, asgari ücretle çalışan işçi sayısı önemli ölçüde artmıştır. İşe giriş-çıkış oranının yüzde 30'lara vardığı ve bu oranın da işçi çıkarmaların yoğun olarak seyrettiği günümüzde daha da arttığını, gözönüne alırsak; "16 bin lira ücret alan işçi mi var?" iddiasının ne denli dayanaksız olduğu açıkça kendini göstermektedir.

Sorunlarla yoğun olarak yaşadığımız toplu iş sözleşmelerinde, asgari ücretli üyelerimizin sayılarında artışlar olduğunu gözlemekteyiz. Böylesi istenmeyen gelişmeler biz sendikaların mevcut sorumluluklarını daha da arttırmaktadır.

Bu durumda, asgari ücretin gün geçirmeden "bilimsel verilere" göre tekrar belirlenmesi gerektiğini, kamuoyu önünde belirtmeyi, temel bir görev olarak kabul etmekteyiz.

Saygılarımızla
M. Cevdet Selvi
Petrol-İş Sendikası Genel Başkanı

ANAYASA'DAN

MADDE 49.— Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir.

Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları korumak, çalışmayı desteklemek ve işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak için gerekli tedbirleri alır.

Devlet işçi-işveren ilişkilerinde çalışma barışının sağlanmasını kolaylaştırıcı ve koruyucu tedbirler alır.

MADDE 50.— Kimse, yaşına, cinsiyetine ve gücüne uymayan işlerde çalıştırılamaz.

Küçükler ve kadınlar ile bedeni ve ruhi yetersizliği olanlar çalışma şartları bakımından özel olarak korunurlar.

Dinlenmek, çalışanların hakkıdır.

Ücretli hafta ve bayram tatili ile ücretli yıllık izin hakları ve şartları kanunla düzenlenir.

ASGARİ ÜCRET YÖNETMELİĞİ'NDEN

(12. Şubat. 1972 Tarih ve 14097 Sayılı Resmi Gazete'de Yayınlanmıştır.)

TANIM:

MADDE 1— *1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesinde öngörülen asgari ücret; işçilere normal bir çalışma günü karşılığı olarak ödenen ve işçinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinde asgari düzeyde karşılamaya yetecek ücrettir.*

KOMİSYONUN TOPLANMASI:

MADDE 6— *Asgari Ücret Tespit Komisyonu Çalışma Bakanlığının çağrısı üzerine toplanır ve Bakanlıkça hazırlanan gündeme göre çalışır.*

Asgari ücretin önemi

Eflatun'dan bu yana sözü edilen asgari ücret, toplum biçimlerine göre değişiklikler göstererek uygulana gelmekte ve günümüzde ise bir sorun olarak kendini olanca ağırlığı ile hissettirmektedir. Özellikle sendikalaşmanın ve toplu iş sözleşmelerinin işlerlik bulamadığı, gelişmekte olan ülkelerde asgari ücretin önemi bir kat daha artmaktadır.

Asgari ücret; dönem olarak kendini en yaygın, sanayi devrimi adı verilen toplumsal aşamadan sonra istenir duruma getirmiştir. Sermaye sınıfının daha iyi rekabet edebilmek için öncelikle işçi ücretlerini düşük tutmaya çalışması karşısında işçiler, değil emeklerinin karşılığını alabilmek, aldıkları ücretle yaşamlarını bile sürdüremez duruma düştüler. Etkin uğraşlar sonucu işçilerin bir bölümü ücretlerini artırabilirken, örgütlenmeleri yetersiz ve haklarını almada henüz etkinlik gösteremeyen diğer bir bölüm işçiler ise düşük ücret sultasından kurtulamadılar. Bu gidiş içinde ücretlerin işçiler açısından emeklerinin karşılığı olabilecek yeterlilikte, işveren açısından ise bir sonraki gün tekrar işyerinde çalışabilmesi için ancak yaşamasını sağlayabilecek düşüklükte olarak belirlenme çelişkisi keskinleşti. Bu iki kutup arasında dalgalanan ücretlerde büyük farklılıkların oluşması karşısında, **işçinin toplumda normal yaşamını sürdürmesine ve onurlu yerini almasına olanak sağlayacak asgari ücretin verilmesinin gereği giderek güç kazandı.**

Sendikalaşmanın zayıf olduğu dönemlerde asgari ücret, işgücünün emek pazarı içinde değer bulması ile kişisel olarak bağıtlanıyordu. Giderek sendikalar yaptıkları toplu sözleşmelerde asgari ücretlerini de belirlemeye çalıştılar. Ancak kapsamı dar olan bu belirlemelerin yetersizliğini gidermek için, yöre ve işkolları alanına yönelindi. Asgari ücretlerin belirlenmesi ve uygulanmaları yasa ve yönetmeliklerde yer aldırıldı. "Kurullar" oluşturuldu ve onlar asgari ücretlerle ilgili gelişmeleri yönlendirmeye çalıştılar. Ulusal düzeyde belirlenmeye başlanan asgari ücret için, uygulanmadığında yaptırımlar söz konusu oldu. Kuşkusuz tüm bu gelişmeler, zorlu uğraşların birer ürünüydü.

GELİNEN BUGÜNKÜ AŞAMADA ASGARİ ÜCRET, İŞÇİNİN AİLESİ İLE BİRLİKTE TOPLUMDA SEFALET DURUMUNA DÜŞMEDEN ÇAĞDAŞ GELİŞMELERE UYGUN ONURLU BİR BİÇİMDE YAŞAMASINA YETECEK BİR "SOSYAL ÜCRET" NİTELİĞİNİ KAZANMIŞTIR İşve-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

renlerin belirlenen bu ücret düzeyinden daha düşük ücret vermeleri, getirilen "hüküm"lerle önlenmeye çalışılmıştır. Ancak bu gelişmeler her ülkeye aynı ağırlıkta yansımamıştır.

Ülkemizde asgari ücretin kısa tarihçesi

Asgari ücret ile ilgili gelişmeler Osmanlılar dönemine kadar uzanmaktadır. Neccar adı verilen marangoz ve dülgerler için iyi, orta ve sıradan olmak üzere üç gurupta padişah fermanı ile asgari ücretlerin belirlendiği bazı araştırmacılar tarafından ortaya konmaktadır. Yine 1806 yılında Karadeniz Ereğlisi kömür ocaklarında çalışanlar için asgari ücreti öngören bir ferman çıkarılmıştır. Ancak yeterli veri olmadığından, imparatorluğun son zamanlarında artan işçi sayısı karşısında özellikle yabancı kapitalistlerin olan bu işyerlerinde belirlenmiş bir asgari ücretin olup olmadığı bilinememektedir.

Ulusal Kurtuluş Savaşı sırasında "asgari ücret" anlamına gelecek 1921 yılında "Ereğli Kömür Havzası Maden İşçilerinin Hukukuna Mütedair" 151 sayılı Kanunun 11. maddesine göre; kömür ocaklarında çalışan işçiler için asgari bir ücret öngörülmekteydi.

Cumhuriyet dönemi başlarında 1923 İzmir'de yapılan "Türkiye İktisat Kongresinde" asgari işçi ücretlerinin her üç ayda bir belediye meclisince geçim koşullarına uygun olarak ilan edilmesi kararlaştırıldı ve öyle kaldı.

1936 yılında kabul edilen 3008 sayılı İş Yasasında asgari ücrete yer verildi ve ilgili bir yönetmeliğin hazırlanması öngörüldü. **Ne varki 1951 yılına değin hiçbir uygulamaya geçilmedi.** Oysa bu dönem, ücretliler için son derece sıkıntılı yıllar olmuştur. Sendikaşmanın ise ancak son bir kaç yıl içinde yer alması, asgari ücretin gerekliliğini bir kat daha artırmıştır. 1951 yılında yeni düzenlemelere gidildi ve yönetmelik çıkarılarak mahalli kapsamda, işkolları için asgari ücretlerin belirlenmesi öngörüldü. 1955 yılında Basın Mesleğinde Çalışanlar Hakkında Kanun ve Deniz İş Kanunları bu işkollarında çalışanlar için asgari ücretlerin ayrıca düzenlenmesini getirdi.

Asgari ücretlerle ilgili uygulamalar, yeterli olmaktan uzak ve pek çok "boşluklar"ı olan bir şekilde 1967 yılında çıkarılan 931 sayılı iş yasasına değin ayrı bir dönem olarak yer aldı. Yeni yasa önceki uygulamalarda görülen aksaklıkları gidermeyi de amaçlayan hükümler içerdi.

Daha sonra 1971 yılında çıkarılan 1475 sayılı İş Yasası gereği Yönetmelik çıkarıldı ve bugüne değin uygulanmakta olan "asgari ücret"in esasları belirlenmiş oldu.

Başka ülkelere göre oldukça geri sayılabilecek ülkemizdeki asgari ücret uygulaması bugün yeterli olmaktan oldukça uzaktır. Diğer bazı ülkelerde kültürel ihtiyaçlar asgari ücret belirlemelerinde esas alınırken, ülkemizde zorunlu gıda giderlerine bile yetmediğine tanık olmaktayız.

Dönem ve uygulamalar

1951 - 1967 Dönemi

1936 yılında kabul edilen birinci İş Yasasının 32 maddesinde asgari ücretle ilgili şu hükümler yer almıştı:

"İktisadi ve içtimai zaruretler dolayısıyla İktisat Vekaletince teklif edilecek işlerde gerek saat başına veya gündelik, yahut haftalık veya aylık hesabı ile ve gerek parça başına, yahut yapılan iş miktarına göre ödenecek işçi ücretlerinin en aşağı hadleri bir nizamname ile tesbit olunur."

Bu madde hiçbir zaman uygulanmadı ve 1950 yılında şu şekilde değiştirildi:

"İktisadi ve içtimai zaruretler dolayısıyla Çalışma Bakanlığınca lüzum görülecek yerlerde ve işlerde işin mahiyet ve hususiyeti gözönünde tutularak gerek saat başına veya gündelik, yahut haftalık veya aylık hesabiyle ve gerek parça başına, yahut yapılan iş miktarına göre veya sair şekillerde ödenecek işçi ücretlerinin aşağı hadleri mahalli komisyonlarca tesbit olunur. Bu komisyonlar, o yer için yetkili çalışma teşkilatına mensup memurun başkanlığı altında bir işçi ve işveren temsilcisi ile mahalli ticaret ve sanayii, varsa ziraat odalarının kendi aralarından seçecekleri bir temsilci ve belediye encümeninden gönderilecek bir üye ve mahalli hükümet doktoru ile sendikadan gönderilecek bir üyeden teşekkül eder.

Mahalli komisyonlarca tesbit ve ilan edilen asgari ücretler hakkında, gerek işverenler ve gerekse bunların sendikaları, sendika olmayan yer-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

lerde temsilcileri bir ay içinde Çalışma Bakanlığı nezdinde itirazda bulunabilirler. İtiraz, Çalışma Bakanlığında, Bakanın tesbit edeceği, Çalışma Bakanlığından bir zatın başkanlığında, ikisi Çalışma Bakanlığından, birisi Ekonomi ve Ticaret Bakanlığı ve İşletmeler Bakanlığından olmak üzere kurulacak beş kişilik kurulda incelenir. Bu kurul tarafından verilecek karar Çalışma Bakanının tasvibi ile kesinleşir. Çalışma Bakanlığı el sanayiinde çalışanlarla tarım işlerinde çalışanların ücretleri hakkında da yukarıki fıkra hükmünü uygulamaya yetkilidir."

Asgari ücretin yasada yer almasından, 16 yıl geçtikten sonra 1951 yılında çıkarılan bir yönetmelikte ancak uygulanmaya başlanabiliyor. Çıkarılan bu yönetmelikte asgari ücret tanımı şöyledir:

"Asgari ücret, aynı nitelikteki işlerde, işçilere normal bir çalışma günü karşılığı olarak ödenen ve işçinin normal gıda, giyim, yakacak ve aydınlatma gibi zorunlu ihtiyaçlarını yeterli olan bir ücrettir."

Yönetmelikte asgari ücreti belirleme görevi "Mahalli Asgari Ücret Komisyonlarına" verildi. Komisyon üyeleri ise şu kesimlerden oluşmaktaydı. Bölge Çalışma Müdürünün veya Müdürlükçe yetki verilecek bir memurun başkanlığında; bir işçi ve bir işveren temsilcisi, yerel ticaret, sanayi ve ziraat odalarının aralarından seçecekleri bir kişi belediye encümeninden yetkili bir üye; yerel hükümet doktoru ve bir sendika temsilcisi.

1961 Anayasa'sında asgari ücret 45. maddede, "**insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlamalarına elverişli adaletli bir ücret**" olarak yer aldı

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planında (1963-1967) asgari ücretin, bölgelere ve işkollarına göre belirlenmesi öngörüldü. Yine asgari ücretin belirlenmesinde sosyal adalet ilkelerine uyulması gerektiği yer aldı.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında (1968-1972) asgari ücret ile ilgili şu ifadeler yer aldı:

"Asgari ücretlerin işçinin geçimini ve refahını sağlayacak seviyede tesbit edilebilmesi için **geçinme endeksleri ailelerin bugünkü gerçek tüketim ihtiyaçlarına göre düzenlenecektir.** Türkiye'de işkolları itibariyle asgari ücret komisyonlarınca tesbit edilen ücretler gerçek asgari ücret olma niteliğinde değildir. Asgari ücret işçiye, ailesiyle birlikte asgari ihtiyaçlarına cevap verecek, geçimini ve sosyal refahını sağlayacak bir hayat seviyesini temin edecek anlamda olmalıdır.

1967 yılı içinde asgari ücretlerin tesbitinde gerekli bilgiler nitelik ve nicelik yönünden araştırılacaktır. Bu araştırmayı Çalışma Bakanlığı, Devlet İstatistik Enstitüsü birlikte yürütecektir."

Kalkınma Planlarında yukarıda belirtildiği gibi, asgari ücretin şimdiye değin uygulanışı bir asgari ücret niteliğinde görülmeyip, yeniden tanımlama gereği duyulmaktadır.

1967 yılında yayınlanan 931 sayılı İş Yasası ve 1968 de belirlenen asgari ücret yönetmeliği şu hükümleri getirdi: "**Asgari ücret tüm işçileri kapsamalı, asgari ücreti belirleme merkezi tek bir komisyonun görevi olmalı ve her iki yılda bir asgari ücreti belirlemelidir. Asgari ücret işçilere; normal çalışma günü karşılığı, cari fiyatlar üzerinden zorunlu gereksinimlerini karşılayacak yeterlilikte verilmelidir.**

1951-1967 yılları arası, ülkemizde asgari ücretin henüz yeterince işlerlik kazanmadığı kapsamının çok dar olduğu bir dönem olmaktadır. Her şeyden önce temel önemde olan asgari ücretin hangi kapsamda, neye göre ve kimler tarafından belirleneceği konularında getirilen hükümler ve uygulamalar yerine oturmamıştır. Öngörülen anlamda asgari ücret belirleme ve yaygın olarak uygulama gerçekleştirilememiştir.

Tablo-1 1951–1966 Asgari ücret uygulamaları

Yıllar	Asgari ücret tesbit edilen iş kolları (toplam)	Asgari ücret tesbit edilen il sayısı (toplam)	Asgari ücret ortalama (TL)
1951	5	3	—
1955	8	11	—
1960	41	44	—
1961	45	44	7,57
1962	49	47	8,53
1963	38	49	8,91
1964	39	51	9,34
1965	39	51	9,70
1966	41	63	10,72

Kaynak: DPT II. 5 YKP

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

1968 - 1971 Dönemi

1968'de belirlenen asgari ücret yönetmeliğine göre "Asgari Ücret Komisyonu" şu şekilde oluştu.

"Çalışma Bakanlığının saptayacağı üyelerden birinin başkanlığında Çalışma Bakanlığı Çalışma Genel Müdürü veya Yardımcısı, İşçi Sağlığı Genel Müdürü veya Yardımcısı, Araştırma Kurulu Başkanı veya üyesi, Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Dairesi Genel Müdürü veya Yardımcısı, Devlet Planlama Dairesinden konu ile ilgili dairenin başkanı veya yardımcısı ile bünyesinde en çok işçi ve işvereni temsil eden Ankara'daki en üst derecedeki işçi ve işveren teşekküllerinin değişik iş kollarından seçecekleri beşer temsilci"

Komisyon asgari ücretleri, Temmuz 1969 tarihinde sonra geçerli olacak şekilde 16 yaşında büyükler için illeri 6 gruba ayırarak şöyle belirledi:

1. Grup İstanbul 19.50.-TL
2. Gruba dahil illerde 18.00.-TL
3. Gruba dahil illerde 17.00.-TL
4. Gruba dahil illerde 16.50.-TL
5. Gruba dahil illerde 16.00.-TL
6. Gruba dahil illerde 15.50.-TL

günlük ücretler.

16 yaşından küçük işçiler için asgari ücret büyüklerden 2 lira daha eksik olarak belirlendi.

1972 - 1974 Dönemi

Yönetmeliğe göre asgari ücretin 1971 yılında yeniden belirlenmesi gerekirken 931 sayılı İş Yasasının Anayasa Mahkemesince şekil yönünden iptal edilmiş olmasından da kaynaklanan bir gecikme olmuştur.

1972 yılında 931 sayılı iş yasası yerine çıkarılan 1475 sayılı iş yasasının 33. maddesi uyarınca 1968'de çıkarılan yönetmelikte bazı değişiklikler yapılarak günümüze kadar uzanan uygulamanın hükümleri getirildi. Yeni yönetmeliğin 1. maddesinde asgari ücret şöyle tanımlanmaktadır:

"Asgari ücret, işçilere normal bir çalışma günü karşılığı olarak ödenen ve işçinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını günün fiyatları üzerinde asgari düzeyde karşılamaya yetecek ücrettir."

Yeni iş yasası öncekine göre üç önemli gelişme getirdi. Bunlar; asgari ücret belirlemesinin iki yıl ara ile tekrarlanması, asgari ücreti belirleyen organın merkezi olması ve asgari ücret tespit komisyon kararlarının kesinliğidir.

1 Kasım 1972'de Komisyon tarafından asgari ücret, iller 4 gruba ayrılarak şöyle belirlendi.

16 yaşından büyükler için günlük ücretler
1. gruba giren İstanbul ilinde 25.-TL
2. gruba giren illerde 23.50.-TL
3. gruba giren illerde 23.- TL
4. gruba giren illerde 22.-TL

16 yaşından küçükler için günlük ücretler
1. gruba giren İstanbul ilinde 21.-TL
2. gruba giren illerde 20.-TL
3. gruba giren illerde 19.-TL
4. gruba giren illerde 18.-TL

1974 ve sonrası

Günümüze kadar gelen bu dönemde illerin gruplarına ayrılarak belirlenmesinden vaz geçildi.

1974 yılı günlük asgari ücret tüm iller için şöyle belirlendi:

	Sanayii sektörü	Tarım sektörü
16 yaşından büyükler için	40.-TL	33.-TL
16 yaşından küçükler için	34.-TL	28.50.-TL

Asgari ücretin belirlenmesinde 1974 yılında da köklü yeniliklere gidilemedi ve yine işçi ailesi belirlemenin dışında tutuldu.

İçinde bulunulan bu dönemde gerçek asgari ücretlerde 1976 yılında görece bir yükseklik olmaktadır. Daha düşük olan diğer yıllarda, özellikle 1978 yılından sonra sürekli bir düşüş görülmektedir. **Ancak en büyük düşüş "24 Ocak kararları" olarak bilinen ekonomi-politik önlemlerin alınmasından sonra olanıdır.** Yıllara göre asgari ücret tablosunda da görüleceği gibi son yıllarda gerçek asgari ücretlerdeki bu düşüşler, asgari ücretlerin ilk belirlendiği yıllardan da gerilere gitmektedir.

Son 7 yılda gerçek asgari ücretin aynı düzeyde bile tutulamayıp sürekli gerilemesi yoğun eleştirilere hedef olmuştur. Ancak bugüne değin ısrarla sürdürülen asgari ücreti asgari ücretlikten çıkaran uygulamalar sonucu yalnızca zorunlu gıda giderleri bile karşılamadan uzak bir yetersizlikte olmasını önlemeye yönelik, yetkililerce hiçbir somut, ciddi girişime tanık olamamaktayız.

TÜRKİYE DEVRİMCİ SENDİKALAR TÜSTAV TARİH ARŞİVİ

Tablo-2

1969 – 1985 Asgari Ücretler

Sanayi Sektörü

Yıllar	16 yaşından büyük işçiler	16 yaşından küçük işçiler
1969	1. bölge 19,50	—
	2. bölge 18	—
	3. bölge 17	—
	4. bölge 16.50	—
	5. bölge 16	—
	6. bölge 15.50	200 kuruş eksik
1972	1. bölge 25	1. bölge 21
	2. bölge 23.50	2. bölge 20
	3. bölge 23	3. bölge 19
	4. bölge 22	4. bölge 18.50
1974	40.–TL	34.–TL
1976	60.–TL	50.–TL
1978	110.–TL	70.–TL
1979	180.–TL	120.–TL
1981	333.–TL	—
1983	540.–TL	370.–TL
1984	817,50 TL	562,50 TL
1985	817,50 TL	562,50 TL

x Günlük ücretler

Tablo-2 (Devam)

Tarım Sektörü

1969	1. bölge 19,50.–TL	—
	2. bölge 18.–TL	—
	3. bölge 17.–TL	—
	4. bölge 16.50.–TL	—
	5. bölge 16.–TL	—
	6. bölge 15,50.–TL	200 kuruş eksik
1973	1. bölge 21.–TL	1. bölge 18.–TL
	2. bölge 19.–TL	2. bölge 16.50.–TL
	3. bölge 17.–TL.	3. bölge 14,50.–TL
1974	33.–TL	28.50.–TL
1976	50.–TL	42,50.–TL
1978	90.–TL	57,50.–TL
1981	287.–TL	—
1983	440.–TL	292.–TL
1984	670.–TL	445.–TL
1985	670.–TL	445.–TL

x Günlük ücretler

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Asgari ücretle ilgili ILO kararları

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) üye ülkelerle imzaladığı sözleşmelerde asgari ücretin belirlenmesi zorunluluğu üzerinde durmuştur. Bu gereklilik ILO tarafından şöyle açıklanmıştır.

-İşçinin daha çok sömürülmesi anlamına gelen, düşük ücret uygulamasını önlemek için devlet kurumlarının müdahale etmesi gereği,

-Aynı işi yapanlara aynı ücretin verilmesinde asgari yeterliliği belirlemek,

-Çalışanın toplumda onurlu bir biçimde yaşamasına yetecek ücretten daha azının ödenmemesi,

-İşverenlerin, rekabetçi ekonomik gelişmeler içinde işçilerin ücretlerini daha fazla düşürmelerini önlemek,

-Ulusal gelirin daha eşitlikçi paylaşılmasında yardımcı olmak.

ILO Sözleşmelerinin asgari ücretle ilgili olanlarından bazı bölümleri şöyledir:

26 No'lu sözleşme:

(ILO tarafından asgari ücretle ilgili ilk sözleşme 1928 yılında kabul edilmiştir. Türkiye ise bu sözleşmeyi 46 yıl sonra, 1974 yılında kabul etmiştir.)

....

Uluslararası Çalışma Örgütünün bu sözleşmeyi onaylayan her üye devleti .... asgari ücret tespitine olanak veren usulleri ihdas veya muhafazayı taahhüt eder.

....

-Bir işi veya işin belirli bir bölümüne asgari ücret tesbit usullerinin uygulanmasından önce, ilgili işveren ve işçi temsilcilerine, varsa onlara ait kuruluşların temsilcileri de dahil olmak üzere, yetkili makam tarafından meslekleri veya görevleri itibariyle kendilerine başvurulması uygun görülen nitelikte bütün kimselere danışılacaktır.

-İlgili işveren ve işçiler ulusal mevzuatın tayin edeceği şekilde ve ölçüde fakat her halde eşit sayıda ve şartlarla asgari ücret belirleme yöntemlerinin uygulanmasına katılacaklardır.

99 Nolu sözleşme

(Uluslararası Çalışma Örgütü'nün asgari ücretle ilgili kabul ettiği ikinci sözleşme 1951 tarihli 99 sayılı, tarım sektörü için olanıdır. Ülkemiz tarafından 1970 yılında kabul edilmiştir.)

....

Asgari ücretlerin kısmen aynî olarak ödenmesi uygun bulunduğu durumlarda:

a) Bu gibi ayni yardımların işçinin ve ailesi fertlerinin şahsen kullanma ve faydalanmalarına elverişli bulunmasını ve

b) Bu gibi ayni yardımlara takdir edilen değerin adil ve makul olmasını sağlamak üzere uygun önlemler alınmalıdır.

....

İlgili işveren ve işçiler ulusal mevzuatın tesbit edebileceği tarz ve ölçüde fakat her halde tam eşitlik esası üzerinden asgari ücret tesbit usullerinin uygulanmasına katılacaklar veya bu konuda kendilerine danışılacak veya fikirlerin ifade etme hakkını haiz olacaklardır.

131 Nolu sözleşme

(Uluslararası Çalışma Örgütünün gelişmekte olan ülkeler için 1970 yılında kabul ettiği 131 sayılı sözleşme ülkemiz için ayrı bir önemdedir. Ancak nevarki henüz bu sözleşme ülkemiz tarafından kabul edilmemiştir.)

Daha önce kabul edilen ilgili sözleşmelerdeki eksikliklerideide gidermeyi amaçlayan 131 sayılı ILO sözleşmesinde, bazı maddeler şöyledir:

....

ILO'nun bu sözleşmesini onaylayan bütün üyeleri her ücret grubunu, ihtiva eden ve istihdam koşulları böyle bir kapsama girmeye müsait olan tüm ücretlileri içermek üzere bir asgari ücret sistemi oluşturacaktır.

....

Asgari ücret seviyesinin tayininde göz önünde tutulacak unsurlar, ulusal uygulama ve şartlarla en uygun ve mümkün olması bakımından aşağıdaki hususları içerecektir.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

a) Ülkedeki genel ücret seviyesini, yaşam masraflarını, sosyal güvenlik yardımlarını, diğer sosyal grupların yaşam standartlarını göz önünde tutacak işçilerin ve ailelerin gereksinmeleri

b) Ekonomik kalkınma ihtiyaçları, üretim seviyesi, yüksek seviyede istihdamın arzulanmasını içeren ekonomik faktörler.

....

Bu sözleşmeyi onaylayan her üye kuruluş, ulusal koşullar ve talepler, uygulanmış olan sistemi oluşturacak veya yardım ettirecek olup madde 1'in kapsamındaki ücretliler grupları için asgari ücretler zaman zaman saptanacak, ayarlanacaktır.

135 Nolu tavsiye kararı

1970 yılında kabul edilen 135 nolu Tavsiye Kararı ağırlıklı olarak yine gelişmekte olan ülkelere yönelik olmaktadır.

Amaçlar bölümünde asgari ücretin, **işçinin kendisine ve ailesine yetecek düzeyde olması ve ücretlilerin belli bir yaşam düzeyinden aşağıya düşmemesi için devletin sosyal koruma görevini yerine getirmesi gerektiği vurgulanmaktadır.**

....

135 nolu Tavsiye Kararında, asgari, ücretin yeterli olabilmesi, için göz önünde bulundurulması gereken durumlar şöyle sıralanmaktadır:

1- İşçilerin ve ailelerinin gereksinimleri,
2- Ülkedeki genel ücret durumu,
3- Geçinme koşulları ve fiyat artışları hızı,
4- Sosyal güvenlik hakları,
5- Diğer sosyal kesimlerin yaşam standartları,
6- Ekonomik gelişmenin, üretim düzeyinin ve istihdam hedeflerinin yer aldığı ekonomik faktörler.

Tavsiye kararının diğer hükümleri de asgari ücretin kapsamı, belirleme şekli ve hangi süreler içinde yenilenmesi gerektiği üzerindedir.

....

Özellikle gelişmekte olan ülkelerde asgari ücretin ayrı bir önemde olduğu ILO sözleşme ve tavsiye kararlarında açıkça görülmektedir. Kalkınmakta olan ülkelerin "gelişme programlarında" uğrayacakları başarısızlığın ilk sonuçlarından ücretlerin düşürülmeye çalışıldığına ILO tarafından dikkat çekilmekte ve bu durumda asgari ücretin gerekliliğinin önemi vurgulanmaktadır.

Uluslararası Çalışma Örgütünün 131 no'lu sözleşme ve 135 nolu Tavsiye kararlarının asgari ücret konusunda getirdiği hükümler ülkemiz açısından oldukça gerçekçi yaklaşımlar olmaktadır. **Ülkemizin de 131 nolu sözleşmeyi kabul etmesi ve yukarıda özetle belirtilmeye çalışılan 135 nolu Tavsiye Kararına uyması beklenmektedir.**

Tablo-3 YILLARA GÖRE ASGARİ ÜCRETLER

Yıllar	Günlük asgari ücret	Geçinme endeksi	Gerçek günlük asgari ücret	Gerçek asgari ücret endeksi	Dolar olarak asgari ücret
1963	8,91	100,0	8,91	100	0,99
1964	9,34	100,2	9,32	104,6	1,04
1965	9,70	104,8	9,25	103,8	1,08
1966	10,72	113,6	9,43	105,8	1,19
1967	12,41	129,6	9,57	107,4	1,38
1968	12,41	137,6	9,01	101,1	1,38
1969	17,08	144,2	11,84	132,9	1,90
1970	17,08	155,6	10,97	123,1	1,17
1971	17,08	185,2	9,22	103,5	1,22
1972	23,40	213,7	10,95	122,9	1,67
1973	23,40	243,6	9,61	107,9	1,69
1974	40,00	301,8	13,25	148,7	2,89
1975	40,00	365,8	10,93	122,7	2,67
1976	60,00	429,6	13,97	156,8	3,64
1977	60,00	541,3	11.08	124,4	3,43
1978	110,00	876,3	12,55	140,1	4,40
1979	180,00	1.433,1	12,56	140,1	3,82
1980	180,00	2.784,1	6,47	72,6	2,02
1981	333,00	3.803,1	8,76	98,3	2,52
1982	333,00	4.978,2	6.69	75,1	1,84
1983	540,00	6.825,1	7,91	88,8	2,09
1984	817,50	10.237,6	7,98	89,6	1,80
1985	817,50	14,844,52	5,51	61,8	1,63

x 1985 asgari ücret yeniden belirlenmemiş durumda olarak 1985 yılı geçinme endeksi ilk 3 aya göre tahmini 1963 = 100 olarak endekslendi

TÜRK-İŞ SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TÜSTAV

Yukarıdaki tabloda açıkça görülmektedir ki, asgari ücretler bu gün 1963 yılından yüzde 38 oranında gerilerdedir. Oysa aradan geçen 22 yılda asgari ücret daha iyi yaşam koşullarına olanak verecek yeterlilikte olmalıydı.

Ülkemizdeki asgari ücret seyrini dolar karşılığı olarak incelediğimiz de de özellikle 1980 24 Ocak kararlarından sonra büyük bir düşüş göze çarpmaktadır. 1985 yılında asgari ücreti % 100 arttırılsa bile dolar olarak ancak 1980 yılı başlarına yetişilebilmektedir. Asgari ücretteki böylesi gerilemenin 1963 öncelerine kadar gitmesi ibret verici olmaktadır. Satın alma gücü 1963 öncesine kadar giden asgari ücretlinin bu çağdışı yaşam düzeyi durumu yetkililerce gözardı edilmemelidir

Asgari ücretin başka işlevlerle de yükümlendirilmesi asgari ücretlinin aleyhine olmamalıdır. Bugün gelinen aşamada asgari ücretin yalnızca adı kalmıştır. Bu durumda tanımına uygun bilimsel kıstaslardan yola çıkılarak vakit geçirmeden **ASGARİ ÜCRETİN BELİRLENMESİ, HER ŞEYDEN ÖNCE BİR İNSANLIK ÖDEVİ OLMAKTADIR.**

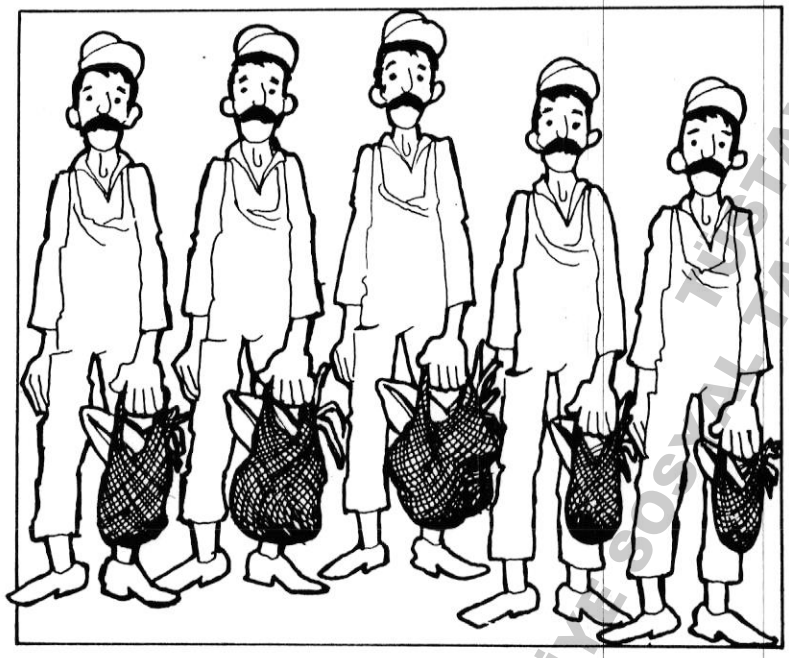

1963 1969 1976 1980 1985

YILLARA GÖRE

GÜNLÜK GERÇEK

ASGARİ ÜCRETLER

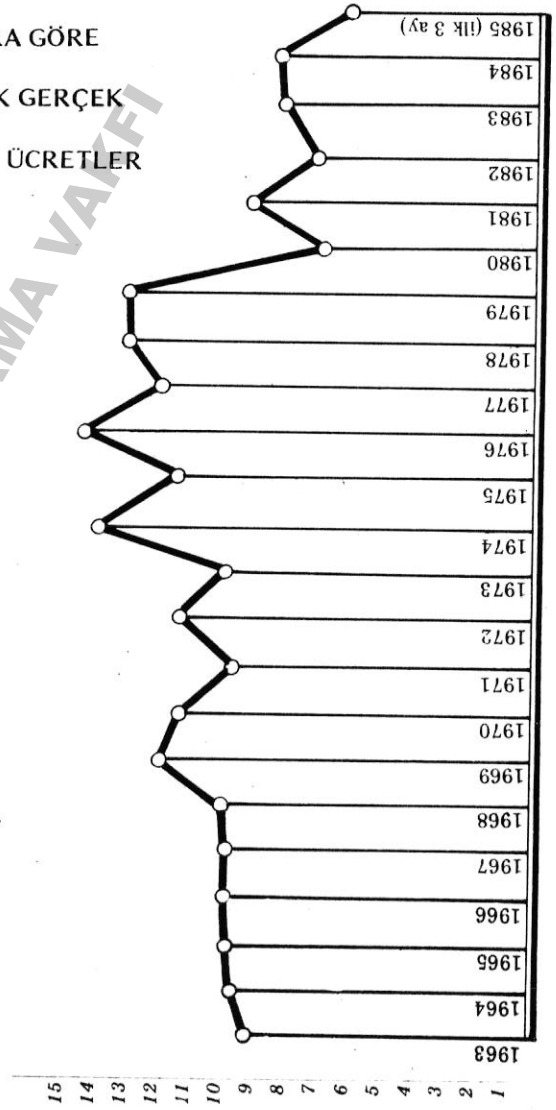

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

DOLARA (ABD) GÖRE ASGARİ ÜCRETLER

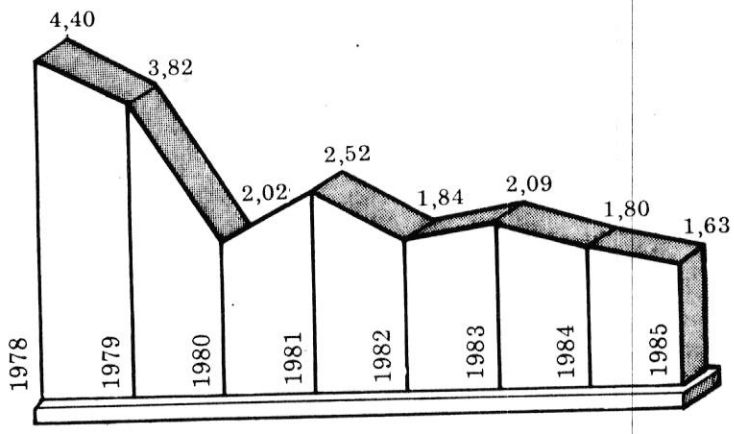

Asgari geçim giderleri

1972 yılında İş Yasasının 33. maddesine göre hazırlanan yönetmelikte asgari ücret şu gereksinimlerin asgari düzeyde karşılanmasını öngörmektedir:

GIDA, KONUT, GİYİM, SAĞLIK, ULAŞIM, KÜLTÜR

Günümüz fiyatları ile yönetmelikte yer alan gereksinimlerin en az düzeydeki tutarları ise şöyle sıralanmaktadır.

Tablo-4 GIDA

Gıda cinsi	Günlük miktar	Kg. Lt. adet fiyatı	Tutarı
Ekmek	1 adet, 430 gr.	50.—TL.	50.—TL.
Et	187 gr.	1320.—TL.	246,84.—TL.
Yumurta	1 adet	27.—TL.	27.—TL.
Süt	0,2 lt.	180.- TL.	36.—TL.
Yoğurt	50 gr.	340.—TL.	68.—TL.
Beyaz peynir	46 gr.	950.—TL.	43,70.—TL.
Yağlar (ort.)	50 gr.	825.—TL.	41,52.—TL.
Şeker (toz)	72 gr.	175.—TL.	12,60.—TL.
Sebze (ort.)	400 gr.	210.—TL.	84.—TL.
Meyve (ort.)	133 gr.	220.—TL.	29,26.—TL.
Un—bakliyat	47 gr.	265.—TL.	12,45.—TL.
Tüpgaz (aylık)	1 tüp	2.180.—TL.	72,67.—TL.
Toplam:			724,04.—TL.

x *En az gıda giderleri yetişkin bir kişi için 3.500 kalori üzerinden belirlendi.*

y *Fiyatlar Mart 1985'e göredir.*

1 aylık gıda gideri:30x721,52 = 21.721.20. TL

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Tablo-4 (Devam)

KONUT

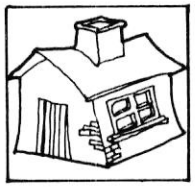

1 aylık ev kirası	:	30.000
1 aylık elt. su ısınma	:	7.860
Toplam	:	37.860

x Ev kirası, büyük kentlerin en ucuz kiralık ev bulunabilecek yörelerine göre dikkate alındı. Kentlerde ortalama ev kiralarının, belirlenen bu rakamın çok daha üzerinde olduğu açıktır.

GİYİM GİDERLERİ	3.816.—TL.
SAĞLIK GİDERLERİ	—
ULAŞIM GİDERLERİ.	2.750.—TL.
KÜLTÜR GİDERLERİ	1.976.—TL.
TOPLAM:	8.542.—TL.

Tablo-5

Yetişkin bir kişi için toplam en az aylık giderleri:

Gıda	:	21.721,20.—TL.
Konut	:	37.860.—TL.
Giyim	:	3.816.—TL.
Ulaşım	:	2.750.—TL.
Kültür	:	8.542.—TL.
TOPLAM	:	74.689,20.—TL.

Çocuksuz bir aile için en az giderlerde eşin yalnızca gıda için olan tutarını eklersek bir ailenin aylık gideri 96.410.40. TL olmaktadır.

Kent fiyatlarına göre yaptığımız bu araştırmaya göre çocuksuz bir ailenin geçinebilmesi için ayda en az 96 bin 410 lira gerekmektedir. **Ancak bugün net olarak bir asgari ücretlinin eline geçen 16.332 TL ile 21 bin 721 TL olan zorunlu gıda giderleri bile karşılanamamaktadır. Ücretinden başka hiçbir geçim kaynağı bulunmayan bir asgari ücretli bu durumda nasıl geçinecek? Sanırız Asgari Ücret Tesbit Komisyonu üyeleri de bu soruya yanıt ararlar.**

Bugün asgari ücret kaç gün dayanıyor

Yukarıda çocuksuz bir aile için Mart/1985'de en az giderler 96 bin 440 lira tutmaktadır. 1985 yılı başlarında aynı tarih için evli bir asgari ücretlinin eline net 16.332 lira geçmektedir. **Bu durumda kirada oturan bir asgari ücretli, aldığı ücreti ile (kira dahil) ancak yaklaşık 5.5 gün geçinebilmektedir.** Geri kalan 24 gün geçinebilmek için bir asgari ücretlinin gereksinimlerini karşılamadan ne denli vazgeçmek zorunda kaldığı açıktır. Ülkemizde çalışan kadınların sayısı oldukça azdır. Bu sonuç kadınların üretimde yer alma istememesinden olmayıp, ülkemizdeki yığınsal boyutları artmakta olan işsizlikten kaynaklanmaktadır.

Asgari ücretlinin bir de çocuğu olduğu göz önüne alınırsa asgari ücretle geçinilebilecek gün sayısı daha da düşmüş olacaktır. Asgari ücretlinin geçimini sağlayabilmesi için fazla mesai yapabilmesi veya oldukça zor da olsa ikinci bir işyerinde çalışması da asgari geçim için gerekli ücreti alabilmesine yetebilecek midir?

Asgari ücretin bugünkü durumuyla bir kat artmasının bile ancak ev kirasına yetebileceği düşünülürse, bu sorunun yanıtı olumlu yönde olamayacaktır.

Zorunlu giderlerinden kısıntı yapmak durumunda kalan asgari ücretlinin düştüğü bu zor durum tam anlamıyla bir "sefalet" olarak nitelendirilebilir. Öte yandan 1984 yılı için 5.7 olarak ilan edilen ekonomik büyüme oranının bu gerçek karşısında asgari ücretlinin yaşamına ne ölçüde yansıdığı da ortadadır.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Son 7 yılda asgari ücret karşılaştırmaları

Tablo-6

Fiyatlar

Yiyecek	1978	1985 (Mart)
Ekmek 1 adet	2,50 TL (400 gr.)	50.—TL (430 gr)
Et 1 kg.	60.—TL	1320.—TL
Süt 1 lt.	8,50.—TL	180.—TL
Peynir 1 kg.	40.—TL	950.—TL
K. fasulye 1 kg.	14.—TL	330.—TL
Toz şeker 1. kg.	8.—TL	175.—TL
Sıvı yağ 1 kg.	20.—TL	580.—TL

Ev Kirası

	1978	1985 (Mart)
1 aylık	1.000.—TL	30.000.—TL

Ev kiraları kentlerde ucuz semtlere göredir.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Kültür

	1978	1985
Gazete 1 adet	2,50.—TL	50.—TL.
Kitap (250 sayfa) 1 adet	22.—TL	600.—TL

Aylık net asgari ücret (evli, 1 çocuk)

1978	1985 (Mart)
2.150.—TL	16.377.—TL

Asgari ücretlinin aşağıda sıralanan giderleri karşılayabilmesi için çalışması gereken süreler:

Gıda

Tablo-7	1978	1985 (Mart)
Ekmek 1 adet	17 dakika	44 dakika
Et 1 kg.	6 saat 35 dakika	2 gün 3 saat 20 dakika
Süt 1 lt.	57 dakika	2 saat 35 dakika

Tablo-7(Devam)	1978	1985(Mart)
Peynir 1 kg.	4 saat 24 dakika	1 gün 5 saat, 53 dakika
K. fasulye 1. kg.	1 saat 33 dakika	4 saat 49 dakika
Toz şeker 1 kg.	53. dakika	2 saat 33 dakika
Sıvı yağ 1 kg.	2 saat 13 dakika	1 gün 29 dakika
Ev kirası		
(1 aylık)	13 gün 7 saat 6 dakika	54 gün 6 saat 34 dakika
Kültürel		
Gazete 1 adet	17 dakika	44 dakika
Kitap 1 adet (250 sy)	2 saat 27 dakika	1 gün 46 dakika

Yukarıdaki karşılaştırmalar asgari ücretlilerin geçim koşullarının son 8 yılda ne denli zorlaştığını hatta olanaksızlaştığını bir başka açıdan sergilemektedir. Oysa 1978 yılı asgari ücretliler için görece olarak yine de yetersiz durumdaydı. 1963 yılı ile karşılaştırıldığında bu gerileme şöyle bir tablo oluşturur:

Tablo-8 Asgari ücretlinin çalışması gereken süreler

	1963	1978	1985
Ekmek 1 adet	12 dakika	17 dakika	44 dakika
Et 1 kg.	2 saat 35 dak.	6 saat 35 dak.	2 gün 3 saat 20 dak.
Peynir 1 kg.	3 saat 11 dak.	4 saat 24 dak.	1 gün 5 saat 53 dak.
Ev kir. 1 aylık	8 gün 1 saat 22 dak.	13 gün 7 saat 6 dak.	54 gün 6 saat 34 dak.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Asgari ücret, gerçek tanımına uygun olarak belirlenip uygulansaydı yukarıda sıralanan yıllar arası büyük farklılıklar olmayacaktı. Tanımda asgari ücretin, kişinin yoksul duruma düşmeden, toplumda ailesi ile birlikte yaşamasına asgari ölçüde yetebilecek bir ücret olması vurgulanmaktadır. Ancak, asgari ücretin bu tanımı ülkemizde yer yer yükselmeler görülsede hiçbir zaman tam olarak gerçekleştirilememiş aksine giderek yetersizleşmiştir.

Yukarıdaki tablolarda görüldüğü gibi, bugün asgari ücretlinin 1 aylık ev kirasını ödeyebilmesi için 54 günden fazla çalışması gerekmektedir. Yani yaklaşık iki aylık ücreti 1 aylık ev kirasına yetmektedir. Kirada oturan bir asgari ücretlinin aldığı ücret yalnızca ev kirasını bile karşılamaktan uzak olmaktadır ki nerde kaldı diğer zorunlu ihtiyaçlarının karşılanabilmesi.

Aynı şekilde zorunlu gıda giderleri için de çalışması gereken günler 1978 yılı ile kıyaslandığında oldukça artmıştır. Örneğin et için 1978'de 6 saat 35 dakika çalışması gerekirken bugün 4 katı 2 gün 3 saat çalışması gerekmektedir. 1 kg. sıvı yağ için 1978'de çalıştığından 1985 yılı başlarında 12 kat daha fazla çalışması gerekmektedir. Diğer zorunlu gıda giderleri için de aynı şekilde 1978 ile karşılaştırıldığında, mislilerle ifade edilen sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Başka deyişle son 8 yıla göre asgari ücretlinin yaşamı Mart 1985'de yukarıda belirlenen, "artış süreleri" oranınca gerilemiştir. Bu durumda asgari ücretli, 10 kattan fazla artan kültürel ihtiyaçlarını nasıl giderebilsin.

Asgari ücret ve belirleme esasları

Ülkemizde asgari ücretin saptanmasında göz önüne alınan "esaslar" sürekli değişim göstermiş ve asgari ücretin neye göre belirleneceği henüz yerine oturmamıştır. Önceleri illere göre ve her iş kolu için ayrı olarak, mahalli komisyonlarca asgari ücret belirlenmekteydi.1969'da iller6, 1972'de ise 4 bölgeye ayrılarak merkezi bir komisyon kararı ile, daha sonra bölgelere ayırmaktan vazgeçilerek, tüm iller için aynı olarak belirlenmeye başlandı.

Asgari ücretin belirlenmesinde, gıda giderleri 1969'da yüzde 45

1972'de yüzde 48 olarak yer aldı. Bu arada 1969 yılında görülen diğer bir gelişme de tek kişi için bulunan giderleri yüzde 30 aile göderleri de eklendi. Yine bu yıllarda gayri safi milli hasıladaki artışlar asgari ücrete yansıtılmaya çalışıldı. Dengeli beslenme adı verilerek 3.500 kalori asgari gıda giderleri ve besin dışı giderlerde yine düşük bir gelir gurubu dikkate alınarak, DIE istatistiklerine göre belirlemeler yapıldı Asgari ücretleri belirlemede üretim artışı, gelir bölüşümü ve ortalama ücret durumlarına da yer verilmeye çalışıldı. Bazen fiyat artışları asgari ücrete yansıtılmaya çalışıldı bazen arada (anası dışında) çocuk faktörü de gözönüne alındı. Belirlemelerde gıda ve gıda dışı giderlerin asgari ücrete yansıtılmasında oranlar yaklaşık yüzde 45 ile 55 arasında değişiklikler göstermiştir. Yine öte yandan, veri olarak alınan DIE istatistiklerinin yer yer günü geçmiş ve geçerliliklerini yitirdiklerinin öne sürülmesi bir başka olumsuzluk olmaktadır.

Kısacası asgari ücretin belirlenmesinde her dönem geçerliliğini koruyabilecek kriterler ortaya henüz konamamıştır. Bir dönemin kriteri diğer bir dönemin kriterine uymamaktadır. Asgari Ücret Tesbit Komisyonu üye oluşumu hükümet ağırlıklı olmakta ve işçi aleyhine dengesizlik taşımaktadır. Komisyon toplantıları işveren ve hükümet kanatlarınca sanki bir toplu sözleşme görüşmesi niteliğine sokulmak istenmekte ve asgari ücret pazarlık konusu yapılmaktadır. **Oysa asgari ücret pazarlığı yapılamayan, sosyal anlamda bir ücrettir. İşçinin verimi, işin ağırlığı, kıdemi ve vasfı ancak bu ücretten sonra söz konusu edilebilirler. Asgari ücret, devletin, yurttaşının temel haklarını anayasa gereği koruma anlayışı kapsamında olduğundan, yasalarla da hüküm altına alınma durumundadır.** Gerçek bu iken ve asgari ücreti belirlemede her türlü bilimsel veri ve deney birikimi varken yine de asgari ücretin tartışma ve pazarlık konusu yapılması, asgari ücretin henüz kabullenilmediğinin açık bir göstergesi olmaktadır.

Gelinen aşamada, hiç bir aksaklık taşımayacak asgari ücret uygulamaları, ülkemizde bir olay haline gelmekte ve günlerce basınımızda yer almaktadır. Asgari ücretin henüz bir sorun olması ve ona gerçekçi bir işlerlik kazandırılmaması ücretliler açısından gelinen düzeyin bir başka vurgusu olmaktadır.

Ülkemizde asgari ücrete kendi işlerliği dışında işlevler de yüklenmiştir. Örneğin işçi kıdem tazminatı hesaplamasında tavan olarak asgari ücretin 7.5 katı dikkate alınmaktaydı. Ancak bugün bu uygulamadan vazgeçilmiştir. **Asgari ücrete yüklenen diğer işlevler arasında sigorta primine esas kazancın alt sınırı, emekli aylıklarının ve memur taban aylıklarının alt sınırı ve vergilendirmeler sayılabilir.** Bu durumda asgari ücret yalnız işçiler için olmayıp, memurlar ve emeklileri de kapsamaktadır. Ancak ne varki asgari ücret yalnızca akit yapan çalışanlar için geçerli olduğundan çırakları, stajyerleri ve mahkumları kapsamı dışında bırakmıştır. Oysa çalışan tüm kesimlerin asgari ücret kapsamına alınmaları yadsınamaz bir gerekliliktir.

Asgari ücreti belirleme süreleri

Asgari ücretlerin 2 yılda bir belirlenmesinden vaz geçilmesi gerektiği geniş çevrelerce benimsenen bir gerçek olmasına rağmen henüz kalıcı bir çözüm getirilmemiştir. Fiyat artışlarının yüzde 50'nin üzerinde seyrettiği ülkemizde asgari ücretlerin iki yıl gibi uzunca bir zaman için belirlenmesinin, anlamından uzak bir uygulama olduğu kesindir. Öyle de olmaktadır. Tepkiler karşısında 1969 yılından bu yana iki kez iki yıldan önce asgari ücretler belirlenmiştir. Hükümet çevrelerince her yıl belirleneceği bildirilmekle beraber henüz yasal olarak hüküm altına alınmaması konuda ciddi olmadıklarını ortaya koymaktadır. "Keyfe" kalan asgari ücret belirleme tarihinin, bu yıl ne zaman olacağı yine sürüncemeli gelişmeler gebe bir görünümdedir.

Oysa fiyat artışları karşısında asgari ücretliyi zor durumda bırakmamak için gecikmeksizin karar verilebilmelidir. Bu konuda İş Yasası'nın 33. maddesine göre çalışma bakanlığı içinde ayrı bir "büro"nun kurulması öngörülmektedir. **Ancak aradan 14 yıl geçmesine rağmen böyle bir "büro" kurulmamıştır.** Diğer ülkelerde fiyat artışlarının gecikmeden asgari ücretlere yansıtıldığı "düzenlemelere" tanık olmaktayız. Örneğin Fransa'da 1976 yılında 5 kez asgari ücret görüşüldü ve aynı yıl için toplam yüzde 16 oranında artırıldı. Ülkemizde fiyat artışları son bir yıl içinde yüzde 50 yi geçtiği halde; asgari ücretliler, "yetkililer" açısından kaderlerine terk edilmiş durumdadırlar.

Asgari ücret için belirlenen "artış oranı" kadar "süre" de aynı önemde olmaktadır. Artırılan asgari ücret enflasyonist bir ekonomi içinde bir kaç ayda eridiğinden yapılan artış kısa sürede yenilenmediğinde anlamına uygunluğunu kaybetmektedir.

Asgari ücretleri daha kısa süreler içinde belirleyecek işlerlik gerekmektedir. **İŞ YASASI GEREĞİ "BÜRO" OLUŞTURULMALI; ASGARİ ÜCRETLE İLGİLİ GELİŞMELERİ İZLEMELİ, GEREKLİ ARAŞTIRMALARI YAPMALI, BİLİMSEL VERİLERİ TOPLAMALI İZLEMELİ VE GECİKMEDEN "ASGARİ ÜCRET KOMİSYONU"NUN KARAR ALMASINI SAĞLAYABİLECEK RAPORLAR HAZIRLAMALIDIR.**

Elbette bütün bu çalışmalar için işçi sendikaları tüm olanaklarını seferber etmeye hazırdırlar.

TÜRK SOSYAL TARİH TÜSTAV VAKFI

Asgari ücretliler ve ücretliler

Ülkemizdeki asgari ücretlilerin kesin sayılarını gösteren bir araştırma olmadığından ancak tahmini olarak yaklaşımlarda bulunabilmektedir. S.S.K. istatistiklerinde asgari ücretli sayısı yaklaşık 500 bindir. **Öte yandan asgari ücretle çalışıyor olmakla beraber SSK kayıtlarında gözükmeyen işçilerin varlığı bu rakamı yükseltmektedir.** Dahası asgari ücretin de altında ücret alan önemli sayıda işçi ve çırakların da olduğu ve onların da ücretlerinin, belirlenen asgari ücretlere göre dengelendiği de göz önüne alınırsa; asgari ücretin etki sınırlarının ne denli geniş yığınları kapsadığı ortaya çıkar. Yine ortalama işçi ücretlerinin düşük olduğu ülkemizde ücretlerin belirlenmesinde asgari ücretin bir payı olduğu gerçektir. Oysa kuramsal olarak, asgari ücretin yükselmesinde ortalama ücretlerin daha etkin olması gerekmekteydi.

Ülkemizde memurlar dahil tüm ücretlerin belirlenmesinde asgari ücretin etkinliğinin olması, onu yalnızca asgari ücretliler düzeyinden daha geniş boyutlarda ele alınmasını gerektirmektedir. Başka deyişle asgari ücretlerin insanca yaşama uygun olarak yükseltilmesinden yalnızca asgari ücretliler değil hemen tüm ücretlilerin etkilenmiş olacakları görmemezlikten gelinemez.

Böylesi kapsama ulaşan asgari ücretin etkilediği kişi sayısı ise ancak milyonlarla ifade edilebilmektedir. Asgari ücretli sayısına onun bakmakla yükümlü olduğu ailesi ve hatta işsiz yakınları da eklenirse, ülkemizdeki asgari ücret uygulamasından 4 milyondan fazla kişinin doğrudan etkilendiğini söylemek yanlış olmayacaktır.

ÖNERİLERİMİZ

-Asgari ücretin 2 yılda bir belirlenmesinden vazgeçilerek, yılda birkaç kez enflasyon oranının gecikilmeden yansıtılacağı bir işlerlikte olarak "oynak merdiven sistemi" uygulamasına geçilmelidir,

-Asgari ücretin belirlenmesinde yalnızca işçinin gereksinimleri kıstas olarak alınmayıp eşi ve çocukları da dikkate alınmalıdır,

-Asgari ücretin belirlenmesinde yapılan gıda ve gıda dışı giderlerin oranlamaları gerçekçi ölçüler olan bilimsel verilere göre yapılmalı ve özellikle ev kiraları, hesaplamalarda ayrı bir yer almalıdır,

-Asgari ücretin belirlenmesinde esas olarak alınan verilerin derlenmesinden; başta sendikalar olmak üzere ilgili bilimsel çalışma yapan çevrelerin de görüşleri alınmalıdır,

-İlkesel olarak asgari ücret vergi dışı bırakılmalıdır,

-Tarım işçileri için farklı asgari ücret uygulamasından vazgeçilmeli ve çırakların da asgari ücret kapsamına alınması gerekmektedir,

-Asgari ücret ile ilgili çalışmaları sürekli kılacak etkinlik ve yetkinlikte, yasada öngörülen "büro" daha fazla gecikilmeden oluşturulmalıdır,

-Asgari ücretle ilgili ILO kararlarına uyulmalı, 1970 yılında kabul edilen 131 sayılı ILO sözleşmesi ülkemiz tarafından da kabul edilmelidir.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Çay bardakları
gece üç vardiyasında çalınmış yine yarım bırakılmış
uykusu
çalınmış alınteri
çalınmış el emeği göz nuruyla bezeli bedeni
çalınmış aşk gücü iş bilinci.
Üç beş sandalye
bir kırık gönül
bir ufak tepsi
ayaza kesmiş merhaba
gençliğim

Refik Durbaş

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Not: Üstü çizili cümleler de metine dahil.

(22) (8)

İZMİR MİTİNGİ

İzmir'de Miting kararının duyulmasıyla fabrikalarda tartışmalar başladı.Olumsuz düşünen, "Türk-İş'ten ne hayır gelir" diyenler vardı.Mitingin yararına inanıp da ümitsiz olanlar vardı.Eski DSM'liler karşı çıktılar.Genellikle işçiler mitingi,Türk-İş tepe yöneticilerinin mitingi olarak değerlendiriyorlardı.~~Biz radyoyu dinledik ve sözlü propaganda ajitasyon yürüttük~~ Radyodan alınan yönlendirmeyle sözlü propaganda ajitasyon yürütüldü.Türk-İş'in tabandan gelme baskıyla bu kararı aldığını ve mitingin hükümete karşı protestoya dönüşürülebileceğini anlattık.Ayrıca çeşitli kesimlerde rejimin teröründen korku var(~~diğer emekçi katmanlar için de 82 Anayasasının getirdiği zorluklar~~ di).İki yönlü prop.-ajit. yürüttük.1.İşçilerin mitinge sahip çıkması,2.Mitingte atılacak sloganları duyurma, mitingte etkili olmanın olanaklarını yaratma.

Mitinge hazırlık komiteleri kuruldu.Bazı sendikalarda yoğun hazırlık yapıldı.Bazı partilerle ortak komiteler oluştu.Bazı sendikalarda ise olumsuz eğilimler görüldü.Bu eğilimleri gidermek için çalışıldı.Sendika-fabrikalardaki çalışmalar gecekondu mahallelerine(siyasi partilere) de kaydırıldı.Sol güçler ve diğer güçlerle işbirliği artırılmaya, basın etkilenmeye çalışıldı.

Bilinçli işçilerde ve demokrat sendikacılarda hareketlilik vardı.Türk-İş'li işçiler bir bildiriyle, işçileri 12 Eylül ve Özal yönetimine karşı, saldırılarına dur demek, ekonomik, demokratik, sendikal haklar için seslerini yükseltmeye çağırıyordu. SHP'li kadınlar, mitinge katılmaya ve af hareketine destek olmaya çağırdık.Aydınlar hep ilgisiz kaldılar.Mitingin sönük geçeceği yönündeki eğilim fazlaydı.5 bin katılım bekliyorlar, 10 bin olursa başarı olacağını söylüyorlardı. Sendika yöneticilerine baskı yaparak ve işçileri etkileyerek mitingin yığınsal ve disiplinli olmasında katkımız oldu.

İstanbul'da, miting kararının alınmasından sonra fabrikalarda olumlu olumsuz tartışmalar başladı.~~Biz~~, Sendika yönetimlerinde kimler olursa olsun, sendikaları hareketlendirmek, ~~güçvermek~~, mitingin yı-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

ğınsal olması için vargüçle destek vermek gerektiğini kararlaştırdık. Bildiri dağıttık. Sözlü propaganda-ajitasyon çalışmaları yürüttük. Aynı sendikaya bağlı dört işyerinin temsilcileriyle toplantı yaptık. İşçiler arasında yoğun ajit.-prop. çalışması yapmak ve işçilerle birlikte gruplar halinde sendikaya gitme kararı aldık. Kimi sendikacılar, "Türk-İş'in mitingine katılıp ta ne olacak, işverenlerle danışıklı dövüş halindeler" düşüncesindeydiler. Oysa biz mitingin sadece Türk-İş yöneticilerine mal edilemeyeceğini, işçi sınıfının ve demokrasi güçlerinin verdikleri demokratik hakların kazanılması savaşımının bir parçası olduğunu anlattık.

Bazı kişilerde, oluşacak bu kalabalığın, bizim muhalefet/yürüttüğümüz çalışması sendikaların gövde gösterisine yolaçacağı ve ilerde bizim çalışmalarımızı zayıflatacağı düşüncesi vardı. Buna karşı amacımızın sendikal birliği sağlamak olduğunu, mitinge disiplinli, yığınsal katılmanın bizim çalışmalarımızı zayıflatmayacağını yani kimi sendikacıların bunu kendi çıkarları için kullanamayacağını işlendi anlattık. Bazı sendikacılar mitinge sadece temsilcileri götürmek istediler. Biz buna karşı gelmek isteyen tüm işçileri götürebilmek için sendikanın gerekli organizasyonu yapması gerektiğini söyledik. Otobüs bulunmasının zorluğu vb. gibi suçan gerekçelere karşı, eğer katılım binleri aşarsa yol ücretlerinin yarısının sendikaca, yarısının da işçilerce karşılanmasını ve otobüs şirketleri ile anlaşma yapılması önerisini geri yaptık. getirdik. Burada önemli olanın işçileri mitinge götürmek için örgütlemek, organize etmek olduğunu öne çıkardık. anlattık.

Ayrıca İstanbul'da 40'ın üstünde şubenin biraraya gelerek mitingle ilgili ortak hareket etme kararı almasının olumlu etkisi oldu.

Diğer politik görüşlerden (sol birlik hariç) kişiler, "Türk-İş göz boyamak için miting yapar diyorlardı. Anlattığımızda çoğunluk ikna oluyordu. Neki Türk-İş'in çelişkili

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

mitinge çağrı açıklamaları katılımı düşürdü.Ayrıca bazı yerlerde işçilerin katılma isteğine karşın, pek çok engel çıkıyordu.(otobüs, izin alma vb.)

~~Antalya~~ Karaman'da aramızdan bir kişiyi mitinge gönderebilmek için çevrede ileriki, demokrat bilinen kişilerden yardım (para) topladık.Böylece kitlenin mitingi desteklemesini de sağlayabileceğimizi düşündük. İşçiler ve öğretmenler çok rahat destekliyordu ancak diğer kesimler bizleri polis sanıyor ve tepki gösteriyordu.Anlatmak için daha fazla çaba sarfettik.

İzmit'te yalnızca TKP ve Sol Birlik adına istikrarlı çağrıyı yaptılar.
Bölgemizdeki SHP'lilerin tavrı "mitinge gitmek Ş.Yılmaz'ı popüleri-ze etmeye katkı olur" du.Yönetimde gericilerin olduğu sendikalar (Harb-İş Gölcük şb.) katılımı doğrudan engellediler.Bundan başka hiç oralı olmayanlar var.(Teksif ve Tek Gıda İş Kocaeli şb.gibi).Ya da tabanın zorlamasıyla katılanlar (Selüloz İş,Petrol-İş İzmit, Yarımca ve Körfez Şb. gibi)

MİTİNG GÜNÜ:

Çeşitli illerden işçilerin otobüslerle geldiği önlerine açılan pankartlardan belli oluyordu.Yollarda polis aramaları vardı.İzmir'de işçi grupları yakalarına taktıkları miting rozetleriyle gruplar halinde dolaşıyorlardı.Miting alanı 2 sıra polis çemberine alınmıştı. Alana girerken sıkı arama yapılıyordu.Pankart ve flamaların alana girişi engelleniyordu. Çevre binalarda otomatik silahlı polisler, keskin nişancılar, kameralar vb. görülüyordu.

Anadolu'dan gelenler saat 10.00'a kadar alana alınmadılar.İstanbul'-dan gelen Otomobil-İş'li işçiler, polis bir saat önceden alana gire-meyeceklerini söyleyince,sürekli,"Ekmek-Barış-Özgürlük sloganını

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

attılar.Böylece alana daha erken girdiler.Slogan ata, ata kürsünün önünde yerlerini aldılar.Sağ taraflarına Petrol-İş ve Harb-İş'liler, sol yanlarına Şeker İş sendikası işçileri yerleşti.Kürsü alanı denetleyemiyordu.Düzensizlik, gelişigüzellik hakimdi.Güvenlik hiç yoktu.Kürsüden militarist marşlar çalıyordu.Şide bir-iki kez çıkıp öndeki pankartların indirilmesini, geri alınmasını istedi.Ve işçilerin slogan atmasından ötürü "kendinizi yormayın, mitingin başlamasına daha var" dedi.İşçiler pankartları daha yukarı kaldırdılar. Şide'ye "İşçiler Yorulmaz" diye yanıt verdiler.Kürsüde ikinci bir mikrofonda amigolar vardı veEnbüyük Türk-İş, başka büyük yok diye slogan atıyorlardı.İşçilerde hemen En büyük işçiler, başka büyük yok diye kesiyorlardı.Daha başından kitle ile miting komitesi zıtlaşmaya başlamıştı.Türk-İş başlarının işçinin büyüklüğü kürşısında Türk-İş'in en büyük olduğunu ısrarla sürdürmesi yanlış bir tutum olarak zıtlaşmaya tuz biber ekti. Öyleki, Türk-İş'in attığı sloganı işçiler benim sesler bile başka bir sloganla karşılık veriyorlardı. Bir aralık Şide "Türk polisi kardeşimizdir, bize her zaman yardımcı olmuştur" deyince yine protestolar yükseldi.

Bilinçli işçiler bu konuda ellerinden geleni yapıyorlardı.

SHP'nin, Gürkan'ın öncülüğünde kalabalık bir grupla alana girdiğinin duyurulması ile alan tezahürattan inlemeye başladı.SHP'liler, Gürkan başbakan, hükümet istifa, işkencecilerden hesap sorulsun sloganları ile kürsüde yerlerini aldılar.Gürkan'a yapılan tezahürat miting boyunca devam etti. Yine tanıtma esnasında en çok tezahürat Gürkan'a ve biraz da Halil Tunç'a yapıldı.

Vatan uğruna şehit olanlar için saygı duruşu yapıldı.Sonra İstiklal Marşı söylendi.Marş işçilerce kürsüdeki bandı bastıracak kadar gür söylendi.İzmir Türk-İŞ bölge temsilcisi açış konuşmasını yapmağa başladı ancak işçiler dinlemiyor habire slogan atıyorlardı.Daha sonra bir kadın, bir de erkek işçiden konuşma yaptılar.Konuşmalar,

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

özellikle de bayan işçinin konuşması saygıyla dinlendi.Bir aralık kürsüden polislere "mitinge gelenan işçiler yasal haklarınız kullanıyorlar, lütfen güvenlik güçleri engellemeyiniz" gibi şeyler söyledi.İşçiler "hak verilmez alınır" diye bağırdılar. Lüleburgaz Kristal Çit-Ser İş Genel Kurulu pankartı altında yer alan işçiler bir ara Pir Sultan'dan bir ezgi başlattılar. Alan iyice doluydu.İlk kez katılanlar çoğunluktaydı.Sosyal demokrat sendikacılar, alanda, Türk-İş başlarının protesto edilmesini ve Cevdet Selvi'ye söz hakkı verilmesini örgütlüyorlardı. Aslında bu durum daha otobüslerle gelirken başlamıştı. Planlandığı gibi, miting süresince yer, yer Selvi'nin konuşması istendi.

Türk-İş yöneticileri için "gerçek işçi liderleri, ağır toplarımız, komutanlarımız" diye anonslar yapılıyordu. Ağır toplar anonsuyla Mustafa Özbek geldi.Gelmesiyle de protestolar yükseldi.Yuh sesleri, in aşağı satılmış, kürsüde faşist var/Defol köpek gibi şeyler söylendi. Özbek koşmakta ısrar edince hızlı bir tempo ile yere çökmeler, arka dönmeler birbirini izledi.Kürsüden indi. Bu arada alana polislerin dolduğu belli oluyordu.Alanda her kılıkta MİT ajanı, sivil polis vardı.Yasak slogan attılar.Kendilerine katılanları sıkıştırıp, çember içine aldılar, sonra tutuklayabilmek amacıyla. Özel yetiştirilmiş ajanları aramıza salmışlardı, provakasyon yapmak için.Biz "Zindanlar boşalsın, İşkencecilerden hesap sorulsun" derken, şöyle diyordu."Paralı uşaklar, ibneler, hepinizi oraya götüreceğiz". Kimler slogan atıyor diye tek, tek takip ediyorlardı, tutuklayabilmek amacıyla.Miting boyunca emekçilerin fotoğrafları, filmleri çekildi. Ayrıca Türk-İş pazubentli 2000 kadar polis görev yapıyordu.

Özbek'in ardından Kenan Durukan kürsüye geldi.Kitleyle iletişim kurdu.Rejime ve onun yasaklarına, Abd emperyalizmine çattı.Konuşması arasında Türk-İş sözü geçince yuh çekiliyordu. O da bir

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

daha Türk-İş lafını ağzına almadı.İşçiler sendikal, demokratik, ekonomik istemlerini içeren belgiler attılar.Durukan bir ara, yabancı ülke temsilciliklerinden birinin, bugün, İzmir halkının dışarı çıkmamasını isteyen bir ilanı gazetelere verdiğini söyledi.İşçiler ABD emperyalizmini protesto ettiler.K.Durukan'ın konuşmasıtezahüratlı bir şekilde izlendi.

Başkomutanımız anonsları arasında Ş.Yılmaz'ın kürsüye gelmesiyle protestolar tekrar başladı. Yuh sesleri, satılmış Şevket, işçi düşmanı, Şevket istifa, sen oyna Şevket vb. şeyler söylendi.Sadece Durukan dışındaki yöneticiler seslerini duyurabildi bir grup da alkışladı./ Ş.Yılmaz konuşurken alan boşalmaya başlamıştı.Gürkan ayrılırken, halk Gürkan'ın peşine takıldı. Polis kalabalığı yararak Gürkan'ı dışarı çıkardı. Hatta bu sırada bazı tutuklamar yapıldı.

Yılmaz'ın konuşması sırasında alan boşalıyordu ve en az 500 kişilik bir polis ekibi adam toplamak için hazırlık yapıyordu.Sonuna doğru sivil polisler doldu ve dağıldıktan sonra tek, tek adam topladılar.Bunu içişleri bakanlığının talimatı üzerine yaptıklarını öğrendik.

Miting esnasında alanda bir araya gelen işçiler arasında daha önce sendikadan, işyerinden, mitinglerden birbirlerini tanıyanlar kendiliğinden küçük gruplar oluşturdular. Bu gruplar miting boyunca çevrelerinde ajitasyon yaptılar, slogan attılar, zaman, zaman işçi marşları söylediler.(Örnek:Başın öne eğilmesin, İşçi geliyor baştan.) Katılanlarda coşku hakimdi.Polis barikatı caydırıcı etki yaptı ve halkın tepkisine neden oldu.Polis bir gece öncesinden yüzlerce kişiyi toplayıp karakollara doldurdu, kimliğinden şüphe edilenler siyasi polise sevk ediliyordu. Dönüşte de İstanbul'da otobüsten inilince kimlik ve nereden gelindiği soruluyordu. 21-22-23 Şubat günleri tüm yurtta terör estirildi.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Alanda çok güçlü bir ses düzeni vardı.Bu nedenle atılan bir çok slogan, bunu bağıran grupların 8-10 metresinden ötesine gidemiyordu.Ancak alanda yaygınlık kazanan sloganlar kürsünün sesini bastırarak her-yere yayıldı. Atılan sloganlar aşağıda belirtilmiştir.
En büyük Türk-İş, başka büyük yok. Sendikal Özgürlük.Ekmek, barış, özgürlük.En büyük işçiler, başka büyük yok.DİSK'e özgürlük.Zindan-lar boşalsın, genel af.İşkencecilerden hesap sorulsun.İşçiler elele genel greve. Hükümet istifa.Özal istifa.Anayasa değişsin, demokratik Türkiye.Kahrolsun Amerikan emperyalizmi.Faşizme karşı omuz, omuza. Genel grev hakkımız, söke,söke alırız.İşçiler sendika yönetimine, Sendika ağalığına son.Umut işçilerde Türk-İş'de değil.Hak verilmez alınır.Bağımsız Türkiye.Parlamento göreve.Satılmışlar istifa.Herkese iş, herkese aş.Yaşasın DİSK.İşçiler birleşin.Polis devletine hayır. Barış,dostluk,dayanışma.Parlamento istifa.Demokratik Türkiye.İşken-celere son,zindanlar boşalsın.Grev hakkımız, söke söke alırız.NATO'-ya hayır.İşçiyiz, güçlüyüz.Emeğe değer.İşçiler sendikaya.İşçiler elele.DİSK'e çalışma.Kahrolsun faşizm.İşçiler birleşin,sömürüye son. Basın özgürlüğü.Yağcılık değil,mücadele istiyoruz.Kürtlere özgürlük. Faşizme geçit yok.

Miting sırasında ve sonunda (alınıp 1-2 saat içinde serbest bırakı-lanlar dışında) 77 kişi gözaltına alındı.Bunların 12'si hariç hepsi bırakıldı.12 kişi için 159/1'den dava açıldı.Bu davada polisler şahitlik yapıyor.Gözaltına alınanların serbest bırakılması için bazı SHP'liler çaba gösterdi.İzmir'deki öğrenci dernekleri gözaltın-dakilerle dayanışma ve serbest bırakılmalarını sağlamak amacıyla ailelerle birlikte çalışmalar yaptılar.Mitingi izleyen günlerde Özal izmir'de gövde gösterisi yapmak istedi.Karşıyaka ve Bornova'da yapılan toplantılara 2-3 bin civarında insan katıldı.Bu toplantılar-da gecekonduları yıkılanlar Özal'ı protesto ederek gecekondularını

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

geri istediler.Yine mitingi izleyen günlerde Menemen'de yapılan seçimleri ANAP kaybetti.Bu seçim sonuçlarının İzmir mitinginden etkilendiği bir çok çevrenin ortak kanısı oldu.

MİTİNGİN DEĞERLENDİRİLMESİ:

Mitingten sonra işçilerin bu yığınsal eylemi üzerinebirçok görüş, düşünce ve tepki belirtildi.Bunlardan bir kısmı aşağıda yer alıyor.

(İzmir)

.Bir işçi:Polis çok önlem almış.Katılım ve konuşmalar yetersiz. İki slogan dışında sloganlar yığınsal olarak atılmadı.Yine de iyi.

.Bir öğrenci:İşçi-öğrenci birlikteliği kuruldu.Ama yetersiz.Öğrencilerin katılımı az.Öğrencilerin sorunlarına değinilmedi.Dağınıklık vardı.

.Bir sol görüşlü:Disiplinsiz bir mitingti.Can alıcı sloganlar yoktu. Sloganlara katılım az.Yuh çekmeğe daha fazla katılım var.

.Türk-iş üyesi bir işçi:Erkenden alan doluydu.Yöneticiler işçileri İzmir'i gezmeğe gönderdiler. Alanın bir kısmı boş kaldı.Ancak bu önemli değil, mitingi disipline sokacak yöneticiler yoktu.Sözümüzü tuttuk, hükümeti eleştirip, istifaya çağırdık.

.BMC'den bir işçi:Mitinge ekmek davası için gittik. Bizimle ilgisi olmayan sloganlar atıldı.Ben görevliydim ama sinirlendim ve mitingi terkettim.

.Tekel'den bir işçi:Miting çok güzel geçti.Atmamız gereken sloganları attık.Yanımızda sivil polisler vardı, kendilerini hemen belli ediyorlar. Mitinge gelen bir bayan arkadaş "DİSK'e Özgürlük" sloganını tezgah başında da sürdürdü.İşkenceye son sloganı işyerinde tartışıldı.Bizim ustabaşı bu slogan bizi ne ilgilendirir dedi.Biz de bugün O'na olan yarın sana dedik.

.Otomobil-İş'ten bir işçi:İzin alamadığımdan yetişemedim.Yalnız hükümete karşı yapılması gereken protestonun Türk-İş yöneticilerine

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

yoğunlaştırılması ve alanın terk edilmesi bence doğru değil.

SSağlık memuru:Kalabalıktı.Fakat polis kordonu var. İnsan rahatça giremiyor.Seyrettim.

.Sekreter:Kalabalık fakat düzensizdi.Kenetlenmiş bir birlik yoktu.

.Konfeksiyon işçisi:Şahaneydi.Gırtlağımız patlayıncaya kadar bağırdık.Sivil polis kaynıyordu.Bitmeden ayrıldık.Giriş zor, çıkış daha da zordu.Polisin önünden resmi geçit yapılıp çıkılıyor.

.Mühendis:Katılmayacağım dedim ama yine de gittim.Kalabalık ve coşkuluydu.Moralim yükseldi, etkilendim.

.İnsanlar kendi çıkarlarını kendilerinin savunmaları gerektiğini kavramışlar.Bunun bir göstergesi "Özal İstifa" sloganı.

.İşçiler açısından miting amacına ulaşmıştır.İşçiler satılmış yöneticileri di derslerini verdiler.Ardından Menemen seçimleri yapıldı ve halk anayasanın değişmesinden, sendikal haklardan yana tutum alan SHP adayına oy verdi.

.Genel olarak iyi geçti.İstenilen sonuç alındı. İşçi sınıfının toplumun en dinamik,savaşkan kesimi olduğunu bir kez daha gösterdi.Halkın morali yükseldi.Hükümet istifa sloganı tüm halkı etkiledi.Cesaretlendirdi.Türk-İş yöneticilerine gösterilen tepki, bu mitingin Türk-İş mitingi olduğunu söyleyenleri yanılttı.

.Mitinge Hak-İş'li ve bağımsız sendikaların katılma kararı alması sendikal birlik yolunda atılmış önemli bir adımdır.Mitinge yeni insanların katılması, yılgınlığın giderek yok olduğunu gösteriyor. Bunun bilinçli işçiler üzerindeki etkileri olumlu.Miting yığınsal ve başarılı olmuştur.İşçi sınıfının ve demokratik sendikaların başarısıdır.

.Miting gösteriyor ki bundan sonra görev, Türk-İş içersinde işçi sınıfının birliğini örmek, sendika ağalarına son vermek ve en geniş demokrasi güçlerinin güç ve eylem birliğini pekiştirmek olmalı.

.Miting abartılacak kadar değil ama küçümsenecek kadar hiç değildi. Demokrasiden yana güçler, biz varız, yok edemezsiniz, dediler.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

(İstanbul)

.Mitingte kalabalık küçümsenmeyecek derecede iyi idi.Ve canlı bir kalabalıktı.Kimi yalnışlık ve eksiklere rağmen, işçilerin birliği yumruk gibi sağlamdı.Bir olumsuzluk Ş.Yılmaz'ın protesto edilmesi idi.Çünkü bu gibi mitingler işçilerin aktifleşmesi için bir okuldur ve tüm olumsuzluklara rağmen Türk-İş başlarına güven vererek böylesi mitinglerin diğer illerde de yapılmasının sağlanması gereklidir.Birkaç arkadaşa da bu görüşümü anlattım.Onlar da olmasa iyi olurdu ama oldu, yapacak bir şey yok dediler.Dönüşte yol boyunca miting havası yaşandı slogan atıldı.Beni en çok sevindiren,eskiden sendikaya karşı olan sağ görüşlü arkadaşlar da aramıza katıldı ve arkadaşlardan hiç kopmadan hareket ettiler, slogan attılar, protestolara katıldılar.

Diktatörlük koşullarında yapılan bu ilk işçi mitingi işçi sınıfımıza güven, biz komünist,öncü kadrolara da moral verdi.Aynı zamanda parti politikamızı kitleler içinde yaymaktaki noksanlarımızı gösterdi. Mitingteki işçilerin birliğini faşist diktatörlüğe ve onların arkasındaki güçlere karşı yönlendirmeliyiz.

.Şevket Yılmaz'ın yuhalanmamasını ve işçi sınıfının birliğini getirecek çalışma ve sloganların atılmasını sağlamalıyız. Gürkan'ın değil, partimizin alkışlanmasının sağlanması gereklidir.

.Protestoları örgütledik ve tuttu.(slogan, yere çökme vb.).Konuşmacılar, "niye işçinin hakkını vermiyorsunuz, günah değil mi" vb. sözler sarfettikleri sürece, kitle onları dinlemedi ve sınıf savaşımı, kitle sendikacılığı konularında ders verdi. Bu anlamda, yıllardır uyuşturulan Türk-İş'li işçiler için yararlı bir ders oldu.

.Miting Türk-İş yönetimini aştı.Demokrasi mitingine dönüştü.İşçi düşmanları derslerini aldılar.Otobüste herkes sevinç içindeydi. Özbek ve Şevket'i rezil ettik.Miting işçi sınıfına güç ve moral verdi.

.Miting işçi sınıfının inisiyatifinde, İş, Ekmek, Barış ve Demokrasi

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

mitingi oldu.Atılan sloganların milyonların istemi olduğu ve buna yanıt vermeyecek partilerin de halkı temsil edemeyecekleri görüldü.
.İşçiler demokratik bir Türkiye'nin kendi çıkarlarına olduğunu biliyor yorlar. Bu atılan sloganlarda görüldü.Mitingten dersler de aldık. Hedef faşist diktatörlüğe yönelik olmalı.Yönetim sorunu iç sorundur. Alanlardaki kimi tavırlar provakasyona zemin hazırlayabilir.
.İşçilerin hepsi durumdan memnun. Son 10 yıldır katıldığım en coşkulu miting.Sanki tüm işçiler kürsüye söz hakkı vermek istemiyorlardı.
.Tüm baskılara rağmen işçiler hükümete ve T.İş yöneticilerine tepkilerini dile getirdiler.
.Bu miting işçi sınıfının mitingi idi.Türk-İş'in değil.Kitlesine sahip çıkmadı.Slogan atanları burjuvazinin polisine teslim etti.Mitinge işçi sınıfı sahiplendi.Sloganlar ve protestolar bunun güzel örnekleri.

(Manisa)
.Mitingte iki grup olduğu söylenebilir.Birincisi, Türk-İş grubuydu, pek aktif değildiler.İkincisi, sanırım genç komünistler olacak.Aralarında iyi bir birlik vardı.Protesto ve sloganlarda başı çekiyorlardı.Hatta ertesi gün gazeteler "davetsiz misafir" diye niteledi-ler.Türk-İş mikrofonları bu grubu bastırmak için kullandı ama başaramadı.En çok ilgi çeken konuşma, aç kaldığı için ekmek çalan, fuhuş sürüklenen insanlarımızın konu edildiği konuşmaydı. Tüm sıkıntılar hep bir ağızdan dile getirilip, bir taş gibi hak gaspedenlere fırlatıldı.

(Diyarbakır)
.Polis çemberi katılımı psikolojik olarak engelliyor.Buna rağmen 100-150 bin arası kişi katıldı.Miting görkemliydi.Işçi sınıfının şanlı direniş tarihine biri daha ekleniyordu.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

(Denizli)

Protestolar Ş.Yılmaz'ı silip, süpürdü.Iyiydi.Miting disiplinsizdi. Ben 1 Mayıs'lara katıldımB Bizdeki disiplin başkaydı.Miting sonrası sendikacılar oturmuş kafa çekiyorlardı.Çok kızdım.

(Eskişehir)

Türkiye işçi sınıfı dostlarına ve düşmanlarına (Özal hükümeti,Türk-İş yönetimi ve yerli-yabancı tekeller)kararlılığını gösterdi.İşçiler sabah toplanmaya başladığında alandaki organizasyon ve özellikle de ajitasyondaki yetersizlikler göze çarpıyordu

(İzmit)

.Katılanlar polise rağmen istemlerini haykırdılar.Tabanın zoruyla düzenlenen miting, yönetimin kontrolünden çıkıp işçi sınıfının malı oldu.Cunta'ya, Özal'a ve Türk-İş yönetimine gerekli ders verildi.

.Yığınlar demokratik istemlerini yükselttiler.Emekçiler biliyorlarki hak ve özgürlükler gidince aş, ekmek de gidiyor.Türk-İş'in gerçeklerden kopuk sloganlarına katılınmıyordu.Çok görkemliydi.Cuntanın suratına inen bir balyozdu.Türk-İş yönetiminin bunda hiç katkısı yok.

.Özal hükümeti ve tabanı arasında sıkışan T.İş yönetiminin 16 yıl aradan sonra miting düzenlemesi anlamlı.

.Mitinge geliş, dönüş konvoylarında disiplin, coşku yoktu.

.Alana ilerici, deneyimli işçilerin hakim olduğu görüldü. (Türk-İş'in ters yöndeki çabalarına rağmen)

.Tesbit edilen"Ekmek, barış, özgürlük"ve"işçiler ele genel greve" sloganları dışındaki sloganlar tepki aldı. Böylece tezpit edilen sloganların işçilerin isteklerini yansıtmadığı görüldü.

. Yığınlardaki katılım isteği fazlaydı. Ancak, organizasyondaki eksikler dolayısıyla katılım düştü, dolayısıyla engellendi.

. Çok sayıda polisin olmasıyla içeri bildiri ve benzeri sokarak provakasyon düzenlenmeye çalışıldığı ancak işçilerin yığınsal katılımı ve parti başkanlarının gelmesinin caydırıcı etki yarattığı

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

görüldü. Bir gurubun göz altına alanması merkezi talimatla hareket edildiğini gösteriyor.

. Slogan yarışı yerine slogan birliğinin sağlandığı, benimsendiği görüldü. Sanki DİSK mitingi gibi oldu. Sloganların yerine ulaştığı. Ayrıca Şide, Özbek ve Yılmaza yapılan alehte tezahürata kimi işçilerin yerinde değil diye katılmamasına rağmen, büyük çoğunluğun katılması ve özellikle minitge katılmayanlar tarafından desteklenmesi protestoların yerinde olduğunu gösteriyor.

. Durukan'ın protesto edilmemesi, Gürkan'a yapılan tezahürat ve hükümetin istifaya çağrılması kitlelerin politik eğilim ve tercihlerini gösteriyor. Miting politik etkileşim yarattı.

. Mitingin düzenlenmesindeki (organizyasyon, güvenlik, vs.) Türk-İŞ'in sırıtan başarısızlığına karşın, ilerici deneyimli işçiler kararlı davranışları ile mitingi "işçi mitingi havasına" dönüştürerek başarı ile sonuçlanmasını sağladılar. Türk-İş'e rağmen işçiler mitingte başarılıydılar ve dostlarının yüreklerine çoşku, düşmanlarına korku saldılar.

. Türk-İş yöneticileri tabandaki zorlama ile bu mitingi yaptılar, ancak propaganda ve örgütlenmesi sağlıklı değildi. Miting tüm halka demokrasiye sahip çıkacak ve koruyacak olanın işçiler olduğunu göstermiştir. En güzelide tüm gurupların tek ses, tek nefes olarak sloganlarda birleşmesiydi.

Ref. 3041 . 3139 . 3275 . 3339 . 3343 . 3357 . 3363 . 3359.. 3361 . 3372 . 3378 . 3427 . 3429 . 3430 . 3437 . 3533 . 3557 . 3630 . 3678 . 3707 . 3712 . 3713 . 3714 . 3721 . 3724 . 3733 . 3756 . 3758 . 3761 . 3762 . 3764 . 3767 . 3738 . 3739 . 3838 . 3873 . 3892 .

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

İzmir mitingi üzerine bölgede çalışan parti örgütlerinin değerlendirmeleri de aşağıdaki metinde görülmektedir.

İZMİR MİTİNGİ VE ÇIKAN SONUÇLAR:

12 Eylül sonrasının ilk yığınsal işçi mitingi olan İzmir mitinginin ortaya çıkardığı sonuç ve derslerin anlaşılması gerekiyor.Hemde derinlemesine.Çünkü bir yanıyla büyük bir başarı ve savaşım kararlığı var, diğer yanıyla işçi sınıfı devrimcilerine, sol güçlere, işçi sınıfının ileri bilinçli kesimlerine eksiklerini görerek, bunları yokederek, daha büyük ve geniş yığınları kapsayacak, faşizmi yenecek eylemler için hazırlanmalarını gösterecek dersler var.Bu yanı da bunu amaçlamaktadır.

Ancak önce partimizin ve mitingte önemli bir rolü olan İzmir il komitesinin açıklamasıyla gösterilen şu noktaları vurgulamak gerekiyor.İzmir mitingi faşizme karşı demokrasi savaşımında önemli bir aşamadır.Düşmanı ürküten,tüm burjuva güçleri konumlarını ve tavırlarını yeniden düşünmeye zorlayan, sınıfın gücünün hiçbir parti ve akım tarafından dıştalanamayacağını gösteren, sınıfın politik ve sınıfsal bilincinde önemli bir gelişmeyi ortaya çıkaran, katılmayanların üzüldüğü, katılanların daha bir güç ve kararlılıkla çıktığı, tüm emekçi sınıfların ve katmanların derinden etkilendiği ve cesaretlendiği, sarı sendikacılığın ve faşist sendikacıların büyük yaralar aldığı, çok kişinin ummadığı kadar yığınsal işçi sınıfının ve sınıf sendikacılığının savaşım geleneklerinin ve işçi sınıfı devrimcilerinin çabalarının boşa gitmediğinin kanıtlandığı, işçi sınıfının öncü rolünün yadsınmasının olanaksızlığını bir kez daha gösteren ve herşeyden önemlisi işçi sınıfının daha etkin eylemlere yatkınlığının gösterildiği bir eylemdir.En başta bunları anlamak ve hareket noktası olarak kabul etmek gerekiyor.Yoksa bunun dışında yapılacak eleştiriler ve eksiklikler belirtmek anlaşılmaz olacaktır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Mitingle ilgili olarak ortaya çıkan sorunlar ve çeşitli politik eğilimlerin tavırları ve yaptıkları ve yapmadıkları da anlaşılmadan mitingin eksiklerini ve ileride nasıl hareket edilmesinin gerektiği de anlaşılamaz. Bunun içine parti olarak bizde dahaliz.(Bunu ayrı başlık altında ele aldık ve değerlendirdik.)

İzmir mitingi, büyük baskı, kişilerde varolan tedirginlik, yılgınlıktan çıkmanın yeni başladığı, mitinge katılmanın gerçekten bir cesaret sorunu olduğu, emperyalistlerin ve işbirlikçilerinin her türlü basın yayın ve propaganda olanaklarıyla mitingin etkisini azaltmaya ve yoketmeye çalıştığı koşullarda gerçekleşti. Bunun yanında ilerici çevreler içinde bu mitingi Türk-İş'in kendini kurtarması biçiminde ele alarak ilgisiz ve hatta olumsuz tavır alarak ve bunu propaganda ederek yanlışlar içine girmesi de unutulmamalıdır. Türk-İş'in gerici yöneticileri de olumsuz tutumlarda idiler.Türk-İş daha aktif çalışsaydı, yığınsallık daha fazla olacaktı. ~~Oligarşi ve~~ polisin mitingi videoya alacağı ve tesbit edilenlerin içeri alınacağı, işten atılacağı söylentileri ve önceden yaşanan gerçeklerle birleşen bu psikoloji az etkin değildi.SHP örgütleri iç sorunlara dalmıştı, etkin bir örgütlenme yapmadılar.Refah partisi mitinge yönelik bir çalışma yapmadı, ve İzmir'de olumlu bir tutum almadı.DYP'liler aktif görünüyor ama mitingi kendi doğrultusunda etkilemeye çalışıyordu.Bağımsız sendikaların çoğunluğu önceleri olumsuz tutum aldı.Sol kesimden de aynı tavır içinde olanlar vardı.Bunların olumsuzluğunun giderilerek mitinge katılmalarında partimizin önemli rolü oldu.Sol güçler arasında gerekli koordinasyonlar genel olarak yoktu.Ancak mitingin önemi ve içeriğini kavrayan kesimler çalışmada birlikte oldular.Sol güçler arası yeterli ilişki olmaması da önemli bir eksiklikti.Türk-İş, mitingten kısa bir süre önce propaganda çalışması yaptı. Bu bile önemli etki yaptı.Propaganda çalışmasında sendikaların aktivitesi fazla olsaydı, yığınsallık da daha fazla olurdu.Ve Türk-İş kamu işyerle-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

rindeki işçilerin tümünü katabilmek için kararlı ve cesaretli olabilseydi, miting hem daha yığınsal olurdu, hem de miting daha düzenli olurdu.

İşte İzmir mitingi bu koşullarda gerçekleşti ve tüm eksiklerine karşın amacına ulaştı, yığınsal oldu.

İZMİR MİTİNGİNİN ANLAMI, HEDEFLERİ ve MİTİNG ANI:

Mitingin sonuçları, başarısının kazanımları ve derslerinin anlaşılmasında bu mitingin amacının kavranması en önemli noktalardandır. Çünkü eleştirilecek kimi noktalar buradan kalkılarak anlaşılabilir.Mitinge ilgisiz ve olumsuz tavırları bir kenara koyalım. Söz konusu ettiğimiz bilinçli, öncü işçilerin ve işçi sınıfı devrimcilerinin ne kadar dikkatli olmaları, önceden ne kadar detaylı düşünmeleri gereğidir. Bu ne demektir?

Herşeyden önce işçiler, baştan beri anlattığımız koşullarda bir miting yapacaklardı. Miting özü itibariyle Evren-Özal diktatörlüğüne yani faşizme karşı, demokrasi, hak ve özgürlükler içindi.Bunlar içinde işçi sınıfının ekonomik-demokratik hakları, kıdem tazminatı, emeklilik, ücret gibi konular da vardı.Bunların önemi, mitinge katılan işçilerin daha düşük bilinç seviyesindeki kesimi için büyüktü.Biz buna, eğer mitinge işçi sınıfı dışında orta katmanları, köylü ve esnaf yığınlarını daha aktif ve yığınsal katmak için miting öncesi onların temel sorunlarını da ele almak ve o kesimlere propaganda ederek onları çağırmamız gereğini de ekleyelim.Daha geride olup mitinge katılan işçiler miting alanında ekonomik konularda çok az slogan atıldığını belirttiler.Kimi sloganlar onlara tanıdık, yakın gelmedi.Bunları miting anında o sloganlara katılmayarak yada şaşırarak ve miting sonrası sözlü olarak belirttiler.Elbette bilinçli işçiler ve devrimciler, af, işkence, anayasa, Disk'e özgürlük gibi sloganların neden öne çıktığını anlatacaklardır.Ancak yine de bu kesimle-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TÜSTAV

ri daha ileri seviyeye çekebilmek ve cesaretlendirmek için ve temelde de doğru olan, onları ileri kesimlerden daha fazla ilgilendiren "ekonomik" sloganlara da ağırlık vermek gerekir. Burasının anlaşılması başka açıdan da önemlidir.Kimi sloganlar ileri kesimlerce küçümseniyor.Örneğin:"Herkese iş, herkese aş", sloganı.Bu slogan kürsüden de attırılmaya çalışılan bir slogandı.~~Ama özünde bu slogan kapitalizmin yokedilmesiyle gerçekleşecek bir olayı belirtiyor~~.Elbette Türk-İş'in ~~sarı- gerici~~ yöneticilerinin amacı başkadır. Ancak ve ancakherkese işi ve herkese aşı sosyalizm sağlar. Eğer devrimciler, çarpıtılmaya çalışılan kimi belgileri iyice ele alıp, özünü işçi yığınlarına anlatabilirlerse geri kalan yığınları daha fazla etkileyebilir, onların sınıfsal bilincini ve politik bilincini yükseltebilirler.Bunu neden söylüyoruz.Çünkü herkese iş, herkese aş sloganı ile Anayasa'ya Hayır sloganı karşı karşıya konabiliyor.Ve ikincisi daha politik deniyor.Oysa politika Lenin'in deyimiyle "ekonominin yoğunlaşmış" halidir.Kısaca çıkan bir önemli sonuç gerideki yığınların psikolojik ve bilinç durumunu gözeterek, onu iten değil, çeken yollar aramalıyız.

Miting anında işçiler sarı ve faşist eğitimli sendikacıları haklı olarak protesto ettiler.Ancak ileri işçilerin önemli bir kesimi, alanı boşaltarak çıkmanın ve Şevket Yılmaz'ın konuşmasını dinlemeden ve sözünü keserek konuşturmamanın yanlış olduğunu vurguluyorlar.Bu tesbit doğrudur ve protestonun bu biçimi yine geride bulunan işçileri olumlu etkilemiyor. Bu tutumun geri eylemler ve birliğin önünde engel oluyor.

Bütün bunlardan şu sonuç çıkıyor; işçi sınıfı içinde önceki durumu unutmadan, bölücü ve işbirlikçi sendikacıları her zaman teşhir ederek hareket etmeli, ancak baş düşmana karşı en geniş birliğin gerektiğini unutmamalıyız.Yığınları buna göre eğitmeliyiz.İşbirlikçi oligarşinin oyunlarını bozmalıyız.Elbette işçiler sarı sendikacıların ne olduğunu çok iyi biliyorlar.Ve buna haklı tepkilerini dile

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

getiriyorlar. İzmir mitinginde gösterilen tepki ve protestonun önemli bir olumlu yanı, sendikacıları uyarmasıve işbirlikçi sendikacıların sonunun gösterilmesidir. Bu protesto ile bu sarı-faşist sendikacıların yardımıyla, oligarşinin işçi sınıfını etkisizleştirme ve güdümünde tutma oyunu da bozuldu.

Miting öncesi, ~~işçi sınıfının~~ en temel eksik~~lerinden ve unutulan~~ ~~belgilerinden biri olan~~, uğruna can verilen ve yaklaşan 1 Mayıs ile ilgili sloganların unutulması olmuştur. Açıkça, bunu o günün temel belgileri içinde biz de unuttuk. Oysa cumhuriyet alanı, 1 Mayıs sloganlarının haykırıldığı, bu geleneğin yaşatıldığı ve Türk-İş'in 24 Temmuz'u işçi bayramı olarak kabul etmesi de protesto edilmiş olurdu. Bu da bize herşeyi ne kadar detaylı ve hedefleri ne kadar iyi belirlemenin, yığınları etkileyebilecek belgileri bulmada ustalığın gelişmesi gereğini göstermektedir.

Mitinge gelen işçiler parçalıydı. Hala çalışan yerler vardı. Türk-İş etkinlik gösterememiş, kamu işyerlerini bir anda boşaltamamış, miting saatini ayarlayamamış ve mitingi erken bitirmek için çalışmıştır. Disiplini sağlamak için yeterli özen ve dikkat yoktu. Buradan çıkan sonuç da her türlü eylemde devrimcilere ve ileri işçilere düzen ve disiplini sağlamada önemli görevler düştüğüdür. Miting sırasında Türk-İş kürsü yöneticileri, görevliler ve DYP'liler sadece belirlenen sloganların atılması için çabaladılar. Hatta aykırı slogan atanları polise teslim ederiz diyen görevliler ve sendikacılar da vardı, Ancak bunlar hiç etkili olmadı.

Bugün miting alanında "başbakan Gürkan" diye slogan atanlar, şimdi daha iyi anlıyorlar ki, sorun Gürkan'ın başbakanlığında değil, işçilerin eyleminde çözülecektir. Adı ve yeri kim olursa olsun herkes demokrasi ve özgürlük savaşımındaki yeri ile değerlendirilecektir. SHP mitinge katılmak için daha çok çaba gösterseydi daha anlamlı iş

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

yapmış olacaktı.

Bize göre iyi bir katılım sağlayan bağımsız sendikalar ve bazı Türk-İş'li sendikalar (sosyal demokrat var) miting sırasında sendikal rekabeti değil, birliği öne çıkarmalıydılar.Çünkü bugün işçi sınıfına en zararlı eylemlerden biri sendikal rekabettir.Ve böylesi bir miting anında daha da zararlıdır.

Miting anında ortaya çıkan bu durumlar, bizlere hazırlık çalışmalarında bundan böyle daha kapsamlı düşünme, propaganda etme ve yığınları uyarma ve yetiştirme gibi görevleri daha iyi yapmamız gereği dersini vermiştir.

PARTİ ÖRGÜTLERİNİN ÇALIŞMASI ve SONUÇLAR:

Bu konunun daha iyi anlaşılması için 5.Plenum'a değinmek gerekiyor. 5 Plenum, tüm parti örgütlerini derinden etkiledi ve kelimenin tam anlamıyla sarstı, bu olumlu yönde oldu. Öyle ki pek çok yoldaş "artık daha atak olmalıyım, daha çok sorumluluk duymalıyım, kendimi silkelemeliyim" dedi.Hiç abartmasız bu sözler söylendi.5 Plenum, yığın eylemlerinin yükselme eğilimini somut kanıtlarla, bilimsel olarak gösterdi ve daha da yükselme eğilimini kanıtladı, yol gösterdi.Parti yaşamı ve yığın çalışmasında dönüm noktası oldu. 5 Plenum,çok değerli raporu ve belgeleri içinde eylemlerin ve ideolojik çalışmanın temel önemine ayrı bir yer verdi.Bundan ne anladığımızı yeri geldiğinde belirteceğiz. 5 Plenumun hemen sonrası belge ve açıklamaların parti örgütlerine zamanında, gecikilmeden ulaştırılması, tartışılması ve kampanya programları çıkartılması için gösterilen çabalar her yoldaş ve sempatizanı atağa geçirdi.Kampanyanın ilk ve önemli adımı ise İzmir mitingiydi.Elbet bu mitinge gelinceye kadar işçi sınıfı içinde her türlü sorun ve temel konularda çalışma yürütülüyordu.Bunun miting çalışmasına, başarıya ve kazanımlara katkısı büyük oldu.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Parti örgütümüz kampanyaların konuları, hazırlıkları, nelerin yapılabileceği, nelere dikkat edileceği gibi her konuda plenumun ilgili yerlerini ele aldı, "açıklamalar" yaptı.Miting içinde böyle bir açıklama yaptı.Parti örgütleri bu doğrultuda yerel programlar yaptı. Ve kendi alanlarında bunu somutladılar.Elbet eksiklikler oldu veher yerde aynı istikrar olamadı.İleri gidenler ve kazanımları fazla olanlar olduğu gibi, yeterli kazanımı sağlayamayanlar da oldu. Ama istisnasız her alanda kazanım olmuştur. Biz mitingle ilgili deneyimi anlatırken, tüm kampanyalar için de dersler çıkartıyoruz.

Temel olarak parti yayınları ve radyo en belirleyici yol gösterici oldu.Öyleki İzmir mitingi çalışmaları sürerken yaşanan güncel olaylar ve bunların yorumlanması ayrı bir önem taşıyordu.Parti merkezi ve organları tam zamanında açıklamalar yaptı,Özellikle 25 Ocak tarihli MK bildirisi ve mitinge, sorunlara temelde işçi sınıfı açısından bakma gereğini yeterince açıkladı.

~~Üst~~ parti örgütümüz işçi sınıfının durumuve görevler konusunda bir materyal çıkardı.Sanıf içinde yürütülecek propaganda ve ajitasyonun temellerini gösterdi.Bunlar yazılı ve sözlü yığınlara götürüldü.Bu çalışmalar mitinge yığınsal katılımda önemli rol oynadı.Çalışmanın nicel gücünden daha fazla oldu politik etkisi. Açıklamalarımız ve sloganlarımız yığınlarca tutuldu. Ve bu miting alanına yansıdı.Tüm çalışmalarda polise karşı uyanıklık da unutulmadı.Bazı parti örgütlerimiz bildiriler ve pullar çıkarttık ve dağıttı. Ancak,asıl ağırlık sözlü ve tek tek ilişkiye verildi.Tüm yoldaşlar mitingin daha yığınsal olması için çabayı başa aldılar.Bunun için büyük özveri gösterdiler. Gösterilen bu duyarlılık belirleyicidir.

Yoldaşlar, bu çalışmalar sırasında, mitingi küçümseyen, katılmayı gerekli görmeyen eğilimleri yok etmeye çalıştılar.Bu kesimlere gittiler ve büyük başarı kazandılar.Böyles. kesimlerden mitinge katılmalar önemli sayıda oldu.Parti örgütleri bu çalışmalarda

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

yığınların görüşünü alıyor, eğilimleri tesbit ediyor ve tavrını, propaganda içeriğini belirliyordu. ~~Mitingi, yasal bir çerçevede tutmak girişimini, korku gibi eğilimleri kırmak için çalıştılar.~~

Değişik partilerin tabanıyla ilişki kurdular ve onların mitinge katılmasını sağlamaya çalıştılar. Sonuçlar genel olarak olumlu oldu. Parti örgütleri ve üyeleri konuşulan baş konunun miting olması gereğini iyi kavradılar. Ve uyguladılar.

Tüm çalışma, zorunlu illegal koşullar, deneyimli kadronun azlığı, 12 Eylül sonrasının ilk mitingi olması, parti örgütlerinin var olan eksikleri içinde yürütüldü. Bunlar elbet olumsuz faktörlerdi.

Bir kaç fabrikanın yer aldığı bir bölgede öncü konumda olan bir fabrikadaki deneyimi anlatmak isteriz;
Burada parti hücresi işbölümü yaparak 6 tane yarı-legal komite kurdu. Sendikal yönetimle ilişki, işyerindeki sendikayla ilişki, sol gruplarla ilişki, kadınlar, ajitasyon-propaganda ve mitingte slogan atacak komitelerdi, bunlar. Herbiri kendi alanındaki görevini yaptı. Ajitasyon ve propaganda komitesi tek tek işçilerle konuştu. Sol örgütlerle ilişki komitesi olumsuz eğilimleri kırmaya, onları ikna etmeye çalıştı. SHP'lilerle ilişki kuruldu. Önemli kazanımlar elde etti. DYP'liler ile de ilişki kuruldu ve iyi sonuçlar alındı. Ancak, DYP'liler çelişkili tutumlar içinde oldular. Mitinge katılmaktan yana olmayan pek çok sol görüşlü kişi ilişkiler ve konuşmalar aracılığıyla miting alanına çekildi ve bu tüm sol için bir kazanım oldu. Sol Birlik yandaşları arasında düzenli ve sürekli bir ilişki olmayışı en önemli bir eksiklikti. Oysa, tek bir yumruk ve ses olarak etkinlik daha fazla olabilirdi.

Kimi iskollarına göre katılım ve durum şöyle oldu:

Sağlık İşkolu : 4 dispanser ve bir okul ve bunların oturdukları semtlerde çalışma yapıldı. Bir işyerinde 10 kişilik grupla miting

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

tartışıldı, karar alandı ve hazırlık yapıldı. Sendika pasif davrandı, temsilciler kayıtsızdı. Bu durum çalışmaların artmasını getirdi. Sendike ve temsilcilerle görüşüldü. Katılım arttı. Bu işkolunda "Kurtuluş"u savunanlarla miting üzerine tartışıldı, olumlu etkilendiler. Geniş bir gurupla mitingğ katıldılar. Bu işkolundan toplam 2 bin kişi kadar katılım olduğunu sanıyoruz.

Tekstil : Kula, Taç, Sümerbank d a çalışmalar yoğun oldu. Sendikal mücadelede işten çıkartılan 30 kişilik gurup her ay düzenli toplantılar yapıyordu. Bu toplantılarda mitinge katılma kararı alındı, ve katıldılar. Kula 800-1000 - Sümerbank 500-600 kişiyle katıldı. İşkolundaki kişilerle semtlerde çalışma yapıldı. SHP'lilerle iyi bir diyalog kuruldu. Bu semtlerden birinde bulunan spor klübünde önceleri olumsuz bir ~~xx~~ tavır vardı. Ancak 2 haftalık sabırlı bir çalışmayla 200 kişilik bir katılım sağlandı. Bu işkolunda sendikal birlik konusunda, çalışmalar sırasında önemli adımlar atıldı.

Metal : Bu işkolunda mitingin çalışmaları eşgüdümle yapıldı. Ayrıca bu eş güdüm içinde 3 işkoluda yer aldı. Petrol Kimya, Metal ve Çimse-Kristal İşkolu. Metal işkolunda başlangıçta olumsuz, katılmama görüşü vardı Bu işkolunda 1.500 kişi mitinge katıldı. Otomobil İş katılmaya karşıydı ancak ikna oldu ve katıldılar. Denizli şubesi başkanıda katılmama yanlısıydı, ancak sonradan katıldılar. Denizliden 100 kişi geldi. Mitingin en canlı gurubu Metal işçileriydi.

Kristal İşkolu : ~~Exxextkix~~ Bu işkolunda etkin çaba gösterildi. Çimse İş sendikası teşvik edilerek etkinliği sağlandı.

Petrol İşkolu : En etkin çabalar burada oldu. Aliağa yöresinden 2-3 bin kişi katıldı. İşyerlerinden 2000 sendika üyesi geldi. Temsilciliklerde sürekli toplantılar yapıldı. Miting için araç tutuldu. Miting alanında etkin yer aldılar. Petrol İş genel merkezi de olumlu tutumu ile miting için uyumlu bir çalışma yaptı. Şubelerle ilişkiyi devamlı tuttu.

Toleyis : Çok etkili olunamadı. Sendika yönetimiyle anlaşmazlıklar var. bu durum çabaları engelledi. Katılım az oldu.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TÜSTAV

Harb-İş : Bu işkolunda da etkin çaba gösterildi.Sendika Şubesi genel merkeze göre geri konumdaydı.Sık sık sendikaya gidildi.İşkolu olarak mitingte hareketliydiler.1500 kişi kadar katıldı.İşkolunda 6-7 kişilik bir komitemiz oluştu. Şube seçimlerine hazırlanıyor.

Basın İş : Metal işçilerinin yardımıyla ilişkiye geçildi.İyi bir diyalog sağlandı.

Tekel'den 3oo kişi kadar katıldı.(Mevcut 15oo kişi). Bizim etkinliğimiz büyük oldu.Bu çok iyi bir katılım, öncesine kıyaslanırsa.Tam etkinliğimiz 7o-8o kişi kadar.

Çimentaş yığınsal olarak katıldı.Burada politik etkinliğimiz iyi durumda ve gelişiyor. DYO'den 6 kişi bir sempatizanımız aracılığıile katıldı.Belediye-İş sendikasından bir grup katıldı.(Belediyede ANAP'ın olması katılımın düşüklüğü nedenlerinden biridir.)

Tez-Koop İş sendikası, Tıp Fakültesi işçileri yığınsal katıldılar. Bornova'dan, 3oo kişi minibüslerle katıldı. SHP ile birlikte hareket ettik.Çamdibi ve Altındağ'dan katılımlar oldu.Kadınlardan 5-6 kişi katıldı.Cevher sanayinden5 kişi, Etitaş'tan küçük bir grup, Parsa köyünden 15 genç mitinge katıldı.Menemen'den 3o-4o kişi kadar geldi. Altındağ ve Çamdibi'nde kahve toplantıları, esnafla diyalog, ev ziyaretleri yapıldı. 15 esnaf katıldı. Değişik işyerlerinden 28o, semtten de 35 kişi kadar katıldı.Yine bu semtte TED ile ilişki kuruldu. Mitinge olumsuz yaklaşıyorlardı, konuşuldu loo kişiyle katıldılar.Çiğli'den 5oo kadar katılım oldu.Etkilediğimiz öğrencilerden loo kişilik katılım sağlandı.

Miting sonrası Kula işçileri Ankara'ya lo kişilik heyet gönderdi. Hak-İş, Türk-İş, ilgili bakanlıklara, basına x,muhalefet partilerine gittiler.lo kişilik sendikal birlik komitesi kuruldu.5'i Hak-İşli, 5'i Türk-İş'li.İflas masasından çabalar sonucu fabrikanın çalıştırılması kararı çıkartıldı.Bu çalışmada etkinliğimiz var.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Bu çalışmalar sırasında kimi fabrikalarda her kesimde ilişkileri gruplar kurmaya, giderek komiteleşmeye dönüştürme çabamız, örgütsel güç eksikliğinden başarılamadı. Kimi yerlerde ise bağlar geç kuruldu.

Miting öncesi parti örgütleri bu mitingi tüm emekçilerin eylemi haline dönüştürme perspektifine göre hareket etmelerinin bilincindeydiler. Bu aynı zamanda, orta katmanların işçi sınıfına yakınlaşmada önemli bir gelişme olacaktı. Bu amaçla yapılan çalışmalar büyük olmasa da yarınlar için umut veren gelişmeler sağladı.

Aydın kesiminden geniş katılım olmadı. Ve bu konuda bizim de etkinliğimiz az oldu. Bunun en önemli nedenleri arasında aydın tabanındaki ilerici potansiyelin genel olarak öncülerinden, yöneticilerinden oldukça geride olması, çekinme ve korku, bunun yanında, biz dahil sol güçlerin bu potansiyeli harekete geçirecek kadro, aktivite ve yol göstericilikte eksiklerimizdir. Somut bir neden de, o sırada özellikle mühendis-mimar odalarının kongrelerinin yoğun olması, öğrencilerin de sömestr tatilinden henüz dönmeleri idi. ~~Öğrenci gençliği işçi sınıfına yaklaştırmak başta gelen görevlerdendir.~~

Kadro-sempatizan ve ileriçi kesimleri SHP'ye bakış açısında ve onun yeri ve kapasitesi hakkında ve seçim sonuçlarına bakarak yanlış eğilimlere kapılma tehlikesine karşı ve solun güçlenmesi için yayınlar çok önemlidir. Kimileri mitingi unutup, Menemen seçimlerini büyük başarı diye niteliyor. Oysa miting bu seçimler üzerinde büyük etki yaptı.

~~MİTİNG SONRASI ve TEMEL SONUÇLAR:~~

~~Mitingin içi-dışı işte böyledir.~~ Sonuçta, Çok önemli başarılar var, çok önemli eksiklerimiz var. Mitinge katılmayanlar, katılmamanın üzüntüsünü dile getiriyorlar. Çeşitli kesimler mitingi değerlendiriyor.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

juva katmanlar, işbirlikçi oligarşi ve emperyalizm de değerlendiriyor.Dersler çıkarıyor, önlemler arıyor ve alıyor. İşçi sınıfı içindeki sınıf sendikacılığı ve yandaşlarına karşı tuzaklar kuruluyor. Bunlar üzerinde durmak ve oyunları açığa çıkarmak gerekiyor.Biz ve ilerici kesim, öncü işçiler, sınıfın dostları mitingin tüm derslerini, yığınlar içinde yaygınlaştırıyoruz.Yığınları daha başka eylemlere hazırlamak, onlarla daha sıkı ve geniş bağlar kurma görevini başa alıyoruz.Rejime karşı her eylemi destekliyoruz.İşçilerin birliğini örmede en üstün çabayı gösteriyoruz.Yoldaşlar ve sempatizanlar bu eylemde sınıftan bir adım önde ve onlarla birlikte hareket etmeyi başardılar. Hiçbir tuzağa düşmediler.Partinin saygınlığı yüksek düzeyde arttı.Bu haklı ve onur verici bir gerçektir.

Çıkan temel dersleri şöyle sıralayabiliriz.

1.Parti örgütlenmesi direkt en geniş yığına ulaşmayı başaracak biçimde yapılmalıdır. Kadro ve sempatizanlar yığınlara değme noktalarında, fabrikalarda komite yada gruplar olarak hemen örgütlenmeli, miting değerlendirilmesiyle birlikte, ideolojik bir çalışma yükseltilmelidir.Bu çalışma, onlara gerekli yardımı yapacak, döküman sağlayacak ilgularla desteklenmeli, illegal parti yapısı güçlendirilmeli, partisiz yığınlarla gruplar kurulmalıdır.Parti içinde ve yandaşları arasında, aydın ve gençlik örgütlerimiz içinde işçi sınıfının rolü ve parti meselesi, eğitim düzeyinde ele alınarak, teorik temel güçlendirilmelidir.

2.Ulaşamadığımız alanlara, bunun nedenlerini ortaya konarak nasıl ulaşacağımız belirlenmelidir.Özellikle çıraklar, gecekondu semtleri, işsiz grupları ele alınmalıdır.

3.Sol güçler arasında, özellikle sol birlik yandaşları arasında birliğin, yığınlara değme noktalarında, sendika ve temsilcilik düzeylerinde sağlanması başarılmalıdır.

4.İşyeri temsilciliklerinin ve sınıf sendikacılarının her düzeyde etkin olmasına çalışılmalıdır.

5.Miting öncesi, miting amacı, katılan güçler ve diğer yanları hak-

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

kında yığınlar bilgilendirilmeli, tüm olumsuz davranış biçimleri ele alınarak eleştirilmeli, en geniş birlik sorunu anlatılmalıdır.

6.Miting sonrası yapılacak değerlendirmelerle, rehavete düşme engellenmeli, işçilerin dev sorun ve hakları için hareket sağlanmalıdır.

7.Sınıfın hareketi sürekli ve genel niteliğe dönüştürülmeye çalışılmalıdır.

8.Sendikaların ne demek olduğu ve demokrasi ve sosyalizm savaşımındaki rolleri üzerinde durulmalıdır.

9.Sendikal rekabet değil, sendikal ve eylem birliği gereği anlatılmalıdır.

lo.İşçilerin değişik politik görüşlerinin onları bölmek için araç olarak kullanılmasının önüne geçilmelidir.

11.İşçi sınıfını sağ ve reformist ideolojik saldırıdan uzaklaştırmak için büyük çaba gösterilmelidir.

12.Aydın ve gençlik alanında işçi sınıfına hızla yaklaşım sağlanması ve potansiyelin harekete geçirilmesi, korku ve ilgisiz eğilimlerin kırılmasına çalışılmalıdır.

13.Miting çalışmasında öne çıkan işçiler ve bu tür ilişkilerimizle daha üst düzeyde ilgilenmeliyiz.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

İzmir mitingine ek.

Miting alanına yakın sokaklarda 5-6 dolayında polis panzeri yer aldı. Bunlar meydan çevresinden görünmediler.Atatürk Erkek Lisesi bahçesinde 5 cemse, 4-5 pikap, bir o kadar da jeepden oluşanaskeri önlem vardı. Bunlar da miting alanında doğrudan görünmedi. Bir çevik kuvvet, bir polisden oluşturulan polis çemberinde, kısa bir koridor oluşturan polislerin arasından geçildikten sonra, çembere girişte arama polis tarafından yapılıyordu.Çevik kuvvetler yüzleri alana dönük olarak duruyorlardı.Alandaki yoğunluk ve hareketlilik şöyleydi: Anıtın çevresinde çapı 120 metre dolayındaki çemberde yoğun bir kalabalık vardı.

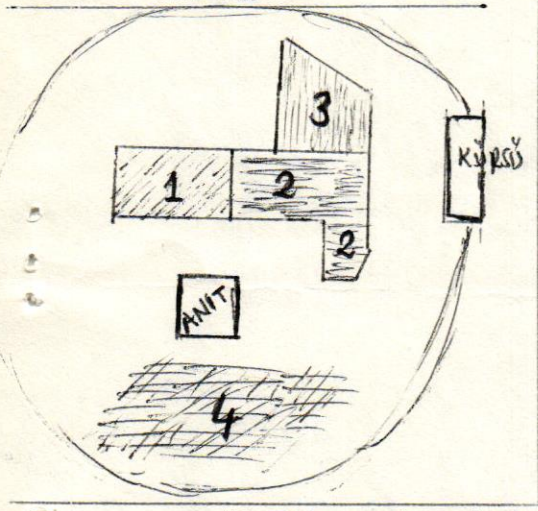

Diğer kesimler seyrek ama oldukça doluydu.Kaba hesaplamaya göre 60-70 bin kişi vardı.Kürsünün önündeki 1, 2, 3'le işaretli bulunan yerlerde en etkili kesim ve yoğun, örgütlü muhalefet bulunuyordu.Disk'e özgürlük, anayasa değişsin, demokratik Türkiye, işkencecilerden hesap sorulsun, zindanlar boşalsın genel af, bağımsız Türkiye belgileri özellikle 1'le gösterilen kesimden geldi.2 ile gösterilen kesimde bunlara büyük ölçüde yakın belgiler, ama Türk-İş'e muhalefet ve SHP'ye yoğun destek ağırlıklı olarak yükseldi.3 esas olarak İzmir'li Tek-Gıda İş'lilerden oluşuyordu.Ve mitingin son bölümünde Yılmaz istifa, satılmış Yılmaz belgilerine aktif biçimde katıldılar.M.Özbek'e protestolar 1'de yoğundu.Alanda Zenger tarafından düzenlenen ses düzeninin etkisiyle 1,2,3'den yükselen belgiler 4 ile gösterilen kesime hemen hemen hiç ulaşamadı.Bu kesim en pasif grubu oluşturdu.

1,2,3'cü kesimde gruplar halinde çöküp, alanın dikkati çekildi. Zaman zaman "yuh", "istifa" diyerek ayağa kalkıyorlardı.3.kesim sırtını Ş.Yılmaz'a, yüzünü denize çeviriyor, istifa diye bağırıp birden kürsüye dönerek yuh çekiyordu.Tüm alanın katıldığı belgi "hükümet istifa" oldu.Anıt ve deniz arasındaki kesimde yoğunlaşan Gürkan'a teza-

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

hürat vardı.2,3 arasındaki bölgede miting sonunda "gençlik demokrasi için ileri" pankartı açıldı.Aydın-öğrenci katılımı oldukça düşüktü. Polis çemberi dışında kalan yerde üç,beş sıra insan toplanarak mitingi izledi.

Kenan Durukan konuşması sırasında alandakilere sorular yöneltti.Bu sırada miting en üst noktasına ulaştı denilebilir.Hükümet uygulamaları ile ilgili yöneltilen sorulara tüm alan "hayır" diye haykırarak cevap verdi.Bu sesler çevre binalarda yankılanarak alana geri dönüyordu.

İzmir'de miting sabahından başlayarak Konak ve Basmane Türk-İş kokartlı işçi gruplarınca işgal edilmişti.İşçilerin kollar halinde alana girişleri sırasında polis sopa bahanesiyle ve yasaktır vb gerekçelerle pankartlara el koydu.Miting başladıktan çok sonra saat 14.oo'e kadar yürüyüş kolları halinde işçilerin gelişleri devam etti.Oldukça değişik siyasi eğilimdeki işçilerin mitingte yer aldığı gözlenebiliyordu.Afyon çevresinden gelen, takkeli, sakallı birçok kişi de mitinge katıldı.Hükümet istifa belgisi bu kesimleri de kapsadı.

ek ref: 3346.3344.3485.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TÜSTAV

13 Kasım 1985
SOL BİRLİK

B İ L D İ R İ

Bugün insanlık ağır bir tehdit altındadır. Reagan yönetiminin tırmandırdığı uluslararası gerginliğe, yarattığı soğuk savaş atmosferine ve nükleer savaş tehlikesine karşı Sovyetler Birliği'nin izlediği yapıcı politika, getirdiği somut öneriler ve gösterdiği içtenlikli gayretler, uluslararası ilişkilerin normale döndürülmesi sürecinde büyük değer taşıyor. 19-20 Kasım 1985 günlerinde Cenevre'de yapılacak SSCB-ABD zirve toplantısı bu süreçte önemli bir kilometre taşı olabilir. Sovyetler Birliği yönetimi bu toplantının en yararlı bir şekilde değerlendirilmesi, toplantıda yumuşama doğrultusunda somut ve kalıcı adımların atılması için azami çabayı sarfediyor. Stratejik atom silahlarının karşılıklı olarak yarı yarıya azaltılması önerisi, Sovyetler Birliği'nin barışçı politikasının somut ve içtenlikli bir öze sahip olduğunu bir kere daha gösterdi ve bütün dünya halkları tarafından hararetle onaylandı.

Sovyetler Birliği'nin ve diğer barış güçlerinin politikasında uzayın silahlandırılmasının engellenmesi birincil önem taşıyor. Her aklı başında kişi ABD silah tekellerinin dayattığı ve Washington'un yürürlüğe koyduğu "Yıldız Savaşları" programını, dünyayı topyekun yokolmaya götürecek nükleer silahlanma yarışında akıl almaz bir çılgınlık olarak değerlendiriyor. ABD'nin NATO'lu müttefikleri, nükleer silahlanma tırmanmasına en büyük desteği gösteren Thatcher, Kohl vb. gericiler bile "Yıldız Savaşları" programına katılma konusunda ikircikli davranmak zorunda kalıyorlar.

ABD emperyalizminin saldırgan tutumuna, Pentagon'un olanca savaş çılgınlığına rağmen bugün dünyada ağır basan barışçı eğilimdir, halkların barışa olan ihtiyacıdır. Nükleer bir savaşın galibi

TÜRKİYE SOSYALİST ARŞİVİ VAKFI

olamayacağını, böyle bir savaşın insanlığın sonu demek olduğunu herkes bilmektedir. Bu nedenle günümüzde kalıcı bir dünya barışının sağlanması yaşamsal önem taşıyor.

Türkiye'nin de içinde yeraldığı Orta Doğu, dünya barışı açısından son derece kritik olma konumunu sürdürüyor. ABD emperyalizmi, hem bölgedeki petrol kaynaklarını kontrol altında tutmak için, ama asıl büyük potansiyel taşıyan ulusal kurtuluş mücadelelerini, ilerici hareketleri bastırmak, Filistin halkının direnişini kırmak, amacıyla devamlı savaş kundakçılığı yapıyor. ABD'nin kışkırtmalarıyla başlayan ve süregelen İran-Irak savaşı, bölgede barışın önündeki başta gelen engellerden birisi olarak duruyor. Bu savaş, Kürdistan'ın bu devletlerdeki parçalarında verilen ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadeleleri açısından son derece olumsuz, yıpratıcı bir rol oynuyor.

ABD emperyalizmi, İsrail'in ve gerici Arap yönetimlerinin yanısıra, bölgedeki politikasında Türkiye'ye önemli rol veriyor. İşbaşındaki Amerikancı Evren-Özal diktatörlüğü, Washington'un bölgedeki saldırgan politikasının yürütülmesinde büyük kolaylık sağlıyor. Nixon, İran'ın Şahlık dönemindeki yerini Türkiye'nin yükümlenmesini önerirken Beyaz Saray'ın Türkiye'ye biçtiği rolü dile getiriyor.

ABD'nin dış politikasında Türkiye'ye verilen yer Reagan yönetiminin Orta Doğu'daki saldırgan emelleriyle sınırlandırılamaz. ABD Türkiye'yi soğuk savaş politikasının tırmandırılmasında ve Sovyetler Birliği'ne saldırı planlarının geliştirilmesinde önemli bir köprübaşı olarak kullanıyor. Türkiye'nin ABD'ye bağımlılığının somut belgesi olan Savunma İşbirliği Anlaşması'nın yenilenmesi öncesinde, Türkiye'deki F-16 uçaklarının nükleer başlıklı füzelerle donatılmalarının gündeme getirilmesinin

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

nedeni budur. Beyaz Saray bütün taleplerini kolayca dayatabilmektedir. Çünkü Ankara'daki diktatörlük koyu Amerikancıdır.

Son politik gelişmeler rejimin bunalımının derinleştiğini ve diktatörlüğün yalıtlanma sürecinin daha da hızlandığını gösteriyor. ABD emperyalizminin ve İMF'nin dayattığı ekonomik politikanın iflası, bütün yıkıcı sonuçlarıyla birlikte açıkça ortaya çıktı. İşsizlik, hayat pahalılığı, işçi ve emekçi halk yığınlarının yaşamını dayanılmaz bir yoksullaşma içine sokuyor. Orta katmanlar arasındaki iflaslar sürekli yükselen bir çizgi izliyor. Ürününün ve emeğinin karşılığını alamayan köylüler ağır bir yıkıma sürükleniyorlar. Bir avuç tekelci para babasının çıkarına sürdürülen bu ekonomik politikaya bir kısım sermaye çevreleri dahi tepki gösteriyorlar.

Kürdistan'daki durum her geçen gün daha da ağırlaşıyor. Faşist diktatörlük "teröristlerle" mücadele bahanesi altında onlarca masum insanı katlediyor, Kürdistan'da bir uçtan bir uca, hiçbir kural tanımayan vahşi bir terör estiriyor. Bu nedenle de halk hem korku, hem de öfke ve nefret içinde. Silahlı eylemlerle hiçbir alâkası olmayan köylüler, yığınlar halinde ya göç etmek, ya da dağlara sığınmak zorunda kalıyorlar. Sıkıyönetimin İstanbul'dan da kaldırılması olasılığının ortaya çıkmasından sonra sıkıyönetimin devam ettirildiği illerin tümüyle Kürdistan'da yeralıyor olmaları, rejimin ırkçı ve şoven yüzünü bir kere daha açığa çıkardı.

Gerek Kürt halkı üzerindeki terörün yoğun bir şekilde sürdürülmesi, gerekse sol güçlerin, demokratik haklar için mücadele veren yığınların sindirilmesi, yurt dışındaki muhalefetin bastırılması amacıyla oluşturulan "Terörle Mücadele Örgütü", Evren -Özal kliğinin halklarımızın en masum taleplerini zorbalıkla ve kanla bastırmakta kararlı olduğunu çarpıcı bir şekilde ortaya çıkarıyor.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Toplumu bunaltan afetlerden başlıcası olan işsizlik yığınların belini büküyor. İşçilerin ekonomik mücadelesindeki canlanma, sendikalarda rejime karşı tepkilerin artması ve sendikal haklar için taleplerin yükselmesiyle birlikte ileri nitelikteki işçilerin topluca işten çıkarılmaları işsizlik afetini daha dayanılmaz hale getiriyor. Burjuvazi işçi sınıfının en ufak kıpırdanmalarından dahi nasıl korktuğunu, ona karşı nasıl acımasız olduğunu ortaya koyuyor.

Cuntanın demokrasiye dönüş manevrası bütünüyle iflas etmiştir. Evren'in emriyle kurulan partiler kısa sürede dağılma sürecine girdiler, sözde parlamentonun ipliği iyice pazara çıktı.

Bu hızlı politik gelişmeler işçi ve emekçi yığınlarda rejime karşı artan hoşnutsuzluğun, burjuva muhalefetin diktatörlüğe karşı yükselen tepkilerinin ve tüm demokrasi güçlerinin verdiği mücadelenin sonucudur. Yığınlarda diktatörlüğün zorbalığına karşı direnme ve yığın eylemlerinde canlanma belirtileri daha açık ortaya çıkıyor. Demokrasi güçleri, bu tehlikeli gidişi durdurmak, demokratik hak ve özgürlükleri kazanmak için daha kararlı bir biçimde seslerini yükseltiyorlar. Aydınlarımız demokratik hak ve özgürlükleri savunuyorlar. Aydınlar Davası mahkemesini faşizmin yargılandığı bir kürsüye dönüştürüyorlar. Bugün daha geniş güçler Anayasa'nın değiştirilmesini, demokratik hak ve özgürlüklerin yeniden kazanılmasını,politik tutukluları kapsayacak bir affın çıkarılmasını, idam ve işkencelere son verilmesini, IMF'nin dayattığı ekonomik politikanın terkedilmesini ve ABD emperyalizmine kölece bağımlılığa son verilmesini savunuyorlar. Bunları gerçekleştirmenin bugünkü diktatörlüğe son vermeye ve demokratik bir rejimin kurulmasına bağlı olduğu, bunun zorunluluğu daha açık görülüyor.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Politik mahkum ve tutukluların salıverilmelerini kapsayan genel af, halklarımızın en yakıcı taleplerinden birisi olarak gündemdeki yerini koruyor. Özal, Evren'in verdiği gözdağlarını bahane ederek genel aftan yan çizmenin yollarını arıyor. Ancak bu konu yığınların talebi olarak topluma malolmuştur ve onların kararlı tutumu genel affın gerçekleşmesinin başlıca güvencesi olacaktır.

Son politik gelişmeler sol güçlerin omuzundaki tarihsel sorumluluğu daha da artırıyor. Yaşanılan süreci vakit yitirmeksizin etkilemek, demokratik hak ve özgürlükler için mücadelede yığınları aktif bir şekilde yönlendirmek, işçi ve emekçi kitlelerin önüne, onların en temel istemlerini kararlılıkla savunan birleşik ve etkin bir politik güç olarak çıkmak zorunludur. Bu olanaklıdır, çünkü sol güçler ilk günden itibaren işçi ve emekçi halkın demokratik kazanımlarını, onun en temel yaşamsal istemlerini tüm baskı ve zorbalığa karşı kararlılıkla savundu. Şimdi çok daha geniş güçler onların ileri sürdüğü istemlere sahip çıkıyor, bugünkü rejimin değişmesi gerektiğini söylüyor. Faşizme karşı bu güçleri birleştirmek, yığınların kendi istemleri temelinde aktif politik mücadeleye çekilmelerini sağlamak ve yığın hareketlerinin önünü açmak olanaklıdır.

Bunun için sol güçlerin birliği yaşamsal önem taşıyor. Sol Birlik Türk ve Kürt halklarının, tüm demokrasi güçlerinin en ivedi istemlerini hayata geçirmek ve faşist diktatörlük rejimine son vermek amacıyla;

- İdamların ve işkencenin durdurulması, yeni tutuklamalara son verilmesi,
- Siyasi tutukluları kapsayan genel affın bir an önce çıkartılması,
- Kürt halkı üzerindeki baskıların kaldırılması, Kürt halkının ulusal demokratik haklarının tanınması,

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

-"Terörle Mücadele Örgütü" vb. kuruluşların dağıtılması,

- Korkunç boyutlara varan işten çıkarmaların durdurulması, işsizliği ve pahalılığı önleyecek tedbirlerin alınması, dış borç ödemelerinin durdurulması,

- Tüm çalışanlar için grevli, toplu sözleşmeli sendikal hakların eksiksiz elde edilmesi,

- Barıştan, yumuşamadan, silahsızlanmadan yana bir dış politika izlenmesi, Savunma İşbirliği Anlaşması, Mutabakat Belgesi ve aynı nitelikteki diğer ikili anlaşmaların iptal edilmesi için başta sol güçler, işçi sınıfı ve emekçi halklarımız olmak üzere tüm demokrasi güçlerini ortak mücadeleye çağırıyor.

Sol Birlik bu güçlerle tek tek veya kalıcı eylem birliklerine hazırdır. Sol Birlik yukarıdaki taleplerin hayata geçirilmesi, demokratik hak ve özgürlükler uğruna yürütülen mücadelenin güçlendirilmesi için üstüne düşen sorumluluğu yerine getirecek, bu amaçla diğer sol ve demokratik güçlerle kalıcı bir eylem birliğinin oluşturulması doğrultusunda olanca çabayı harcayacaktır.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

AET- Avrupa Parlamentosunun Türkiye Hakkında Aldığı Kararın Gerekçeleri:

1. Avrupa Parlamentosu, 12 Eylül darbesinden bu yana 11 karar aldığını ve 20 karar tasarısının sunulduğunu hatırlatıyor.

2, Bütün grupların katıldığı 11 Ekim 1984 kararını hatırlatıyor.

3. Türkiye'nin insan haklarını çiğnemesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde yeralan hususlara uymadığı için AET üyesi 5 ülke tarafından yapılan şikayetin 6 Aralık 1983'te gündeme alındığını belirtiyor.

4. Av.Par. Siyasi Komisyonu tarafından görevlendirilen bir raportörün Türkiye'yi ziyareti sırasında, siyasi parti yöneticileriyle, TBMM üyeleriyle, avukatlar, sendika yöneticileri, siyasi kişiler, gazeteciler, diplomatik misyon yetkilileri, ulusal ve uluslararası memurlar, tutuklu yakınları, eski tutuklular ve çok sayıda tanık ile görüştüğü belirtiliyor.

5. Raportörün Türkiye'de insan haklarının yeniden yerleşmesi yolunda ilerlemeler kaydedilmesini gözlediğini, memnuniyetle karşılıyor.

6. Ancak, bu iyileşmelerin Av.Par.'nun aldığı demokrasi ve insan haklarına dönüş konusundaki kararlarda belirtilen istekler doğrultusunda olmamasından üzüntü duyulduğu belirtiliyor.

7. İnsan haklarını güvence altına alacak iyileşmelerin görülmediğine dikkati çekiyor.

8. Son 18 Aylık dönemde idam cezalarının infazında azalma görülmesine karşın, idam cezalarının henüz kaldırılmamış olmasına dikkat çekiyor.

9. Raportörün tanınmış siyasi yöneticiler, avukatlar, üniversitelilerle yaptığı görüşmelere dayanarak, işkencenin karakollarda sistemli bir biçimde uygulandığı, işkence ile gözle görülür biçimde mücadele edilmediği ve önlenmediği, TBMM Hapisaneler Komisyonunun insan haklarını ihlallerini önlemede etkisini

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

kullanamadığının saptandığı belirtiliyor.

10, Av. Parlamentosu kararlarında belirtilen yargılama şartlarına konulan kısıtlamaların sürdüğü, adil bir yargılamanın olmadığı, özellikle mahkumların nizami bir şekilde yargılanmalarının ve savunma hakkına sahip olmalarının önlendiği vurgulanıyor.

11. ASK üyesi DİSK, Barış Derneği ve Aydınlar Dilekçesi davasında görüldüğü gibi toplu duruşmaların henüz sonuçlanmamasının üzüntüyle karşılandığı belirtiliyor.

12. Av.Parlamentosunun 13 Haziran 1985 tarihli kararıyla siyasi danışma çerçevesinde biraraya gelen AET Dışişleri Bakanlarından Türk yöneticiler nezdinde girişimde bulunmalarının, Barış Derneği Davası'nın son bulmasını ve gelecekte bu tip davaların önlenerek tutukluların serbest bırakılmasını temin etmelerini istediği hatırlatılıyor.

13.Mektuplar ve yayınlar üzerindeki sıkı sansürün yumuşamasından ötürü memnunluk belirtiliyor ancak "henüz çok sayıda yazarın terörle ilgili olmayan görüşlerini dile getirdikleri gerekçesiyle haklarında soruşturma açılmasını, polis yasasıyla ~~xxxxx~~ film ve video kasetlerinin toplanması yönündeki hükmü, kültürel faaliyetlerin kontrol altında tutulması" endişe ile karşılanıyor.

14. İnsan hakları ihlalinin, değişik şekillerde Türkiye'de bir etnik grup ve siyasi nedenlerle bu gruptan olduklarını söyleyenler üzerinde uygulanması kınanıyor.

15. Örgütlenme özgürlükleri ile, demokratik, politik yaşamda rol oynama hakkı üzerindeki iyileşmelerden ve 1984 yılında yapılan mahalli seçimlere bütün partilerin katılabilmesinden memnunluk duyulduğu belirtiliyor.

16. Buna karşın Türkiye'de bugün için demokrasinin tamamen yerleştiğini kabul etmenin imkansız olduğuna dikkat çekiliyor ve "SODEP ile Doğru Yol Partilerinin Parlamentoda temsil edilmemeleri,

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Demirel ve Ecevit gibi tanınmış siyasilerin politik yaşamdan uzak tutulmaları, Türkiye Komünist Partisinin yasaklanması, üyelerinin hapiste bulunması ve diğer üyelerinin de haklarında tahkikat açılacağı korkusuyla yaşadıkları bunun örnekleridir" deniyor.

17. Türkiye'de sendikal hakların halen sıkı bir şekilde ~~kısıt~~ kısıtlanmasından, ASK üyesi DİSK'in yasaklanmasından ve varlıklarına el konulmasından üzüntü duyulduğu belirtiliyor.

18. TBMM'nin özgür bir bir şekilde seçilmediği süre içinde, Türkiye AET Karma Parlamento Komisyonu üyelerinin belirlenmemesini isteyen 22 Ocak,ve 8 Ekim 1982 ile, 11 Ekim 1984 tarihli kararlar hatırlatılıyor.

19. Sıkıyönetimin İstanbul ve ülkenin bir çok büyük kentinde devam ettiğine dikkat çekiliyor bu durumun en önemli insan haklarını kısıtladığı, bölgelerde olağanüstü durumun sürdüğü belirtiliyor.

20-Polis yasasıyla polise verilen yetkilerden endişe duyulduğu vurgulanıyor ve polise verilen yetkiler tek tek sıralanıyor.

21. Uluslararası Anlaşmalarla güvence altına alınmasına karşın Türk yetkililerin azınlık haklarını çiğnediği saptaması yapılıyor.

~~Şeyhmuzlarınıyorüzerinprotestoedilenuygulamalarşunlar~~

Türkiye'de protesto edilen uygulamalar:Avrupa Parlamentosu,

1. Türkiye'de insan hakları konusunda var olan vahim durumdan duyduğu endişeyi ifade eder ve kişilere karşı girişilen tüm şiddet uygulamalarını sert biçimde kınar.

2. Türk Hükümetini vakit geçirmeden insan haklarını yeniden tesis etmeye çağırır.

Özellikle:

--- İdam cezasının tedhiş dışında politik suçlar için kaldırılmasını,düşünce özgürlüğünden tutuklu mahkumların af çıkarılmasını,

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

--- İşkencelerden sorumlu kişilerin karşı mücadelesini, işkence kurbanlarının tazmin edilmesini, insanlık dışı uygulamalara son verilmesini,

--- Savunma konusunda kısıtlamaların kaldırılmasını, sanıkların haklarını güvence altına alacak bir ceza prosedürünün tesis edilmesini,

--- Barış Derneği DİSK ve çeşitli aydın ve üniversitelilere karşı sürdürülen duruşmalara son verilerek, dava nedeniyle tutuklananların serbest bırakılmasını,

--- Türkiye'yi Avrupa Konseyi ve AET üyesi ülkelerden ayıran, siyasi faaliyette bulunma, sendikal haklar ve düşünce özgürlüğü üzerindeki kısıtlamaların kaldırılmasını ister.

3. Türkiye'nin insan hakları durumunun, Türkiye-AET Karma Parlamento Komisyonunun belirlenmesine elvermediği ortadadır.

4. Kararın AET Komisyonuna, Avrupa Konseyine, Dışişleri bakanlarına üye ülke hükümetlerine Türk Hükümetine ve TBMM'ne gönderilmesiyle ilgili olarak Başkanı görevlendirir.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Sol Birlik 1
Sendikal Komite
ortak "Send. Politika"
ile ilgili Metin.

ÜLKEMİZDE SENDİKAL DURUM:

Bugün Türkiye işçi sınıfı, sendikal hareketimiz tarihinin en bunalımlı ve en ağır koşulları altında bulunuyor. Savaşımını bu zor koşullar altında sürdürüyor.

Gerçek işçi ücretleri sürekli gerilemekte, satın alma gücü azalmaktadır. Yatırımların durması sonucu işsizlik her geçen gün biraz daha büyümektedir.

İşçilerin faşizmin kölelik koşulları altında barbarca sömürülmesi ve kitlesel işsizlik, ülkemizi ve halklarımızı açlık, yoksulluk, ahlaksal düşüş, kültürel yozlaşma, kısacası toplumsal bir çürüme ve çöküşle karşı karşıya bırakmaktadır.

Bu olumsuz gelişmenin tek sorumlusu, 12 Eylül askeri darbesi ve bugün ülkemizde süren faşist diktatörlüktür.

12 Eylül 1980 darbesinden sonra, işçi sınıfımız, emekçi halkımız, Kürt ulusal hareketi ve demokrasiden yana olan güçler üzerinde kanlı ve acımasız bir terör uygulandı. Bu kanlı terörün sivri ucu işçi sınıfımıza yöneltildi.

Daha darbenin ilk günü, DİSK ve DİSK'e bağlı sendikaların faaliyetleri durduruldu. Yöneticileri ve pek çok üye ve militanı göz altına alındı. DİSK davası bugün de kapsamındaki sanık sayısı daha da arttırılmış bir durumda sürüyor. Türk-iş'in çalışmaları kısıtlandı, ülkemizde sendikal yaşam tümü ile askıya alındı.

Sendikal demokratik haklar ortadan kaldırıldı. İşçi sınıfının onyıl-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

larca süren kahırlı ve fedakar çalışmaları ve savaşımı sonucu elde edilmiş bir dizi ekonomik ve sosyal hakları süngü zoru ile ellerinden alındı.

unta tarafından yürürlüğe sokulan anayasa ve anayasaya bağlı olarak yeniden biçimlendirilen, "sendikalar", "toplu sözleşme ve grev" ve daha birçok iş yaşamını ilgilendiren yasalar sendikal hak ve özgürlükleri tümden ortadan kaldırdı.

İnsan hakları evrensel bildirgesine, İLO ve çeşitli uluslararası anlaşmalara tamamen aykırı düşen ve faşist bir karekter taşıyan bu yasalar:

- İşçilerin sendikal örgütlerini özgürce oluşturmalarını engelliyor.

- Toplu s özleşmelerin özgür bir ortam içinde yapılmasının yollarını kapıyor. İşçilerin en temel hakkı olan grev hakkını bir savaşım aracı olarak kullanılmaz hale sokuyor. En azından bu hakkın kullanılmasının önüne aşılması güç engeller getiriyor.

İşçileri sendikasız kalmaya özendiriyor. İşyerlerinde aktif ve canlı bir sendikal faaliyetin sürdürülmesini yasaklıyor.

Sendikalar üzerinde ağır bir devlet müdahalesi ve denetimini getiriyor.Sendikaları politika ve toplumsal savaşın dışında tutarak onları tamamen göstermelik örgütler haline dönüştürmeyi amaçlıyor.

Sayıları bugün milyonu aşan ve suni bir ayırımla memur statüsünde gösterilen emekçilere sendikal örgütlenme hakkı tanımıyor.

Kısacası bu yasalar, sendikal hak ve özgürlükleri, işçilerin ekonomik, demokratik haklarını tümden ortadan kaldırmıştır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Ülkemizdeki sendikal durumu böylece belirttikten sonra, sendikal savaşımın önündeki en temel iki hedefi şöyle formüle edebiliriz. Birincisi, faşist karekterli, anayasa ve iş yaşamını ilgilendiren yasaların ortadan kaldırılması, bu yasaların demokratik bir içerikte değiştirilmesi ve yeniden biçimlendirilmesi. Gaspedilen sendikal, demokratik hakların elde edilmesi için aktif bir savaşım yürütülmesi. İkincisi, işçi ücretleri bugün reel olarak 1963'ün bile altına düşmüştür. Sadece diktatörlük koşulları altında geçen son beş yılda reel ücretler yarı yarıya azalmıştır. Satın alma gücünün iyileştirilmesi ve ücretlerin, maaşların yeniden belirlenmesi için aktif bir savaş yürütülmesi.

Kuşkusuz bu hedeflere ulaşmada, doğru bir sendikal politikanın saptanması, sendikal savaşımda tutarlı bir önderliğin gerçekleştirilmesi ve yığınların savaşa çekilmesini sağlıyarak usta bir politikanın izlenmesi belirleyici önemdedir.

Bu konuda en büyük görev Sol Birlik'e ve onu oluşturan partilere düşüyor.

SENDİKAL POLİTİKAMIZ:

Sol birliğin sendikal hareket ilişkin politikasının esasını Sendikal birlik politikası oluşturur.

~~Sol Birlik'in sendikal politikası "Sendikal Birlik" politikasıdır. Bu politika, ülkede her iş kolunda aynı sendika ve sendikaların oluşturduğu tek bir konfederasyonu amaçlamaktadır.~~ Kuşkusuz böylesi bir sendikal ~~yapılanma~~ birlik işçilerin özgür iradesine ve gönüllü birliğine dayanmalıdır. İşçilerin özgür iradesi sonuçu oluşacak bu birlik sendikal hareketi, sendika içi demokrasiyi teminat altına alan, faşist ideolojiyi mahkum eden, her türden uzlaşmacı görüşlere karşı çıkan ve sınıf

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

konumlarından hareket edecek bir zeminde yükselmelidir. Yine bu birlikçi sendikal örgütlenme sınıf çıkarlarını savunan çeşitli ülkelerin ulusal sendikal örgütleriyle ve bu konumdaki uluslararası sendikal örgütlerle çok yönlü ilişkiler içinde olmalı, enternasyonalist görevlerin bilinci içerisinde dünya sendikal hareketinin ayrılmaz parçası haline gelmelidir.

Gerek ülkemizde yaşadığımız ve gerekse uluslararası sendikal hareketin deneyleri gösteriyor ki, bu ilkelere dayalı bir birliksel sendikal örgüt yaratmanın önünde, hâlâ ciddi ve açılması gerekli engeller vardır. Sınıf çıkarlarını savunan, ve sendikal birliği gerçekleştiren bir sendikal örgütlenme ancak, işçi sınıfının kitlesel savaşımıyla ve kendi öz deneylerinin bilincine vararak atacakları adımlarla gerçekleşebilir. Ve sendikal hareketin birliği adım adım bir süreç içerisinde gelişip ete kemiğe bürünebilir.

Bugün ülkemizde yaşanılan faşizm koşulları dikkate alındığında ve sendikal hareketimizin somut durumu tahlil edildiğinde bazı istisnalar bir yana, tüm işçilerin Türk-iş ve bağlı sendikalarına üye oldukları somut bir gerçektir. Bu işçilerin özgür iradelerinin dışında bir ~~üye olup çalışmaları, en elverişli ve kaçınılmaz biçimi oluşturuyor. Kendi sendikal örgütlerinin faaliyetlerinin durdurulması sonucu DİSK üyelerinin de~~ ~~katılımıyla bugün Türk-iş, ülkemizdeki sendikalı işçilerin hemen tümüne yakın çoğunluğunu bünyesinde bulunduruyor.~~ Buradan kalkılarak, Türk-iş ve bağlı sendikaları, işçilerin sendikal birliğinin sağlanmasında, sendikal hareketin ülke politikasında ağırlıklı bir etmen olması, ve de sendikal birliğin gerçekleşmesinde bir araç haline gelmesi bakımından önemli olanakları ve elverişli koşulları ortaya çıkarmıştır. Bu nedenle, Türk-iş'in bunları üyeliğe kabul etmeme direncinin kırılması için çaba gösterilmelidir. Ayrıca, örgütsel varlığı geçmişe dayanan veya sonradan oluşturulmuş bağımsız sendikaların da Türk-iş'e üyelik başvurusunda bulunmaları, Türk-iş'in bunları üyeliğe kabul etmeme direncinin kırılması için çaba gösterilmelidir.

Türkiye sendikal hareketinin içinde bulunduğu somut durumdan hareketle, Birlik sendikal komitesi, Türk-iş'i sendikal birliğin sağlanacağı

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

bir örgütsel araç olarak ~~saptarken~~ değerlendirirken, Türk-iş'in örgütsel konumunun ve özellikle tepe yönetiminin bugüne kadar sergilediği olumsuz tutumu görmemezlikten gelmiyor.

Geçmişi bir yana bırakalım. Sadece son beş yıla baktığımızda şunları görebiliyoruz;

Türk-iş yönetimi 12 Eylül darbesini yapan generaller cuntasıyla uzlaştı. İşçi sınıfının, sendikal hareketin çıkarlarına ihanet etti. Cuntanın işçi sınıfına ve sendikal harekete baskılarına boyun eğdi. Kendi üyeleri de dahil tüm işçilerin kazanılmış hakları ellerinden alınırken sessiz kaldı. DİSK'e, kapatılan sendikalara ve tutuklanan sendika yöneticilerine kara çalmaya kalkıştı. Asgari mesleksel dayanışmadan bile uzak durdu.

Dahası, cuntanın işçi, emekçi düşmanı anayasası bizzat Türk-iş başkanı tarafından desteklendi. Ve işçiler bu anayasaya oy vermeye çağrıldı. Sendikal demokratik hakları yok eden yeni yasalar hazırlanır ve yürürlüğe sokulurken Türk-iş yönetimi tarafından aktif bir tutum takınılmadı, cunta hükümetine Türk-iş genel sekreteri bakan olarak verilerek tüm bu işçi karşıtı uygulamalara adeta ortak olundu.

Türk-iş yönetiminin bu olumsuz davranışları, onun tepe yönetimindeki gerici faşist ögelerin daha da güç kazanmasının maddi ortamını yarattı. 1982'deki kongresinde Türk-iş yönetimi iyice gerici faşist yanlılarının güdümüne girdi. İlerici, sosyal demokrat sendikaların yönetimdeki ağırlığı önemli ölçüde azaldı. Bu 1983 sonu kongresinde daha belirgin bir hal aldı.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Tüm bu olumsuzluklar ve kimi yerde ihanete varan uygulamalar gözden uzak tutulmamakla birlikte yine de burada, gerici Türk-iş yönetimiyle, onun yüzbinlerce üyesini ve onların bağrındaki ilerici potansiyeli birbirinden ayırmak gerekiyor.

Ayrıca bugün Türk-iş tepe yönetiminin teslimiyetçi tutumunu benimsemiyen daha aktif bir sendikal faaliyetten yana bir dizi sendikanın da Türk-iş üyesi olduğunu unutmamak gerekiyor.

Türk-iş üyesi işçiler, faşizm ile uzlaşmayı reddeden, dürüst, namuslu, sınıf çıkarlarından yana kişilerin yönetiminde oldukları birçok sendika, özellikle toplu sözleşmelerin ve grev uygulamalarının önündeki engellerin aşılmasını istiyorlar. Sendikal, demokratik hakların yeniden kazanılması için Türk-iş'in daha aktif bir sendikal politika yürütmesini dile getiriyorlar. Bunun sağlanması için yığınsal protesto eylemlerinin yapılması [redacted] ve önerileri Türk-iş içerisinde giderek yaygınlık kazanıyor.

Ayrıca bugün, geçmişte cuntanın yasaklamasına, Türk-iş yönetiminin yoğun engellemelerine karşın, DİSK üyesi işçilerin ezici bir çoğunluğu Türk-iş üyesi sendikalarda örgütlenmiş bulunuyor. İşçi sınıfımızın sendikal alandaki bu en ilerici ve bilinçli kesimleri kendi bilgi ve sendikal savaşım geleneklerini, Türk-iş'li sınıf kardeşlerine aktarıyorlar. Bu sendikal alanda, mücadele ruhunu daha da biliyor ve yükseltiyor.

DİSK amaç ve ilkelerinin Türk-iş'e taşınması ve işçi tabanı tarafından derinlemesine kavranması için çabalar yoğunlaştırılmalıdır. DİSK'in savaşkanlık ruhunun birer ifadesi olan "taban söz ve karar sahibidir", "hak verilmez alınır", "genel grev hakkımız söke söke alırız", "uzlaşmacılık değil sınıf savaşımı" gibi ve benzeri belgeler, tüm işçile-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TÜSTAV

rin sahip çıkacağı ana belgiler haline getirilmelidir. Kısacası DİSK' in savaşkan geçmişi ve geleneği Türk-iş'te yaşatılmalıdır.

Bunlar başarıldığı oranda, Türk-iş sınıf konumlarından hareket eden bir sendikal konfederasyon haline getirilebilir, savaşkan bir örgüte dönüştürülebilir. Bunuh maddi temeli bugün herzamankinden fazla var - dır.

Şol Birlik sendikal komitesi, bu amacın gerçekleşmesi için tüm olanaklarını kullanarak mücadele edecektir. Ayrıca Sol Birlik sendikal komitesi, Türk-iş'in böylesi bir örgüt haline gelmesi için çaba gösteren, çeşitli sendikal çevreleri, değişik eğilimli sol güçleri destekleyecektir.

SENDİKAL HAREKETİMİZE ZARARLI ÖRGÜTLENMELER VE EĞİLİMLER:

Sol Birlik sendikal komitesi, sendikal birlik ve sendikal aktivitelerin arttırılması politikasını saptarken, sınıf çıkarlarına zarar veren sendikal örgüt ve eğilimleri de sergilemeyi ve bunlara karşı mücadele yürütmeyi görev bilir. Bu örgüt ve eğilimler şöyle sıralanabilir;

1) MİSK: Kurulduğu günden itibaren faşist bir terör örgütü olarak ortaya çıktı. Tüm yönetici ve militan kadroları, birçok faşist cinayette elebaşı rolü oynadılar. Bugün de faşist diktatörlük bu terör örgütünü, sendikal harekete karşı yıkıcı ve bölücü bir araç olarak kullanmaya ve onu palazlandırmaya çalışıyor.

Sol Birlik, faşist ideolojiyi işçi saflarına taşımaya ve işçi sınıfını zehirlemeye kalkışan ve sadece adı sendika olan bu terör örgütüne karşı aktif bir mücadele yürütecektir.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

2) HAK-İŞ: Dinci ideolojiyi sendikal politikasının ana ekseni haline getiren bu sendikal konfederasyon , dar örgüt çıkarlarından hareket ediyor, sınıf gerçeğini bulandırmaya, silikleştirmeye çalışıyor.

Sol Birlik, sınıf birliğine zarar veren bu türden eğilimlere karşıdır. İşçilerin bu tuzaklara düşmemesi ve uyanık davranması için, aydınlatıcı bir çalışma sürdürülecektir.

3) ~~İLLEGAL SENDİKACILIK~~: Sol birlik, demokratik hak ve özgürlüklerin ortadan kaldırıldığı doğru tespitinden yola çıkarak, sendikal alanda legal çalışmaların olanaksızlığını ileri süren, veya böylesi çalışmaları yararsız ~~görüp~~ küçümseyen ~~veya ikinci planda gören~~ dar sekter yaklaşımları, sendikal hareketin bir çocukluk hastalığı olarak ~~görüp~~ sayarak değerlendirip mahkum eder. Bu anlayışı savunanlara karşı sendikal ideolojik bir mücadele yürütür.

~~Bu tür sendikal hareket~~e ters eğilimleri belirttikten sonra, potansiyel tehlike olarak kendini gösteren ve zaman zaman ileri sürülen bir ~~yanlış eğilim üzerinde~~ daha durmak gerekiyor.

4) Sendikal hareketin ~~içinde~~ bölünmesi gibi bir diğer yanlış eğilimdir.

Bazı sendikal çevreler, Türk-iş tepe yönetiminin teslimiyetçi tutumunu ileri sürerek, yeni bir sendikal konfederasyon kurulması gereğini ileri sürüyorlar. Sosyal demokrat yönetimli sendikalarda bu oluşum içine çekilmek isteniyor. Hemen belirtelimki bu girişimin gerçekleşmesi, sendikal hareketimizde, giderilmesi çok daha zaman alacak derinlemesine bir bölünme yaratacaktır. Birliğe her zamankinden fazla gereksinim olan bugünkü faşizm koşullarında, böylesi bir girişimin, işçi sınıfına, onun sendikal hareketine ve genel olarak demokrasi güçlerine vereceği zararlar açıktır.

~~Türk-iş tepe yönetiminin gerici ve teslimiyetçi politikasına karşı~~

Bazı sendikal çevrelerin Türk-iş tepe yönetiminin teslimiyetçi tutumunu ileri sürerek, merkezi bir sendikal birliğin yarar ve olanaklarını görmezden gelen bir yaklaşımı sürdürmeleridir. Bu yönde Türk-iş tepe yönetiminin rejimle uzlaşmayı esas alan tutumlarını ve ~~Türk-iş~~ yöneticilerinin işçi sınıfı nezdinde itibarsızlaşan konumlarını da fırsat bilerek ayrı konfederasyon kurma önerilerini ortaya sürmeleridir.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

karşı atılması gereken adımın, Türk-İş'in faşizmle uzlaşmayı reddeden mücadeleci bir örgüt haline dönüştürmek olmalıdır.

~~atılacak adım yeni~~ bir sendikal örgütlenmeye ~~gitmek değil, tam tersi Türk-iş'i, faşizm ile uzlaşmayı reddeden, mücadeleci bir örgüt haline dönüştürmek olmalıdır.~~ Bunun için en başta yapılması gereken Sosyal demokratlarla, diğer sol güçler arasında örülmeye çalışılan duvarın yıkılması ve sendikal eylem birliğinin gerçekleşmesi için çabaların arttırılmasıdır. Tabanın harekete geçirilmesidir. Bu tür çalışmanın yürütülmesi, Türk-iş'teki teslimiyetçi politikanın aşılmasıyla sınırlı kalmıyacak, genel olarak örgütü, Amerikan sendikacılığının zararlı etkilerinden, AAFLI(Asya Afrika hür çalışma enstitüsü) gibi CİA bağlantılı karanlık kuruluşların denetim ve tasallutundan kurtaracak, yönetime namuslu,dürüst sınıf çıkarlarından yana sendikacıların gelmesinin yolunu açacaktır. ~~İşte yapılacak olan bunlardır, yeni konfederasyon kurmak değil.~~

SOL BİRLİK'in EKONOMİK- DEMOKRATİK-SENDİKAL TALEPLERİ:

Sendikal görevlerin eksiksiz yerine getirilmesi için sadece doğru bir sendikal politikanın saptanması yeterli değildir.

Bu politikanın yaşama geçmesi için işçi yığınlarının aktif savaşımı gerekiyor. Bunun için işçi sınıfının uğruna savaşacağı acil talepleri tesbit edip göstermek gerekiyor.

Bugün bu can alıcı talepler şöyle sıralanabilir: ~~şunlar olabilir:~~

1) Anayasa ve sendikal yasalar değiştirilmeli, gaspedilen sendikal hak ve özgürlükler geri alınmalıdır.

2) DİSK ve üye sendikalarının davası durdurulmalı, DİSK ve üye sendi-

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

kaları özgürce çalışma hakkına kavuşmalıdır. DİSK ve üye sendikalarına özgürlük, güncel bir talep haline getirilmelidir.

Burada hemen belirtmeliyiz ki, DİSK'in özgürlüğüne kavuşmasını istemek, Sol Birlik'in sendikal birlik politikası ile çelişmiyor. Tam tersi, DİSK'in yeniden çalışmaya başlaması, işçilerin özgür iradelerini kullanarak sendikal birliğin oluşmasında olumlu bir etki yapabilecektir. Sol Birlik, DİSK'in özgürce çalışma olanaklarına kavuştuğu koşullarda da sendikal birlik politikasını savunacak ve bu doğru hedefin başarıya ulaşması uğrunda çaba gösterecektir.

3) Başta TÖB-DER olmak üzere memurların kapatılan demokratik yığın örgütleri yeniden özgürce çalışma olanaklarına kavuşmalıdır. Tüm memurlara grevli, toplu sözleşmeli sendikal haklar tanınmalıdır.

4) 12 Eylül öncesi var olupta, cunta yüksek hakem kurulu ve çeşitli yasa, tüzük ve kararnamelerle işçilerin ellerinden alınan ekonomik, demokratik, sosyal hakları geri verilmelidir. (Emeklilik, kıdem tazminatı, işçi sağlığı iş güvenliği, ücretli izinler, iş garantisi, 1 Mayıs kutlaması v.b...)

5) Kovuşturma, tutuklama ve sendikal aktivitesi nedeni ile işten atılan tüm işçiler yeniden işlerine döndürülmelidir. Bu işçileri sürekli işsizlik ve açlıkla karşı karşıya bırakmak için oluşturulan kara listeler yırtılmalıdır.

6) İşçilere sendikal iradelerini özgürce kullanacağı referandum hakkı tanınmalıdır.

7) Fabrikalarda, bürolarda, tüm işyerlerinde faşizmden destek alan

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

patronların iş koşullarını daha da ağırlaştıran uygulamalara son verilmelidir. İş yerleri ve iş koşulları demokratikleştirilmeli ve bu koşulların saptanmasında işçilerde söz sahibi olmalıdır.

8) Kadın ve genç işçiler özel olarak korunmalı, bunların iş koşulları hafifletilmelidir.

9) Tarım işçileri sosyal sigortalar kapsamına alınmalı, tüm çalışanlar sosyal güvenliğe kavuşturulmalıdır, bakıma muhtaç emekli dul ve yetimler devlet tarafından özel olarak korunmalıdır.

10) İşsizlik sigortası kurulmalı, bunun mali finansmanı işverenlerden kesilecek primlerle sağlanmalıdır.

11) Tüm çalışanlara haftada iki gün tatil yapma hakkı tanınmalı, haftalık çalışma süresi ücret kaybı olmaksızın 40 saate indirilmelidir.

12) Çalışan herkesin yılda en az bir ay ücretli izin hakkı olmalı, tatil yapma olanağı sınırlı olanlar devlet tarafından desteklenmelidir.

13) Son beş yılda reel ücretler yarı yarıya gaspedildi. İşçi ücretleri, memur maaşları, emekli aylıkları ve asgari ücret, satın alma gücünü köklü biçimde arttıracak şekilde yeniden belirlenmelidir.

14) Vergi reformu yapılmalı, ücretlilerin vergi yükü köklü biçimde azaltılmalıdır.

Sol Birlik bu ve benzer talepleri bugün işçilerin en acil talepleri olarak saptar.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

İşçi sınıfının, sendikal hareketin, bu taleplerin gerçekleşmesi için atacağı her adımı destekler.

Sol Birlik sendikal komitesi, ayrıca, DİSK ile, Türkiye işçi sınıfı ve sendikal hareketimizle, uluslararası daşanışmanın daha da yükseltilmesi için yoğun bir çalışma yürütecektir.

Bununla ilgili çalışmalar komitemizde ele alınıp yazılı olarak ~~bir bildiride~~ ilan edilecektir.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

KOÇ HOLDİNG
1976-1985
KÂRLARI (milyar TL olarak)

Yıllar	Cari fiyat.	1976 sabit fiyat.	indeks
1976	2.477	2.477	100.0
1977	3.250	2.621	105.8
1978	5.233	2.784	111.6
1979	7.367	2.374	95.8
1980	9.739	1.514	61.1
1981	11.303	1.285	51.8
1982	18.106	2.070	83.6
1983	33.500	2.328	93.9
1984	59.027	2.698	108.9
1985	98.549	2.957	119.3

10 Yıllık satışları:

Yıllar	cari fiy.	1976 sabit fiy.	indeks
1976	17.297	17.297	100.0
1980	159.778	24.848	143.7
1985	1.544.184	50.425	291.5

Kaynak:
Mustafa Sönmez
Yeni Gündem
Yıl:3 Sayı: 19
14-20 Temmuz 1986

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

ÇEŞİTLİ PAZARLARDA KOÇ HOLDİNG EGEMENLİĞİ

Ürün	Firma	Türkiye üretiminde payı (1984, yüzde)
Otomobil	Tofaş-Otosan	52
Kamyon	Otosan-Otoyol	42
Pikup kamyon	Otoyol-Karsan-Otosan	87
Minibüs	Karsan-Otokar-Otosan	94
Midibüs	"	100
Traktör	Türk Traktör	35
Motosiklet	Beldesan	44
Bisiklet	Bebimot	51
Lastik	Uniroyal	20
Oto döküm	Döktaş	30
Buzdolabı	Arçelik	59
Çamaşır Makinası	"	79
Su ısıtıcı	"	34
Şofben	T.Demirdöküm	98
Elektr.süpürge	Arçelik	23
TV (siy-bey.)	Beko teknik	48
TV (renkli)	"	21
Video	"	34
Yazar Kasa	"	90
Konserve	Tat	45
Salça	Tat-Beytaş	42
Margarin	Aymar	11
Fiberglas	İzocam	100
Kibrit	Kav-Türkay	61
LPG	Aygaz	37
Fırın	Arden	74
Radyatör	T.Demirdöküm	75
Elek. Motoru	TEE-Arçelik	69
Soba	T.Demirdöküm-Gazal	37
Terylen kumaş	Bdzkurt	15

Kaynak : M. Sönmez Yeni Gündem
14-20 Temmuz 1985

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

SABANCI HOLDİNG

1976-1980 Kârları (milyar TL olarak)

Yıllar	cari fiyat.	1976 sabit fiyat.	indeks
1976	1.287	1.287	100.0
1977	1.796	1.448	113.3
1978	4.455	2.353	184.1
1979	7.232	2.330	182.3
1980	16.253	1.594	124.7
1981	9.205	1.047	81.9
1982	14.496	1.657	129.7
1983	28.512	1.981	155.0
1984	68.871	3.148	246.3
1985	87.736	2.865	224.1

10 yıllık satışları:

Yıllar	cari fiy.	1976 sabit fiy.	indeks
1976	36.716	36.716	100.0
1980	150.753	23.441	63.8
1985	1.531.293	50.004	136.2

Kaynak: Mustafa Sönmez
Yeni Gündem dergisi Y.1 : 3 Sayı: 19
14-20 Temmuz 1986

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

10 Aralık 1985

17

---- Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu başkanı ve tekstil patronu Halit Narin, "1986 yılı bizim yılımız olsun istiyoruz" dedik. Halit Narin 1985 yılının banka ılar ve tüccarlar yılı olduğunu, 1986 yılınında sanayiciler yılı olmasını istediklerini söyledi.

Halit Narin 1986 yılında büyük sanayici holdinglere daha çok teşvik uygulanması ve kredi faizlerinin düşük tutulması gerektiğini de belirtti. Bilindiği gibi sendikacılar ve ekonomi uzmanları 1986 yılının ekonomik olarak çok daha kötü olacağına işaret ediyorlar ve işçi ve emekçilere saldırı yılı olarakdeğerlendiriyorlar. Tarım ürütecilerinin çeşitli birlik ve örgütleri de 1986 yılında tarımsal üretimin daha da düşeceğini, üretiçinin yıkımının hızlanacağını belirtiyorlar.

TÜSAV TÜRK SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

11.3.86

--- Türkiye'nin en büyük holdinglerinden Koç Holding'in cirosunun 1985 yılında 1,5 trilyon liraya ulaştığı açıklandı. Koç holding tarafından yapılan açıklamada, Holdinge bağlı 94 şirketin cirosunun bir önceki yıla göre büyük artış göstererek 1,5 trilyonu ulaştığı belirtilirken, bu rakam 7,2 trilyon liralık Türkiye bütçesinin beşte birinden fazlasını oluşturuyor. Koç holdingin 94 şirketi arasında en baş sırayı ise ihracaatçı şirketlerin en büyüklerinden olan Ram Dış ticaret oluşturuyor. Ram Dış ticaretinin 1985 yılı cirosu 104 milyar liraya yaklaşıyor. Bilindiği gibi Koç holdingin 26 şirketi, Türkiye'nin en büyük 500 firması arasında başlarda yeralıyor. Koç Holding son olarak Amerikan Ekspres bankasıyla ortaklaşa kurduğu banka ise Şubat ayı başında faaliyete girmiş bulunuyor. Bankanın İstanbul Şubesinde ise

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Başbakan Turgut Özal'ın büyük oğlu Ahmet Özal ile, Cuntacı general Nurettin Ersin'in oğlu Oktay Ersin görev yapıyorlar.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

SÖYLEŞİ / HALİT NARİN

"Çağdaş hukuk yoktur"

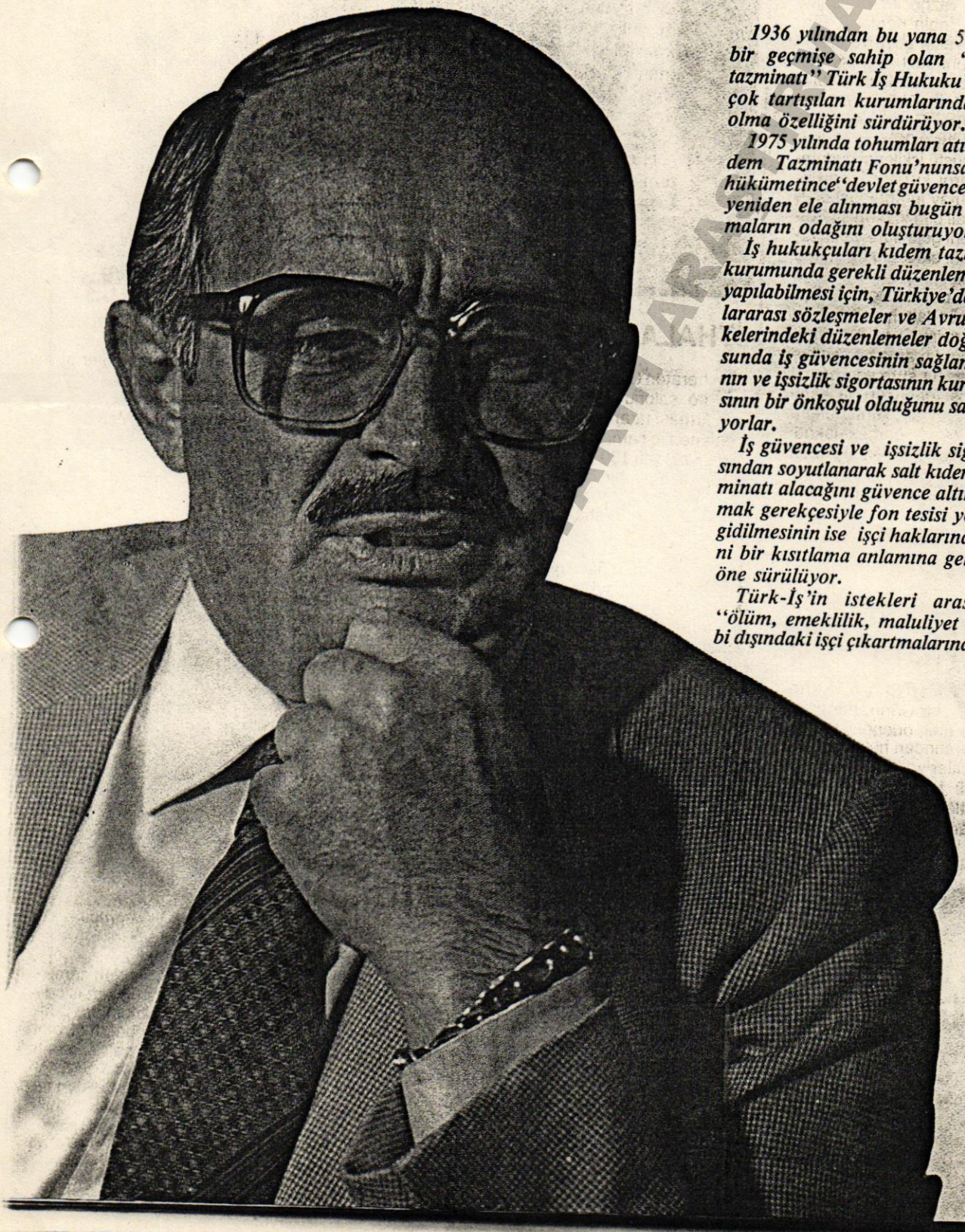

1936 yılından bu yana 50 yıllık bir geçmişe sahip olan "kıdem tazminatı" Türk İş Hukuku'nun en çok tartışılan kurumlarından biri olma özelliğini sürdürüyor.

1975 yılında tohumları atılan Kıdem Tazminatı Fonu'nunsa Özal hükümetince "devlet güvencesinde" yeniden ele alınması bugün tartışmaların odağını oluşturuyor.

İş hukukçuları kıdem tazminatı kurumunda gerekli düzenlemelerin yapılabilmesi için, Türkiye'de uluslararası sözleşmeler ve Avrupa ülkelerindeki düzenlemeler doğrultusunda iş güvencesinin sağlanmasının ve işsizlik sigortasının kurulmasının bir önkoşul olduğunu savunuyorlar.

İş güvencesi ve işsizlik sigortasından soyutlanarak salt kıdem tazminatı alacağını güvence altına almak gerekçesiyle fon tesisi yoluna gidilmesinin ise işçi haklarında yeni bir kısıtlama anlamına geleceği öne sürülüyor.

Türk-İş'in istekleri arasında "ölüm, emeklilik, maluliyet sebebi dışındaki işçi çıkartmalarında kı-

dem tazminatı yönünden işverenlerin sorumluluğunun devam etmesi" önemli bir yer tutuyor. Hizmet ilişkilerinin sona erdiği tüm olaylarda kıdem tazminatı hakkının da devam etmesini isteyen Türk-İş, oluşturulacak fonun denetimi ve yararlanma koşulları konusunda ciddi kaygılar taşıyor, Türk-İş'e göre "kıdem tazminatı işçinin tüm hizmetleri üzerinden hesaplanmalı ve kıdem tazminatının hakkın doğduğu anda ve zamanında ödenmesini sağlayacak önlemler alınmalıydı."

İşveren cephesinde ise umut dolu bir bekleyiş vardı. TİSK Başkanı Halit Narin Kıdem Tazminatı Fonu'na ilk günlerde karşı çıkıyor, ama daha sonra "işverenin fondan yararlanması" söz konusu olunca tasarıya sıkı sıkıya sarılıyordu. "Parayı yaratan işverenler bu fonu en iyi idare edecek olanlardır" diyen Halit Narin **Nokta***'nın "Kıdem Tazminatı Fonu" konusundaki sorularını yanıtladı.*

Nokta: Kıdem Tazminatı Fonu ile işverenler karşısında işçiler önemli bir güvenceden mahrum kalacaklar. Bu öneriyi yaparken TİSK hangi ilkeden yola çıkarak hareket etti?

Narin: TİSK barış, üretim ve sanayileşmede en önde gelen bir teşkilattır ve felsefesine inanmıştır. Dengeleri bozucu, herkesin kafasını karıştırıcı bir tatbikat içinde değildir TİSK. Ne ideolojik bir kuruluştur, ne de siyasi. İşçisini düşünmeden işleri hep menfaatine olacak biçimde masa etrafına getirmez. İşvereni unutarak işçi haklarını müdafaa etmesi de zaten sıfatına ters düşer. Bizim yaptığımız ve yapacağımız bütün çalışmaların ışığı bunun istikametinde ve bunun getirmiş olduğu menfaatler açısından ele alınan bir görüşle bütünleşir. Biz işverenlerin, işçileri kolay çıkarsın diye bir kanun teklifini destekleyen bir duruma getirilmemiz fevkalade yanlıştır. Bu bakımdan biz işçi-işveren dengesini sizin gibi düşünmüyoruz. Düşünen arkadaşlarla da zaten bizim mücadelemiz var. İşvereni kötü kişi yapmaya çalışan kişilere karşı da fevkalade sabırlıyız ama bu noktada toleranslı değiliz.

Nokta: Kıdem Tazminatı Kurumu, İş Kanunu'nda işçi lehine düzenlenen bir kurumdur. Çağdaş iş hukuku normları ve hukuk devleti prensipleri açısından TİSK'in kıdem tazminatı konusundaki yaklaşımını açıklar mısınız?

Narin: TİSK, Kıdem Tazminatı Fonu konusundaki önerileriyle İş Hukuku'nun temel felsefesine aykırı davranarak dengeyi işveren lehine bozmayı amaçlamamıştır. Her şey bir yana bir kere çağdaş hukuk diye bir şey yoktur. Hukukun temel prensipleri vardır. Artı, kıdem tazminatı Türkiye gibi dünyada bir iki ülkede daha tatbikat görmektedir. Nev'i şahsına mahsus bir kanundur.

Nokta: Kıdem tazminatı ile ilgili tüm hallerin kıdem tazminatı fonu kapsamında düzenlenmesini isterken TİSK, işçilere iş güvenliği açısından ne gibi önlemler getirilmesini düşünüyor?

> "Eğer Türkiye'de bugün sosyal güvenceyi ve sosyal güvencesi olmayan işçi kesimini düşünen bir avuç insan varsa, herhalde bunlara benim söyleyeceğim bir şey yok."

Narin: İş Kanunu'nun getirmiş olduğu çalışma düzeni muhtelif şeyleri kapsar. İş güvencesi, işyerindeki çalışma şartları, işten çıktıktan sonraki iş bulma süresi içindeki imkânların finanse edilebilmesi, sağlık hizmetlerinin sağlanması gibi. Bunların hepsi hükümet vazifeleri, iş sigortaları veya işsizlik sigortaları gibi sistemler içinde dünyanın her yerinde ele alınmıştır. Bir işyerinden çalışarak ayrılmış insanların dünyada görülen tatbikat gibi 'bir süre için' kendi geçimini temin etmesi kıdem tazminatı ödemeleriyle gerçek olmuştur. Artı işsizlik sigortaları, özel sigorta şirketleriyle yapılabilir. Ama bir insan bir işyerine girmişse o işyeri ona hayatı boyunca bakacak diye çarpık felsefeleri paylaşmak mümkün değildir. Zaten dünyanın her yerinde işsizlik güvencesi, iş ve işsizlik sigortası da yoktur. Bunlar Batı'da, Amerika gibi bazı ülkelerde olan hadiseler. Yani her düşüncenin neticeye gitmesi mümkün değildir. Çalışan insanın becerisiyle iş sahibi olabilmesi, iş sahibi olduğu için fondan hak iddia etmesinden farklıdır, tamamen farklı iki hadisedir.

Nokta: İşçilerin sosyal güvencelerinde gündeme gelebilecek olası değişikliklerin ileride sosyal yaralara yol açmaması için TİSK neler öneriyor?

Narin: TİSK, Türkiye Cumhuriyeti'nde işçilerin her türlü güvenceden yoksun bırakıldığına inanmıyor. Türkiye Cumhuriyeti'nde işçiler her türlü güvenceden yoksun değildir. Biz kamuoyunda bir avuç insanın fikrine cevap vermek için konuşmuyoruz. Umumi fikirlere dönük konuşuyoruz. Eğer Türkiye'de bugün sosyal güvenceyi ve sosyal güvencesi olmayan işçi kesimini düşünen bir avuç insan varsa, herhalde bunlara benim söyleyeceğim bir şey yok. Böyle bir şeyin olduğunu kabul etmiyorum.

Nokta: TİSK, fondan işverenlere borçlanma imkânı tanınmasını istiyor. İşverenlerin borçlanabilecekleri çok çeşitli kurum ve fon mevcutken sosyal amaçlı bir fonun da finansman açısından devreye sokulmasına TİSK neden gerek duyuyor?

Narin: İşveren de bir insandır. İşgücü yaratan insandır. Yani her türlü kaynağı kullanan, kendi müteşebbis fikrini değerlendiren insandır. Onun mevcut olan bir fonun parasını da kullanması, bankalardan aldığı kredi gibi, ayıp bir şey değildir ki. Fevkalade normal bir taleptir. Artı bir de işverenler ve işçilerin bir yerde biriktirmiş olduğu paradır fon. Dünyanın her kaynağından hükümetler istifade etmeye çalışıyor da Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin kendi bünyesi içinde olan işvereninin, işverenlerin kendi yaratmış olduğu kaynakları kullanması ayıp mı? Eh ayıp olmasın yani değil mi?

Nokta: TİSK neden fonun özel sektör tarafından yönetilmesini savunuyor?

Narin: Bizim bu talebimizin normal karşılanması gerekir. Belli ki parayı en seven işverenler, parayı da en iyi bilen de işverenlerdir diye düşünüyoruz. Yani parayı yaratan biri olduğunuza göre, kazanarak en iyi idaresini de biz düşünebiliriz diye değerlendirdik●

23-29 NİSAN 84 - NOKTA S.9.

İşverenler rüzgar ekiyor

TİSK'in üye işveren sendikalarına emri: "Toplu sözleşmelerde İş Yasası'nın verdiğinin üstünde birşey verme". TİSK prensiplerine uymayan işveren, Merkezi Dayanışma Fonu'ndan yararlanamayacak

"Yedi sülalem Kayserilidir. Ana tarafım Orta Asya'dan gelmiş, baba tarafım Kayseriden çıkmamış" diyor ve gururla ekliyordu, "Böyle bir Türk aslı, Türk boyundan gelen bir ailenin bir neslî de benim". Adı Halit, soyadı Narin'di. O'nu bazıları "Narin Kadifeleri"nden, bazıları da işveren sendikacılığından tanırlardı. Dört çocuklu Narin ailesinin en küçük ve tek erkek evladı olarak İstanbul'da doğmuştu. Narin'ler dört kuşaktan beri dokumacılık yapıyorlardı. Son kuşağın tek erkeği Halit de baba mesleğine hevesleniyor ve İstanbul Erkek Lisesi'ni bitirdikten sonra Avrupa'da tekstil üzerine eğitim görüyordu. 1948'de ise babasının yanında Narin Mensucat Fabrikaları'nın yönetimine el atacaktı. Artık, penye pamuk ipliği, kadife, kord ve pamuklu dokuma, merserize ile kasarlı bez üreten, boya, apre tesisleri olan, ürünleri Avrupa piyasalarında arzı endam eden Narin Grubu'nun başıydı...

Halit Narin sadece paranın suyunu çıkarmakla yetinmiyor, hayatın da tadını çıkarmayı biliyordu; sporu seviyordu örneğin... Oğlu ve üç kızı, koyu Galatasaraylı idi. Narin'i, özellikle Galatasaray maçlarında, kapalı tribünlerde avaz avaz bağırırken görmek mümkündü. İyi tenis oynadığını söylüyordu; Uludağ'dakiler onun için "iyi kayakçıdır"da diyorlardı. Ayrıca deniz sporlarına pek meraklıydı. Örneğin iyi bir "Wind Surf"çüydü.

Geniş işçi yığınları, yeni sözleşme düzeninde zorlu günler endişesi içinde

Narin: TİSK'in 10 yıllık başkanı

Halit Bey, İstanbul'da değilse ya Avrupa'da ya da Marmaris'deki lebideryasında, otelindeydi. Yelkenden iyi anlardı. "Kamaralı motor üzerine Türkiye'de benden daha tecrübeli adam olduğunu kabul etmem, 20 yıldan beri senede 800 saate yakın denizde motorla seyrederim" diyordu.

"Haksızlığa reaksiyoner". "Sakin görünüşlü, sert tabiatlı, içi yumuşak, dış görünüşü sert bir adamım" diye tanımlıyordu kendini.

Bir de "haksızlığa karşı reaksiyoner" olduğunu ekliyordu. İşçilerin veya sendikalarının işverenlere karşı haksızlığını görmüş olmalıydı ki, bu "haksızlığa reaksiyoner" adam, bir gün kendisini işveren sendikalarının başında bulmuştu! Şöyle anlatıyordu bu serüvenini: "1963-64 senelerinde ilk toplusözleşme müzakereleri yapılıyordu. Tekstil İşverenleri Sendikası'nın Başkanı Kemal Haratçı, biz sanayicileri sanayi odasında topladı, müzakereleri aktarmaya başladı. Ben de Kemal Bey'in her lafına 'niye böyle oldu, niye şöyle oldu?' şu'alleriyle mizahla karışık müdahale ediyordum. Derken, benim, artık Kemal Bey'den sonra konuşmam, usul haline geldi. Kemal Bey bakti ki benden kurtuluş yok ve benim tenkitlerime camia hak veriyor, gel sen de bu sendikada çalış, dedi. O gün bugün, bu sendika işlerinde kendimizi bulduk. Böylece 1963'te başlayan sendikacılığım 20 küsur seneyi buldu. 10 seneye yakın ikinci başkanlık, 10 senedir de Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyon Başkanlığı yapıyorum."

Fırtına tutkunu, Kendi deyimiyle, "durgun havayı değil, fırtınalı havayı seviyor"du. "denizin de fırtınalısını severim, iş yaşamım da öyledir" diyordu. İşte bu fırtına tutkunu adam, takvimler 12 Mart 1984'ü gösterirken kırmızı Mercedesi'yle başkentin puslu havasını yarıp, Meşrutiyet Caddesi'nin 1 No.lu apartmanının önünde iniyor ve seri adımlarla birinci katın merdivenlerini tırmanıyordu. Kapısında Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu yazan daireye giriyor, sekreterine "takım tamam mı?" diye soruyor, sonra toplantı salonuna girerek herkesi selamlayıp, kestirmeden "sadede" geliyordu. 12 Eylül 1980'de askıya alınan toplusözleşme dönemi 3,5 yıllık bir aradan sonra yeniden başlıyordu. İşverenler de bu sürecin gerektirdiği hazırlıklara girişmişlerdi.

12 Mart toplantısının gündeminde, TİSK'in, yeni toplusözleşme döneminde izlenecek stratejisinin belirlenmesi vardı. Tartışılacak metin herkesin önündeydi. Başlığı, "**TİSK Teşkilatlanma, Dayanışma ve Toplusözleşmeler Prensip Tavsiye ve Hedefleri**" idi. (Bak: Belge 1) Metnin, "Prensipler" başlığı altındaki "Amaç" kısmını okuyanlar

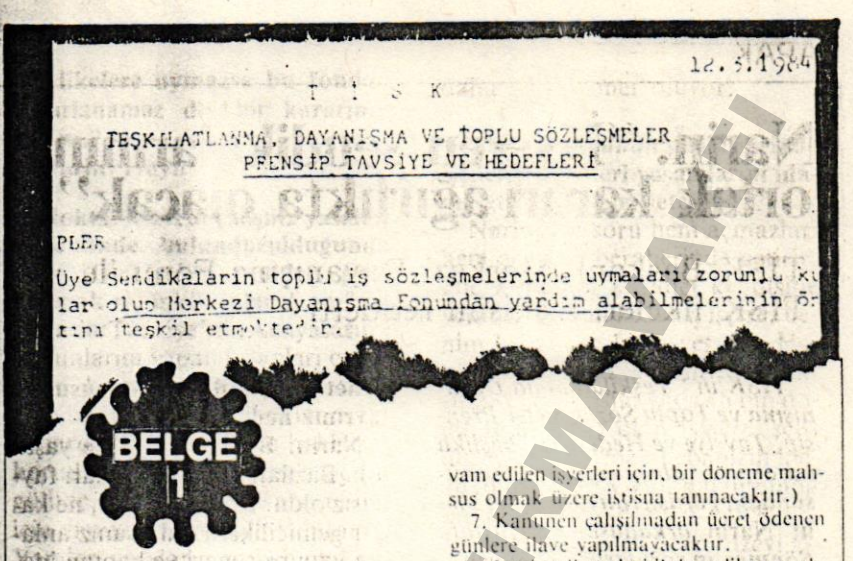
12.5.1984

T İ S K

TEŞKİLATLANMA, DAYANIŞMA VE TOPLU SÖZLEŞMELER
PRENSİP TAVSİYE VE HEDEFLERİ

PLER

Üye Sendikaların toplu iş sözleşmelerinde uymaları zorunlu kurallar olup Merkezi Dayanışma Fonundan yardım alabilmelerinin ön tını teşkil etmektedir.

BELGE 1

TİSK TEŞKİLATLANMA, DAYANIŞMA VE TOPLU SÖZLEŞMELER PRENSİP TAVSİYE VE HEDEFLERİ

I. PRENSİPLER

AMAÇ: Üye sendikaların toplu iş sözleşmelerinde uymaları zorunlu kurallar olup Merkezi Dayanışma Fonu'ndan yardım alabilmelerinin ön şartını teşkil etmektedir.

1. Toplu İş sözleşmelerin işveren tarafı, üye işveren sendikaları olacaktır.

(Üye işveren sendikaları, haberleşme ve koordinasyonun tamamlanması açısından, toplusözleşme tekliflerini ve imzaladıkları sözleşmeleri en kısa süre içinde konfederasyona ulaştıracaklardır.)

2. Lokavtlarda yahut kanuni veya kanun dışı grevlerde geçen sürelere ait ücret ve sosyal yardım ödenmesi kanunen yasaklanmakla beraber, bunların dışında da başka bir nam altında da olsa hiçbir şekil veya şartla bu anlama gelecek bir ödeme yapılmayacaktır.

3. İşçi sendikalarının veya işçilerin yasa dışı davranış ve eylemlerine müsamaha gösterilmeyecektir.

4. İşverenlerin işi sevk ve idare haklarına müdahaleye müsaade edilmeyecektir.

—Disiplin kurullarında karar ekseriyeti işveren temsilcilerinde olmalıdır.

—Hiçbir şekilde karara katılma anlamına gelmemek kaydıyla, beşeri ilişkiler yönünden bazı işletme içi kurullar kabul edilebilir.

5. Kıdem tazminatı kanuni limit içinde kalacaktır.

(Kanuni limiti aşmış toplu iş sözleşmesi varsa, bunların indirilmesine çalışılacak, fakat hiçbir şekilde üzerine çıkılmayacaktır. İşsizlik tazminatı gibi bu amaca dönük başka ödemeler yapılmayacaktır.)

6. Check-Off uygulamasında kanun hükümlerinin dışına çıkılmayacak ve toplu iş sözleşmesinin sona erdiği tarihte, Check-Off durdurulacaktır. (Ancak bu prensibin kabulünden önce, toplu iş sözleşmesi sona ermekle beraber aidat kesilmesine devam edilen işyerleri için, bir döneme mahsus olmak üzere istisna tanınacaktır.)

7. Kanunen çalışılmadan ücret ödenen günlere ilave yapılmayacaktır.

—Yeni tatil günleri ihdas edilmeyecektir.

—Yıllık ücretli izinlerde, kanuni azami süre olan 4 hafta aşılmayacaktır.(Aşılanlar dondurulacaktır)

—İhbar önellerinde artış yapılmayacaktır. (Artış olanlar dondurulacaktır.)

8. Haftalık çalışma süreleri kısaltılmayacaktır (Kısalmış olanlar dondurulacaktır.)

II. TAVSİYELER

AMAÇ: Camiada bir örnek hareketi sağlamak için, üye sendikaların tedbir almada öncelik verecekleri ve özen gösterecekleri hususlardır. Birlik sağlanan maddeler prensiplere dahil edilerek, prensipler genişletilecektir. Bu grupta yer alan hususların MDF'den yararlanmaya bir etkisi şimdilik yoktur.

1. Grup Toplu İş Sözleşmeleri yapılmasına ve mevcut grup sözleşmelerinin kapsamının genişletilmesine önem verilecektir.

2. Birden fazla işçi sendikasına muhatap olan işveren sendikaları, bu sendikalar arasında, imzalanan toplu iş sözleşmelerinin mahiyet ve muhtevalarında ayırım yapmayacaklardır.

3. İşyerinde grev veya lokavt yapılması halinde, yapılacak toplu iş sözleşmesinin yürürlük süresi kural olarak imza tarihinden başlatılacaktır. (Ancak grup halinde yapılan sözleşmelerde başlangıç tarihinin özelliği göz önünde bulundurulabilir.)

4. Ücreti tayin eden unsurlardan biri olarak iş değerlendirmesi veya iş guruplandırması sistemine geçilmesi için gayret sarf edilecektir.

5. Sosyal yardımların çeşidi artırılmayacaktır. Miktarları ise sosyal yardımların ücrete olan oranını azaltacak şekilde Yönetim Kurullarınca tespit edilecektir.

6. İşverenin serbestçe hizmet akdi yapma ve feshetme hakkını kaldıran veya kısıtlayan hükümler kabul edilemeyecektir.

7. Sendika temsilcileri kanunî sınırlar içinde tanınacak ve bu temsilcilere kanunun öngördüğü haklar üzerinde bir imtiyaz verilmeyecektir.

8. Üretimi kısıtlayıcı ve verimi azaltıcı teklifler kabul edilmeyecek, verimliliği artırıcı tedbirlere ağırlık tanınacaktır.

TESAV ARŞİVİ ARAŞTIRMA MERKEZİ

Narin: "İşveren sendikalarının ortak kararı ağırlıkta olacak"

TİSK Başkanı, Merkezi Dayanışma Fonu ile TİSK ilkeleri ilişkisini reddetti

TİSK'in "Teşkilatlanma Dayanışma ve Toplu Sözleşmeler Prensip, Tavsiye ve Hedefleri" başlıklı kararı ve çalışma yaşamı konusundaki görüşlerini açıklayan **Halit Narin** *arkadaşımız Mustafa Sönmez'in sorularını şöyle yanıtladı.*

Nokta: Yeni toplu sözleşme dönemi öncesinde TİSK olarak üye sendikaların uyması zorunlu belli ilkeler saptadınız mı?

Narin: Evet saptadık. Bir daha 12 Eylül öncesi işçi işveren kargaşasından istifade etmek isteyen ideolojik amaçlılara fırsat vermek istemiyoruz. Bunun için de en akılcı yoldan işçi-işveren menfaatlerini dengelemek için Şevket Yılmaz ile elimizden geleni yapacağız.

Nokta: İşçilerin yönetime katılması konusunda tavrınız nedir?

Narin: Bunları geçmişte yaşadık. Bazıları faydalı, bazıları faydasız oldu. Bir gerçek var, ne kadar gemicilikten anlarsanız anlayın vapuru süvari ve kaptan idare ler. Bir idarenin başında olan in nlar vardır. Dünyada sevk ve id eye karışan işçi diyaloglarının bu ine kadar iyi netice verdiğini gö nedik.

okta: Yasal sınırın üstünde ki m tazminatı verecek işveren- le TİSK olarak bir telkininiz söz ko su mu?

arin: Bu mevzular fazla detaya riyor. Bizim, kanunları, dola ka hükümetleri yıpratan girişi lere karşı bir tutumumuz olaca r. Biz kanunlara saygılı olan bir işvereni temsil etmek ist neyiz.

Halit Narin: 12 Eylül öncesine dönmek istemiyoruz

Nokta: Yasalar belli haklar tanıyorlar ama toplu sözleşmelerle bu hakların üstüne çıkılabileceğini de ekliyorlar. Bir işveren, toplu sözleşmede yasaların verdiğinin üstünde haklar tanırsa, örneğin izin gününü artırır, ihbar önellerini yükseltir, kıdem tazminatı limitini aşarsa bu tür işverenlere TİSK olarak bir telkininiz olacak mı?

Narin: Bizim sendikalarımız grup sözleşmelerinden yana. TİSK olarak münferit sözleşmelerden

---

sandalyelerinde hafifçe kaykılacak, ilk tepkileri kestirebilmek için birbirlerinin yüzlerine bakacaklardı. Metinde konulan prensiplerin amacı şöyle ifade edilmekteydi: **"Üye sendikaların toplu iş sözleşmelerinde uymaları zorunlu kurallar olup, Merkezi Dayanışma Fonu'ndan yardım alabilmelerinin ön şartını teşkil etmektedir."** Demek ki, aşağıda sıralanan prensiplere uymayan üye sendikalar Merkezi Dayanışma Fonu nimetinden yararlanamayacaklardı. Neydi bu Merkezi Dayanışma Fonu ve neden oturanları koltuklarında sarsıyordu?..

Bir fon. Yıl, grevlerin "bereketli" olduğu 1977. İşçi-İşveren ilişkileri kızgın bir zeminde... Grevler, uzadıkça uzuyor; toplusözleşme görüşmelerindeki uyuşmazlık, tünelin ucunda yeni grevlerin olduğunu haber veriyordu. Tisk Genel Kurulu, 23 Mart 1977'de olağanüstü toplanıyor, işveren dayanışmasını artırmak için bir "kasa" kurulmasını kararlaştırıyordu. Amaç, "işçi sendikalarının toplusözleşme taleplerini dengelemek, kanuni grevlerde ve lokavtlarda işverenlerin dayanışma gücünü artırmak ve işverenlerin birlikte hareket etmelerine yardımcı olmak"tı. Şimdi bu 12 Mart toplantısında "Fon"dan yararlanma koşulları yeniden belirlenecekti. TİSK'in ilkelerine uymak, Fon'dan yararlanmanın ön şartı idi! Bu zorunlu ilkeleri iyi bilmek gerekiyordu.

TİSK'in sekiz emri. Birinci **"prensip"** diyordu ki, "toplusözleşmelerin işveren tarafı, üye işveren sendikası olacaktır." Yani, örneğin buzdolabı yapımcısı Ahmet İşbitirir, toplusözleşme için işçi sendikasının karşısına doğrudan kendisi oturmayacak, topu, sendikası MESS'e atacaktı. Böylece Ahmet Bey'in adına, işçi sendikasının kar-

uzaklaşmayı amaçlıyoruz. Bu tür sözleşmeler içinde geçmişten kalan bazı tortular olabilir. Bundan sonraki sözleşmelerde işveren sendikalarının müşterek kararları ağırlıkta olacaktır.

Nokta: TİSK olarak, üyeniz işveren sendikalarına bu konuda tavsiyeden öte belli yaptırımları olan direktifleriniz var mı?

Narin: Bizim tavsiyelerimiz, TİSK'in kararlarıdır. TİSK'in aldığı kararlara da üyelerinin uymaması söz konusu olamaz.

Nokta: TİSK bünyesinde kurulan Merkezi Dayanışma Fonu nedir? Ne amaçla kullanılır?

Narin: Bu fon aidatlardan oluşur. Grev ve lokavt anlarında üyelerimize destek mahiyetinde kullanılır. İşçilerin grev anında sendikalarından aldıkları neyse, grev ve lokavt anında üye sendikalarımızın TİSK'ten aldıkları bu fonun kaynaklarıdır. Her işveren sendikasının ayrı bir grev ve lokavt fonu vardır. Merkezi Dayanışma Fonu, Konfederasyon bünyesinde oluşturulmuştur.

Nokta: TİSK'in saptadığı bazı ilkelere, üye işveren sendikaları uymadığı takdirde bu fondan yararlandırmama gibi bir kararınız var mı?

Narin: Hayır, mümkün değil. Zaten müeyyideye uymayan bir sendikanın camia içinde yer alması mümkün değil.

Nokta: Üye sendika belirlediğiniz ilkelere uymazsa bu fondan yararlanamaz diye bir kararınız var mı?

Narin: Hayır

Nokta: Mevcut çalışma yasaları gözönünde bulundurulduğunda sizce Türkiye'de yeniden grev yapmak mümkün olacak mı?

Narin: Türkiye'nin Anayasasını, kanunlarını yapan insanları cemiyette kötü tanıtmak mümkün, ama bu insanları, işçi haklarını bir kenarda bırakıp işveren haklarını koruduğunu iddia etmek bence gülünç. Türkiye'de yasalar millet için yapılır, zümre için yapılmaz. Yapılan yasaların grevi de lokavtı da birlikte düşündüğü bir gerçek. Türkiye'nin uzun süreli grevlere ekonomik ve sosyal yapısının uygun olmadığı yaşanmış, görülmüştür. Çok uzun süreli grevler sosyal yapıya uygun değilse ona göre de kanunlar bazı formüller düşünmüştür.

Nokta: Türk-İş'in çalışma yasalarını değiştirtmek üzere başlattığı çalışmayı nasıl karşılıyorsunuz?

Narin: Türk-İş her yasaya kötü, her aldığına az diyecektir. Bu onun görevidir. Buna da saygılıyım.

Nokta: Sizin çalışma yasalarından şikayetiniz var mı?

Narin: Elbette var ama ben o yasaları değiştirmek yerine, ona intibak edecek, ona uygun formülle derdimi halletmeyi uygun buluyorum. Türk-İş kamuoyunda daha reaksiyoner oluyor.

Nokta: Bugünün şartları içinde işçilerin ücretleri yaşamlarını idame ettirmek için yeterli mi?

Narin: Bu soru hem açmazları hem açarları beraberinde getirir. Hiç kimsenin kazancı kendisine yetmez. İşçinin kazancı işçiye, benim kazancım bana yetmez. Hepimiz daha çok kazanç için çalışırız. Türk işçisini yılda 18 bin dolar ferdi geliri olan İsviçre işçisi düzeyine çıkarmak hepimizin ideali olmalıdır. Gelir dağılımında bir rahatsızlık olduğu gerçektir. Türkiye'nin asgari gelir düzeyi ailede ne olmalıdır (ben fert için konuşmuyorum). Ailelerin çalışma şartları neolmalıdır, almak lazım. Bir ailede kaç kişi çalışmalıdır, ailede gelir düzeyi düşükse herkes okumalı mıdır? Bu okumanın güvencesi hükümetçe ne düzeyde desteklenmelidir gibi soruları açmak lazım.

Nokta: Gelir dağılımının adilleştirilmesi bir ölçüde de işverenlerin tutumlarına bağlı değil mi?

Narin: Katiyyen, reddederim. Bu sizin dediğiniz şey bir emperyalist düzen içinde işverenlerin vereceği ücretle kaimdir gibi bir düşüncedir ki bu, 18., 19. yüzyılda kalmıştır. Bugün ekonomik dengelerin kurulduğu bir dünya vardır. Bu dünyada hükümetlerin ağırlığı vardır. Ücretler dengesi bu sosyal dengeyle birlikte kurulur.

şısına MESS oturacaktı. Bunun anlamı, her işveren topu MESS'e attıkça, MESS, işçi sendikasıyla irili ufaklı tüm işyerleri adına, aynı hükümleri uygulatan "grup sözleşmesi" yapacaktı. Başka bir deyişle, TİSK'in ilk "prensibi" işverenleri grup sözleşmesine zorlamaktı (Bak: Grup sözleşmesi).

İkinci "prensip", grev ve lokavta geçen sürelere ait, ücret ve sosyal yardım ödenmesinin, yasa ile yasaklandığını hatırlatarak, bunların dışında başka bir ad altında da olsa, grev ve lokavtta geçen süre için, işçiye para ödenmemesi direktifini veriyordu. TİSK'in endişesi neydi? Geçmiş dönemlerde, grev sonrası toplusözleşme imzalandı-

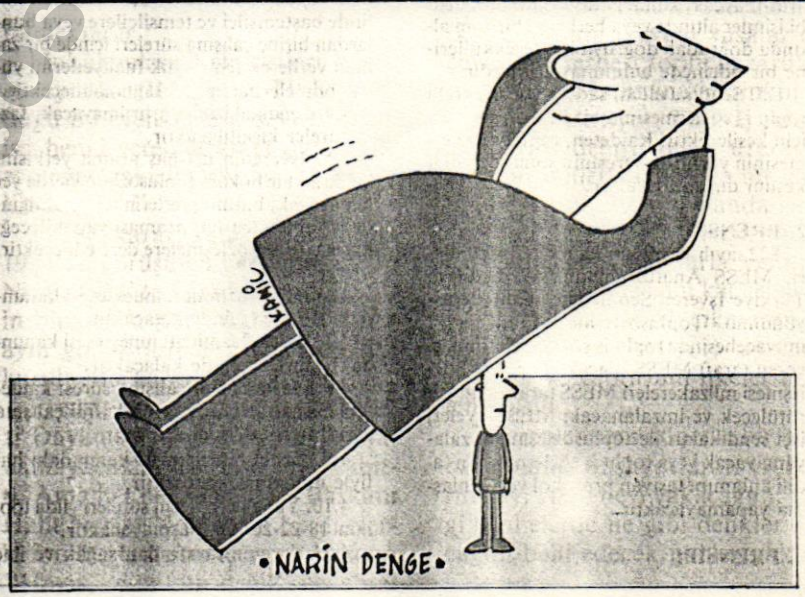

TİSK'E AİT ARAŞTIRMA

BELGE 2

Tarih: 19 Mart 1984

M E S S

TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ PRENSİP VE HEDEFLERİ

(TASLAK)

1. PRENSİP:

Toplu iş sözleşmesi yapılması, çalışma barışının kurulmasının ilk ve temel şartıdır. Grup Toplu İş Sözleşmesi uygulaması sürdürülerek, işverenlerin aralarındaki ekonomik sahada kalması gerekli olan rekabet unsurunu işçi işveren ilişkileri sahasına intikal ettiren ve çalışma barışının kolayca bozulmasına elverişli sakat bir ortam yaratan "İşyeri Sözleşmesi" uygulaması terk edilecektir. Tüm üyelerin Grup Toplu İş Sözleşmesine intibakı sağlanacak; değişik sendikalarla, mahiyet bakımından farklı olmayan sözleşmeler imzalanacaktır.

HEDEFLER:

1.1. Toplusözleşmelerin amaç maddesi veya önsözü tarafların hak ve hukukunu mütesaviyen sağlayacak biçimde ve yeknesak olarak tanzim edilecektir.

1.2. Toplusözleşmeler çift yılların 31 Ağustos tarihinde son bulacaktır.

1.3. Eski sözleşmelerdeki veya eski sözleşme yoksa işyerindemeri iş şartı haline gelmiş prensip ve hedef dışı hüküm veya uygulamalar tashih edilecek ve grup sözleşmesi hükümlerine uyumlu hale getirilecektir.

1.4. Üyeler, kamp parası, eğitim fonu gibi isimler altında veya herhangi bir isim altında doğrudan doğruya işçi teşekküllerine bir ödemede bulunmayacaklardır.

1.5. Sendika aidatı sadece yürürlükteki toplu iş sözleşmesinin tarafı olan sendika için kesilecektir. Kaideten, toplu iş sözleşmesinin yürürlük süresinin sonunda aidat kesimi durdurulacaktır.

2. PRENSİP:

2822 sayılı kanunun emredici hükümleri, MESS Anatüzüğünün 11. maddesi; Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonunun "Toplusözleşmeler Prensipleri" muvacehesinde toplu iş sözleşmelerinin işveren tarafı MESS olacak; Toplu İş Sözleşmesi müzakereleri MESS tarafından yürütülecek ve imzalanacak; MESS üyeleri işçi sendikaları ile toplusözleşme imzalayamayacak veya toplu iş sözleşmesinin tadili anlamını taşıyan protokol veya anlaşma yapamayacaktır.

3. PRENSİP:

İşverenin yönetim hakkına müdahaleye müsaade edilmeyecektir.

HEDEFLER:

3.1. Müdürler, Müdür Yardımcıları, Şefler, Şef Yardımcıları, Mühendisler, Büro Personeli, Müdür Yardımcısı durumundaki amirler, Ustabaşılar (Formenler), Teknik Ressamlar, 2495 sayılı yasa kapsamındaki koruma görevlileri toplusözleşmenin kapsamı dışında bırakılacaktır.

3.2. Toplusözleşmelerde işyeri yönetimine katılma anlamında bir hüküm bulunmayacaktır.

3.3. Disiplin Kurullarında işveren oyları çoğunlukta olacak, Kurul kararları istişari olacaktır.

3.4. İşverenin hizmet akdini serbestçe yapabilme veya ortadan kaldırabilme hakkı mahfuz tutulacaktır.

4. PRENSİP:

4.1. Sendikanın ve sendika temsilcilerinin görev ve sorumlulukları sözleşmelerde açık seçik belirlenecektir.

4.2. Sendika temsilcilerine, diğer işçilerden ayrıcalıklı olarak, ceza verilmemesini veya hizmet akitlerinin ihbarsız ve tazminatsız feshedilmemesini derpiş eden bir hüküm sözleşmelerde yer almayacaktır.

4.3. Temsilcilerin çalışmaları esas ittihaz edilecektir. Ancak, işyerinin özelliklerine göre, baştemsilciye veya baştemsilcinin gaybubeti hallerinde temsilcilerden birine veyahut işverenin izin vermesi halinin toplusözleşmeye sarahaten derc edilmesi halinde baştemsilci ve temsilcilere veya bunlardan birine çalışma süreleri içinde bir zaman verilerek temsilcilik faaliyetlerini yürütebilmelerine imkân sağlanabilecektir.

4.4. Sendikal izinler artırılmayacak, fazla süreler kısaltılacaktır.

4.5. İşverenin üst-baş arama yetkisini kaldıran bir hüküm toplusözleşmelerde yer almayacak, bütün işyerlerinde, gerektiğinde işverenin üst-baş araması yapabileceği hususu toplusözleşmelere derc edilecektir.

4.6. İhbar tazminatı müessesesi kanundaki sınırları içinde kalacaktır.

4.7. Kıdem tazminatı müessesesi kanundaki sınırları içinde kalacaktır.

4.8. Haftalık fiili çalışma süresi kaideten 45 saat olacak, ödemeler fiili çalışma süresi üzerinden yapılacakıtr.

4.9. Genel tatil günleri kanundaki haliyle muhafaza edilecektir.

4.10. Yıllık ücretli izin süreleri yılda toplam 18-22-26 günü aşmayacaktır.

4.11. işveren tarafından sağlık ve ilaç yardımı yapılması veya yıpranma tazminatı ödenmesi gibi, S.S.K.'nun görevleri içinde veya işçi ücretleri meyanında mütalâa edilmesi gerekli hususlara sözleşmelerde yer verilmeyecektir.

4.12. S.S.K. sağlık tesislerine sevk edilen işçiler bir defada 5 gün ve daha fazla istirahat aldıkları takdirde Kurumca ödenmeyen ilk iki günün ücreti işverence ödenebilecektir. Ancak, Sosyal Sigortalar Kanunu'nda yapılacak tadilâtla bu sürelere ait ücretin sigortaca ödenmesi halinde bu hükmün uygulanmayacağı sözleşmelere derc edilecektir. Vizitede geçen süre için S.S.K. sağlık tesisi ile işyeri arasındaki mesafe gözönünde tutularak vizitede geçen sürenin ücreti buna göre verilecektir. Temaruz olduğu tespit edildiği takdirde bu ücret verilmeyecektir.

4.13. Kanun dışı grevlere, üretimin kasden düşürülmesine ve diğer kanun dışı hallere asla müsamaha edilmeyecek; hukukî ve cezai müeyyideler behemahal uygulanacaktır.

4.14. Greve karşı kaideten lokavt uygulanacaktır.

5. PRENSİP:

5.1. Ücret zamlarının dışında, kıdem zammı diye bir ödeme yapılmayacaktır.

5.2. Kaideten, Kanunî asgari ücretin üstünde bir asgari ücret kabul edilmeyecetir.

6. PRENSİP:

6.1. Yeni bir sosyal yardım nev'i ihdas edilmeyecektir.

6.2. Yıllık ikramiyelerin tavanı olan 4 maaş artırılmayacaktır.

7. PRENSİP:

Lokavtlarda yahut kanunî veya kanun dışı grevlerde geçen sürelere ait ücret ve sosyal yardım ödenmesi kanunen yasaklanmakla beraber, bunların dışında başka bir nam altında da olsa hiçbir şekil veya şartta bu anlama gelecek bir ödeme yapılmayacaktır.

Not: MESS Toplu İş Sözleşmesi Prensip ve Hedefleri Yüksek Danışma Kurulu'nda görüşüldükten ve Türkiye İşveren sendikaları Konfederasyonunun prensip ve Hedefleri belirlendikten sonra 24 Nisan 1984 Yönetim Kurulu'nda görüşülerek karara bağlanacaktır.

SOSYAL ARAŞTIRMA YAYIN

ğında sendikalar, grevde geçen süre için, ikramiye ve benzeri adlar altında haklarını işverene kabul ettirebiliyorlardı. Şimdi TİSK, işverenlere "bu tür ödemeler yapmayacaksınız" emrini veriyordu.

TİSK'in **dördüncü "prensibi"** yönetime katılmayla ilgiliydi. Sendikacılar, eskiden çoğunlukla, işçi ve işverenin eşit sayıda katıldığı disiplin kurullarının işçilere iş teminatı sağlama gibi bir işlev gördüğünü, işverenin de keyfi uygulamalarını frenlediğini söylüyorlardı. Şimdi TİSK, disiplin kurullarında "çoğunluk işverenlerde olacak" direktifini veriyordu. İşgüvencesinin önemli rol oynadığı bu kurullarda artık sadece işverenin borusu ötmeliydi.

Beşinci "prensip" kıdem tazminatında yasal limitin aşılmaması gerektiğini yurgulüyor, "işsizlik tazminatı" adı altında bu limiti aşan ödemelere de "artık paydos" denilmesini istiyordu.

Altıncı "prensip", özellikle sendikalar açısından önemliydi. Check-Off uygulamasıyla, işçinin sendika aidatı maaşından işveren ce kesilip, işçi sendikasına ödeniyordu.

Şimdi TİSK, işverene diyordu ki; "toplusözleşme süresi bittiğinde, bu uygulama durdurulacak, sendikaya artık aidatını ben toplamıyorum, kendin al" denecek. İş hukukçuları, Sendikalar Yasası'nda, işverenin böyle bir uygulamaya gitme hakkının olmadığını söylüyorlardı. Dolayısıyla bu "prensibin" uygulanmasının yasal tartışma götüreceğine dikkat çekiliyordu. Hukukçular, bu "prensip"ten amacın, grev olasılığı varsa, sendikayı zayıflatmak olduğunu belirtiyorlardı.

Yedinci ve sekizinci "prensip" ise, iş yasasında, **tabanı** belirlenen ama toplusözleşmelerle tavanı açık olan haklara kırmızı ışık yakıyordu. İş yasasında belirlenenlerin dışında yeni tatil günlerine toplusözleşmelerde izin verilmeyecekti. Örneğin Türk-İş, kuruluş gününün tatil olmasını toplusözleşmede talep ederse, bu talep reddedilmeliydi. Aynı şekilde yıllık ücretli izinler de yasal azami süre 4 hafta idi ama İş Yasası'nın 49. maddesi bu sürenin toplusözleşmelerle artırılabileceğini öngörüyordu. Oysa TİSK'in "sekizinci emri" buna olanak tanınmamasını buyuruyordu. Aynı şey, ihbar önellerinin uzatılmaması, çalışma sürelerinin kısaltılmaması konusunda da geçerliydi. Bu maddelere iş hukukçuları **"TİSK İş Yasası neyi öngörüyorsa sadece onu vermekten yana, o zaman toplusözleşmenin anlamı ne?"** diye tepki gösteriyorlar ve iş hukuku profesörü **Nuri Çelik**'in şu sözlerini anımsatıyorlardı: "Demokratik düzende toplu iş hukuku ilişkilerinde devletin hukuki düzenleme görevine giren konuların, bir bölümünü düzenleme yetkisi, taraflara (işçi-işveren) tanınmakta ve emredici hukuk kuralları koyabilme özerkliği verilmektedir. toplusözleşme yapma ehliyet ve yetkisine sahip olan taraflar, kanunun kendilerine sağladığı bu olanağa dayanarak, hizmet akitlerini, kanun gibi doğrudan doğruya ve zorlayıcı olarak etkileyen toplusözleşme hükümleri koyabilmektedir."

İşçiler: Artık greve çıkmak ateşten gömlek

Hukukçuların eleştirileri şöyle sürüyordu: "Ne var ki TİSK, koyduğu bu prensiplerle devletin hem işçi hem işveren tarafına verdiği düzenleme yetkisini tekeline alma eğilimindedir."

TİSK karargâhında 12 Mart 1984'de görüşülen bu kararlar, 10 Nisan 1984'te İstanbul'da MESS'in binasında görüşüldükten sonra aynı gün Konfederasyon yönetim kurulunda karara bağlanıyordu.

Prensiplere uymayanlar Merkezi Dayanışma Fonu'ndan yararlanamayacaklardı. Bu belgeyle sabitti. Ama her nedense TİSK Başkanı Halit Narin, Nokta'nın bu ilkelerle fon bağlantısını içeren sorusuna "Hayır, mümkün değil" cevabını vermeyi tercih ediyordu. (Bak. Halit Narin görüşmesi).

TİSK buyurmuş, sıra bu kararları uygulayacak üye işveren sendikalarına gelmişti. Üye sendikalar da hemen işe koyulacak ve üye işverenlere direktifler yollayacaklardı. Bu konuda öncülüğü kısa adı MESS olan T. Metal Sanayicileri Sendikası yapıyordu. MESS, 12 Mart'ta görüşülen kararlar çerçevesinde 19 Mart'ta İstanbul'da toplanıyor ve **"MESS Toplu İş Sözleşmesi Prensip ve Hedefleri"** taslağı oluşturuluyordu (Bak. Belge 2). MESS taslağı TİSK ilkeleri çerçevesinde oluşturulmakla birlikte, yorumcular tarafından daha katı bulunuyordu, öyle ki TİSK'in tavsiye kararları MESS'in kesin prensipleri haline gelmişti.

Bombardıman. Türkiye'de çalışma yaşamı kabuk değiştirmiş, çalışma yasaları yeniden düzenlenmişti. İşçi kesimi mevcut yasalar çerçevesinde serbest toplu pazarlık ve sendikacılık yapmanın mümkün olmadığını belirtiyor, Türk-İş çalışma yasalarını değiştirtmek üzere işçi kökenli milletvekilleriyle bir çalışma başlatıyordu. Öte yanda ise işveren örgütü TİSK, mevcut yasaların getirdiği olanaklarla yetinmeyip, işçi sendikalarının karşısına daha örgütlü ve kararlı çıkmanın hazırlıklarını sürdürüyor, uyulması zorunlu ve yaptırımlı ilkeler belirleniyordu.

İşverenler yeni döneme bir bombardımanla başlıyorlardı. Güllelerin neyi yıkıp neyi yakacağını, hangi cephelerde ne gibi delikler açacağını belli edecek günler yaklaşıyordu●

Aydın

SENDİKALAR VE İKİLİ GÖREV 2194 3 Aralık 1985

Bir ülkede demokrasinin varlığından söz edilecekse en başta bakacağımız ve inceliyeceğimiz olaylardan birisi işçi hak ve özgürlüklerinin ne oranda geliştiği, onlara bu hak ve özgürlüklerin yasalarla ne oranda kullandırıldığı ve tanındığı olması gerekir. O halde işçi sınıfı demokrasi savaşımında en ön saflarda savaşım vermek zorunluluğuyla karşı karşıyadır. İşçi sınıfının savaşım düzeyi ve mücadeledeki etkinliği demokrasinin gelişim sınıfında belirleyen en büyük etkendir. İşçiler bu mücadeleyi hangi yollara yürütürler sorusuna, ilk başta kendi sınıf partisi öncülüğünde, onun yol göstericiliğiyle diyebiliriz. Biz burada bundan bahsetmiyeceğiz. İkinci olarak işçi sınıfının ekonomik haklarını elde etmek için sendika denilen kurumlarda örgütlenmeleri onları yasalarla karşı karşıya getirir. İşçiler bu örgütlenme hakkına olsun, yasal sınırlandırmalara olsun engeller konulmasını, bu hakkın elinden alınmasını hiç bir zaman istemez. Ancak bu hak onun elinden zorla alınır.

Türkiye işçi sınıfı sendikal hakları elde etmek için uzun süreli mücadeleler vermiştir. Bir çok haklar elde ederken bu uğurda binlerce can vermiştir. Cumhuriyetin kuruluşundan (1924-1971) 12 Mart 1971 tarihine kadar zikzaklar çizerekte olsa giderek genişleyen işçi hak ve özgürlükleri 1971-12 Eylül 1980 tarihleri arasında işverenler ve onun iktidarı tarafından haklarının elinden alınmaya başlanması bu mücadeleyi daha da keskinleştirmiştir. 12 Eyül 1980 Askeri cuntanın iktidar olmasıyla birlikte işçi hak ve özgürlükleri dondurulmuş, bunun sonucunda işçi sınıfı üzerindeki baskılar dozunu arttırarak giderek yükselmiştir. DİSK ve bir çok bağımsız ilerici sendikalar kapatılmış, yöneticileri tutuklanmıştır. Kapatılan sendikaların işlerini cunta tarafından tayin edilen kayyumlar yürütmeye başlamıştır. İşçilerin bir bölümü kapatılan sendikalardan-özellikle (DİSK)- istifa etmezken bir bölümüde sendikasız duruma getirilmiş,büyük bir çoğunluğuda faaliyetlerini sürdüren Türk-İş çatısı altında yeniden toparlanmaya çalışıyorlar. O halde özellikle Türk-İş sendikal mücadele alanında günümüz Türkiye'sinde tarihi sorumlulukla karşı karşıya kalmıştır. Bugün Türk-İş yönetiminin üzerine düşen sorumluluk geçmişte olduğu gibi sadece kendi üyelerinin sorunlarıyla sınırlı değil, geçmişten günümüze kadar Türkiye işçi sınıfının sendikal mücadelesini yüklenmek sorunuyla karşı karşıyadır. Bu mirası devralırken sadece kendi üyeleri ve çizilen sendikal mücadele çerçevesini değil tüm işçileri gözönünde bulundurmak zorundadır. Kesin olmayan verilere göre Türkiye'de 8 milyonu aşkın işçiden yaklaşık 2,5 milyonu sigortalı, bunlarında yaklaşık 1,5 milyonikadar işçinin sendikalı olduğu söyleniyor. Yani sendikalı işçi sayısının en az 4 katı işçi sendikasız durumda. Olanaklarımız ölçüsünde araştırdığımız kadarıyla diyebilirizki bugün Türkiye'de sendikaların attığı her olumlu ve olumsuz adım sadece kendi üyelerini etkilememekte sendikasız işçileride büyük ölçüde etkilemektedir. Bu nedenle sendikasız işçi-

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI VAKFI

lerin işverenlere karşı verdikleri savasımda belirleyici rol oynakatadır. Özellikle Türk-İs yönetiminin kararsız tutumu, özal hükümetiyle uzlaşıcı politikalar izlemesi diğer taraftan toplu sözlesmelerde işverenlerin çizdiği çerçevenin dışına çıkmaması ve sözlesmelerin ücret anlasmasının dışında (onlarda patronların ve hükümetin belirttiği oranda) sosyal hakları genişletici ve güvenceler sağlayıcı bir şekilde sonuçlanmaması sendika üyesi işçileri olduğu kadar sendikasız işçileride etkelemektedir. Toplu iş sözlesmesinde ücretlerin artış oranı ortalama yüzde 30-35 ise, bu sendikası olmayan fabrika işçisine yüzde 5 ile 20 arasında yansımakta, mesai yüzde 70 ise sendikasız is yerinde yüzde 50 üzerinde verilmekte. Yıllık ikramiye 4 maaş ise diğerinde 2 maaşı geçmemekte, bazı is yerlerinde bu ikramiyeler haftalık üzerinden verilerek yılda 2 ya da 4 haftalık olarak ödenmektedir. Sendikası olmayan fabrikaların patronları zorunlu olmadığı sürece servis veya yol ücreti vermemektedir.

Sendikaların üyelerinin bulunduğu isyerlerini temsilcileri aracılığıylada olsa denetleyememesi, onların toplusözlesmeden doğan haklarını bile bir çok is yerinde koruyamaması ve uygulatamaması, isverenin keyfi isten çıkarmalarına karşı önlem almaması ve üyelerini koruyucu değil yönetim kurullarını koruyucu tutum içine girmesi is yerinde sendika olmayan işverenlere rahat bir nefes aldırmakta. Böylece sendikasız işçiler alabildiğine sömürülmekte , 1475 sayılı iş kanunu isverenlerin tamamen lehine olmasına rağmen bunların hiç birine uyulmamaktadır. Sigortasız işçi çalıştırma dısında, sigortalı gösterilenlerin sigorta ödentileri asgari ücret üzerinden gösterilmekte yada aylık çalısma isgünü eksik gösterilerek SSK'na bu sekilde ödeme yapılmaktadır. Belkide sayın Türk-İs yöneticileri söyle diyecek "Tabiki bunlar olacak, sendikalı olunsa bunların ve berzeri sorunların bir çoğu ortadın kalkacak." diyecekler. Doğrudur. İşçiler örgütlü olmadan tabii ki ne ekonomik, nede politik haklara elde edebilirler. Bilindiği gibi Evren-Özal iktidarının isverenlerin isteği doğrultusunda izlediği politika işçileri sendikasızlastırma ve sendikaları YHK'gibi bir kurum haline dönüstürmektir. İzlenen bu politika sonucu yeni sendikalasma bir yana, sendikalı işçilerin bir çoğu üyelikten ayrılmakta, isverenler tarafından dolaylı olarak sendikadan ayrılmaya zorlanan işçiler sendika yönetimleri tarafından yanlız bırakılmakta. Buna karsı çıkan sendika yönetimini uyaran işçileri sendikaları sahip çıkacağı yerde birde sendika üyeliğinden çıkarılmaya çalısılmaktadır.

Bütün bunların yanı sıra özellikle Türk-İs başlarının hükümetle uzlasıcı tutumu, beş yıldır çalısma bakanı ve basbakanın kapısını aşındırmanın sonucunun bilinmesine rağmen bu tutumlarını terk etmeyen Türk-İs'in kurullarında, kapalı salon toplantılarında bir çok eylem kararı alınırken bunları bir türlü hayata geçirmeyişi sendikalı işçileri olduğu kadar sendikasız

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

işçileride etkilemektedir. Sendikalaşmak için çalışma yürütülen iş yerinde işçiler sendikal örgütlenmeye karşı çekimser davranmakta, işçilerin böyle böyle bir tutum içerisine girmesindeki etken, sendika ve işyasası olmasına karşın, ön plana kendilerinin tanık olduğu ve duyduğu olaylar çerçevesinde değerlendirmekteler. Türk-İş yönetiminin işçilerin güçüne güvenmesi gerekirken her sorunun çözümünün yine onların gücü ve eyleminde yattığını görmezlikten gelmesi ve bir türlü hükümetle diyalog hastalığından kendini kurtaramaması "hükümeti işçiye sikâyet" toplantıları düzenlerken yasalardan ve hükümetten yakınmanın ötesinde bir şey yapamaması kendi üyelerini pasifizme iterken, onun dışındaki işçilerinde elini kolunu bağlamakta, sendikasız işçilerin atacakları adımda durdurulmaktadır.

Günümüz Türkiyesinde sendikalar bir karar alırken, sözleşme yaparken sadece kendi üyelerinin çıkarlarını gözönünde tutarak karar vermeleri aynı zamanda kendi hareket alanlarınıda daraltacak, sendikalara yeni katılımları donduracak, dolayısıyla büyük çoğunluğu sendikasız olan işçilerin desteğini alamıyacaktır. Bir taraftan hükümetin izlediği siyasi ve ekonomik politikaya karşı çıkıyor görünürken diğer taraftan kendi elimizle gücümüzü ve birliğimizi zayıflatıcı tutumlar içerisine girmiş oluruz.

Bizce sendikal sorunlara sadece dar kalıplar içerisinde bakarak geçmiş teki yöntemlerle hareket edilerek çözüm getirilemez, aynı zamanda ülkemizdeki siyasal sorunlardanda ayırarak olayları değerlendirmek bizim politikamız "partiler üstüdür" diyerek birbirinden kopmaz iki halkayı (ekonomik ve siyasal) birbirinden ayırmaya kalkmak Evren ve Özal'ın kapısını aşındırmaktan öte hiç bir hak kazandırmaz. Son beş yıllık durumda bunu göstermiyormu. O halde sendikalar tüm işçi sorunlarına bir bütünlük içerisinde bakmak ve ülkemizin sorunlarından kopmadan olayları değerlendirmek zorundadır.

Bugün sendikalar sadece ekonomik haklar sağlayan örgütler olmaktan kurtulup, demokrasi savaşımında da en önde savaşan bir kurum olmadan ve böyle bir politika izlemeden ne işçilerin çıkarlarına uygun sendikal yasalar, nede iş yasası çıkarabilir. Bu da bütün diğer kesimlerin demokratik hak ve özgürlüklerini ödünsüz savunmakla olabilir. Başka yerlerden destek aramaktan vazgeçip işçilerin gücüne güvenmelisiniz. Demokrasi uğruna savaşmadan ne ekonomik ne de demokratik halarımızı elde edebiliriz. Simdi Türk-İş yöneticilerinden biz işçilerin beklediği şey, almış oldukları eylem kararlarını bir an önce hayata geçirmek ve yeni eylem kararları almaktır. Bunun dışındaki tavır işçileri oyalamak ve Özal hükümetiyle işçi aleyhine açıkça uzlaşmaktır,

Hak verilmez alınır!

İstanbul Tekstil iş kolundan bir işçi

12 Kasım 1985

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Yazının (Bölge ... gönderilen not kâğıdı)

SENDİKAL DEMOKRASİ

T.K.P V. Kongresi işçi sınıfını politik savaşım çizgisiyle donatırken, işçi sınıfının hegemonyasını bugünden sağlama görevini başa almıştır. Açıktırki, işçi sınıfının düzen karşıtı güçleri politik hedeflere yöneltebilmesi için herşeyden önce kendi birliğini sağlaması, pratik olarak ulusal direnişin önemli bir unsuru haline gelmesi gerekir.

Bugün Türkiye işçi sınıfı gerek politik gerekse sendikal örgütlenme açısından bölük pörçüktür. Politik birliğin sağlanmasıyla sendikal birliğin sağlanması birbirinden tümüyle ayrı savaşım hedefleri değildir. Politik açıdan birbirine yaklaşan görüşlerin, işçi sınıfının sendikal birliğini sağlama konusunda da ortak tavırlar geliştirmeleri kaçınılmazdır. Üstelik bu platform ortak cephede birleşme sürecinin önemli bir unsuru olacaktır. Tıpkı bunun gibi işçi sınıfının sendikal birliği yolunda atılan her adım, aynı zamanda ortak cephe ya da birlik yolunda atılmış bir adımda olacaktır.

SENDİKAL BİRLİK

TKP V. Kongresi Türkiye işçi sınıfının TÜRK-İŞ'te birleşmesini ve TÜRK-İŞ'in patronlara karşı bir savaşım örgütü haline getirilmesini kararlaştırmıştır. Bu ne demektir? Bu, bir yandan TÜRK-İŞ'te tabandan çalışılarak sınıf ve kitle sendikacılığı geleneklerinin yaratılması ve güçlendirilmesi, öte yandan TÜRK-İŞ'e katılacak sınıf bilinçli işçilerin DİSK'in savaşım geleneklerini buraya taşıması demektir. Partimizin önderliğindeki sınıf bilinçli işçiler Türkiye işçi sınıfının bugüne kadarki tüm teorik birikimini ve pratik deneyimini TÜRK-İŞ'le birleştirerek yeni bir senter ortaya çıkaracaklardır. Bu senter bugünkü TÜRK-İŞ'in başında bulunan sınıf uzlaşmacısı, sarı sendika ağalarının anlayışına taban tabana zıttır. Çünkü onlar sınıf uzlaşmacısıdırlar: işçileri, işçi sınıfının biliminden uzak tutmak için ellerinden geleni yapmakta, onun yerine sınıf barışını, emperyalizme bağımlılığı ve şovenizmi koymaktadırlar. Onlar bu amaçlarını yığınları özgür tartışmadan ve yönetimden uzak tutarak anti demokratik bir tutumla başarmaktadırlar. Cuntanın süngüsü nasıl tüm sömürülen halk kitleleri üzerinde sallanıyorsa, TÜRK-İŞ başlarının anti-demokratik tutumları da ilerici-demokrat işçiler üzerinde baskı kuruyor. Bizler Türkiye işçi sınıfının kısa

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARŞİVİ DERNEĞİ

zamanda bu oyunları bozabilecek gücü toplayabileceğine, TÜRK-İŞ'in patronlara karşı bir savaşım örgütüne dönüştürülebileceğine ve tüm işçileri TÜRK-İŞ'te toplayabileceğine inanıyoruz. Bunun için savaşıyoruz

SENDİKAL DEMOKRASİ

Sendikal birliğin sağlanması, yitirilen hak ve özgürlüklerin geri alınması ve geliştirilmesi; işçi sınıfının düzen karşıtı güçler üzerinde hegemonyasını kurması ve ulusal direnişin önemli bir unsuru haline gelmesi gibi bir dizi karmaşık süreç ancak bir tek ortak ray üzerinde yürüyebilir: Sendikal demokrasi: Sarı sendikaları haline getirmede sendikal demokrasi tutulacak ana halkadır. Bu ilkesel yol savunulmadan TÜRK-İŞ başlarının ihaneti sergilenemez, onların anti-demokratik tutumları kırılamaz. TÜRK-İŞ bir sınıf sendikası haline getirilemez.

TÜRK-İŞ başları yitirilen hak ve özgürlüklere baştan beri seyirci kalmışlardır. Yer yer diktatörlüğe karşı çıkar görünmekle birlikte, özünde onunla işbirliği yapmışlardır. Cunta hükümetine bakan verilmesi, gerici anayasanın desteklenmesi, yargılanan sendikacı ve işçilere kayıtsız kalınması bunun en çarpıcı örnekleridir. Onlar bu tutumlarıyla emperyalizme ve işbirlikçi oligarşiye göbekten bağlı olduklarını göstermişlerdir. Onlar bu tutumlarını işçilere sormadan sürdürüyorlar. Sendikaların genel kurullarında açılan tartışmaları diktatörlüğe sığınarak bastırıyorlar.

TÜRK-İŞ'in en büyük sendikasından bir kaç örnek verelim; İstanbul'da yapılan GIDA-İŞ genel kurulunda işçi delegeler, ordu güçlendirme vakıflarına yapılan milyonlarca liralık yardımın kime dayanışılarak verildiğini sorduklarında, vatan hainliği ile suçlanıp, sıkıyönetime ihbar edilmekle tehdit edildiler. İhraç ettikleri sendikacıları çoğunluk aklarken, yönetim sayım sonuçlarını zorbalıkla yanlış ilan etti. Aynı GIDA-İŞ yöneticilerinin geçtiğimiz günlerdeki İstanbul işçi toplantısındaki tutumları da ibret vericidir. GIDA-İŞ yöneticileri bu tip toplantılara karşı olduklarını Şevket Yılmaz'a bildirmişlerdir. Toplantıya katılmama ve sendikaların toplantının maddi gi-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA MERKEZİ

derlerine katılım payı olan 250 bin lirayı ödememe kararı almışlardı. Herkes demokrat kesimlerin dayatması sonucu toplantının yapılması kaçınılmaz olunca, Şevket Yılmaz, GIDA-İŞ'e kendilerine ayrılan 30-40 kişilik yerin boş bekletileceğini bildirmek zorunda kaldı. Durumun işçi çözünde açığa çıkacağını anlayan GIDA-İŞ yöneticileri 5-6 delegeyle 100 bin TL göndererek işi tatlıya bağladılar. Onlar perde arkasında işçi düşmanlığı yapmaya öylesine alışmışlardır ki, kamu oyuna yansıyacak bir bilgiden öylesine korkmaktadırlar. Bu tutumu şoda işçileri onaylamıyor kuşkusuz. Çoğuda olaydan habersiz. Diğer sendikalardaki durumda GIDA-İŞ'ten farklı değil. Amerikalarda, patron düğünlerinde şeren Şevket Yılmaz eleştirilince "kimsenin aklına ihtiyacım yok" diyerek derebeylik taslıyor. Bu zihniyet TÜRK-İŞ'te yuva yapmıştır. Kitlenin söz hakkı yoktur. TÜRK-İŞ başları işçileri sürü yerine koyuyor. Yapılacak iş onların her işçi düşmanı adımını işçi önünde teşhir etmek, çoğun lüğü kazanmak ve sendika içinde demokratik işleyişi kurarak onlardan kurtulmaktır. Tüm şerici yapın örgütlerinde çalışmak ve bu örgütleri kazanmak için demokratik işleyişi savunmaktan başka bir yol yoktur. Kitleyi kazanmak, tabanı söz ve karar sahibi yapmak. İşte tutulacak ana halka budur.

Sendikal demokrasi ile genel deki demokrasi savaşımı arasında kopmaz bir bağ vardır. Biri olmadan öbürü de olamaz. Bunlar birlikte gelişecek, at başı yürüyecek iç içe iki süreçtir. Ama biz, yapıların somut istemlerinden yola çıkacak ve onları kendi pratik yaşamları temelinde eğiterek her ekonomik-demokratik istemi politik ajitasyonla tamamlayarak yapıları politik savaşıma çekeceksek -ki başka türlü olamaz- işçi hareketinde sendikal demokrasi ana halkasını yakalamak zorundayız.

Bugün sıradan işçi faşist diktatörlüğün yasaları karşısında çözümsüzdür. Bunalım artmaktadır. Sendikaların yetkisi bir türlü kesinleşmiyor. Toplu sözleşmeye oturulamıyor. Oturanlar işçinin fikri sorulmadan sözleşmeyi bağlıyorlar. Bazı iyi niyetli yöneticiler bile grev bitmeden sözleşmeyi bağlamaya çalışıyorlar. Çünkü grev hakkı fiilen

TÜRKİYE SOSYALİST İŞÇİ ARŞİVİ

yok. YHK tepede bekliyor. TÜRK-İŞ başları diktatörlükle işçi sınıfı arasında sıkışmaktadır. İşçiden yana görünmeye çalışarak, işçileri Evren - Özal çetesiyle uzlaştırmak istemektedirler. Bilinçsiz işçiler Anayasa oylamasının, yerel seçimlerde Özal'a oy vermenin sonuçlarını yavaş yavaş kavrıyorlar, öfkelerini faşist diktatörlükle birlikte kendi sendikalarına yöneltiyorlar.

Onlar kendi sendikalarına öfkelenmekte haklıdırlar. Burada işçiden yana olan düşünce ve tutumla işçi düşmanı düşünce ve tutum ayrılmalıdır. Bunu başarmak bizim gayretimize, ajitasyon ve propaganda yeteneğimize kalıyor. İşte tam bu noktada çalışmalarımızda ikili bir yan ortaya çıkıyor. Yatay ve dikey çalışma.

YATAY VE DİKEY ÇALIŞMA

İşçi ancak günlük yaşamdaki karşılaştığı sorunlardan yola çıkılarak bilinçlendirilebilir. Süreçleri ancak bu yol üzerinde eğitildikçe kendi deneyimiyle kavrıyabilir. İşçiye bilinç götürecek olan ve onları yönlendirecek olan kadrolardır. Düşüncelerimizi kitlelere taşıyacak, politikamızı yaşama geçirecek kadrolar olmadan geniş ve verimli bir kitle çalışması yapılamaz. Etkin bir propaganda ajitasyon çalışması yürütülemez.

Kadrolar savaşım sürerken kitle içinden çıkacaktır. Savaşımda bir adım öne çıkanlar, yığınları çevresinde toplayabilenler, yönlendirebilenler kadrolarımız olmalıdır. Onları eğitmek, sınıfsal bilinçle donatmak, öncünün gönüllü izleyicileri haline getirmek, bu bizim işimizdir. Kadro çalışması gündemimizden hiç bir zaman inmemelidir. Her gün her eylemde insanlar gözlenmeli, denenmeli ve kadro olarak seçilmelidir. Seçilenler iş içinde sürekli eğitilmeli, iş ve sorumluluk verilip denetlenmeli, yoldaşça yardımlaşma temelinde her geçen gün geliştirilmelidir.

Bir yandan kadro çalışmamız sürerken öte yandan bu kadroların sağladığı, yığınsal destekle sendikalar, yığınsal bir propaganda, ajitasyon ve örgütlenme çalışmasıyla birlikte

TÜRKİYE SOSYALİST FİKİRLER ARŞİVİ

ekonomik - demokratik hedeflere, yitirilen hak ve özgürlüklerin geri alınmasına yöneltilmelidir.

Ancak bu iki çalışma biçimi uyumlu biçimde birleştirilebilirse işçi sınıfı kısa zamanda örgütlenebilir. Direnişler örgütlenebilir. İşçi düşmanı TÜRK-İŞ başlarıyla birlikte Amerikan sendikacılığıda sökülüp atılabilir. TÜRK-İŞ patronlara karşı bir savaşım örgütü haline getirilebilir. Ancak böylesi dişe-diş çetin bir demokrasi savaşımıyla işçi sınıfının sendikal birliği sağlanabilir. Sendikal birlikte sağlanacak her başarı cephe ve politik birliğe katkıda bulunabilir. İşçi sınıfının birliği, onun düzen karşıtı güçler üzerinde hegemonyasını kurmasına ve ulusal direnişin örülmesine yolu açabilir.

Sendikal demokrasi ana halkasını yakalamak yaşamsal önem taşımaktadır. Bunu gözden kaçırmak bizi, verimsizliğe kaçışa, bunalıma götürür. Kolaycılığa izin verilmemelidir. Yoksa sonuçta "sağ"a yada "sol"a sapmak kaçınılmaz olur.

Önümüzde uzun ve acılı bir savaşım yolu var. Kararımların kalıcı olmasını, kitleler tarafından can ve kan pahasına korunmasını istiyorsak, faşist diktatörlüğün duvarını önce sendikalardan aşmalıyız. Sendikal demokrasi bizi bu hedefe ulaştıracak tek yoldur.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA MERKEZİ

Bütün Ülkelerin Proleterleri Birleşiniz!

ATILIM

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi organı

Özel Sayı

5 ŞUBAT 1982

52'lere Özgürlük!

CUNTANIN CİNAYET GİRİŞİMİNİ ÖNLEMEK İÇİN BİRLEŞELİM!..

TİP, TKP, TSİP'İN EYLEM BİRLİĞİ TÜM İŞÇİLERE, İLERİCİLERE YOL GÖSTERİYOR!..

TKP Marmara Yöre Komitesi dağıttığı bildiride şöyle diyor: "Askersel diktatörlüğün mahkemelerinde DİSK'li yöneticiler ve işçiler yargılanıyor. 'Savaş hali' ilanı ile işçi sınıfına savaş ilan ediliyor". Davetleri kabulümüzdür. Savaş Türkiye'de cuntanın zülmüne karşın yürüyor. Ülkenin dört bir yanından cuntaya kınama mektupları yağıyor. Bildiriler dağıtılıyor.

Batı Avrupa'da, Türkiye'deki çarpık ekonomik düzenin gurbete sürdüğü göçmen emekçiler, cuntanın işkencesinden kurtulan politik göçmenler yürüyüş sıralarını, miting alanlarını, toplantı salonlarını hıncahınç dolduruyorlar. Ellerinde meşaleler, cuntanın karabasanının çöktüğü güzel ülkemizi aydınlatmaya yürüyorlar. Tüm namuslu kişiler, imza kampanyalarına attıkları imzalarıyla emekten, özgürlükten yana olduklarını belgeliyorlar.

Gericiliğin oyunları bozuluyor.

TİP, TKP ve TSİP en üst yöneticileri ortak bir çağrı ve bir açıklama imzaladılar. Böylece "52'lere özgürlük" savaşımını güçlendirdiler. Bu, tüm demokrasi güçlerine, gönlü birlikten yana olan herkese yol gösteriyor.

"52'lere özgürlük" belgisi dalga dalga tüm dünyaya yayılıyor. Dünya işçi sınıfı, emekçileri, demokratları, barışseverleri 52 DİSK yöneticisinin asılmak istenmesine "hayır" diyor. Dünyanın her tarafından 200 milyonu aşkın sendikalı işçi 52'lere özgürlük istiyor. Uluslararası sendikaların, hukukçu örgütlerinin, ilerici güçlerin görevlendirdikleri avukatlar, gazeteciler, heyetler DİSK davasına katılıyor. Gün geçmiyor ki dünya ilerici basınında DİSK'le dayanışma mesajları, haberler yayınlanmasın. Demokrat ve liberal güçler cuntayı uyarıyor. Cunta dünya demokratik kamuoyu karşısında emperyalizmin en gerici kesimleriyle başbaşa kalıyor.

DİSK AÇILSIN!..TÜRK-İŞ'E KONAN ÇALIŞMA YASAĞI KALDIRILSIN!..

SENDİKALI SENDİKASIZ TÜM İŞÇİLER BİRLEŞİN!

DİSK davası başladı. Cunta 52 DİSK yöneticisini, "savaş hali" hükümlerine göre idam istemiyle yargılıyor. Bu dava ulusal ve uluslararası çapta önem taşıyor.

Emek-sermaye savaşı

DİSK davasında herşeyden önce emekle sermaye arasında zorlu bir savaşım gidiyor. Bu davada sermaye emekten geçmiş ve gelecek adına davacıdır. Suçlu sandalyesine oturtulan, cezalandırılmak istenen tüm işçi sınıfı, milyonlarca işçidir. Cuntanın, savcısı, 52 DİSK yöneticisinin kişiliğinde, sermaye adına işçi sınıfını suçluyor. İşçi sınıfımızın 100 yıllık ekmek ve özgürlük savaşımı,DİSK'in 15 yıllık şanlı tarihini yargılanıyor. Gelecekte işçi sınıfının ekmek ve özgürlük için savaşımı yasaklanmak isteniyor.

Bu davada verilecek en küçük bir mahkumiyet bundan böyle, sermayenin zaferi, emeğin yenilgisi olacaktır. Ekmeği korumak ve artırmak için ekmek kadar gerekli olan hak ve özgürlüklerin suç sayılması anlamına gelecektir. İşçilerin, emekçilerin günümüzdeki ve gelecekteki ücretleri, iş garantileri, sosyal hakları bu dava sonucuna bağlıdır. Yeni İş, Sendikalar, Toplu sözleşme ve grev yasalarının özü bu davada belirlenecektir.

Gerici egemen sınıflar halkımızdan davacı

Cuntanın savcısına göre, DİSK "çizmeyi aşmış"tır. Bağımsız, ulusal bir ekonomi, toprak reformu, büyük işletmelerin, bankaların demokratik devletleştirilmesini istediği için "suçlu" dur. İşçisi, köylüsü, memuru, esnafı, küçük, orta kapitalistiyle 45 milyon kişi bunu istemiyor mu? Bu istemlere düşman olan bir avuç işbirlikçi tekelci ile büyük toprak sahibi değil mi? Cuntanın savcısı bu bir avuç halk düşmanı adına 45 milyonu dava ediyor. Kürt-Türk tüm halkımızın en haklı, en yakıcı istemlerini savunmayı suç sayıyor. Bu davada verilecek en küçük bir mahkumiyet, halkımızı, onun istemlerini savunan tüm güçleri sindirmekte ve susturmakta kullanılacaktır.

Yargılanan 61 Anayasası

Cuntanın savcısı, "Fikir dediğin kafanın içinde kalmalı, söz yazı ve diğer yollarla hele yığın eylemiyle ifade edilmesi, manevi cebir sayılır" diyor. Bu "suçu" işledikleri için, DİSK yöneticilerine idam istiyor.

DİSK'in, 15 yıldır Anayasaya, yasalara uygunluğu resmen onaylanmış, tüzüğü, kongre kararları, yayınları, ve eğitim çalışmaları bile "manevi cebirle devleti yıkmaya çalışma"nın kanıtları oluyor. Bunlar kimin görüşleri? Halkımıza en temel, sınırlı demokratik hak ve özgürlükleri çok gören, 1961 Anayasasının tümüyle yırtılmasını savunan en gerici güçler değil mi? Cuntanın savcısı DİSK'e, onun çalışma ve eylemlerine izin verdiği için 1961 Anayasasını suçlu sandalyesine oturtuyor. DİSK davasında halkımıza tümüyle gerici bir anayasa ve rejim dayatmak isteyen gerici güçler, 1961 Anayasasına ceza kestirmek istiyor. Hem de, yeni bir anayasanın hazırlandığı şu günlerde.

Yeni Anayasada, düşünce, örgütlenme, gösteri yapma, sendikal özgürlükler olacak mı? Nasıl bir sivil rejim? Bunlar Danışma Meclisinde değil ama bu davanın sonucunda belirlenecektir. Bu davada verilecek en küçük mahkumiyet, düşünce özgürlüğü gibi, en temel özgürlüklere bile yer vermeyen bir baskı ve zorbalık anayasası dayatılmasına eşsiz olanaklar açacaktır.

Faşizme ve terörizme karşı olmak suç mu?

DİSK davasının savcısına göre

Devamı arka sayfada

YENİ DÖNEM YENİ GÜÇLER

Tahir Yalaz
TKP MK
Yardımcı Genel Sekreteri

Öylesine belirtiler var ki, sosyal-politik durumda yeni bir dönemin açılmakta olduğunu söyleyebiliyoruz.

Gericiliğin tüm ilerici güçler üzerinde açık ve kesin bir utku kazandığını ilan ettiği günlerden bu yana 16 ay geçti. Şimdi bu 16 ayın sonunda, ülkeyi terörden kurtarmakla böbürlenen generaller, halka, tüm dünya kamuoyuna sivil rejime geçeceklerine dair yemin ediyorlar. Bu, cuntanın içte ve dışta artık savunmaya çekildiğini gösteriyor.Buna karşın Türkiye demokrasi güçleriyle dünya ölçüsünde gittikçe genişleyen dayanışma eylemi yükseliyor. Ülkemizde protesto sesleri daha gürleşmeye başlıyor.

Cuntanın yalıtlanması tek yanlı bir süreç değil. Cunta bir yandan demokrasiye dönüş manevrası ile kendi eliyle kendini zayıflatıyor. Diktatörlük barajında delik açıyor: Demokrasi güçlerinin toparlanmasına, aktifleşmesine ister istemez yardım ediyor. Öte yandan yalnızlaştıkça ABD emperyalizminin dümen suyunda daha tehlikeli yönlere sürükleniyor, baskılarını artırıyor. Kısaca önümüzde bir yandan son derecede önemli, yararlanılabilir olanaklar açılıyor, öte yanda ciddiye alınması, savaşılması gerekli tehlikeler var.

Böylesi bir ortamda, kanımızca tam zamanında, TİP, TSİP ve TKP'nin ortak sesi duyuldu. Böylece demokrasi, ulusal bağımsızlık savaşımının temel sorunu olan tüm anti-emperyalist demokratik güçlerin tek cephesi için yol açıcı devrimci duygular esinlendirici ileri bir adım atıldı. Bu sonuç, başta işçi sınıfı olmak üzere halkımız için açık bir kazanımdır. Bu ileri adım

Devamı arka sayfada

TKP MK Bildirisi

Türkiye işçi sınıfı, tarihinde gördüğü en ağır saldırılardan biriyle karşı karşıya. Politik görüşleri birbirinden farklı, komünist, sosyalist, dindar binlerce işçi koğuşturmaya uğruyor. Bu baskılar, 52 DİSK yöneticisinin idam istemiyle yargılanmasıyla tepe noktasına tırmanıyor.

DİSK yöneticilerinin yaşamı tehlikededir. Ülkeyi Amerikan emperyalizminin dümen suyunda tehlikeli serüvenlere doğru itenler 1961 Anayasasını yırtmaya çalışanlar ve bunalımın yükünü amansızca işçilerin, emekçilerin sırtına yüklemek yolunda yürüyenler, hep bir ağızdan işçi önderlerinin kellesini istiyor. Öyleyse 52 DİSK yöneticisinin idam istemiyle yargılanması, yalnız sendikacıların yaşamları konusunda değil, ulusal bağımsızlığımız ve güvenliğimiz, özgürlüğümüz ve ekmeğimiz için tehlikeli bir sinyal sayılmalıdır. Bunlar, cuntanın, "demokrasiye dönüş" sözlerinin bir manevra olduğunu kanıtlıyor.

Devamı arka sayfada

TİP, TKP, TSİP'İN ORTAK ÇAĞRISI

TİP, TKP ve TSİP birlikte yaptıkları toplantı sonucu aşağıdaki ortak çağrının kamuoyuna duyurulmasına karar vermişlerdir:

Bugün dünya barışı, her zamankinden çok ciddi tehlikelerle karşı karşıyadır. Bunun sorumlusu emperyalizm, başta Amerikan emperyalizmidir. Uluslararası ilişkilerde yumuşama değil, güç politikasından hareket eden Reagan, ABD yönetiminin başına geçtiğindenberi silahlanmayı, özellikle nükleer silahlanmayı dünya tarihinde benzeri görülmemiş ve çılgınlığa varan boyutlarda hızlandırmaktadır. "Sınırlı nükleer savaş"ın olanaklı olduğu yolundaki Amerikan görüşü nükleer bir dünya savaşını gerçek bir tehlike haline getirmektedir. Tüm barışsever Avrupa halklarının tepkisiyle karşılaşan, Batı Avrupa'ya yeni nükleer füzeler yerleştirme plan ve kararı tehlikenin boyutlarını ortaya koymaktadır.

Bu nükleer silahlanma yarışına, savaş kışkırtıcılığına ve hazırlığına karşı tüm barışsever, ilerici, demokrat güçlerin kararlı, örgütlü mücadelesinin geliştirilmesi ertelenemez ivedi görevdir. Günümüzün en yakıcı sorunu nükleer bir savaşı önlemek ve dünya barışını korumaktır. Emperyalizmin bu saldırgan politikasını boşa çıkarmak olanaklıdır. Sovyetler Birliği'nin, sosyalist topluluğun tutarlı barış politikası, tüm dünyada barış güçlerinin büyük desteğidir ve barışı korumanın büyük güvencesidir.

ABD'nin uzun bir süredir Polonya'yla ilgili olarak bir fırtına koparmaya çalışması onun kendi saldırgan politikasını gizlemek ve yükselen barış hareketini geriletmek içindir. Alınan tedbirler sonucu Polonya'da durumun giderek normalleşmesi, emperyalizmin desteğinde iktidarı ele geçirmek isteyen sosyalizm düşmanlarının yenilgiye uğratılması ülkemizde ve dünyada tüm halk güçleri tarafından memnunlukla karşılanmıştır. Bu gelişmeler, Polonya'yı sosyalist topluluktan koparma planlarını boşa çıkarttığı gibi Avrupa'da barışın korunmasına da hizmet etmiştir. Bu durum karşısında Reagan yönetiminin daha fazla hırçınlaşması, Polonya'daki karşı devrimci hareketin arkasında ABD'nin bulunduğunun açık bir göstergesidir.

Reagan yönetimi Orta Doğu'da da aynı savaş kışkırtıcılığını yürütüyor. Orta Doğu'daki yayılmacı amaçları çerçevesinde "çevik kuvvet"leri için ülkemiz topraklarından yararlanmak, topraklarımızdaki üslerini genişletmek isteyen Pentagon, Batı Avrupa'dan sonra Türkiye'ye de atom füzeleri yerleştirmek için gizli planlar içindedir. Türkiye'yi

Devamı arka sayfada

AÇIKLAMA

Şubat 1982'de, Türkiye İşçi Partisi, Türkiye Komünist Partisi, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi arasında en üst düzeyde bir görüşme yapıldı. Üç parti ülkedeki gelişmeleri, uluslararası durumu görüştüler. Partileriyle ilgili karşılıklı bilgi değiş tokuşunda bulundular. İşçi sınıfının politik birliğine ve geniş bir cepheye ilişkin sorunları incelediler. Somut hedefler için eylem birliği imkânlarını araştırdılar.

Her üç parti, aralarındaki ilişkilerin bundan böyle düzenli yürütülmesini, cuntaya, emperyalizme, tekellere karşı sürdürdükleri siyasi kampanyaların bir program çerçevesinde ve olabildiğince koordine edilmesini veya birleştirilmesini, mücadelenin daha yaygınlaştırılıp, güçlendirilmesi amacıyla en geniş bir cephenin temellerinin bir an önce atılmasını ön gören çalışmaların yürürlüğe konmasını, bu amaçla cephenin ilkelerinin, alanlarının ve hedeflerinin belirlenmesini, tüm yurtsever, demokrat güçlerin bu cepheye kazanılması için olanca çabanın harcanmasını karar altına aldılar. Partiler ortak çalışmalarını eşitlik temelinde yürüteceklerdir.

Üç parti delegasyonları görüşmelerde tüm sorunları açık yürekli lilikle dile getirdiler. Taraflar, politik birlik sorununda görüş ayrılıklarının varlığını saptadılar. Her parti bugüne kadar savunduğu tüm ilkesel konumları savunmakta devam etmektedir.

Her üç parti ideolojik, politik bir dizi konuda ortak sempozyumlar düzenlemeye karar vermişlerdir. Her üç partinin ortak kanısı, aralarındaki görüş ayrılıklarının kardeşçe çalışmalar çerçevesinde, işçi ve emekçi kitlelerin mücadeleleri içinde, eylem birliği sürecinde giderileceği yönündedir.

Üç parti, toplantı sonucunda, "TİP, TKP, TSİP'in ortak çağrısı" başlıklı belgeyi onaylıdılar. 4.2.1981

TİP	TKP MK	TSİP
Genel Başkanı	Genel Sekreteri	Genel Başkanı
Behice Boran	İ.Bilen	Ahmet Kaçmaz

ATILIM SOSYALİST İŞÇİ ARŞİVİ

Yeni Dönem Yeni Güçler

Başı ön sayfada

üç partinin uzun süreli ortak çabalarının bir ürünüdür. İlerici güçlerin, halkımızın bu çağrıyı coşkuyla karşılayacaklarından kuşkumuz yok.

Kuşkusuz partilerimiz, aralarındaki tüm ayrılıkları gidermiş değildirler. İlkesel konumlarımızı tümüyle koruyoruz. Bu ortak adımın önemi de burada. Şu kanıtlanıyor ki, üç partiyi birleştiren etkenler, onları ayıran etkenlerden daha güçlüdür. Şu ya da bu zamansız sıçramayla, uydurma, yapay bir iyimserlikle gelecek için düş kırıklığı yaratmaktansa, gerçekçi adımlar atmak, öndeki olgunlaşan sorunları çözerek gitmek en doğrusudur. Tersini yapsaydık gökte yıldız ararken önündeki çukuru görmeyenlere benzerdik. Sınıf savaşımı o "ya hep, ya hiç"mantığını tanımaz.Bu kumardır. Kumara yer yok.

Üç partinin böylesi somut bir halkayı yakaladığına inanıyoruz. Eylem birliği sürecinin nesnelliği içinde, savaşta omuz omuza vererek sağırlar dialoğuna, pratikten kopuk boş tartışmalara son verebiliriz.

Öte yandan, DİSK yöneticilerinin yargılanmalarına karşı birlikte ses yükseltmemiz, Polonya sorununda Reagan'ların iç yüzünü açığa vurmamız, emperyalizmin dayatmalarına, cuntanın demokrasiye dönüş manevralarına karşı tutum almamız, demokratik özgürlükler ve demokratik bir anayasa istemini yükseltmemiz, tek tek bu hedefleri aşan devrimci bir öz taşıyor. Eğer, öteki anti-emperyalist güçler, üç partinin güç birliği örneğini izlerlerse, demokrasi savaşımına milyonlarca insanı seferber etmek, halk güçlerini, tüm ilerici, demokrat güçleri birleştirmek, cepheyi örmek olanaklı olacaktır. Böylece bu istemler temelinde genişleyecek hareket, kaçınılmazlıkla cuntanın, erkin temellerine vuracaktır.

Üç partinin bu temelde sesini yükseltmesi, eylemde gücünü birleştirmesi, aradaki ideolojik-politik sorunları yapıcı bir tutumla ele alıp çözme olanağını yaratıyor. Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmini açıkça savunmak önemlidir. Ama kimse kendine Marksist-Leninist dediği için öyle olmaz. Denek taşı pratiktir. İKP yönetimi örneğinde olduğu gibi, oportünist, revizyonist akım Polonya olaylarını bahane ederek Marksizm-Leninizm'den büsbütün kopuyor. İşçi sınıfının uluslararası hareketini bölmeye çalışıyor. Buna karşın üç partinin Polonya konusundaki açık ortak tutumu yalnız ABD emperyalizmine değil, anti-Sovyetizmin her türüne ve revizyonist dönekliğe de iyi bir yanıt oluyor. Polonya olayları kimileri için devrimci güçleri parçalama fırsatı sayılırken, bizim ülkemizde safları birleştirmek için uyarıcı bir işlev görüyor.

Kuşkusuz, bugün generallerin geçici üstünlüğü, gericiliğin geçici egemenliği sürüyor. Halkımız henüz bugünkü yoksulluklardan, acılardan nasıl kurtulacağını bilmiyor. Ona yol gösterecek olan ilerici partiler tarihlerinde gördükleri en ağır saldırıya uğruyor. Barbarca eziliyorlar. İşçi sınıfımızın hem sendikal, hem politik savaşımı şiddetli saldırı altındadır. Ne ki bu saldırı aynı zamanda işçi sınıfının savaşımının bu iki yönünde de birlik eğilimini güçlendirici koşullar yaratıyor. Diğer yandan üç parti şimdi 4 Şubat öncesinden daha güçlüdür. Ve onların bu adımı işçi sınıfının savaş gücünü artırmıştır.

Partimizin tüm örgütleri, bugünkü ağır koşulları, yeni tutuklama tehlikelerini unutmaksızın, bir taktikten yeni bir taktiğe geçişe hazır olmalıdırlar. İleri atılmak için güçlerimizi topluyoruz. Zor koşullarda sınanmış, denenmiş kadrolarınızla partimiz kendini çelikleştiriyor. Böylece ileri atılmak için gerekli devrimci enerji birikimi sağlanıyor.

Koşullar ağır, fakat olanaklar bugün, bir yıl öncesine oranla daha az değil. Tüm parti örgütlerimiz, yoldaşlar olanca dikkatimizi yeni güçleri görmeye, onları toparlamaya, yığın bağlarımızı güçlendirmeye vermeliyiz. Yığınlar bugün bizi çok daha kolay anlayacaklardır. Özellikle genç işçiler arasında yeni yeni önderler yetişiyor. Onlar yığınlara taze bir direniş ruhu aşılıyor. Yurt dışında ise partimizin gittikçe gürleşen sesi zor koşullarda olan memleketteki parti örgütlerimizin nefes almasını kolaylaştırıyor.

Yeni döneme doğru eski dar kafalı ayrılıkçılığı yıkarak,yeni güçleri tüm enerjimizle örgütleyerek var güçle hazırlanmak...

52'LERE ÖZGÜRLÜK !

Başı ön sayfada

suç. Dosya, yüzbinlerce DİSK üyesinin, halkımızın yükselen faşist teröre tepkisini dile getiren "Faşizme ihtar" eylemini idamlık bir suç olarak niteliyor. Kemal Türkler'in, yüzlerce DİSK üyesinin, binlerce halk çocuğunun katili faşist MHP yöneticileri, MHP'li sendikacılar serbest bırakılırken 52'ler savaş tutuklusu gibi yargılanıyor. Gerçekte sanık sandalyesinde faşizme, teröre karşı olan herkes, halkımız oturuyor.

Savcı, Türkeş'lerin, yapamadıklarını yapmaya üstelik onları aklamaya, kurtarmaya çalışıyor.

DİSK davasında verilecek en küçük bir mahkumiyet, faşistlerin, faşizm yanlılarının zaferi, faşizme karşı olmanın suç sayılması olacaktır.

Şahinler barışı yargılıyor

Cuntanın savcısına göre, DİSK ve onun yöneticileri barışı savunmak gibi ağır bir "suç"da işlemiştir. Üstelik bu, onların "komünist olduklarının da açık bir kanıtıdır." Tüm dünyada, çeşitli politik görüşten, inançtan, sınıftan milyonların, en başta işçilerin ve sendikaların, barış için ayağa kalktığı günlerde... "Barışı savunanlara ölüm" Bu kafayı tanıyoruz. Bu, silah baronlarının, onların adamı Reagan'ların, Haig'lerin kafasıdır, NATO'nun başındaki, kan içici şahinlerin görüşüdür. İnsanlığı nükleer bir felakete doğru sürükleyen savaş kışkırtıcılarının sesidir. DİSK davasında onların ülkemizdeki işbirlikçileri barıştan yana, silahlanma yarışına karşı olanları yargılıyor. Böylece, saldırgan ABD ve NATO' ya bağımlılığa, üslere, nükleer silahlara, Çevik Kuvvetlere karşı olan herkese göz dağı vermek isteniyor. Suçlu sandalyesinde oturan barış davasıdır. Cezalandırılmak istenen, dünya ve ülkemiz barış güçleridir.

52'leri ölüm cezası ile yargılatan cunta, ABD'nin dümen suyunda Polonya'daki yasal yönetimin önlemlerini "protesto" ediyor. Bu koşullarda 52'lerle DİSK'le danışma emperyalist şahinlerin Polonya'yı bahane ederek, dünyada gerginliği ve nükleer bir savaş tehlikesini arttırma çabalarını boşa çıkarma savaşıdır. Bu davada verilecek en küçük bir mahkumiyet barış ve başına buyruk bir dış politika istemenin suç sayılması olacaktır.

Dayanak anti-komünizm

Faşist 141-142. maddeler, anti-komünizm!.. İşte, gerici egemen güçler, onların faşist yanlısı en gerici sözcüleri DİSK davasını buna dayandırıyor. Bu silahı kullanıyor. Bu maddelere dayanarak, bir yandan yüzlerce ilerici TKP davasında, yasaklı bir örgütün üyesi olmak "suçuyla" yargılanıyor. Aynı günlerde yasal DİSK, yasal eylemler gerekçe yapılarak yasa dışı bir parti gibi davranmakla suçlanıyor. 141-142 gericiliğin elinde, kime çevirirsen onu vuran bir silah. İlerici, demokrat kişiler, yasal örgütlerle, yasaklı TKP arasında örgütsel bir bağ buluvermek için, buna niyet etmek yetiyor. Cuntanın savcısı, DİSK davasında bunu yapıyor. İşçi sınıfı partisi TKP ile, aynı sınıfın sendikal örgütü arasındaki sınıfsal bağı, örgütsel bağ olarak ilan ediyor.

Yalnız o kadar mı? DİSK'in amaçlarını ve eylemlerini destekleyen tüm örgüt ve kişileri de, aynı silahla tehdit ediyor.

Anti-komünizmi yasallaştıran faşist 141-142. maddelere, TKP'ye konan yasağa karşı çıkmak, gerici ve faşizm yanlısı güçlerin elinden bu silahı almak gerekiyor. Bugün de yarın da, DİSK'i sınıf sendikacılığını, ekmek, demokrasi, bağımsızlık ve barış davasını savunabilmek için başka yol yoktur.

52'leri kurtarmak olanaklıdır. Arkamızda tüm dünya işçi sınıfı, demokrasi ve barış güçleri var. Gün, 52'lere özgürlük savaşımını yükseltme, cuntanın halk düşmanı oyunlarını bozma günüdür.

Tüm işçiler, emekten yana olanlar, iş ve ekmek için savaşan herkes! Halktan, halkın refah ve özgürlüğünden yana herkes! Demokratik bir Anayasa isteyen, 1961 Anayasasının yırtılmasına karşı çıkan, demokrasi için savaşan herkes! Faşist MHP'nin, terörün elebaşlarının cezalandırılmasını isteyen, faşizme karşı savaşan herkes! NATO'ya, ABD emperyalizmine, Ortak Pazara karşı, bağımsızlık için savaşan herkes! ABD emperyalizminin bölgemizdeki savaş plânlarına, savaş kışkırtıcılığına, silahlanmayı tırmandırmasına karşı barış, yumuşama ve silahsızlanma için savaşan herkes! DİSK'LE DAYANIŞMAYA!

TÜRK-İŞ NE YAPIYOR?

TÜRK-İŞ yönetimi DİSK'li üyelerini arkadan vuruyor. Cuntaya, ABD'ye, NATO'ya "Polonya'da sendikal hak ve sendikacı koruyuculuğu yapacağınıza, Türkiye'ye bakın" demiyor da, Polonya'da, ki "Solidarnoşç"u savunmaya kalkıyor. Üstelik TÜRK-İŞ teşkilatlanma sekreterliği, DİSK üyelerinin TÜRK-İŞ'e "adam adam ayıklanarak" alınacağını açıklıyor. Bu, faşist savcı Takkeci ile işçi ve sendika düşmanı bir "dayanışma"dır. Bu, DİSK davasına, işçilerin ortak davasına ihanettir. TÜRK-İŞ üyeleri, dürüst sendikacılar bu ihaneti boşa çıkarmak için, yargılanan DİSK yöneticilerine sahip çıkmalıdır.

TKP MK Bildirisi

Başı ön sayfada

Sendikacılar, faşist yöntemlerle yargılanıyor. Binlerce yurttaşın kanına giren ve DİSK Başkanlarından Kemal Türkler'i "başbuğ"larının emriyle öldüren faşistlere bile uygulanmayan "savaş hali" DİSK'e karşı uygulanıyor. Görülüyor: Cunta işçi sınıfına karşı savaş ilan etmiştir.

Sıkıyönetim Mahkemesinin açtığı dava, yalnız 52 sendikacıya karşı değil, milyonlarca işçiye karşı açılmıştır. Mahkeme savcısı, sendikacıları "terörist eylemler"le suçlayabilecek bir tek kanıt bile gösteremiyor. Çünkü böyle kanıtlar yoktur. Buna karşılık, savcı, DİSK yöneticilerini yüzbinlerce işçinin, emekçinin eylemlerinden, milyonluk grevlerden, görkemli 1 Mayıs gösterilerinden ötürü idamlarını istiyor. Öyleyse, yalnız 52 sendikacının yaşamı tehlikede değildir. Tehlikede olan, gelecekteki sözümona "demokratik" rejimde de işçilerin tüm özgürlükleri, grev, sendika ve sözleşme haklarıdır. 52'leri kurtarmak, işçinin özgürlük ve ekmek davasıdır.

Ünlü kontr-gerillanın adamı Süleyman Takkeci adındaki savcı, DİSK yöneticilerini ölüm cezasına çarptırabilmek için, bir de DİSK'in TKP'ye "bağlı bir örgüt"olduğunu öne sürüyor. Partimiz, bu kaba iftirayı her zaman yalanlamıştır. DİSK'in ve ona bağlı sendikaların, partimizle en küçük bir örgütsel bağı yoktur. TKP, sendikaların örgütsel bağımsızlığını savunuyor. Evet, sendikalar her şeyden önce burjuvazinin devletinden bağımsız olmalıdır ve DİSK'i yargılayanlar sendikaları burjuva devletinin amansız hegemonyası altına almaya çalışıyorlar. Kuşkusuz, sıkıyönetimciler, işçi sınıfının, birçok durumda işçi temsilciliklerine, sendika yönetimlerine komünist işçileri seçmiş olduklarını gördüler ve buna karşı gürültülü bir kampanya yürütüyorlar. Sendikal savaşımın bu gidişi durdurulamaz. İşçiler bizim partimizin üyelerini dün de, bugün de yalnızca işçi sınıfının haklarını, çıkarlarını en ardıcıl, en yiğitçe savundukları için destekliyorlar. Bu, DİSK'in TKP'ye bağımlı olduğunun değil, milyonlarca işçinin ve emekçinin bu zorbalık ve sömürü düzenine karşı kendi sınıfsal çıkarlarının bilincine vardıklarının en açık belgesidir.

Türkiye'deki tüm gelişmeler, 52'lerin yargılanması, emperyalizmin, Reagan'ların ve iç gericiliğin maskesini de düşürüyor. Onlar Polonya için timsah gözyaşı dökerken, Türkiye'de binlerce sendikacı işçi için koğuşturma açan, 52 DİSK yöneticisini idam istemiyle yargılayan, bine yakın ilericiyi TKP üyesi oldukları gerekçesiyle zindanlara dolduran diktatörlüğü destekliyorlar.

52 sendikacının ölümle tehdit edilmesinin amaçları ortadadır. İşçiler, demokratik sendikal haklarından yoksun bırakılmak isteniyor. Gelecek sözde "demokrasi"de de işçi sınıfı zincire vurulmak isteniyor. İşçiler, buna boyun eğmeyin!

Cunta, DİSK'in 15 yıllık şanlı savaş tarihini karalamak için her yola başvuruyor. Yüzbinlerce işçinin kan, can pahasına yürüttükleri iş, ekmek ve özgürlük uğrundaki grevler, 1 Mayıs'lar bir avuç teröristin, halk düşmanı faşistlerin cinayetleriyle eşit tutuluyor. Bunun amacı işçi sınıfımızın bilincinden, kendi devrimci savaş geleneklerini kazımaktır.

Türkiye Komünist Partisi, tüm işçi sınıfımızı, tüm emekçileri ve tüm özgürlük yanlısı yurttaşları DİSK'le dayanışmaya çağırıyor. 52'lere özgürlük! Cunta mahkemelerinde işlenmek üzere olan cinayeti önleyelim! DİSK'in açılması, Türk-İş üstündeki baskıların sona ermesi için tüm işçilerin eylem birliği zorunluktur. Şimdi her işçi, sendikal bölünmenin işbirlikçi, tekelci burjuvaziye nasıl fırsatlar verdiğini daha iyi anlıyor. Öyleyse, birlik sendikaları için güçlerimizi yeniden toplayalım!

52'leri kurtarmak ve sendikal hak ve özgürlükler savaşımını başarıya ulaştırmak için olanaklar gerçekte sanılandan geniştir. Cunta, iç ve dış demokratik baskılar karşısında seçim tarihini açıklama manevrasına başvurmak zorunda kaldı. Bu, diktatörlüğün bir yandan halk üstündeki baskıyı arttırırken, öte yandan zayıfladığını gösteriyor. 52'lere karşı yargılama, ülkemizde artan tepkilerle karşılanıyor. Yeryüzünün tüm sendikaları: Dünya Sendikalar Federasyonu, Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu, Dünya Emek Konfederasyonu yüz milyonlarca işçi, DİSK'le dayanışmada birleşmiştir.

52'lere özgürlük!

8 Ocak 1982 TKP MK

TİP, TKP, TSİP

Başı ön sayfada

olası bir nükleer savaşa doğrudan karıştırmayı amaçlayan, ülkemizin varlığını büyük bir tehlikeye atan bu planları uygulamaya koymak için Reagan yönetimi Türkiye'de generaller cuntasıyla anlaşmalar yapmaktadır. ABD, saldırgan emelleri için Türkiye üstündeki baskılarını daha da artırıyor. Öte yandan, demokrasi, barış yanlısı güçlere karşı baskıların da giderek daha yoğunlaşması, Amerikan emperyalizminin Türkiye'deki cuntaya bu yönde verdiği destekle sıkı sıkıya bağlıdır. Cuntanın tüm cinayetlerinden kanlı baskı ve teröründen Reagan yönetimi de açıkça sorumludur. Arkasında ABD yönetimi olmasaydı, cunta, insan haklarının vahşice çiğnenmesini bu boyutlara vardıramazdı. Washington'un bölgemizdeki saldırgan emellerine Türkiye'yi alet etme çabalarına, barışı kundaklayan her girişimine, ülkemizi nükleer bir savaşın ateş hattı içine sürükleyecek planlarına karşı güçleri birleştirmek güncel zorunluktur.

Ülke içinde ve dışında giderek tecrit olan cunta, ABD emperyalizmiyle ilişkilerini daha da sıkılaştırmaktadır. Ardarda çıkardığı anti-demokratik yasalarla geleceğin baskı rejimini kurumlaştırmaya çabalarken, "demokrasiye dönüş" aldatmacasıyla işçi sınıfına, demokrasi güçlerine karşı artan baskıları, emekçi kitlelerin ağırlaşan durumunu ört bas etmek istemektedir. 52 DİSK yöneticisinin sıkıyönetim mahkemesinde "savaş hali" hükümlerine göre idam istemiyle yargılanması bu baskıların açık örneğidir. Yalnız ve yalnız sendikal eylemlerin suç konusu yapıldığı bu dava ile işçi sınıfının sendikal hak ve özgürlükleri gelecekte de yok edilmek isteniyor. 52 sendika liderinin kişiliğinde, tüm emekçilerin en doğal hakları, yaşam koşullarını iyileştirme yolunda mücadele verme hakları ortadan kaldırılmak isteniyor. Böyle bir davanın, hangi eğilimde olursa olsun tüm dünya sendikalarının ve yurt ve dünyada özgürlük ve demokrasi yanlısı güçlerin kesin tepkisine karşın böylesine pervasızca açılıp yürütülmesi, ABD emperyalizminin cuntaya açık desteği olmadan düşünülemez. Bu durumda, Polonya Halk Cumhuriyeti'nde karşı devrimci güçleri destekleyerek Sovyetler Birliği ve sosyalizm düşmanı bir kampanya başlatan Reagan'ın, Polonya'nın iç işlerine karışmaya bahane olarak "insan haklarının savunucusu", "sendikaların dostu" pozuna girmesi iki yüzlülüktür. NATO üyesi Türkiye'de insan haklarının barbarca ayaklar altına alınması, yığınsal işkence uygulanması, onbinlerce insanın politik nedenlerle zindanlarda tutulması, terörizmle hiç bir ilgisi olmayan parti, sendika ve dernek üyelerinin düşünce ve örgütlenmelerinden dolayı yargılanmaları, Kürt halkına ve demokratlarına yapılan yoğun baskılar sendika yöneticilerinin idamının istenmesi karşısında sessiz kalan, hatta tersine bu uygulamaları açıkça savunan Reagan yönetiminin şimdi Polonya için döktüğü timsah göz yaşları kimseyi kandıramaz.

Uluslararası olaylarla ülkemizdeki gelişmelerin birbirleriyle bu kadar sıkı ilişkide olduğu bir dönemde yaşıyoruz. Bugün dünyada barışı savunmak emperyalizme, ABD yönetiminin barış düşmanı tüm girişimlerine karşı çıkmak, ülkemizde cuntaya, cuntanın halk düşmanı tüm girişimlerine karşı çıkmakla sıkı sıkıya bağlanmaktadır. Dünya barışı ve ülkemizin geleceği açısından ciddi tehlikeler taşıyan bu kritik dönemde barış, ekmek, iş, toprak, özgürlük, demokrasi ve bağımsızlık için tüm halk güçlerini emperyalizme ve cuntaya karşı mücadeleyi yükseltmeye ve birleşmeye çağırıyoruz.

TİP	TKP	TSİP
Merkez Komitesi	Merkez Komitesi	Merkez Komitesi

Bütün Ülkelerin Proleterleri Birleşiniz!

ATILIM

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi organı

Özel Sayı

24 NİSAN 1982

■ AMERİKAN "ÇEVİK KUVVETLER" İNİ,
ÖLÜM FÜZELERİNİ YURDA SOKMAYALIM!

■ İŞ İÇİN,TOPRAK İÇİN,EKMEK İÇİN,
SENDİKAL HAKLAR İÇİN,BARIŞ İÇİN BİRLEŞELİM!

PROLETARYANIN 1 MAYIS ATEŞİ SÖNDÜRÜLEMEZ!

Kent merkezleri, işçi semtleri askeri birliklerle kuşatılmış durumda. Geceleri işsiz kalma korkusuyla ve aç yatılıyor. Polis baskınlarıyla uyanılıyor. Grev yasak, sendika var mı yok mu belli değil. Ücret artışı da yok! İşsizlik veba gibi yayılıyor. Emekçinin cebi boşaldıkça, bir yanda Koç'ların, Sabancı'ların kasaları, öte yanda zindanlar doluyor. Gencecik delikanlıları asıyorlar.

1 Mayıs'ı, işçi sınıfının uluslararası birlik dayanışma ve savaşım gününü yasakladılar. Tatil gününü kaldırdılar. İşçi sınıfının 1 Mayıs gösterilerini örgütlediler diye DİSK yöneticilerini [illegible] etmek istiyorlar. İşçi sınıfının [illegible]cinden 1 Mayıs geleneğini kazımak için aylardır yalan makinelerini işletiyorlar. Gene de korkuyorlar. Bu yıl da,daha haftalar önceden 1 Mayıs'çılara karşı seferberlik ilan ettiler.

Ne yapsalar boş!

Gericilik 1 Mayıs korkusundan kurtulamaz, işçi sınıfına, utkan 1 Mayıs gösterilerinin kazandırdıklarını unutturamaz!

İşçiler görüyorlar: Bugün cunta sokakta beş kişiyi bir arada görünce telaşlanıyor. Ya 1 Mayıs'lardaki gibi yüzbinler birleştiğinde ne yapacak? Cunta uluslararası dayanışmaya karşı, elinden gelse, Türkiye'nin dört yanına çelik perde çekecek. Oysa işçi sınıfı 1 Mayıs'larda öğrendi: tüm ülkelerin işçileri, sendikaları, ilerici güçleri yanındadır! Cunta işçiyi, işsizi, köylüyü, memuru birbirine karşı kışkırtmak, Türkü, Kürdü birbirine düşman etmek için, sendikalı işçiyle sendikasızın, DİSK'liyle Türk-İş'linin arasını açmak için her yola başvuruyor. Tüm bu güçler 1 Mayıs'larda öğrendiklerini, birleşmenin olanaklı olduğunu, birleşince gericiliği paniğe uğratan bir güç olduklarını unutmadılar. Cunta komünistlerden [illegible]P'lilere, Kemalistlere kadar tüm [illegible]al demokratik güçlere yaylım ateşi açtı. Evren, Bursa'da, Balıkesir'de tüm ilericilere karşı kin kustu. Bu Reagan'ların, Koç'ların, Sabancı'ların kinidir. Amaçları halkı, yığınları politik temsilcilerinden ayırmaktır. Ama 1 Mayıs'larda yüzbinler gördüler: Komünistler kendileriyle birlikte en önde, en özveriyle savaşanlardır! 1 Mayıs alanları TKP'lisinden, TİP'lisine, TSİP'lisine, DevYol'cusundan Kurtuluş'çusuna, Kürt Demokratından,CHP'lisine... tüm ulusal politik güçlerin birlik alanı oldu.

Cunta terörle, zorbalıkla halkı daha ne kadar susturabilir? Askersel diktatörlüğün gücü nedir? O, gücünü kimden alıyor? İçerde, AP, MHP başlarından, tekelci burjuvaziden başka onun zorbalığını destekleyen kim kaldı? Dışarda cuntacı generaller ABD yönetiminden başka sırtlarını dayayacak güç bulabiliyorlar mı?

Cunta artık sağlam kale saydığı orduya da eskisi gibi güvenemiyor. Subay ve assubaylar arasında huzursuzluk artıyor. Yurtsever, Atatürkçü, CHP yandaşı, gerçekçi subay ve assubaylar içinde Evren ve yandaşlarına bağlanan umutlar giderek sönüyor. Cuntanın artan ölçüde Ersin'lerin, Şahinkaya'ların, bu en gerici Amerikan'cı güçlerin temsilcilerinin etkinliği altına girdiğini görenlerin sayısı artıyor. Bunları, orduyu yarın içerde halkın, dışarda bölge barışının üzerine daha azgınca süreceklerini kavrayan subayları,cunta, kıtalardaki, Harp Okulu'ndaki, genel kurmaydaki tutuklamalarla, görevden almalarla sindirmeye çalışıyor. Cunta başları halkın karşısına çıkıp, "Biz birlik beraberlik içindeyiz" dedikçe, halk cunta içindeki sürtüşmelerin daha da arttığını anlıyor. Generallerin, birlik ve beraberliğinin ise yalnızca demokrasi güçlerinin, emekçi halkın ezilmesinde olduğunu kendi yaşamında görüyor.

Eğer...

Halk şunu da görüyor: Eğer ABD yönetimi cuntayı bu denli desteklemeseydi, cunta bu denli zorbalık uygulayabilir miydi? Bu denli yalıtlanan cunta, bu denli barbarlaşabilir miydi?

Eğer Türkiye NATO üyesi olmasaydı, NATO'nun dayattığı aşırı silahlanma yarışını onaylamasaydı, ülke bu denli yoksul, işsizlik, pahalılık bu denli çok olur muydu?

Eğer İMF'lerin, TUSİAD'ların 24 Ocak programına bağlanmamış, tüm kaynakları Çavuşoğlu'larına, Karamehmetlere, Koç'lara Sabancı'lara akıtmayan bir hükümet olsaydı, ekonomik bunalım bu denli derinleşir miydi?

Eğer cunta "Ben ABD'ye karşı hiçbir adım atamam" diyerek Sovyet barış önerilerini, Bulgar bölgesel nükleer silahsızlanma önerilerini, Arap'ların İsrail'e karşı savaş cephesine katılma önerilerini geri çevirmeseydi, ABD, Batı Avrupa'dan sonra Türkiye'ye de yeni nükleer füzeler yerleştirme planları yapabilir miydi? Cunta daha ilk günden NATO'ya bağlılığını ilan etmeseydi, ABD çevik kuvvetlere Türkiye'den üs almak için harekete geçebilir miydi?

Bu daha ne kadar sürecek?

Cunta kendi geleceğini Reagan'ların, Haig'lerin geleceğiyle bağladıkça, ülke daha da karanlıklara doğru bir yol alıyor. Reagan yönetiminin politikasının geleceği yoktur. Nükleer savaş gelecek değil, sondur!

Bunu bugün yalnız komünistler değil, Kennedy, Mc Namara gibi ünlü Amerikan politikacı ve askerlerine kadar herkes söylüyor. Reagan yönetimi şimdilerde kendi yurdunda da kuşatılıyor. Amerikan halkı, tüm halklarla birlikte barış savaşımını yükseltiyor. Sovyetler Birliği'nin barış politikasının tüm halkların çıkarına olduğunu herkes görüyor.

Türkiye halkı da barış istiyor. Halkımız, ülkemizin Ortadoğu'da yeni bir nükleer savaş ocağı yapılmasını istemiyor. ABD emperyalistlerinin sayısız uygarlıkların beşiği, güzel yurdumuzu bir ölüm yatağına çevirmesine karşı çıkıyor.

Cunta, ABD'nin dayatmalarına karşı çıkan, dünyada ve bölgede barışı savunan herkesi zorla susturuyor.

Bu daha ne kadar sürecek? Şu gerçek iyice kavranıncaya kadar: Eğer bugün cuntanın zorbalığına karşı çıkmayı, herşeyi göze alarak savaşmayı başaramazsak, yarın çok geç olacaktır. Bugün zorbalığa karşı savaşta yitireceklerimiz, yarın cuntanın yeşil ışık yaktığı Amerikan çevik kuvvetleri, Amerikan ölüm füzeleri altında yitireceklerimizin yanında hiç kalacaktır. Yarın cuntanın getireceği sözde anayasal rejimde, polis devletinde, faşist MHP'lilerle birlikte gericilik halkımızı eli kolu bağlı Amerikan köleliğine mahkum etmek için her yola başvuracaktır.

Proletaryanın 1 Mayıs ateşi söndürülemez

Durum ağırdır. Zordur. 1 Mayıs eylemini örgütlemek, gerçekleştirmek, düşmana kayıp vermeden, işçi sınıfının sesini duyurmak beceri, yetenek ister. Bilinçli proletarya bu beceriye sahiptir. O, bugün geniş yığınsal 1 Mayıs gösterileri düzenleyemeyeceğinin bilincindedir. Ama şunu da biliyor ki, bugün yapılacak her "küçük" 1 Mayıs eylemi, yarın yeniden yüzbinlerle, milyonlarla alanlara çıkmanının yolunu açacaktır.

1 Mayıs'ı bu bilinçle karşılayalım. Varsın karakafalar toplara tanklara bakıp da bu 1 Mayıs'ta da, alanlar gene boş kalacak diye zil takıp oynasınlar. Uzun sürmez onların bu sevinci. İşçi sınıfımız bu 1 Mayıs'ta da savaşımını yükseltecektir. Kızıl karanfillerini soldurtmayacaktır.

Varsın Türk-İş tepe yönetimi işçi sınıfını savaşımdan alıkoymak için, onu gönüllü köleliğe zorlamak, bölüp parçalamak için binbir takla atsın. İşçi sınıfımız bu 1 Mayıs'ta da "52'lere özgürlük-Tüm işçiler kardeştir" belgisini yükseltecektir.

Varsın düşman, sendikal hareketi, ilerici güçleri ezdim desin, bilinçli proletarya, şimdi 52'lere özgürlük kampanyasını içte ve dışta daha da yalıtlanan cuntaya karşı bu 1 Mayıs'ta da tüm politik tutuklulara özgürlük için, sendikal haklar için, idamlara, işkencelere karşı yükselterek genişletecektir.

İşçi sınıfı bu 1 Mayıs'ta da cesaretle öne atılacak, tüm emekçilere örnek olacak, kendi konumlarına, güçlerine zarar vermeden en uyanık, en etkili biçimde, eylemlerle bu 1 Mayıs'ı da kutlayacaktır.

- Proletaryanın 1 Mayıs ateşi söndürülemez!
- Açlık sınırında yaşamaya mahkum edilen işçiler!
- İşsizler!
- Topraksız köylüler! Ürettiğinin karşılığını alamayan küçük üreticiler!
- Kışlaya döndürülen devlet dairelerinde yarı aç-yarı tok çalıştırılan memurlar!
- Yıkım, borç, vergi baskısı altındaki esnaflar!
- Halka karşı sürülen erler, assubaylar, subaylar!
- Ulusal baskı altında ezilen Kürtler!
- Gençler! Gençler! Gençler!
- Hak verilmez alınır!
- Hak ancak birleşerek alınır!
- Birleşelim, sesimizi yükseltelim!
- Cuntanın azgınlaştırdığı devlet terörüne, işsizliğe, yoksulluğa, Amerikan köleliğine karşı,
- İş için, toprak için, ekmek için, sosyal adalet için, sendikal haklar için, barış için birleşelim!
- Özgürlük için, yasaklara, yasakları savunanlara karşı birleşelim!
- Demokrasi ve emek düşmanlarına karşı sesimizi yükseltelim:
- 52'lere özgürlük! Barış savaşçılarına özgürlük! Bülent Ecevit'e özgürlük! Komünistler serbest bırakılsın! Tüm politik tutuklulara özgürlük! Genel Af! TKP'siz demokrasi olmaz! İdamlar durdurulsun! İşkenceye son!
- Amerikan çevik kuvvetlerini, ölüm füzelerini yurda sokmayalım!
- Sovyet barış girişimlerine omuz verelim!
- Halka iş, ekmek güvencesi, köylüye toprak, anayurda bağımsızlık, özgürlük, demokrasi verecek, barışı emredecek ulusal demokratik bir anayasa için birleşelim!

SELAM OLSUN TESLİM OLMAYANLARA!

1 Mayıs'ın birlik, dayanışma ve savaşım geleneğini, cuntanın işkencehanelerinde, zindanlarında yaşatanlara, ATILIM'dan selam! Selam yoldaşlara,demokrasi ve barış savaşçılarına! Halkımızın iş, ekmek özgürlük savaşımında esir düşenlere selam!

Sorun esir düşmekte değil, teslim olmamakta! Halkımızın demokrasi savaşımı içerde, dışarda sürüyor, sürecek. Egemen güçlerin korkusu da artıyor, artacak.

Onların, işçi sınıfının, halkımızın birlik ve savaşımından korkusu en açık 1 Mayıs'larda ortaya çıkar.Eskiden 1 Mayıs'larda, komünistleri, devrimcileri gözaltına alırlardı. Artık korku süregen oldu. Baskı zorbalık da öyle. Şimdi ülkemiz neredeyse boydan boya tutukevi. Tüm halkımız iki yıldır gözaltında. Cunta 170 bin kişiyi resmen gözaltına aldı. ABD'nin desteğiyle halkımıza savaş açan cunta'nın zindanlarında şimdilik 60 bin "savaş esiri" var. Fabrikalar değil ama işkencehaneler tam kapasite çalışıyor. Yatırımlar durdukça, hapishane inşaatları artıyor. İdam sehpalarında, işkencehanelerde öldürülenlerin sayısı beşyüzü aştı. Sakat kalanların sayısı bilinmiyor. Üçbini aşkın yeni idam fermanı hazırlanıyor.

Bunca terör ve baskıya karşın demokrasi savaşımı sürüyor. Gericilik, halkımızı, demokrasi güçlerini teslim alamadığını çok iyi biliyor. Sertleşiyor. Cunta, şimdi de tutuklu demokratlara, komünistlere zindanı daha da "zindan" etmek için yeni bir karar aldı. İşkenceyi yıllarca sürdürecek bir yasal kılıf buldu. Haftalarca, aylarca süren işkencelerden geçen tutukluları, hükümlüleri, yeniden işkenceye almak için,artık "yeni bir soruşturma" başlatmak yetecek. Gericilik, cunta, böylece hem işkence süresini uzatmanın hem de işkence tehdidiyle işkencelerin açığa vurulmasını önlemenin kestirme yolunu bulduğuna inanıyor.

Faşist yanlısı güçler kontrolü ele almak ve tutuklu demokratları tümüyle yok etme planları yapıyorlar.

Zindanda birlik

Kayıplarımız ağır. Ağır darbe yedik. Ama savaşı er-geç biz kazanacağız. Eksiklerimizden, yanlışlarımızdan ders çıkartarak. Birleşerek, dayanışarak, savaşarak. Gericiliğin, cuntanın saldırıları bizi birleştiriyor. Dün 1 Mayıs alanında omuz omuza veren tüm sınıf ve katmanların seçkin temsilcileri bugün cuntanın zindanlarında yine omuz omuza. Dün işçi sınıfının birlik, dayanışma ve savaşım gününü birlikte kutlayan TKP'liler, TİP'liler, TSİP'liler, diğer sol güçler, Kürt Demokratları, CHP'liler bu 1 Mayıs'ta cuntanın tutukevlerinde yine birarada. Bu 1 Mayıs'ta CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit de gözaltında. Sınıf savaşımının, demokrasi savaşımının mantığı inatçı. Gericiliği gemlemek için birleşmeyenleri, o, tutukevlerinde birleştiriyor. Demokrasi cephesinde kimler birleşebilir? Düşmanı ortak, çıkarları ortak olan en geniş güçler kimlerdir? Kimler cuntaya karşı savaş arkadaşlığı yapabilir, yapmalıdır? Bu sorulara kim yanıt arıyorsa, gözlerini cuntanın zindanlarına çevirmelidir! Orada en geniş demokrasi cephesinin anlamlı bir kesitini görecektir.

Tutuklu demokratlar, devrimciler arasında birlik ve dayanışma, yalnız demokratlık, devrimcilik görevi değildir. Ekmek, su kadar gereklidir. Can güvenliğini korumak, yaşam koşullarını iyileştirmek için savaşımın ön koşulu budur. 1 Mayıs'ta, tutuklu demokratların, devrimcilerin gerici güçlere, cuntaya verecekleri en etkili yanıt, birliklerini yükseltmektir. Bu, dışarda zor koşullarda savaşım veren tüm ilerici, demokrat güçlerin savaşımını güçlendirecek, eylem-cephe birliği çabalarına hız katacaktır. Bu görev en başta tutuklu komünistlere düşüyor. Bu, partinin eylem ve cephe birliği politikasını yaşama geçirme görevidir. Dünya demokrasi ve devrim tarihi, KP'lerin deneyimi, gericiliğin zindanlarında kurulan birlik ve yoldaşlık bağlarının, onun duvarlarını aşan, kalıcı birliklere bir temel hazırladığını kanıtlıyor.

Yalnız değilsiniz

Tutukevlerinde, işkencehanelerde demokrasi savaşımını sürdürenler yalnız değildir. İşçi sınıfımız, barış ve demokrasi güçleri, komünistler, 1 Mayıs'ta onlarla ve aileleriyle dayanışma içindedir. 1 Mayıs'ı bu yurtse-

►Devamı arka sayfada

1 Mayıs çağrıları

1 Mayıs'a konan YASAK ZİNCİRİNİ GENE KIRACAĞIZ!

Mehmet Karaca,
DİSK Genel Yönetim Kurulu üyesi,
Maden-İş Genel Başkanı

Biz işçiler, emekçiler bu yıl 1 Mayıs'ı, işçi sınıfının bu en güzel gününü, en güç koşullar altında karşılıyoruz. Halkımızı iliğine kadar sömüren tekelci parababaları, büyük toprak sahipleri, onların ardındaki Amerikan emperyalistleri ise bayram ediyorlar.İşçi sınıfını ilerici hareketi zorbalıkla ezdiği, halka açlık ve işsizliği dayattığı için cuntacı generalleri alkışlıyorlar. 1 Mayıs'ın yasaklanmış olmasını 52 DİSK yöneticisi kardeşimizin idam tehdidiyle yargılanmasını,

►Devamı arka sayfada

Ahmet Muhtar Sökücü,
İGD Genel Başkanı

Ağır baskı, zulüm, işkence ve terör! İşçi sınıfımız, tüm ilerici güçler böylesi zor koşullarda karşılıyor 1 Mayıs'ı.

İlerici gençlik her zaman olduğu gibi bu geleneksel savaşım gününü işçi sınıfıyla birlikte yaşıyor, yaşatıyor. Cuntanın süngü gücü ulusal bağımsızlık, demokrasi ve özgürlük için verdiğimiz savaşımları, 1 Mayıs'ları önleyemez. Hapiste, işkencede ve zor koşullar altında savaşım yürüten ilerici gençlik, bu 1 Mayıs'ı da kutlamanın yol ve

►Devamı arka sayfada

Beria ONGER
İKD Genel Başkanı

Tüm ülkeler işçileri, bugün, uluslararası birlik, dayanışma ve savaşım günleri olan 1 Mayıs'ı kutluyor. Yeryüzünün her yöresinden ortak hedefleri için, barış, demokrasi ve sosyalizm için birbirlerine ellerini uzatıyorlar.

İlerici Kadınlar Derneği ülkemiz emekçilerinin hak ve özgürlükleri için savaşımda bir simge haline gelen bu günü, kurulduğu günden beri

►Devamı arka sayfada

BATI AVRUPA'DA 1 MAYIS

Bu 1 Mayıs'ta Batı Avrupa ülkelerindeki işçilerimiz çifte tehdit altında: Biryanda ABD yönetiminin Avrupa'nın göbeğine dikmeye çalıştığı füzeler, artırılan gerginlik, bir nükleer savaşta yok olma tehlikesi. Öte yanda artan silahlanma ile daha da derinleşen ekonomik bunalım, işsizlik, sınırdışı edilme tehditi, Avrupa tekellerinin azdırdığı gerici, faşist yabancı düşmanlığı. MHP'li faşistlerin terörü. Türkiye'den gelen kötü haberler...

Türkiye'de 1 Mayıs'da DİSK davası 52 idam istemiyle sürüyor. Türkiye'de 1 Mayıs üzerinde yasak var. Ama Batı Avrupa'daki Türkiye'li emekçilerin, ilericilerin elinde 1 Mayıs'ı legal olarak kutlama, bu yılki 1 Mayıs gösterilerinde 52'lerle, tüm politik tutuklularla dayanışma kampanyasını yükseltme olanağı var. ATILIM'ın Aralık 1981 sayısında "cuntanın terörüne yiğitçe göğüs geren partinin yurt içi örgütlerinin başarılı bir savunma yapabilmesi, düşünülenden çok daha fazla, ikinci cephede (Batı Avrupa) güçlü bir saldırıya geçilmesiyle sıkı sıkıya bağlıdır" deniyor. Bu saptama kuşkusuz, TKP örgütleri için olduğu gibi, yurt içi ve yurt dışındaki devrimci, ilerici, demokrat tüm akım ve örgütler için de büyük ölçüde geçerlidir. Cuntanın zulmü altındaki Türkiye halkının, yurt dışındaki ilericilerin desteğine her zamankinden fazla gereksinimi var!

Şimdiye kadar, Türkiye'deki ilericilerle dayanışma için yurt dışında birçok ortak eylemler yapıldı. 12 Eylül 1981'deki protesto ve tüm Avrupa'daki 13 Şubat DİSK'le dayanışma ortak eylemlerinden bu yana, en son olarak, Paris'te bir DİSK'le dayanışma merkezi kuruldu. DİSK duruşmalarının yeniden başlamasına karşı, Fransa'da Türkiye'li ilericiler, FKP ve CGT ile ortak bir gösteri düzenlediler. Türk elçiliğinin telefonları bütün gün aralıksız, Türkiye'li, Fransız, binlerce emekçiden gelen protesto zilleriyle çınladı. Federal Almanya'da 17 örgüt ortak miting düzenledi. Diğer Batı Avrupa ülkelerinde de benzeri eylemler yapıldı. Açıktır ki, bu eylemlerin yığınsal nitelik kazanması, bu ülkelerdeki işçilerimizin özgül sorunlarına yaratıcılıkla yaklaşmayı ve o ülkelerin işçi sınıflarıyla, ilerici güçleriyle omuz omuza olmayı gerektiriyor.

Yurtdışındaki Türkiye'liler:

- Batı Avrupa'daki işçi sendikalarının, Komünist Partilerinin Batı Berlin, Hamburg, Köln, Frankfurt, Bremen, Hannover, Duisburg, Düsseldorf, Stuttgart, Münih, Dortmund, Paris, Brüksel, Amsterdam, Rotterdam, Stockholm, Kopenhag, Viyana ve öteki kentlerde düzenledikleri 1 Mayıs eylemlerine aktif katılalım!
- Batı Avrupa ülkelerine yeni nükleer füzeler yerleştirmek için, sosyal hakların kesilmesini körükleyen, Türkiye'deki zorba diktatörlüğe destek veren ABD yönetimine, NATO ikili kararına karşı sesimizi yükseltelim!
- Bizi eskimiş gömlek gibi fırlatıp atmak için yabancı düşmanlığını körükleyen Batı Avrupa tekellerine, onların maşası neo-faşistlere, gericilere karşı yerli işçilerle omuz omuza savaşalım. MHP'li faşistlere karşı birleşelim!
- TKP'li TİP'li, TSİP'li, KKDK'lı, Özgürlük Yolu'cu, Kürt Halkev'li, CHP'li, Dev-Yol'lu, Kurtuluş'çu, KUK'cu... tüm ilericiler! Ortak eylemlerle güçbirliğimizi dosta düşmana gösterelim!
- 1 Mayıs gösterilerinde Türkiye'li demokratlarla, DİSK'le, 52'lerle, Barış Komitesi yöneticileriyle, Bülent Ecevit'le ve tüm politik tutuklular ve aileleriyle, Batı Avrupa'daki politik göçmenlerle dayanışma eylemini yükseltelim!

ANAYASA SAVAŞINA!

Engerekler, çıyanlar, aşımıza, ekmeğimize göz koyanlar-işbirlikçi tekeller, toprak ağaları konuştular: "Yeni anayasada güçlü yürütme istiyoruz" dediler.

Neyi yürütecekler? TİSK-TÜSİAD-Odalar Birliği-Ziraat Odaları, tekellerin, büyük toprak sahiplerinin halka karşı birleşmiş tek yumruk olmuş bu sözcüleri, bu halk ve özgürlük düşmanları neyi yürütecekler?

Ortaklaşa açıkladıkları Anayasa önerilerinde açık söylüyorlar: "Özel mülkiyet modelimiz güvence altına alınmalıdır.","Mülkiyet hakkının kutsal olduğu, devlet güvencesi altında bulunduğu ifadesi anayasada yer almalıdır."

Yüzlerce fabrikayı, şirketi, bankayı, onbinlerce dönüm toprağı özel mülkiyetlerinde tutan, bununla 45 milyonu sömüren, sömüren, durmaksızın sömüren Koç'ların, Sabancı'ların, Karamehmet'lerin, Tanman'ların sesidir bu. Yalnızca kendi kârlarının, vurgunlarının yürütülmesine göz kulak olacak bir hükümettir istedikleri! Bu, sömürüyü hep ayakta tutacak bir rejimdir!

"Güçlü yürütme" kime karşı?

"Güçlü yürütme" kime karşı güçlü olacak? Anayasa ile kendisine tanınacak olan uçsuz-bucaksız, baskı ve zorbalık yetkilerini kime karşı kullanacak?

Bugün olduğundan daha iyi, insanca yaşamak isteyen, bunun için örgütlenmek, savaşmak isteyen herkese karşı! Kendileri söylüyorlar: Yeni anayasada düşünce, örgütlenme ve basın özgürlüğü-bunlar eğitim, sağlık, asgari ücret, sosyal güvenlik, konut edinme, çalışma, yeterli kazanca sahip olma gibi sosyal haklar için kullanılmasın. Dedikleri budur!

Demokratik haklar, sosyal ve ekonomik haklardan nasıl ayrılır? Ancak zorbalıkla, baskıyla, terörle! Tekellerin ve toprak ağalarının istediği budur. Onlar, çocuklarına eğitim hakkı, kendilerine insanca bir gelir isteyen, doktor, ilaç, rahat bir emeklilik yaşamı isteyen, iş isteyen, toprak isteyen herkesin düşünce ve örgütlenme hakkına sahip olmamasını istiyorlar. Partilerin, sendikaların, derneklerin, meslek kuruluşlarının bu en temel hakları savunmamasını istiyorlar. Buna izin verilmemesini istiyorlar. Yalnız kendilerini savunan partiler, sendikalar, meslek kuruluşları istiyorlar.

Kime karşı? 45 milyon halka! Hepimize! Altı milyona yakınımız bugün işsiz. İşten çıkarılanların sayısı 2 hızla artıyor. Biz işçilerin üçte biri asgari ücretle çalışıyoruz. Ayda 10 kilo et parasına. Bu para Sabancı gibilerinin hesap sisteminde üç şişe viski parasıdır. Kaçımız aldığımız ücretle geçinebiliyoruz? En gerici sendikacılar bile, örneğin AP-MHP dostu Başoğlu bile, "işçi bugün yaşamak için en az 25 bin lira ücret almalıdır" diye demagoji yapmak zorunda kalıyor. Biz işçilere, memurlara yirmi yıl öncesinin ücretini veriyorlar bugün. Biz köylü ailelerinin yüzde 40'ı topraksızız bugün! Topraklı olanımızın ise, ürettiklerinin bu engereklere, çıyanlara, onların devletine sattıklarının fiyatları artmıyor. Ama onlardan aldıklarımızın, gübrenin, ilacın fiyatı durmaksızın artıyor.

13 milyonumuz okuma-yazma bilmiyor. Okul çağındaki 1,5 milyon çocuğumuz okulsuz. İlkokula giren 100 çocuğumuzdan yalnız 50'si ortaokula devam edebiliyor. Liseye geçebileni yalnız 25'i, Üniversiteye varabileni ise ancak 2'si! Her yıl üniversite kapısında kalan 350 bin gencimiz karanlığın içine itiliyor.

Hastanelerde 10 binimizden yalnız 26'sına bir yatak var. O da parası varsa. Onumuzdan biri sakat. Bebelerimizin yarısı eksik beslenmeden gelişme geriliği içinde. Türkiye Kürdistan'ında onbinimize bir doktor düşüyor.

Yarımızdan fazlasının hiçbir sosyal güvenliği yok. SSK'dan, Emekli Sandığından verdikleri hangimizin karnını doyuruyor? Son beş yılda 6387'mizi-bu da kayıtlara geçeni- iş cinayetlerinde öldürdüler. 15 binimizi iş göremez bıraktılar.

Yalnız İstanbul, Ankara ve İzmir'de, 4,5 milyonumuz gecekondularda yaşıyor. Her yıl 350 bin konut gerekirken, ancak 130 bin konut yapıyorlar.

Baskıcı Anayasa

Onun için düşünce ve örgütlenme özgürlüğü ile sosyal hakları birbirinden ayıralım, diyorlar. Düşünmek, örgütlenmek bizde kalsın, biz istediğimizi yapalım, sosyal, ekonomik haklar ise, onlar da bizde kalsın diyorlar.Halk bizim verdiğimize razı olsun. Susup otursun, istedikleri budur.

İşbirlikçi tekelci burjuvazi-toprak ağası bloku cuntadan şimdi bu amaçla 1961 Anayasasının toptan yırtılmasını, yerine böylesi gerici, baskıcı bir anayasa konmasını istiyor. Cuntacı generallere de, orduyu her zaman el altında tutmak, halkı susturmada baskı ve yasaklar yetmediği zaman yeniden süngüsüyle yardıma çağırmak için gösterişli bir yer öneriyorlar. Emekli olunca zaten tümüne, eşleri dostları da içinde, bankaların, holdinglerin yönetim kurulu koltukları, ceplerine "mevduat sertifikaları" şimdiden hazır!

Tekellerin ve toprak ağalarının tüm örgütlerinin ortak anayasa önerisi, aynı zamanda Menderes'inden, Demirel'ine, Evren'ine kadar gerici hükümetler eliyle yıllardır bu ülkeyi yöneten bir avuç sömürücü azınlığın iflas bayrağıdır. Onlar artık açık açık ilan ediyorlar: "Biz işçiye, köylüye, memura, esnafa, hatta küçük kapitalistlere artık hiçbir hak veremeyiz" diyorlar. Bunu anayasaya yazdırarak, ekonomik, demokratik, sosyal hak istemeyi, hak için savaşmayı suç saymak istiyorlar.

Kaderimizi elimize alalım!

Tekelci burjuvazinin anayasa üz[...]ne sözleridir bunlar. Tarih önü[...] yaşama hakkını, varolma hakkını yitirdiğinin itirafıdır.

Ama onlar 45 milyonun kanını emerek yaşamlarını sürdürmede kararlıdırlar. Bu hak, bu sınırsız sömürü hakkı, tekellerin, toprak ağalarının "kutsal özel mülkiyetleri", onların elinden zorla, yığınların örgütlü birleşik zoruyla alınmadıkça, gidecek değillerdir.

Üstelik gözleri dönmüştür! Çılgındırlar! Halkı sömürdükleri yetmiyor. Şimdi birbirlerine de giriyorlar. Her biri halkı daha çok ben, en çok ben sömüreyim diye, ötekine saldırıyor. Birbirlerinin tüm kirli çamaşırlarını ortaya döküyorlar. Cuntanın kanatları altında Çukurova, Sabancı, Çavuşoğlu vb. holdingler, dev bankalar birbirlerine giriyorlar. "İç savaşı" durdurdular, şimdi "holdingler savaşı" başladı. Savaşmadan duramazlar.

Bunlar, bu en doğal haklarınızın hiçbirini, hiçbir zaman vermeyeceklerini kendi ağızlarıyla ilan ettiler. Biz kendimiz alacağımızı ilan etmek için, kendi kaderimizi kendi elimize almak için harekete geçmeliyiz. Başka yol yok! Bu 1 Mayıs'ta çalışma hakkını, eğitim hakkını, sağlık hakkını, sosyal güvenlik hakkını, konut hakkını, insanca bir yaşam hakkını güvence altına ala[...] bir anayasa için, ulusal demokra[...] bir anayasa için birleşelim, sesimizi yükseltelim!

SELAM OLSUN...

▸ Başı ön sayfada

verleri ve halkımızı zorbalığın pençesinden kurtarmak için birlik ve savaşımı daha da yükselterek karşılıyorlar

Cuntanın savaş tutuklusu on binlerce yurtsever politik tutuklunun aileleri demokrasi savaşımında etkin bir güçtür. Evlatlarını, eşlerini, yakınlarını halkımızın savaşımına armağan eden, onları destekleyen, idamdan, işkenceden, zindandan kurtarmak için yılmadan savaşım verenlere selam olsun!

Üniforma, kaput giymiş halk çocukları! Sizi idam sehpalarıyla, işkencelerle, kelepçelerle halkın üzerin süren cuntacı generallere alet olmayın. Sizin gerçek dostunuz, ABD başlarıyla, işbirlikçilerle kârlı ve kanlı pazarlıklar yapan cunta başları değil, onların zindana attığı halk çocuklarıdır. Onlara elinizi uzatın. Ekmek, barış, demokrasi isteyenlere karşı iç savaş ilan eden cuntanın da, onun kuracağı gerici rejimin de geleceği yoktur. Size, yarın kendi ananızın, kardeşinizin karşısına çıkarmaktan başka verebilecekleri hiç bir şey yoktur. Gelecek, işçi sınıfının, emekçi halkımızındır. Halkımızın mutlu geleceği, bu uğurda canını veren, işkencelere, zindanlara yiğitçe göğüs gerenlerin elleriyle kurulacaktır.

Tutuklu yurtseverler, uyanık olun, provokasyonlara gelmeyin, birleşin! İşkenceleri, işkencecileri açığa çıkarın, halkımıza, insanlığa duyurun.

Barış ve demokrasi güçleri! Komünistler! 1 Mayıs'ta, bizi dize getireceğini sanan işkencecilere, zindancılara inat, tutuklu yurtseverlere barış ve demokrasi güçlerinin eylem birliği ve savaşım haberlerini ulaştıralım! İdamlara, işkencelere son verilmesi, DİSK yöneticilerine, Barış Derneği yöneticilerine, Bülent Ecevit'e, tüm politik tutuklulara özgürlük için savaşımı yükseltelim. Uluslararası dayanışmanın daha da yükselmesi için çabalarımızı yoğunlaştıralım!

Ahmet Muhtar SÖKÜCÜ,
İGD Genel Başkanı

▸ Başı ön sayfada

yöntemlerini bulacaktır. Hiç bir güç gençliğin yaratıcılığını, geleceğe olan inancını ve savaşım azmini kıramaz. Gücümüzü geleceğe ve işçi sınıfına olan inancımızdan alıyoruz. 1 Mayıs'ı böylesi duygularla karşılıyoruz.

- ABD emperyalizminin ve NATO'nun savaş kışkırtıcılığına karşı barış ve gençliğe güvenli bir gelecek için!
- Emperyalizme bağımlılığa, tekellerin sömürüsüne, cuntanın baskı ve terörüne karşı ulusal bağımsızlık, demokrasi ve özgürlük için!
- Tüm demokrat tutuklulara özgürlük! İşkencelerin, idamların durdurulması için!
- Ulusal baskı ve ayrıcalığa, işsizlik ve pahalılığa karşı demokratik haklar için!
- Gençliğe iş ve öğrenim hakkı için!
- Okullarda kışlaya son! Yurtlar öğrencilere açılsın, demokratik bir eğitim için!

Bu istemleri gerçekleştirebilmek için gençliğin en geniş demokratik birliğini sağlayalım! İlerici gençlik bu istemler için 1 Mayıs'ta görev başında!

Halkımızın yiğit çocukları olarak bu zor koşullarda da tüm özverimizi kullanarak özgürlük, demokrasi ve sosyalizm için savaşımımızı sürdürüyoruz, sürdüreceğiz.

Yaşasın 1 Mayıs!

Yaşasın gençliğin anti-emperyalist, anti-faşist, anti-şovenist birliği ve savaşımı!

Beria ONGER
İKD Genel Başkanı

▸ Başı ön sayfada

vargücüyle desteklemiştir. Kırmızı çatkıları, karanfilleriyle seksenlik ninelerden, kucağında bebeleriyle gencecik analara kadar alanları dolduran binlerce kadın 1 Mayıs'ların vazgeçilmez bir parçası olmuş, barış ve ilerleme savaşımında kadınlarımızın oynadığı hızla büyüyen rolü kanıtlamışlardır.

Şu anda yüzlerce İKD üyesi, diğer demokrat kadın 1 Mayıs'lara, diğer işçi eylemlerine katıldıkları, işçi sınıfı hareketini destekledikleri için hapislerde insanlık dışı uygulamalar altında tutuluyor. Daha pek çoğu ağır gizlilik koşullarında ya da sürgünde yaşamak zorunda.

Ama ilerici kadınlarımız bu baskı ve zorbalık koşullarında tüm halkımız için onur kaynağı olacak bir sınav veriyorlar. İşkence, kadınlarımızın kararlılığını kırmaya yeterli olmuyor. Esir düşüyor ama teslim olmuyorlar. Yüzlerce emekçi kadın her türlü tehlikeyi göğüsleyerek, politik tutuklularla ve onların aileleriyle dayanışma örgütlemekten vazgeçmiyor.

Bizler yine bayraklarımız, türkülerimiz, kırmızı çatkılarımızla geleceğiz. Yine dolduracağız 1 Mayıs alanlarını! 1 Mayıs geleneğinin kökünü kazıyabilecek bir güç yoktur yeryüzünde.

Yaşasın 1 Mayıs!

Yaşasın dünya emekçilerinin barış ve özgürlük savaşımı!

Yaşasın uluslararası dayanışma!

Mehmet KARACA,
DİSK Genel Yönetim Kurulu üyesi,
Maden-İş Genel Başkanı

▸ Başı ön sayfada

tüm temel sendikal hakların işlemez duruma getirilmesini sevinçle karşılıyorlar.

Sanıyorlar ki, cuntacı generaller, onların getireceği sözde anayasal zorbalık rejimi, işçi sınıfını sonsuza kadar susturmaya yetecektir. Sanıyorlar ki, bir daha hiç bir zaman 1 Mayıs alanları dolmayacak. Sanıyorlar ki, işçi sınıfımıza süngü zoruyla 1 Mayıs geleneğini unutturacaklar.

Oysa onların güvendikleri cunta yönetimi geleceği olmayan bir yolda ilerliyor.Gözü dönmüş Reagan yönetiminden başka hiçbir uluslararası desteği kalmamış olan, parababalarından başka kimseyi düşünmeyen bir iktidar, süngü zoruyla da olsa, daha ne kadar ayakta kalabilir?

1 Mayıs'ların yeniden yüzbinlerle, milyonlarla kutlanacağı günler uzak değildir. Bu yıl, tüm bu baskılara karşın, ülkenin dört bir yanında düzenlenecek olan küçük ama anlamlı 1 Mayıs kutlamaları bunun bir habercisi olacaktır. Biz işçiler emekçiler, 50 yıllık 1 Mayıs yasağını 1976'da nasıl kırdıysak, 1 Mayıs 1977'deki barbar saldırıyı sonraki yıllarda nasıl geri püskürttüysek, cuntanın yasak zincirini de öyle kıracağız.

Bunun için birleşmek gerekiyor. Tüm DİSK'li Türk-İş'li işçileri, sendikaları bu 1 Mayıs'ta birleşmeye çağırıyoruz. 52 sendikacının yargılanmasına izin vermeyelim. Sendikal hakların toptan yok edilmesinin önüne geçelim. Sözde sendikacı gangsterlerin, sendika ağalarının Türk-İş'i bölüp parçalamasına, gerici rejimin bir aracı durumuna getirmelerine izin vermeyelim. Sınıf sendikacılığının ilke ve ülkülerini yaşatmak için birleşelim.

Özgürlükler için, cuntanın yasaklar zincirini kırmak için birleşelim, 1 Mayıs'ı böyle kutlayalım.

--- İşçilerin sendikalara karşı ilgisi azalıyor. Bu konuda sistemli ve bilinçli bir çalışma da yürütülüyor. İşçilerin sendikalarına sahip çıkması, sendikalarda aktifleştirilmesi için yapılması gerekenler konusunda,

--- İşyeri sendikacılığı konusunda, işyerinde sendikacılık nasıl yapılır?

İyi bir işçi temsilcisinin dikkat etmesi gereken noktalar?

Sendika merkeziyle ilişkilerde,olsun, işyerinde, patronla veya patron temsilcisi ile ilişkilerde nelere dikkat etmelidir.

---İşyeri disiplin kurulları ve iş yönetmelikleri konusunda

--- İşten çıkarmalara karşı, gerek işyeri düzeyinde, gerekse sendikalar düzeyinde yapılabilecek çalışmalar, konusunda

--- Toplu sözleşmelerde işyerlerinde yapılabilecek çalışmalar,

--- Greve çıkıldığında, (sınırlı da olsa bu hakkın uygulanması durumunda) işçilerin ve işçi temsilcilerinin yapması gerekenler,

--- Patronların fabrikalarda işçileri bölme çalışmaları,

a)Ücret farklılıklarına, işçileri gruplandırarak veya sınıflandırarak bölme girişimlerine karşı,yapılması gerekenler.

b) işçilerin birliğinin zorunluluğunu kanıtlayan geçmişten somut örnekler. İşçilerin sendikalaşmasının zorunluluğu üzerine

--- Sendakada demokrasi, işçinin söz ve karar sahibi olması sorunları üzerine denevimler, öneriler.

--- İş kazalarına, meslek hastalıklarına karşı önlemler konusunda

--- İşçilerin birliği ve dayanışması üzerine

Geçmişin denevlerine dayalı, somut öneriler, bilgiler...

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

22. Mart 1985

Sizden, ekteki sayfada belirtilen sendikal hareketle ilgili konularda, yayınlarda kullanılmak üzere, yayınlarda yeralacak yazılarda kullanılmak üzere, ve yazıları kaleme alanları bilgilendirici, yazılar, malzemeler, somut deneyimlere dayalı öneriler istiyoruz. Yazıların ekteki sayfada belirtilen konuların dışında gerekli gördüğünüz öteki sendikal konularda olması da bir diğer isteğimizdir. Malzemeler, yazılar ne kadar ayrıntılı kaleme alınır, ne kadar somut deneylere dayanırsa o kadar yararlı olacaktır. Ayrıca, yazıların tüm konularda bir kereye mahsus gönderilmesi söz konusu değildir. Öncelik sırasına göre, parça parça da gönderilebilir.

TÜRKİYE SOSYAL, TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

satta, özellikle her kendiliğinden gelme har kette, se dikal ve d sektörel ayrımlara bakmaksızın birleşmeleri, güçlü sendikal örgütler yaratmaları, ortak çıkarlar için her zaman birlik fikrinin geniş işçi yığınlarınca benimsenmiş olmasıdır. Şu son Türk-İş toplantısı da, onbini aşkın işçinin hep birlikte, "işçiler birleşin" diye haykırması, elbette rastlantı değil, sınıf bilincinin dışa vansımasıdır.

İşçi sınıfının birliği, nesnel etkenlerin kendiliğinden karşı karşıya gelemesi ile elbette mutlu bir sonuca ulaşamaz. Burada söz konusu olan, sınıf düşmanı burjuvazinin işçileri bölücü etkenleri ustaca kullanmalarına, işçi sınıfının politik ve sendikal örgütlerinin çok daha büyük bir ustalıkla yanıt verip verememeyecekleridir. Bir başka deyişle, işçi sınıfının birliği yolunda adım atmak, böyle bir birlik politikasına sahip olmaya sıkı sıkıya bağlıdır.

Şu anda böyle bir işçi sınıfı eylem birliği politikasına en fazla gereksinim duyulan yer, diktatörlük koşulları da tekellerin yerli yabancı, amansızca sömürüsüne karşı koymakla görevli sendikalardır. Acaba, sendikaların ~~kxxxkxxxxxxx~~ birlik politikaları var mıdır?

Türkiye'de sendikal har ketin eylem birl ği sorunu, en yakıcı olarak, Türk-İş başlarının ~~xxxxxxxx~~ Türk-İş'te bölünmeye yol açmalarından sonra ortaya çıktı. Bu bölünmenin sorumlulara, uzun yıllar boyunca DİSK'i muhatap olarak bile kabul etmediler. Ama, bölünme, işçi sınıfının yığınlarına öylesine derinlemesine işledi ki, sonuçta, sendikaların eylem birl ği fikri karşısında en uzlaşmacı çevreler bile açıkça muhalefet edemez oldular. Bunda, DİSK yönetiminin Türk-İş yönetimiyle işbirl ği üzerine ortaya attığı görüşlerin dikkate değir bir etkisi olmuştur. 12 Eylül darbesinin hemen eşiğinde Türk-İş yöneticilerinin DİSK'le birlikte 1 Mayıs gösterilerine belli ön koşullar öne sürmekle birlikte katılma önerisi bu açıdan bakılırsa önemlidir.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Sendikal har ketimizd, ilk kez, gerçekten iyi düşünülmüş, içinde bulunulan koşulları hesaba katan doğru bir eylem birliği, sendikal birlik politikası, 12 eylül darbesinden sonra ortaya atıldı. Bu politika, DİSK'e bağlı sendikaların ka önde gelen liderleri tarafınd yayınlanan bir bildiride dile getirildi. Söz konusu politikanın temel çizgisi, tek bir sendikal konfederasyonun zorunluğu fikrine dayanmaktadır. Gerçekten de sendikal hareketin önder kadroları, kendi deneyleriyle, sendikal bölünmüşlüğün işçilerin çıkarlarıyla hiç bir şekilde bağdaşmadığını anlamışlardır.

TKP'nin bütünüyle desteklediği ve benimsediği bu sendikal birlik politikasının üzerinde durmak yararlı olacaktır.

Özetlemek gerekirse, bu politika, gerçekçi bir yaklaşımla hem bugün için yapılması gerekenleri, hem de gelecekteki hedefi organik bir biçimde dile getirmiştir. Sendika önderlerine göre, bugün için, kapatılan DİSK üyesi sendikaların üyeleri, başta Türk-İş olmak üzere var olan, açık, sendikalara - untanın üyeliği dondurulmasıyla ortaya çıkan engelleri savaşarak kırıp- üye olmaları gibi bir zorunluluk ortaya çıkmıştır. İşçiler, bu amaca ulaşabilmek için kendi aralarında yasal ya da yarı-yasal ve hatta yasa dışı her türlü örgütlenmeye gitmeli, bunun için de, DİSK'in örgütlü olduğu fabrikalardaki sendikal örgütlülük her ne pahasına olursa olsun korunmalıdır. Çünkü, işçiler, yasal bir sendikal örgüte üye olana kadar, patronların saldırılarına bir başka yolla karşı koyamazlar. Kaldı ki, bu örgütlülük, ister Türk-İş'e, ister bir bağımsız sendikaya üye olunsun, her durumda savaşımı sürdürmek için gereklidir. Çünkü, her işçi kendi deneyi ile şunu biliyor ki, Türk-İş yöneticileri, hele cunta koşulları da- işçilerin sendikal savaşımını örgütsüzlüğe, pasifliğe itmek için elden geleni yapacaklardır. O halde, Türk-İş'e, ya da bir bağımsız sendikaya işyerindeki DİSK geleneğine dayalı örgütlülüğü mümkün ol-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

d ğu kadar koruyarak gitmek, sınıf çıkarl rının gereğidir.

Pratikte bu öneriler, bilindiği gibi, içinde bulunulan koşullar hesaba alındığında küçümsenmeyecek bir etki yaptı ve bir çok fabrikada, sendikal örgütten yoksun bırakılan işçiler çoğunlukla yarı-legal ve il egal işçi, fabrika komiteleri kurdular ve bir yandan da adım adım Türk-İş'e bağlı ya da bağımsız sendikalarla temasa geçtiler. Bugün genellikle bu süreç bir çok yerde tamamlanmıştır.

Sendika önderlerinin, gelecek için öne koydukları göreve gelince...Bu elbette bugün için, ancak uğrunda savaşılabilecek ileri bir hedef olmaktadır. Sözkonusu hedef, işçilerin kendi iradeleriyle, aşağıdan yukarıya doğru birlik sendikalarını oluşturmaları ve tek bir özgür birlik sendikaxxxx konfederasyonunda birleşmeleridir. Bu amaç, tümüyle sendikal demokrasi, gönüllü birlik ve işçi sınıfının çıkarlarına tam bağlılık gibi ilkeleri hayata geçirmek anlamına geliyor. Sendika önderleri bu hedefi formüle etmekle, işçilerin eline her zaman kullanabilecekleri iyi bir silah vermiş lrdir. Yasalarla büsbütün antidemokraik bir işleyişe, tümüyle antidemokratik bir yönetime mahkum edil sendikalarda, hangi politik, id olojik ve dinsel görüşte olursa olsun tüm işçilerin sınıf birliğini sağlamak, şüphesiz, kelimenin en geniş anlamında sendikal demokrasi olmaksızın mümkü n olamaz. Aynı zamanda, faşist rejimin sendikaların kimisinde yönetimde tuttuğu tipik işçi düşmanı, polis sendikacılığının temsilcilerinin faşist MHP militanı y neticilerin egemenliğinde bir sendikal birlik elbette düşünülemez. Bu açıktır ki, gönüllü olmayan, zorla gerçekleştirilen bir birliktir. xxxxxxxxxxxxxx En önemlesi, Türkiye'nin ikinci büyük Konfederasyonu olan DİSK'in kapatılmasıyla işçilerin zor nlu olarak Türk-İş çatısı altında örgütlenmeleri hiç bir şeki de gönüllü bir birliğin gerçekleştiği anla ına gelmeyecektir. O nedenle, faşist rejimin yıkıntıları üzerinde

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TÜSTAV

yükselecek olan özgür birlik sendikaları, işçilerin tam gönüllü birliğini temsil edecektir. Bu ise, her türlü sendikal yasaklaların kırılması, her şeyd n önce katatılan DİSK ye bağlı sendikalarının yasal haklarına kavuşmalarını ön koşul olarak öne sürmek anlamına geliyor.

Görülüyor ki, s ndika ön erlerinin sendikal birlik poli ikaları, DİSK'e özgürlük sloganı ile, Türk-İş ve açık sendikalarda örgütlenme sloganını mükemmel bir şekilde bağdaştırıyor ve işçileri önüne sürekli olarak uğrunda savaşacakları bir, sendikal ~~xxxxxxxxxx~~ amaç koyuyor: Bu amaç, işçi sınıfının birliğini her şeyin üstünde tutan Özgür Birlik Sendikaları sloganında dile getiriliyor.

İşte şimdi işçiler, bir yandan Türk-İş'te örgütlenme süreci yaşarken, bir yandan da, önlerine konan bu amaca nasıl ulaşacaklarını düşünmelidirler. Bu sorunun, doğrudan doğruya faşist rejime karşı aralıksız bir demokrasi savaşını zorunluk kıldığını işçiler Türk-İş sıralarındaki savaşımlar boyunca kendi deneyleriyle öğreneceklerdir. DİSK sıralarındayken, onurluca yükseltilen kavga bayra ları, uzlaşmacı yönetimlerin her dönekliğinde çamura bulandığını gören deneyli işçiler, Türk-İş sıralarında henüz yeterince deney kazanmamış işçi kardeşlerine ne yapmaları gerektiğini elbette çok kolay anlatacaklardır. Çünkü onlar, DİSK'in savaş tarihinden, her defasında patron ve hükümet zorbalığına karşı işçilerin neler yapması gerektiğine dair çok iyi, denenmiş, başarıyla yoklamadan geçmiş savaş araç, gereç ve yöntemlerini bulup çıkarabilirler. Bu zengin tarihi yaşatmalıyız derken, o nedenle biz sadece edebiyat yapmıyoruz. Biz bu sözlerle esas olarak, işçilere 15-16 Haziranları, DGM, MSS direnişlerini, 22 Temmuz direnişlerini v.s. hatırlatıyoruz. Fabrika işgalleriyle elde edilen ekmek ve sendikal özgürlük günlerine dikkatleri çekiyoruz. Yaşasın DİSK demek kolmaz. Yaşatmak gerek. Nerde? Türk-İş ve açık sendikalarda...Havada ya da lâfta değil...

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TÜSTAV

Bizim partimizin sendikalarla ilgili tutumu uzun yıllardan bu yana dünya komünist hareketinin geliştirdiği görüşlere dayanır. Özellikle, Büyük Oktobr Devriminden hemen sonra, sendikaları boykot eden kimi küçük burjuva anarşist solcularının tutumuna ve komünist harekette sekter, "solcu" eğilimlere karşı, komünistler, parti tüzüklerine, parti üyesi işçinin sendikalara üye olma zorunluğunu koymuşlardır. Günümüzde, sendikalardaki antikomünist elemanlar, fırsat buldukları her durumda, komünistleri sendikalardan, özellikle sendika yönetimlerinden uzak tutmak için elden geleni yapmaktadırlar. Bizim görüşümüze göre, sendikalara hangi görüşten olursa olsun tüm işçiler üye olmalıdırlar. Sendika yönetimlerine ise, gerçekten sınıf çıkarlarına bağlı, işçilerin güvenini kazanan kimseler getirilmelidirler. Dikkat edilirse, biz sendikaların komünistlerce yönetilmesi gibi bir sekter ilke ortaya atmıyoruz. Biz, yalnızca, sendikaların içinde, sendikal demokrasiye dayanarak, işçilerin güvenini kazanma konusunda herkesten daha aktif olmaktan, işçilerin çıkarlarına herkesten daha fazla sahip çıkmaktan, böylece işçilerin güvenini kazanmaktan söz ediyoruz. Sendikalarda bu, siyasal akımlar arasında, sendika demokrasisi ve sendika tüzüğü çerçevesinde yürütülen bir tür yarışmadır. Onun içeriği, işçi sınıfının sıralarında proleter olmayan ideoloji ve pratiklere karşı savaşımdır. Komünistler bu savaşımı, kesin bir sonuç elde, sendikaları komünistleştirmek için değil, fakat, sendikaları işçilerin çıkarlarına aykırı yollara saptırılmasını önlemek ve işçilerin sendikal eylem birliğini sağlamak ilkelerine göre yürütmektedirler.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

29 Mayıs 1984 144

İŞÇİ SINIFI VE DEMOKRASİ SAVAŞIMI

İşçi sınıfının çoğunlunun kazanılması demokrasi ve sosyalizm savaşımına kazanılması ütku için ön koşuldur Ülkemiz sınıf savaşımı tarihi ve özellikle 1960 sonrası gelişmeler işçi sınıfı dışında hiçbir sınıfın öncü olamayacağını ortaya koyuyor Bu hem savaşımızın asıl yönünün işçi sınıfı içinde yoğunlaştırmayı zorunlu kiliyor, hemde sınıfsal bir varlık olan partimizin gelişip güçlenmesi için ön koşuldur

Lenin işçi sınıfının sosyalizm savaşımında demokrasiye gereksinimi olduğunu belirtiyor Demokrasi savaşımını vermeyen işçi sınıfı sosyalizme ulaşamaz Başkada yol yoktur Başta Bolşevikler olmak üzere işçi sınıfının öncü parti programlarında işçi sınıfı için ilk sistem (yürütülen savaşılan) politik demokrasidir Kapitalizm koşullarında işçi sınıfı, emekçi sınıf ve katmanlar için ekonomik istemler parti programlarında daha geniş yer alır (elbet asgari programlarda) İşçi sınıfı bu savaşımla, ulusun ezilen ve baskı altında tutulan çoğunlunun da çıkarı için savaşır hem başa geçer hemde onları sürükler, bağlaşıklar böylece sağlanır

I) BUGÜN ÜLKEMİZDE İŞÇİ SINIFININ DURUMU VE İVEDİ SORUNLAR

(Burada amaç sınıfın tüm sorunlarının ana yönlerini başlıca savaşım hedeflerini ele almaktır Bubakımdan Türkiye işçi sınıfının nesnel durumu, kökeni gibi konular yazımızın dışındadır)

Faşizm işçi sınıfının tüm demokratik haklarını gaspetti Sınıf sendikaları kapatıldı, toplu pazarlık rafa kaldırıldı, devreye tekellerin aracı Yüksek Hakem Kurulu sokuldu işçi sınıfı haklarını gaspetme anayasal hak haline geldi gerici faşist sendikalar, iş yasaları hazırlandı, sınıfın legal örgütlenmesi yokedildi Durumu iyice anlamak için uygulamalara ve faşist içerikli yasaların neler getirdiğine bakmak faşizmin özal hükümetinin yalanlarını ortaya çıkarmak gerekiyor

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Faşizm başlıca işçi sınıfına düşmandır Zaten bunalımların en büyük yükünü her zaman işçi sınıfı çeker İşbirlikçi oligarşinin terörist diktatörlüğü faşizm 24 ocak kararlarıyla bu yükü alabildiğine arttırdı 24 ocak kararları emperyalizmin IMF'nin kararlarıdır Ülkemiz askeri ekonomik politik olarak başta ABD emperyaliz m i olma k üzere emperyalizme bağlıdır Bu program (24 ocak) temel olarak iç tü k etimi kısmak halkın elindeki parayı bankaya yatırmak, ücret vetarımda taban fiatları düşük tutmak, kamu ve sosyal harcamaları azaltmak, ve tüm olanaklara işb irlikçi oligarşinin hizmetine sunmak bunalımı halka yüklemeyi amaçlıyor Yüksek faiz bu politikaya hizmet ediyor Faizin temel kaynağı işçi sınıfının yarattığı artı değ erd ır Yüksek faiz işçi sınıfının daha çok sömürülmesi demektir Böyle bir politika yürürlükteyken toplu pazarlık yolwyla işçi ücretlerinin enflasyonun üzerinde arttığı yalandır Üstelik böyle bir politika süngüyle sıkıyönetimlw yürü t ü lme durumundayken Kısaca toplu pazarlığın önüne her zaman engel olacak ücret l erle gam enflasyonun gerisinden gelecek ve tekellerin kar kaynak ve yolları alabildiğine açık olacaktır Üç günde bir yapılan zamlarıda bunun yanına eklemek gerek Eğerş sınıf sendikaları olsaydı işçinin özgür sendikal savaşımı ve seçme özgürlüğü olsaydı,sınıf sendikacıları hapse doldurulmasaydı, yada kaçak göçmen d urumuna itilmeseydı bu yasalar o lmasaydı, faşist uygulamalar olmasaydı durum tekeller açısından kolay olmazdı Şimdi Özal ücretlerin toplu pazarlıkla tavan ola rak sınırlanmayacağını söylerken işte bunlar olmasından kuvvet alıyor Çünkü tava nı ister istemez sınırlamak zorundalar tersi demokraside geçerli olur

Yeni yasalar neler, hangi engeller getirdi? Öncelikle bu yasaları kim venasıl hazırladı? İşçi sınıfımız ve ileri işçi ler namuslu sendikacılar bunu iyi bilmeli dir I2 eylül kagı devrimci devirmeyle MGK komüsyonlaroluşturuldu bunların başına işçi halk düşmanı subaylar bürokratlar getirildi İşte bulardan biride SOSYAL GÜVN VENLİK İŞ ve İŞÇİ İLİŞKİLERİ komüsyonuydu Başına Albay TALAT SARGIN getirildi Bu kişi şimdi ANAP tokat milletvekilidir Kendi açıklamasına göre I ocak I98Ide göre ve başladılar "İstanbul veAnkaradan iş hukukçuları" veboğaziçi üniveristesinden g elen taslaklarla epey uzun bir süre mahsur çalıştılar Bu taslaklar işçi ve işve ren görüşüne sunuldu bilindiği gibi TÜRK İŞ in gericiye faşizmle uzlaşan yönetic ilerigevdelemekten başka iş yapmadılar ve patron görüşleri bastanasağı yasallaştş Kemsey bunu onayladı İşte Özal'ın yalanıdahamecliste partisinde böyle bir çaba nın başında bulunan TALAT SARGIN'la iyice ortaya çıkıyor

2

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA MERKEZİ

3

Bu yasalar işçi sınıfına karşı neler getirdi?

I) Kıdem tazminatına önemli sınırlamalar getirdi İşçinin ayrılması halinde tazminat ödenmeyecek

II)İkramiye vesmeklik ikramiye sayısı 4'ün üstüne çıkmayacak erken emeklilik ve emekliliğe esasolan gün sayısı 5000 den 7000 çıkarıldı

3) İşsizlik sigortası geri çevrildi İşçi çıkama yasağı pratikte uygulanmadı ve bu yasak kalktığında iş yasasının I3 I7 ve 24 maddeleri aynen yürürlüğe konarak istenildiği zaman işçi çıkarılacak

4)Eski yasada "Ekonomik-Sosyal -kültürel" hak ve çıkarların korunmasından sözediliyordu şimdi bu "kültürel" sözü çıkarılarak sendikalar salt ekonomik istemlerle sınırlandırıldı İşçisınıfının eğitiminin önüne geçilmek istendi

5)Üye ve yönetici olmaya sınırlamalar getirildi Sürekli Yöneticilere ardd arda üç dönemden fazla seçilme yasağı, merkez organlar için I0 yıl işçilik veya yöneticilik koşulu getirildi

6)Sendikal gelirlere kısıtlamalar getirilken sendikaların kapatılması için geniş olanaklar açıldı

7)Toplu sözleşmelere iş yeri veişletme modeli getirildi Sözleşmelere sınırları belli zaman içinde bitirilme koşulu konuldu Sendikalar bütün istemlerini önceden yazılı hazırlayacak pazarlık bu çerçevede yürütülecek ve sözleşmeye konulmayacak hükümler gibi sınırlamalar getirildi

8) GREV en büyük engel bu konudur Grev yasakları çalışanların yarısını kapsayacak biçimde genişletildi bakanlar kurulüna grev erteleme konusunda geniş yetki getirildi Anlaşma olmasa devreye YHK girecek Genel grev dayanışma grevi yasak kapsamında sınıfın bu büyük silahı kullanılmayacak durumu sokuldu

9)İşveren işçinin sendika üyeliğini zorunlu bildirecek Böylece sendikal örgütlenmenin engellemeye çalışıldığı işyerinde patrona koz verilirken işçinin iş güvencesi yok edildi IO)Yeni sendika kurmak olanaksız hale getirildi Çünkü işyerinde %5I işkolunda %IO çoğunluğu sağlamayan sendika toplu sözleşme imzalanmayacak ve patronun o sendika üyelerinden keserek sendikaya aidat verme (çhek-off) durumu burada uygulanmayacak II)Faliyetleri durdurulan sendika üyeleri davanın sonucunu bekleyecek I2)YHK Hükümetin etkin olacağıbir kurul olacak olağanüstü hallerde grev yasaklamalarında taraflar adına sözleşme yapacak ve bu kesin olacak

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARŞİVİ VAKFI İSTANBUL

Elbet uygulamalar ve yasalar bunların çok üstünde sınırlamalar getiriyor. Bir de sendikalar ve sendikalı olma istemlerinin nasıl bastırılmaya çalışıldığı, DİSK'in kapatıldığı ve tek tek işyerlerinde sorun ve uygulamalarıyla alındığında işçinin konumu sağlık, beslenme ve çocuklarını ele aldığımızda durum dahada kötüdür Şimdi çalışma ve sosyal Güvelik Bakanlığınca bir taslak hazırlanıyor Buna göre işçi patron anlaşmazlığında sendika ve konfederasyonlarda çalışanlarının "arabulucu" olamayacağı Resmi Arabuluculuk Dairesi anlaşmazlığı çözecekmiş Bu daireye "hukuk iktisat, sosyal politika endüstri öğrenimi" yapılan Yapılan Yüksek Okullardan işçi-patron ilişkisi alanında enaz beş yıl çalışan veya kamu kurum ve kuruluşlarında enza IO yıl iş hukuku ile ilgili görevlerde çalışanlar girebilecekler Bu "Özel Hakem" sorunu 30 gün içinde karara bağlayacakmış Böyle bir kurula işçiden yana olanlar değil tekellerin holdinglerin, Hükümetin adamlarının girecegi açıktır Ayrıca YHK "hakemlik" yaparken ülkenmin içinde bulunduğu ekonomik durumu esas olarak gözönüne alacak Galibi önceden belli olan maçın "hakemi" kimden yana olacak? Bu tekellerin çıkarına işçi ücretlerinin düşük tutulması anlamından başka bir şey değildir

I984 de "toplu sözleşmeler" yapılacak Ama nedirki, Bu sözleşmelerden
I) Sözleşmeleri I985 te bitecek 500 000 işçi 2) Diske ait işyerleri
3) toplu sözleşme için gerekli koşulları henüzsüm sağlamadı diye bu toplam
750 000'e yakın işçi yararlanmayacak Bunun 500 000 den fazlası TÜRK-İŞ üyesidir
toplam 700 000 üyesi olduğu gerçeğinden hareketle toplu sözleşmelerde TÜRK-İŞ'
inde fazla bir etkisi veyetkisi olmayacaktır YHK bir yıllık yetkiye sahipken
kimi ve çoğunluk yerlerde bunu iki yıllık yapmıştır YHK'nin belirlediği ücret
artışları bir tavuğun bile aylık yemini karşılamaz Bunu işçi sınıfımız iyice
gördü Ayrıca işsizlik işçi sınıfını tehdit ediyor Eşit işe eşit ücret savaşımıda
güncelliğini koruyor Askari ücret vesilesinde ücret alan milyonlar sürünüyor

Diğer yandan işçi sınıfının politik-legal yasal savaşımına ve örgütlenmesine
büyük engeller getirildi Sosyalist partiler kapatıldı, kurmak yasak Kominist
Partisi zaten başta yasaklandı I4I-I42 Anayasayam geçirildi ilerici -yurtsever
sosyalist, kominist, işçi liderleri zindanlara dolduruldu

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

. işkencelerden geçirildi, öldürüldü,idamve ağır hapis cezaları isteniyor
DİSK kapatıldı sendikaların partilerle ilişkisi yasaklandı Ama patron örgüt
leri hem istediğini yapıyor hem söylüyor miyonlar dökülüyor Bu konudaki
Bu duruma gelirken Türk-İş'in gerici yöneticileri büyük katkıda bulundu
emler işçinin hiçbir hakkı için seslerini çıkarmadılar Yılmaz, Şifo, Kul,Özdemir
Ergun,Bagoğlu,Erçelik ve bu sülaleden olanlar,patronların işçi sınıfı içindeki
tüm ajanları,yandaşları faşizmle patronlarla anlaştılar el sıkışıp anlaştılar
öpüştüler,Cuntaanayasasını desteklediler,yeni işçi düşmanı sendika veiş yasasına
ses çıkarmadılar,hiçbir etkili iş yapmadılar istenileni onayladılar,el altından
değil açıkça DİSK vesınıf sendikacıların karşısına çıktılar,onları suçladılar
Kamu Türk-İş içinde ilerici venamuslu sosyal demokrat sendikacıları tasfiyeye
çalıştılar muhbirlik ettiler Bu işçi düşmanlarının ortadan kaldırılması işçi sınıfının
ın demokrasi ve hak savaşımının ayrılmaz ve zorunlu bir basamağı olacaktır
Elbette ülkemizin ABD ve onun maşası faşist cuntasıyla Ortadoğuda Arapve Fi
listin kardeş halklarına ulusal kurtuluş savaşı veren halklara karşı İsrail
siyonizmi gibi saldırgan rolüne karşı durulmalıdır ülkemize atom üsleri yerleş
tirilmesi,ABD'den trilyonlarca liralık uçak alınması ve silahlanmanın faturası
en başta işçi sınıfına kesecektir Kıbrıs bir bahane adayı amerikan üssü haline getir
me girişimleri bu faşist cuntayı işçi sınıfının,halkın karşısına kahraman kıla
rıyla çıkma girişimleri ezilmelidir Barış her zaman işçi sınıfının çıkarınadır
Barış faşizmin zayıf noktasıdır
Tüm bu durum işçi sınıfının önüne demokrasi savaşımının ve demokrasinin ne
kadar önemli ve vazgeçilmez ivedi kazanım olması gereğini koyuyor İşçi sınıfı
bunu elde etmeden en yakın çıkarlarını bile elde edemez ve bunalımın tüm yükünü
çekmeye devan eder İşçiler namuslu ilerici sendikacılar,ileri işçiler her ufak
işyeri sorununda,toplu sözleşmelerde,mahalli seçimlerde, ve halkımızın tüm sorun
larında,faşizme karşı direnmeyi yükseltecek ve faşizmi yıkacak temel güç
olacaktır

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

2) SAVAŞIMIN DİĞER YANLARI VE GÖREVLER

Böylesi bir durumda işçi sınıfının sendikal-demokratik hakların için savaşımı yükseltmek zorunluluğudur Bu savaşım için sınıfın sendikal birliği zorunludur Partimiz 5. kongede onaylanan program ve kararlarda bu birliği Türk-iş içerisinde gerçekleştirme görevini ortaya koyuyor Sendikasız ve Disk'li işçilerin Türk-iş'te toplanma çabaları yükseltilmelidir Elbet bağımsız ve diğer sendikalarda bulunmalıdır somut koşulları değerlendirmeliyiz İşçi sınıfının güç ve eylem birliği daha gün iş el e alınmakla birlikte sendikal birlik genel olarak Türk-iş'te sağlan n al zdır Ülke ve işçi sını fı nın savaş koşulları bunu gerektiriyor Bu çerçeve dışındaki tüm girişimler işçi sınıfının birliğini baltalamaktan başka bişey değil dir Bü yüesi girişimler vardır, burjuvazi böyle bir yolu her zaman kullanıyor Öz eli ikle bir taraftan Türk-iş içinde sınıf sendikacılığının tabandan yukarı güçlenmesi sürecinde her türlü yolu kullanarak tasfiye çabalarını sürdürecek öte yandan sınıfı bölmek için yeni sendikalar kuracaktır

Şu anda azınlıktada olsa bir bölümü Türk-iş içinde ve özellikle dışındaki s endikalarda dinci-faşist ve gerici niteliği çok ağır basan sendikal örgütlenmeler içerisindedir Sınıfın bu bütününün buradaki savaşımı içinde bulunmak ve doğru yolu göstermek gerekir Sosyal Demokrat işçi Konferedasyonu Hak-iş konferedasyo nu içindeki çalışmalarıda özarda atmamalıyız

Sendikasız büyük işyerlerinde çalışma merkezimize almalıyız Somut durum ve hangi sedikada örgütleneceği tespit edilmeli VE Türk-iş'te toplanma gerçekleşmeli dir Tüm bu çalışmalarda sendikal yönetimlere içinde bizimde bulunduğumuz ilerici namuslu sendikal liderlerin gelmesi çabamızı işyeri temsilciliklerine aynı nite likte kişileşi getirme çabalarımız ihmal edilmeden tabanda güçlenmeyi öne çıkarmalıyız Bu olmadan diğer tüm yollar kapalı kalacaktır

Toplu sözleşme dönemini ve yaklaşan mahalli seçimlerin yığınları politize et me durumundan yararlanarak politik gerçekleri ve işçi sınıfına çıkış yolunu anlatmalıyız Elbet bu çalışma bölgelerle sınırlı kalmayacaktır Yoğun bir ajitas yon propagda sınıfın geniş kesimlerinde bilinç yaratarak ve örgütlenmeye zemin hazırlayacaktır Bizzat örgütlenme isteyecek ve onu güçlendirecektir

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

•Ajitasyon-propagandam işyeri ve bölgelerin somut durumuyla bağlanmalıdır Gerici sendikacılık ,ücretler uygulamalar,bölücü girişimler somuttur Bunlar Açık lanmalıdır Her işyerinde toplu sözleşmede nekr istenecek,neler için savaşım verile cektir; İşte bunlar yazılı sözlü çalışmada tespit edilecek yola çıkılmalıdır Toplu sözleşme öncesi işyerlerinde bunlar konuşuluyor Bunlar iyi tespit edilerek yönlendirilmelidir Toplu sözleşmeden yararlanmayan işçi yığınları bu konuda savaşa çekilmelidir Disk'in kazanımları tüm anti-Disk kampanyalara karş ın sını fın içinde yer tutmuştur,sınıf bunları unutmuyor Her geçmiş örneklerle hemde Disk li işçilerin katılımıyla sınıf sendikacılığı tabanda güçlendirilecektir Ayrıca iş yerinin her sorunu ve istemler eylemi için konu olmalıdır Sınıfının günlük sava şımları içinde bulunmadan,onlardan yarar lanmadan sadece belli zamanlarda genel çalışmalarla adım atmak olanaksızdır

REFORMİZM

Kimi reformist çevreler işçi sınıfına bu hastalığı bulaştırma çabalarını sür dü rüyor,sürdürecekte Burjuva reformizmi geniş bir yelpazede yer alıyor Ancak bun ların önemli bir bölümü faşizme karşıdır, ulusal demokratik güçler içinde konum ları gereği böyledir Onun hayalci veyasalcı düşleri sosyalizm davasına en büyük engellerde n biridir son tahlilde reformiz m kapitalizme hizmet ediyor Ancak reformistlerle politik işbirliği vepolitik uzlaşma kaçınılmazdır biz ideolojik olarak kimseyle uzlaşmayız Bu ç erçevede işçi sınıfına götürülen reformist hayallerle savaşırken diğer yandan işçi sınıfının sendikal demokratik hak veöz gürlükleri için h er düzeyde işbirliği yollarını açmalıyızz Onların yanlış tüm g irişimleri sınıfa götürülmeli vebunun faşizmin ve gericiliğin işine yaradığı sabırla anlatılmalıdır Yığınlar kendi deneyleriyle bunu görecek ve doğru yolu bulacaktır Ama işin en önemli yanı bizim sınıfın tüm savaşımında en önde bulun mamız ve sınıfa kendi çıkarlarını en iyi kimin savunduğunu göstermeliyiz

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

4) DİĞER SOL GÜÇLER VE EYLEM BİRLİĞİ

Özellikle işçi sınıfının politik birliği açısından ele aldığımız güçlerle işbir
birliği önemlidir Sayısal olarak az olup olmadığına bakılmaksızın işbirliği yap
malıyız Bu işbirliğini daha geniş platformlara sıçrama olrakta değerlendirmeli
yiz diğer sol güçlerle işçi sınıfı çıkarları açısından işbirliği öneriyoruz
Bölesi birlikler sendikal ve demokratik çalışma ve savaşım için önemli hazanım
lar ve yığın için güven unsuru olacaktır yukarıda açıklanan konular için eylem
birliği dışında utku yolu yoktur ve kapalıdır işyerlerinde bu doğrultuda ve çeşit
li görüşlerden her namuslu işçinin girebeği komiteler olmalıdır Bunlar koşullara
göre illegal,yarı legal,ve legal olabilir Ama her durumda bu gereklidir Yönetiminde
de etkin olunan,yada ilerici bir sendikanın bulunduğu işyerlerinde bile gereklidir
Bu savaşımı n sürekliliğin garantisidir Sendikal olanıda kapsayan ama daha geniş
işlevi olabilecek olgulardır Bunlar özellikle işçi direnişleri için önemlidir
Önemli olan buların işçi yığınıyla sımsıkı bağlı canlı olmasıdır sendikal istem
ler işyeri sorunları ve konularda sınıfı harekete sokan yapılar olmalıdır Öz
ellikle gerici sendikacılığın ve sendikasız işyerlerinin çoğunluğu gözönüne alı
nırsa önemini dahada iyi anlayabilirsiz eylem birliği organları işte böyle olgu
lar için olmalıdır Faşizme karş ı direnme ancak böylö sağlanabilir

3) PARTİNİN ÇALİŞMASI VE SOSYALİZM SAVAŞIMI (SOSYALİST GÜRÜŞLER)

Sınıfın içinde çalışan sadece biz değiliz Ama utku yolunda temel unsur parti
mizdir parti örgüt veüyelerinin savaşımıdır İşyeri parti organlarının ve üyesi
nin işçi sınıfına yönelik parti organlarının temel bakış ı sınıfa yönelmelidir
Başta yoğun bir ajitasyon-propaganda örgütlenmelidir İşyeri her düzeyde ele alın
malı ve gerekli işbölümü yapılarak kadrolar yerli yerine konmalıdır Geniş bir
ajitasyon geniş işçi yığınlarına yönelirken,ileri kesimdeki işçilere,önderlerine
kimi sendika yöneti cilerine yönelik propaganda çalışması yapılmalıdır

TÜRKİYE SOSYALİST TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Böyle bir çalışma hem geniş işçi çalışmasının sürekliliğini sağlar hemde onu sosyalist bilince götürecek yapıları sağlar,partimiz de bu çalışmalar içinden kadro ve sempatizan kazanır Genişçe hazırlanmış broşürler eğitim yazıları ,eğitim toplantıları tek tek yapılan çalışmalır buna hizmet eder Bunları n en ilerilerine marksist-leninist bilim tanıtılır posta yoluyla broşürleri böylesi unsurlara gödermek gerekir, her olanak değerlendirilmelidir

Parti görevlileri çalışmaz öncesi kendi toplantılarında konuları genişçe ele almalıdır Ön çalışma yapılmalıdır İşçi alanına bakan parti örgütleri,kim ne kadar yapacak kimle kim ilgilenecek,hangi bildiri ve broşürler çıkarılacak bunlar hazırlamalı ve gerektiğinde yukarıdan istenmelidir Böylesi bir çalışma olmadan kadro kazanmak olanaksızdır İlişkimiz olmayan yerlerde ileri konumlu insalar tespit edilerek bağ kurulmalı ve mahallelerden işyerlerimizden , işyerlerinden mahallelere ulaşmalıyız Her işçiyi bulunduğu heralanda çalışma yapar duruma getirmeye çalışmalıyız x

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

A. Ahmet / İstanbul

Çift tırnak ayrılacak

(işçilerin sendikalaşmasını,)

İşçi sınıfının birleşmesi ve örgütlenmesi, onun en güçlü silahıdır. Bunun sağlamada gerçekleşmesinde işçilerin ekonomik savaşım örgütü olan sendikaların büyük önem taşıyor. Komünistler, işçi sınıfının sendikalarda birliğini, sendikal eylem birliğini sağlamasını savunuyorlar, işçilerin bu çabalarını destekliyorlar, onlara yol gösteriyorlar. bu uğurda önde savaşıyorlar.

12 Eylül öncesinde işçi sınıfının ileri kesimleri DİSK'te toplanmıştı. Komünistler, sınıf ve kitle sendikacılığı ilkelerini savunan DİSK'te yürüttükleri aktif ve yoğun çalışmalar sonunda işçi sınıfının en ileri unsurlarını saflarına kazandılar. Sendikalardaki çalışmamız yalnızca DİSK'i hedef alan ve sınıfın diğer kesimlerini boşlayan bir politikayla yürütülmedi. Türk-İş'te ve bağımsız sendikalarda da çalıştık. Sendikal alanda Türk-İş'li ve DİSK'li işçiler arasında birliği sağlamak ve sendikasız işçileri sendikalaşmaya ve bu birliğe çekmek yönünde çalıştık.

Nesnel nedenlerle, daha yaygın ve kalıcı sonuçlara DİSK'li işçiler arasında ulaştık. İşçilerin en aktif, en ileri, en bilinçli kesimleri buradaydı. Metalurji (metal) işkolu işçileri başta olmak üzere işçi sınıfının en sağlam ve en savaşçı kolu, proleter çekirdek bu işçiler arasındadır.

Faşist baskı rejimi koşullarında, burjuvazi komünistleri işçi sınıfından koparma hedefini başa aldı. DİSK'li işçilerin yönetici kadrolarını, sendika militanlarını tutuklayarak, yasa dışı ilan ederek bir yandan onların örgütlülüğünü dağıtmaya, öte yandan sınıfı öncülerinden ayırmaya yeltendi. Yer yer başarılı olduğunu söyleyebiliriz. Ancak, işçiler, birçok yerde örgütlü yapılarını koruyabildiler. Kimi yerlerde parti örgütlerimizin tekini bile ortaya çıkaramadıkları gibi işçilerin birlik ve dayanışma ruhunu kıramadılar. Ben böyle bir alandaki çalışmalarımızı ve sonuçlarını ele alacağım.

12 Eylül sonrasında cuntanın saldırısının etkilerini dolaylı olarak yaşadık. Kimi parti üyeleri kişisel-moral nedenlerle dava dan uzaklaştılar. Fabrika ilişkilerimiz yer yer sekteye uğradı. Polis kimi parti üyelerini ve sempatizanları işyerlerinden topladı. Ama, çalışmalarımızda gizlilik kurallarını dikkat göstermemiz parti ilişkilerinin açığa çıkarılmasını önledi. Bu baskılar sonucunda yığınlarla olan bağlarımız zedelendi.

Bütün örgütümüz bu dönemde kadroları koruma, partiyi koruma amacımızla, yığınlar arasındaki konumlarımızı koruma hedefini ustaca birleştirmeye çalıştı. Meydanı boş bulan patronlar öncü işçileri çeşitli biçimlerle tasfiye etmenin yollarını arıyorlardı. Baskılar, tehditler, işçi haklarını yönelik saldırılar birbirini izledi. Parti üyeleri ve öncü işçiler bu baskılara bir süre yalnız başlarına göğüs

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

gögüs gerdiler. Ama giderek işçilerin toplu tepkisini örgütlemeye xxxx girişiştiler. Belli bir süre içinde çeşitli fabrikalarda işçi haklarına yönelik saldırılar, hoşnutsuzluğun alabildiğine yayıldığı bir ortam doğurdu. Sendikal savaşımda çeşitli düzeylerde yer almış ve komünist olarak sivrilmemiş parti üyeleri bu hoşnutsuzluğu işlediler. Örgütlü çıkışların başına geçtiler.

İlk dönemlerde en sık uygulanan karşı koyma biçimi işverenle atışma ve şikayet tehditi oluyordu. Sonuç alınmayınca sıkıyönetime ve Bölge Çalışma Müdürlüğüne şikayet eylemleri düzenlendi. Bu kurumlara ve daha üst düzeylere dilekçeler yazarak , toplu halde başvurularda bulunarak baskıları anlattılar. Yasa maddelerine ve Evrenin sözlerine dayanarak xxxxxxxxxxxxxx haklarının verilmesini istediler. Kimi yerlerde -rejimin faşistleşme sürecinin derinleşmediği dönemde- bu çabalar bir oranda olumlu sonuçlarda verdi. Komünistler bu eylemlerin içinde yer aldılar. Ama, kendi politik kimliklerini açığa çıkaracak davranışlardan elden geldiğince kaçındılar. Bilinçli, öncü işçiler olarak davrandılar. Bununla birlikte konspirasyonu "gerekçe" yaparak harekete katılmamak ve gelişmesine katkıda bulunmamak, uzak durmak gibi xxxxxxx hatalara düşmediler.

Bu türden eylemler günden güne daha sert tepkiler görmeye başladı. İlk başlarda işçilerin ısrarlı talepleri karşısında xxxxxxxx patronu ufak noktalarda taviz vermeye zorlayan sıkıyönetim ve hükümet görevlileri giderek işçilerin üzerinde artan baskılara yöneldiler.

Komünistler -işçilerin o günkü psikolojisine uygun olan- bu pasif eylemlerin olumlu sonuçlar vermesinin zorluğunu baştan beri onlara anlattılar. Gelişmeler komünistlerin öngürülerini doğruladı. Bu olgu ise, işçilerin onlara olan güvenini artırdı, pekiştirdi. Sonuçsuz kalan ilk girişimler çoğu kez daha yüksek eylem biçimlerine yol açtılar. Yemek boykotları ve iş yavaşlatma eylemleri komünistlerin öncülüğünde gerçekleşti. Ve hemen hepsi başarıyla sonuçlandı. Kısa süreli iş bırakma eylemleri bir iki yerde uygulanabildi. Tüm bu direnişlerde başlıca sorunlar havlu-yoğurt-elbise-ayakkabı gibi kimi kazanılmış hakların patronun gaspetmesi, ikrameyi ve avansları ödemekte gecikmesiydi.

Parti üyeleri aktif çalışmaları sırasında sempatizan ağını yeniden oluşturmaya çalıştı. Bazı aktif sempatizanlarımız bu savaşımlar boyunca görevlere daha büyük sorumlulukla sarıldılar ve hızlı gelişme gösterdiler. Atılım ve bildiri dağıtımı bunların eliyle yürüdü. Adlandırılmamışda olsa, bunlar gurupları halinde xxxxxxxxxxxxxx örgütlendiler. Aynı çerçeve içinde -sınırlı- okuma grupları oluşturmaya çalıştık. Bildirilerimizi böylece daha geniş çaplı yayabildik. Bunları birçok sempatizan elle çoğaltarak dağıttı yada bildirinin içeriğini

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

sözle aktarabilecegi yeni ilişkiler çıkardı.

Cuntanın DİSK yöneticilerini zindanlara doldurması ve hapishanelerde süren baskılar işçiler arasında geniş tepkiler uyandırmıştı. Komünistler bu tepkileri eylemlere kanalize etmeye çalıştılar. DİSK yöneticileri ile dayanışma hareketleri örgütlendi. 15 şubatlarda, 1 Mayıslarda hapishaneye ve çeşitli örgütlere, kişilere dayanışma kartları postalandı.Fabrikalarda, kahvelerde, ev ziyaretlerinde işçiler arasında konuşmalar, tartışmalar gerçekleştirildi. Fabrika işçileri telefonla propaganda çalışmasına katıldı. 1 Mayıslarda topluca kır gezilerine çıkıldı. İşçi gençlerinin oluşturduğu spor kulüpleri 1 Mayıs turnuvası düzenlediler. Yakın fabrika işçileri burada toplandı. Kırmızı karanfillerle ve grup grup konuşmalarla 1 Mayısı kutladık.

Böylece komünistler yığın içinde çalışmanın legal, yarı-legal biçimlerini, illegal çalışmayla örmeye gayret ettiler. Ancak nesnel ortam ve parti üyelerimizin deneysizliği bu çalışmaların önemli bir kısmının işçi katılımının daha yığınsal olmasını önledi. Bu durum bizim eksigimizden olduğu kadar işçilerin durumundan da ileri geliyor. İşçilerde genel olarak bir durgunluğun varolduğunu söyleyebiliriz. Yüksek düzeyli eylem biçimlerine hazır değiller. Bununla birlikte yaşam koşullarından ve varolan hakların yokedilmesi ve sınırlanmasından ötürü varolan hoşnutsuzluk artarak sürüyor. Kimi işyerlerinde ise husumsuzluk ileri düzeydedir.

Bu dönem içinde işçilerin sendikalaşma konusundaki sorunlarına belirli bir süre yeterince açıklık getirememiz ve kapsamlı yanıt verememiz de çalışmalarda durgunluga yol açtı. Burada asıl sorun, bu konunun parti içinde yeterli derecede ele alınıp tartışılmamış olması, kadroların kafalarında konunun açıklığa kavuşmamış olmasıydı. Radyonun ve merkez organımızın bu konuya ilişkin yayınlarından doyurucu sonuçlar çıkaramadık. Elbette, üst organla bağımızın bir süre kopuk olmasından da bu sonuçta payı vardı.

Sorunlar iyice sıkıştırınca parti örgütlerimiz sendikal alandaki sorunlarımıza daha özenle yaklaşmaya başladılar. Partinin bu alandaki genel politikası doğrultusunda tartıştık, konuştuk. İşçilerin sorularını cevaplamak ve yapılacak işi göstermek gerekiyordu. Tartışmalarımızın ve sonraki çalışmalarımızın içinde şu temel ilkelere göre davranmamız gerektiğini anladık. Birincisi, Yığının olduğu yerde çalışmak .Yani işçiler neredeyse , hangi sendikaya (Türk-iş yada Bağımsız) üyeyse orada. Yok, sendikalı değilse, işyerinde yada semtteki spor kulübü, kahve, eş-dost çevresi içinde çalışmak, en geniş, en yaygın , sıradan ilişkiler kurmayı ilk hedef olarak almak. İkincisi, fabrikalar kalemizdir belgisi doğrultusunda işyerlerinde yeni ilişkiler ve örgütler oluşturmayı hedeflemek. Burada-ve tüm çalışmalarda- tutulacak ana [illegible]

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

halka fabrikalardaki sarsıntıya uğramış parti örgütlerini toparlamak, düzenlemek, örgütün üyelerle sempatizanlarla ilişkilerini düzenli ve verimli bir hali sokmak. Önem sırasına göre yeni işyerleri ile kurulan ilişkilerin içinde parti örgütleri yaratmaktı. Gevşekliğe kaplılan korkan, işten atılan, tutuklanan tek tek üyelerimiz vardı. Parti örgütlerini yeni koşullara uygun konspiratif biçimlerde yeni baştan oluşturmadan , sendikal çalışmalarda etkinlik sağlamak düşünülemezdi. Kuşkusuz bu noktada yapılacak pek çok işimiz daha var. 5. Kongremiz bu yönde gerek örgütsel, gerekse ideolojik -politik bakımdan çalışmamıza büyük destek sundu. Üçüncü olarak, Sendikal Birlik konusunda tutulacak halka, işyerinde en güçlü birliği oluşturmaktır. Eğer bir fabrikada günlük çıkarları için savaşan işçilerin en sağlam, en kalıcı birliğini sağlayabilirsek, burjuvazinin sendikalar yasası, yada gerici sendikacılar eliyle çevireceği hiçbir dolap işçilerin sınıfsal birliğini engelleyemez. Elbette çalışmalarımız, ayrı ayrı işyerlerinde bu sürecin farklı evrelerinde bulunuyor.

Sendikalar yasasının yürürlüğe girmesi ve DİSK'in açılma olanağının iyice belirsizleştirilip, karanlığa itilmesiyle , Türk-İş'e geçme sorunu pratik olarak fabrikalarda tüm işçilerin gündemine girdi. Biz bu konuda tek tek her fabrikada işçilerin genel eğilimlerine dikkatle eğildik. Bilinç düzeyi görece ileri olan fabrikalarda, zoraki geçişin doğurduğu hoşnutsuzlukla birlikte Türk-İşte birleşme fiilen gerçekleşmektedir. Böyle durumdaki yerlerde, işçilerin kimisinde sanki DİSK'e , sınıf ve kitle sendikacılığına ihanet ediyormuş gibi bir duygu beliriyordu. Üstelik bugün girdikleri Türk-İş'in yöneticileri ile zamanında az kavga etmemişlerdi. Ancak, komünistlerin ileri sürdükleri, "sendikal savaşımda başarılı olmak, hakları korumak ve geri almak için birlik ve güç gerektiği düşüncesi", "sınıf ve kitle sendikacılığı geleneğini Türk-İş'e taşımak ve burada sınıf sendikalıcığını egemen kılma hedefi" işçiler arasında geniş destek buluyor. Bu düşünce ve amaçlar işçilerin Türk-İş'te örgütlenmesinde etkili oluyor.

İşkollarının özel durumları ve burada koşullar da önem kazandı. Özellikli işkollarında işçilerin eğilimlerde dikkate alınarak bağımsız sendikalardan bazılarında örgütlenmeye öncülük ettik. Parti örgütlerimiz bununla yetinmedi. İşçilerin bilinçli kesimlerinin başta olmak üzere bu gibi sendikaların yönetimleri ile kısa zamanda iyi ilişkiler kurmasını, eski üyelerle yenilerin kaynaşmasını ve sendikayı etkinleştirme girişimlerini desteklediler, teşvik ettiler. Bağımsız sendikalarda yürütülen çalışmalar da yönetim işçilerin çalışma biçimlerinin geliştirilmesi, yöntemlerimizin açıklık kazanması

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

bugün gündemimizdedir. Eski alışkanlıklarla davranmayı bir kenara bırakmak, açıga çıkmamak için özen göstermek, sekterlikten kaçınmak, işyerlerinde birligi pekiştirmek, sendika üyelerinin kaynaşma sürecini derinleştirmek ve işçi sınıfının sendikal birliğinin özgürce gerçekleşmesi fikrini sürekli savunmak ve propaganda etmek başlıca dikkat noktalarımız olarak önümüzde duruyor. Böyle yerlerde gerici, maocu gurupların yada polisin provokasyonu beklenmelidir, uyanık olmalıyız.

Sınırlı da olsa Türk-İş'te birleşmenin önüne başka engellerde çıkıyor. İşçilerin sarı sendikacılıga duydugu nefretten yararlanan devrimci etiketli küçük bir iki sendikanın girişimleri bu türdendir. Bu tür küçük sendikalar bölücü girişimler yürütmeye çalışıyor. Birliğe karşı tutum alıyor ve savaşımın gücünü zayıflatıyorlar. Etkileri çok azda olsa, bugün için bir işyerini bile etkilemeleri olumsuz xxxx sonuç yaratıyor. Komünistler bu tür unsurlarax birlik fikrini ve sarı sendikacılıga karşı savaşımda işçileri birleştirme düşüncesini, savaşım amaçlarını bıkmadan anlatıyor. Elbette ki işçilerin bu tür davranışlara yer yer ilgi duymaları Türk-İş yöneticilerinin tutumlarından da kaynaklanıyor. Sarı sendikacılar DİSK'li işçilerden vebadan korkar gibi korkuyor. Onları üye almamak için binbir dümene başvuruyorlar.

Birçok yerde xxxxxxxxx bilinçli unsurların öncülüğü ile işçiler ısrarlı tutumları ve birçok yönteme başvurarak bir geçiş yolu bulmaları Türk-İş yöneticilerini hesaplarını bozuyor, kabul etmek zorunda kalıyorlar. Onlar, tabanlarındaki uyanma ve bilinçlenme sürecinin hızlanacagından korkuyorlar. Geçişler Türk-İş eski üyelerinin desteğini aldıkça daha kolay ve sancısız oluyor. Şimdi önümüzdeki görev, Türk-İş'li işçilerle yeni katılanlar arasında ilişkileri çok yönlü geliştirmek ve hızlı bir kaynaşma sağlamanın pratik yollarını geliştirmektir. Örneğin, fabrikalar arası spor ve her tür karşılaşmalar, kır gezileri, kişisel ilişkilerin geliştirilmesi ilk düşünülen yollardır.

12 Eylül öncesinde Türk-İş üyeleri içindeki ilişkilerimiz şimdi daha da önem taşıyor. Bu ilişkilerin de bazıları zayflamıştı. Bunlar yeniden kuruluyor ve pekiştiriliyor. Ortak sorunlar üzerinde; güncel, yakıcı talepler üzerinde bugünkü birlik ortamında birlikte savaşım xxxxxxxxxx düşüncesini yaygınlaştırmaya çalışıyoruz. İlişkileri sendika dışında geliştirmek, fabrikada olgunlaştırmak ve sendika içine taşımak yolunu öngörüyoruz.

Parti örgütlerimiz, bugün, tüm bu çalışmalar içinde partiyi, partinin yığın bağlarını titizlikle koruyup, pekiştirerek, işçilerin günlük savaşımlarını partimizin politik savaşım hedefleri ile bağlamak görevlerini başarmaya, bunun yollarını geliştirmeye çalışıyor.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Komünistler sendikal birlik fikrini vargüçle savunuyor. Birliğin gerçekleşmesinin başlıca yolu Türk-İş'te birleşmek olarak belirdi. Bu, en yaygın uygulanan ve destek bulan biçim oldu. Ancak, birlik yerel, işyeri, işkolu koşullarıylada sıkı bağlı olarak düşünülmelidir. Türk-İş'te birleşmenin yanında bağımsız sendikalarda birleşmek ve ilk birlik adımlarını burada atmak gerektiği yerlerde oldu. Bunun değişik örneklerini başka bölgelerdende duyduk. Temel olan ve doğru olan işçilerin birliğinin xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx ve gaspedilen ekonomik xxxxxxxxxxx sendikal hakları için savaşımlarının güçlendirilmesinin en önde tutulmasıdır. Bugün işçiler Türk-İş'e geçmek, gerekirse bağımsız sendikaları korumak için özveriyle savaşarak bizim görüşlerimizin doğruluğunu gösteriyor ve pratikte öğreniyorlar. Bugün, Türk-İş içindeki çalışmalarımızı yetkinleştirmek ve öncü işçilerin başını çektiği savaşımlar içinde birliği daha da güçlendirmek için xxxxxxxxxxxxxx ~~çalışmalarımızı~~ ~~birleşmek~~ tutacağımız yolu açıklıkla belirlemeliyiz.

Parti örgütlerimiz , tüm bu çalışmalar içinde partiyi ve partinin yığın bağlarını titizlikle koruyup , pekiştirmek ; işçilerin günlük savaşımlarını partimizin politik savaşım nedefleri ile bağlamak görevlerini başarmaya , bunun yollarını geliştirmeye çalışıyor.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

B a ş l ı k

DİSK/Maden-İş ve DİSK/Banksen

DİSK'le dayanışma

İşçi ve sendika haklarının çiğnenmesine karşı

Tüm işçilerin sendikal birliği için!

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

açıklama

Bu çağrı ve ~~broşür~~, aşağıda adları bulunan DİSK'e bağlı Maden-İş ve Banksen sendikalarının yöneticilerince yazılmıştır.

Maden-İş sendikası

Mehmet KARACA	Genel Başkan
Halit ERDEM	Genel Sekreter
Kemal DAYSAL	~~Genel Başkan Vekili~~ Yürütme Kurulu üyesi.
Muraţ TOKMAK	~~Genel Başkan Vekili~~ "
Bahtiyar ERKUL	~~Genel Başkan Vekili~~ "
Ekrem AYDIN	~~Genel Başkan Vekili~~ "

Banksen

Metin DENİZMEN	Genel Başkan
Yücel ÇUBUKÇU	Genel Sekreter
Turan ATA	Yürütme Kurulu üyesi
Enver TÜRKOĞLU	" "
Recep ORDUSEVEN	" "
İlhan GEÇİT	" "
Akat SAĞANER	" "

TÜRİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

İŞÇİ SINIFI, SENDİKAL HAREKET YOĞUN BASKILAR ALTINDADIR
ÇIKIŞ YOLU BİRLEŞMEKTİR

12 Eylül 1980'de iktidara el koyan cunta, daha ilk gün DİSK'i kapattı. Yöneticilerini tutukladı. Binlerce sendika temsilcisi, işçi koğuşturuldu. Grevler yasaklandı, toplu sözleşmeler durduruldu. Türk-İş'in sendikal faaliyetleri kısıtlanddı Tüm demokrasi güçlerine yönelik baskılar uygulandı, uygulanıyor.

Terörizmi önlemek, demokrasiyi kurtarmak için geldiklerini söyleyenler tersine terörizmin hedefi olan, demokrasiye herkesten çok gereksinim duyan işçi sınıfına, sendikal harekete saldırarak, halka verdikleri sözleri tutmaktan yana olmadıklarını gösterdiler.

DİSK'i idam cezası ile yargılamak isteyenler, bilmiyorlar mı ki, DİSK'in savaşım çizgisi açıktır. İşçi sınıfımız, onun yiğit sendikal örgütü DİSK terörizme her zaman karşı oldu. Faşist terör DİSK'in pek çok üyesinin canına kıydı. Yaralarımız daha tazedir. Bu konuda kimse bizden hesap soramaz.

Hesap soran biziz. Soruyoruz: İşçi sınıfımızın yiğit evladı, sendikal önderi Maden-İş genel başkanı Kemal Türkler'in katilleri kimlerdir? 1 Mayıs 1977'deki Türkiye tarihine kapkara bir sayfa olarak geçen kanlı toplu kırımın sorumluları kimlerdir? Katiller nerededir? Cunta yönetimi bunları bulacak yerde, 1 Mayıs'ları düzenledik diye bize saldırıyor. İşçi sınıfının uluslararası marşı Enternasyonal söylendi diye, üyelerimizi ağır cezalara çarptırıyor.

DİSK demokratik hak ve özgürlükler için çok yönlü özverili savaşımlar verdi. DİSK'in faşist teröre karşı yaptığı direnişler ortadadır. DİSK'in terörizmin her türünün demokrasi düşmanlarının işine yaradığını defalarca belirttiğini kim gizleyebilir?

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

İşçi sınıfına, sendikal harekete yönelik bu baskılar şaşırtıcı değildir. Çok önce ve pek çok kez söyledik, emperyalistlerin, tekellerin dümen suyuna gitmek, demokrasi ile önünde sonunda karşı karşıya gelecektir. Çünkü halkımızın, ülkemizin üzerine çöken derin ekonomik, politik, sosyal bunalımların kaynağı bunlardır.

Cunta yönetimi bu doğrultudaki politikasıyla bunalımı hafifletmek bir yana tersine derinleştirdi. Şimdi bunalımın yükü daha da ağırlıkla işçi ve emekçilerin sırtına bindirilecek. Bunun için, tepkileri önleyebilmek için daha çok zorbalığa başvurulmak istenecek.

Bu nedenle, bizler, özellikle sendikal alandaki baskıları ve anti-demokratik uygulamaları sergilemek istiyoruz. Amacımız kamuoyunu, sendikacıları, işçileri uyarmak, ülkemizi ve halkımızı bekleyen tehlikelerin daha da arttığı günümüzde, sendikal hak ve özgürlükler için neler yapılabileceği konusundaki görüşlerimizi iletmektir. Çıkış yolu birleşmektir. İşçiler, sendikacılar, demokrasi güçleri, tüm gücümüzü bu yolda seferber edelim!

BUGÜN EKONOMİK DURUM NEDİR?

Yaklaşık iki yıldır sürdürülen "24 Ocak" programının tüm önlemlerine karşın, bugün ekonomik bunalım derinleşerek sürüyor. Döviz dar boğazı aşılamadı. Tüm "ihracat artıyor", nutuklarına karşın ihracat, ithalatı karşılayamıyor, dış ticaret açığı gittikçe büyüyor. Hükümet kendine yeterli dış borç, dış kaynak, kredi bulamıyor.

Ülke içinde de, vergi, zam paketleri uygulamaları, ücretleri ve taban fiyatlarını sınırlayıp azaltmaları, sömürüyü olağanüstü artıran tüm bu uygulamalara karşın, parababaları yatırım yapmıyor. Tefeciliğe, spekülasyona, vurgunculuğa başvuruyor.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Devalüasyonlar enflasyonu, enflasyon devalüasyonu besliyor. Enflasyon ortadan kaldırılamıyor. Bunalım hafiflemiyor, tersine derinleşiyor. Üretim düşüyor. Kapasite kullanımı % 30-40'larda aşamıyor. Stoklar durmadan artıyor. Piyasa tıkalı. Satışlar, yığınların korkunç sömürüsü ve alım gücünün düşürülmesi nedeniyle zayıf. Enflasyonu azaltmak için uygulanan kemer sıkma politikası sonucu kitlelerin alım gücü öylesine tüketilmiştir ki, işçilerin cebindeki para bırakın buzdolabı, televizyon vb. almayı, artık kilosu 300 TL ye çıkan beyaz peynire, tanesi 20 liraya çıkan ekmeğe bile yetmiyor.

Cepteki paranın alım gücü var mı, yok mu? Üretim artıyor mu, azalıyor mu? İş olanakları mı artıyor, yoksa işsizlik mi? Biz işçiler bunlara bakıyoruz ve diyoruz ki, TÜSİAD'~~x~~ da, MESS' de, Özal da yalan söylüyor.

Çünkü cebimizdeki para da, alım gücümüz de azaldı. Daha az yiyor, daha az giyiyoruz. Daha kötü yerlerde barınıyoruz. Tezgahların yarıdan fazlası boş. Habire işçi atılıyor. İşsizlik 5 milyonu aştı. Ekonomik bunalım gel geç değil, süregendir. Bu ekonominin hem iç, hem dış ilişkilerinden kaynaklanıyor. Ekonomimizin, sanayinin yapısı bozuktur. Türkiye kapitalizmi dışa bağımlıdır. Bunalım uluslararası kapitalizmin derinleşmekte olan bunalımı ile de sıkıca bağlıdır. Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonunun da belirttiği gibi, kapitalizmin dünya çapındaki ekonomik bunalımı için "henüz görünürde bir son yok"tur. Dolayısıyla ülkemizdeki ekonomik bunalım da daha da derinleşecektir. MESS'ci, IMF'ci Özal bile,"en az ~~iki yıl~~ 3-4 yıl daha sabretmek gerekir" diyor.

Yukarıda belirttiğimiz nedenlerden dolayı, izlenen ekonomik politika ile bunalımın aşılması olanaklı değildir. Ama bu politika

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

hem tekellerin sömürüsünün olabildiğince artmasına hizmet ediyor, hem de tekeller bu politika ile bunalımın sonuçlarının kendi sınıf çıkarları üzerinde olumsuz etkiler yaratmamasını sağlamağa, bunalımın yükünü işçi ve emekçi sınıflara, halka yüklemeğe çalışıyorlar. Önümüzdeki yıllarda sömürünün daha da derinleşeceğini, ağırlaşacağı görülüyor.

YHK İLE EKMEĞİMİZE SALDIRILDI

Devalüasyonlarla para değeri sürekli düşerken, fiyatlar durmadan artarken; bir yandan Yüksek Hakem Kurulunun "ilke" kararları ve tek tek bağıtladığı sözleşmelerle; öte yandan da ardarda çıkarılan bir dizi yasa ile ücretlerimize dolu dizgin saldırıldı! Gerçek ücretlerimiz geriledi. Gelirlerimiz azaldı. Ekonomik alanda ağır kayıplara uğradık.

1979-80 fiyat artışlar toplamı % 200'e yaklaşırken, işçilerle alay edercesine cunta önce % 70'lik avans uygulamasını getirdi. Ardından, YHK kuruldu. "İlke" kararlarını açıkladı. Bunların birincisi; iki yıllık sözleşmeleri 3 yıllık olarak toplam % 170'lik bir zam ile bağlamak oldu.

YHK burada da durmadı, o tekellerin nalıncı keseri olarak devam etti. 1981, bitimli sözleşmelere ancak, % 20 kadar bir brüt artış sağlayacak olan, "%10 + 3000 ₺" zam kararını bindirdi. Bu % 20 zam, resmi açıklamalarda fiyat artış oranı olarak verilen % 40'ın bile altındadır. 1981 bitimli sözleşmelerin diğer yıllardaki zam oranlarını ise, cunta hükümetinin düzenleyeceği fiyat artış istatistiklerinin insafına terketti. Yakacak, izin, bayram ikramiyeleri vb. yan ödemelerdeki artışlar ise hemen yok denecek göstermelik düzeylerde tutuldu.

YHK'nun diğer bir "ilke" kararı ile de sayıştayıyla, hükümetiyle, MGK'sıyla oynanan danışıklı döğüşlü ikramiye sayısı 4'de

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

donduruldu. Daha yüksek zam bir yana, cebimizdeki paraya el atıldı. Elde edilmiş ekonomik kazanımımız, toplu sözleşme ile ikramiye arttırma hakkımız çekilip alındı.

YHK'nunun bir başka "ilke" kararı ile de yan ödemeler, çıplak saat ücreti olan "ücret"imize dahil edildi. Böylece hem saat ücretlerini, hem saat ücreti dışındaki diğer yan ödemeleri, yani toplam gelirimizi, alabildiğine en az düzeyde tutmanın bir başka yolunu da tekelci, holdingci parababaları, YHK'nun bu "ilkesel" kararı ile buldular.

YHK'nun bu zam politikasının bizi açlığa mahkum etmek olduğu açıktır. Toplu sözleşmeler yaparak ücretlerimizi, hayat pahalılığının yıpratmasına karşı biraz olsun koruma olanağımız hepten yokedilmiştir.

Sayıya lüzum yok! Bülent Ulusu'nun ~~son~~ bir basın toplantısında bir gazetenin "Yumurtanın tanesini 8 liradan, peynirin kilosunu 300 liradan, bir ekmeği yirmi liradan yiyen, bir tane aspirine 2,5 lira veren işçilere ve memurlara teşekkür etmeyecek misiniz" sorusuna verdiği cevap ve sorunun kendisi yeterlidir.

Biz, sofrasındaki katığı değil, kuru ekmeği bile kesmek zorunda kalan işçiler, bay Ulusu'nun deyimi ile "sıkıntı çeken dar gelirli vatandaşlar ücretlerimizin nasıl füze hızı ile azaldığını iyi biliyoruz. İşverenlerin, tekellerin örgütleri bile bunu yadsıyamıyor. "Reel ücretler azaldı" diyor.

- YHK'nun "ilke" kararları ve tek tek bağıtladığı sözleşmeler bir çok sosyal, demokratik hakkı da yok etti.

- YHK, toplu sözleşmelerin, işçinin tazminatlı ya da tazminatsız, yani ~~işten~~ İş Kanunu'nun 13. ya da 17. maddesine göre işten çıkarılmasına sınır getiren, iş güvencesi sağlayan maddelerini kaldırdı. İşçi temsilcilerinin de söz ve oy hakkı ile katıldığı ortak kurullara, "disiplin", uyuşmazlıkları çözüm" vb. kurullarına ilişkin maddeleri sözleşmelerden çıkardı. Sessiz sedasız irili ufaklı girişimlerle işten çıkarmalar giyotin gibi

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

işlerken, işsizlik durmadan artarken, işverenler toplu çıkarmaları hızlandırırken, YHK iş güvencesi konusunda yılların savaşımları osnucunda toplu sözleşmelerle elde ettiğimiz kazanımları bir kararla yok etti. Tekeller YHK'nun bu kararı ile yıllardır gerçekleştiremedikleri özlemlerini gerçekleştirdiler.

Aynı biçimde, YHK işçi ve sendika temsilcilerinin çalışma koşullarının düzenlenmesine katılmalarını, toplu iş sözleşmesinin uygulanmasını denetlemelerine ilişkin tüm hükümleri toplu sözleşmelerden çıkarıp attı. Vardiya, iş zamanlaması, işçi sağlığı, iş güvenliği önlemleri, servis, iş elbiseleri, ayakkabıların vb.ların kararlaştırılması gibi konular bir yana, yediğimiz yemeklerin listesinde bile sözümüz olmayacak bundan sonra.

YHK'nun ilke kararları ve bağıtladığı sözleşmelerin özeti budur.

Cunta da, hükümeti de, tekeller de, kimi Türk-İş başları da sıkışınca, işler sarpa sarınca ücretlerimize, haklarımıza yöneltilen saldırının sorumlusu olarak YHK'umu, buradaki 3-5 bürokratı, ~~hukukçu~~ hukukçu eskisi emir kulunu gösteriyorlar. Yağma yok. DİSK'li, Türk-İş'li sendikasız tüm işçiler, tüm dürüst sendikacılar ekonomik, demokratik kayıplarımızın esas sorumlusunun işbirlikçi tekelci burjuvazi, kemerleri sıkma politikasını dayatan cunta ve hükümet olduğunu biliyoruz.

İŞÇİ DÜŞMANI YASALAR

. Tekellerin ücretlerimize, çalışma ve yaşama koşullarımıza yaylım ateşi saldırısı çıkan yasalarla destekli, paralel sürdü. Bir dizi yasal hakkımız da koparılıp alındı.

. Önce: Kıdem tazminatı yasası ile kıdem tazminatlarımız iyice budandı. Sınırlandı. Bu alanda yasayla ve sözleşmelerle

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TÜSTAV

elde ettiğimiz haklar açık açık geri alındı. Kıdem tazminatı 30 günle ve asgari ücretin 7,5 katı ile donduruldu. Evvelden vergisini ödeyerek de olsa aldığımız asgari ücretin 7,5 katını aşan tazminat tutarımız tekellere, işverenlere, hükümete bırakıldı. Bu milyonlarca lira birikmiş haklarımıza zorbalıkla el konmasından başka bir şey değildir.

. Kıdem tazminatı yasasını vergi yasası izledi. İlk bakışta vergi kesintileri bir miktar azaltıldı. Ama tekeller kaşıkla verir görünürken, sapıyla da gözümüzü çıkarmaktan geri durmadılar. Yalnızca, yeni toplu sözleşme yapan ya da toplu sözleşme zammı almaktan vaz geçen işçiler vergi indiriminden yararlandı. Dahası sözleşmesi imzalanmış işçilerin vergi indirimi haraç gibi kesilip merkezi bir fonda toplandı. Sözde, sözleşme bitiminden sonra para hızla değer kaybederken taksit taksit edenecek. Geçmişte devletten alacakların nasıl tasarruf bonolarına bağlandığını, ya da memurların MEYAK kesintilerinin nasıl üzerine oturulduğunu biz işçiler iyi biliriz.

. Sözde vergi kesintisi azaltılırken, tekel yanlısı hükümet SSK yasası ile cepheden saldırdı. SSK kesenekleri arttı. SSK hastanelerinde muayene vizite ücretine bağlandı. Daha önce karşılıksız verilen ilâcın % 20'si işçiden alınıyor. Emeklilik süresi uzatıldı. Emekli maaşı oranı indirildi. 18 yaş öncesindeki çalışma süresi emeklilikten sayılmayacak dendi. Emeklilerden ilâç, ailelerinden muayene ücreti kesilmeye başlandı. Milyarlarca liralık SSK fonlarımız devlet tahvilleri yoluyla tekellere akıtılmışken, milyarlarca liralık kesilmiş sigorta primimiz tekellerin kasasında kilitli, ucuz kredi iken, gene bizim küçüldükçe küçülen, "dar gelirlerimize" tırpan atıldı.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

. Asgari ücret 10.000 ₺ ile açlık düzeyinin altına inerken, asgari geçim indirimi bu saptanan komik miktarın bile altında kaldı. Oysa herkes biliyor ki vergi dışı asgari geçim indiriminin, asgari ücret düzeyinde olması zorunludur.

Sendikalarımızın, konfederasyonumuzun, DİSK'in savaşkan üyeleri,

Türk-İş'li sınıf kardeşlerimiz!

12 Eylül'ün bir yıllık uygulaması ile uğradığımız ağır ekonomik, demokratik ve yasal kayıpların kısa bilançosu budur. Ağır ekonomik bunalım koşullarında önemli şeyler yitirdik. Durumu ayıklıkla değerlendirdiğimizde, ekonomik duruma ve olası gelişimine baktığımızda, birliğimizi ve savaşımımızı bugüne kadarki gelişmelere, günün ve geleceğin gereksinimlerine göre yükseltmezsek yitirdiklerimizin, daha da yitirebileceklerimizin yanında çok küçük kalacağı görülüyor.

YENİ TEHLİKELER

Değerli işçiler, Türk-İş ve DİSK üyesi,
sendikalı, sendikasız sınıf kardeşlerimiz!

Yeni tehlikelerin belirtileri nelerdir:

. Bülent Ulusu'nun bir basın toplantısında YHK'unun işlevinin devam edip etmiyeceği yolundaki soruya verdiği yanıt YHK'nun daha uzunca bir süre işçi sınıfımızın, tüm sendikaların baş belası olmasını sürdürme niyetini gösteriyor.

İşverenlerin çığırtkanı H.Narin, aynı konuda fetvayı basıyor. O yeni sendikalar kanunu çıkmadan, sendikal faaliyetlerin serbest bırakılmasını istemiyor.

Turgut Özal IMF'ye söz verdi. Ücret artışlarını düşük tutmayı sürdüreceğiz dedi. O daha şimdiden 1982'de enflasyon % 25

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

olacaktır diyerek, 1982'de ücret zamlarının % 25'in altında tutulacağını bildiriyor. Bunun hazırlıklarını yapıyor.

Enflasyon oranı düzmece istatistiklerle düşük gösterilecek, YHK da buna dayanarak hayat pahalılığının yarısından az sözde "zamlar" yapacak. Gelirlerimiz iyice kırpılacak. Ekonomik kayıplarımız daha da artacak.

. YHK'u daha 1979, 1980'de biten sözleşmeleri tamamlayamadı. Devlet işletmeleri biten toplu sözleşme farklarını da ödemiyor. 1981 yılının sözleşmelerinin bu yıl bitemiyeceği, 1982'ye sarkacağını YHK başkanı açıklıyor. Dolayısıyla pahalılık belimizi bükerken milyarlarca liramız daha aylarca tekellerin kasasına faizsiz kredi diye işleyecek, değeri düşecek.

TEHLİKE - TOPLU İŞÇİ KIYIMI

. Bugün işsizlik % 22'lik bir oranda. 5 milyonu aşkın işsiz var.

Son üç yılda ulusal gelir artışı giderek azaldı. Sıfıra düştü. Sonra 1980'de sıfırın altına geriledi. 1981'de de gelişmeler aynı doğrultuda Ulusal gelir artmayınca, elbette yatırımlar da artmadı, artmak bir yana plana, bütçeye alınan en zorunlu yatırımlar bile gerçekleşmiyor. Genel olarak yapılan yatırımlar, yatırımlar için yapılması gereken yarcamaların ancak % 20-30 düzeyinde kalıyor. Birçok yatırımdan ise vaz geçiliyor.

Yatırımların artması bir yana, sanayi %30-40 arası bir kapasite ile çalışıyor. Fabrikalar 3 vardiyayı 2'ye, 2 vardiyayı 1'e indiriyor. 10 tezgahtan 5-6'sını çalıştırmıyor. Küçük, orta işletmelerde iflaslar artıyor. Bu durum, sürekli işten çıkarmaları tensikatları getiriyor. IMF, KİT'lerde işçi kıyımını dayatıyor.

Toplu işten çıkarmalar büyük bir dalga halinde patladı,

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

patlayacak.

Daha geçtiğimiz aylarda Karabük Demir Çelik'den, Renault'dan yüzlerce işçi bir defada kapı dışarı edildi. Bunlar 12 Eylül'den beri sessiz sedasız sürdürülmeğe çalışan, dipten sürdürülen tensikat dalgasının yüze vurmasıdır. Tekeller MGK'nın "Resmi toplu işten çıkarma"larla ilgili yasağını kaldırmak için ardarda girişim yapıyorlar.

Yığınsal işten çıkarmalara yönelik bu girişimler karşısında, tüm işçilerin, aydınların, basın mensuplarının, ordudaki yurtsever subay, assubay ve erlerin dikkatlerini bazı önemli noktalara çekmeyi yararlı görmekteyiz.

. Birinci olarak: Bugüne kadar bir çok işyerinde, özellikle orta ve küçük işyerlerinde işten çıkarmalar aralıksız sürdü. Toplu işten çıkarmaların görece olarak sınırlı kaldığı kesim daha büyük sanayi kuruluşları ve KİT'lerdir. Bunlar ise sanayi proletaryası diyebileceğimiz 1.600.000 ile 1.700.000 arasındaki işçiyi kapsamaktadır.

Şöyle ki, bugün en yoğun talep, pazarlama ve stok sorunları ile karşı karşıya olan, yani kârları azalmasın diye "tensikat yapmak zorunda" olan işyerleri, metal sanayinin beyazlar denen -Buzdolabı, çamaşır makinası, fırın, elektrikli ev aletleri vb.- dayanıklı tüketim malları üreten kesimidir. Bugün toplu işten çıkarmalar serbest bırakıldığı an bu dalda çalışan işçilerin -ki bu işçiler Türkiye proletaryasının en deneyli, en dirençli ve savaşkan bölüklerindir- % 25'inin işten atılması sözkonusudur. Türkiye çapında ise işten çıkarmalar toplam işçi sayısının % 10-15'ine ulaşabilir.

Bu yaklaşık 250 bin işçinin ve ailesinin açlığa mahkûm edilmesi demektir. İşin bu kadarla sınırlı kalamayacağı açıktır. Bu ise, toplam üzerinden hesaplandığında, en az yarım milyonluk bir işçi kıyımı demektir.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

İşçilerin, sendikaların, sendikacıların böylesi bir saldırıyı boynu bükük karşılayacağını sananlar aldanıyorlar. İşçi sınıfımız, DİSK, Türk-İş, tüm sendikalar buna direnecektir.

. İkinci olarak: İşbirlikçi tekelci burjuvazi kendi hesabına kurnazca bir taktik izliyor. Sözleşmelerde ücretlere ve haklara saldırısını MGK, hükümet ve YHK eli ile yapıyor. İşten çıkarmalarda da orduyu öne sürüyor. MGK'nın ve sıkıyönetimin kararı ve onayı ile işçi çıkarmayı planlıyor. İşten çıkarmalar sırasında işyerlerinde ordu birliklerinin önlem almasını istiyor.

Genel Kurmayın 17 Haziran 1981 tarihli yazısı ve sıkıyönetim komutanlıklarının tamamlanmak üzere olduğu söylenen hazırlıkları bu planın 1. adımının tuttuğunu gösteriyor. Narinler, Koçlar, Kara Memetler, Durmuş Yaşarlar binlerce işçi atıp, sonra fısıldayacaklar, "Ne yapalım, MGK izin verdi, sıkıyönetim onayladı, ordu atın dedi, attık". Orduyu, dolayısıyla onun içindeki yurtsever bubay, assubay ve erleri de işçilerin üzerine sürüp, ulusal demokratik güçleri karşı karşıya getirmeyi tezgahlıyorl

Biz ulusal demokratik güçlerin birliğinden yana sınıf sendikacıları olarak yurtsever ordu mensuplarını bu provokasyona karşı uyarmayı tarihsel bir görev sayıyoruz.

Biz işçiler açlığa, işsizliğe boyun eğmeyeceğiz. Direneceğiz. Ve biz yurtsever subay, assubay ve erlere sesleniyoruz:

İşbirlikçi tekellerin oyununa gelmeyin. Yerli ve yabancı tekellerle beraber değil, tekellere karşı işçilerle, emekçi halkla birlik olunuz! Ulusal çıkarlarımızdan yana tutum alınız.

. Üçüncü olarak: İşsizliğin yapısal ve süregen olduğu, artarak geliştiği Türkiye'de "ücretsiz izin", ya da "yarım mesai, yarım gündelik" türü sözde tensikat karşıtı görünen yollar çözüm değil., tüm işçilerin gırtlağına düğümdür. Tüm çalışabilen iş-

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

çileri işten atılma tehdidi ile daha da açlığa mahkum etmektir. İşçileri birbirine düşman etme çabasıdır.

Burada ekonomimizi kurtarmak için sözde gerçekçilik adına hareket eden kimi iyi niyetli, liberal, bilim adamlarını, teknokratları da uyanık olmağa çağırıyoruz. Bu yöntemler, bunca yıl ve pek çok ülkede denenmiş, iflas etmiştir.

İşçi sınıfımız böylesi sözde çözümlere, şiddetle direnecektir.

. Dördüncü olarak: Kocatopçu'nun tensikatları zorunlu sayan ama bunu yeni sendikalar yasası ve işten çıkarma tazminatını da içeren fon yasasıyla birlikte ele alma önerisi ise daha ince bir oyundur. O tüm gücü ile tensikatların önünü açmak istiyor. Ama bunu yaparken Türk-İş'i pasifleştirip, nötralize etmeyi ve işçileri kararsızlığa sevketmeyi kuruyor. Fon tasarısı ile işten çıkarılacaklara 3-5 aylık ek tazminat vererek, böylece tensikata uğrayacak kitleyi ikircime itip, bölmeyi de öngörüyor. Bu ara da da yeni yasalarla sınırlı bir sendikal çalışmaya ve toplu sözleşme hakkına izin vererek, en az gürültü ile tensikat operasyonunu tamamlamayı düşlüyor. Bu konuda Türk-İş yönetimini, tüm üye sendikaları, böylesi bir tuzağa karşı uyanıklığa çağırıyoruz!

Tüm çalışan işçileri, sözde işten çıkarma tazminatı aldatmacasına karşı köklü, kapsamlı bir işsizlik sigortası ve 13.-17. maddelerin kalkması için bunalım süresince toplu işçi çıkarmanın yasaklanması için savaşa çağırıyoruz.

İşçiler, değerli savaş arkadaşlarımız,

Geçici diye çıkarılan yasal düzenlemelere ek olarak, ekmeğimize, özgürlüklerimize yapılan saldırıların kalıcılaşmasını sağlayacak yeni yasalar hazırlanıyor.

274 sayılı Sendikalar, 275 sayılı Toplu Sözleşme, Grev ve

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Lokavt yasasındaki haklarımızı, 1475 sayılı İş Yasasındaki zaten sınırlı haklarımızı yeni yasalarla iyice sınırlamanın, yok etmenin hazırlığı sürüyor. Sendikal savaşım tekellerin, hükümetlerin devletin güdümüne alınmak isteniyor. Böylece işçilerin sömürüye karşı savaşımı zayıf düşürülüp, etkisizleştirilecek. Dahası sendikal örgütler tekellerin onların hükümetlerinin bir aracı durumuna gelecek. Bunu istiyorlar.

Bu amaçla;

- Sendikalar Yasasında: Sendika kurmak, sendikaya üyelik, sendika organlarını seçme ve bu organlara seçilme, sendikaların denetlenmesi, aidat ve mali kaynak, sendikal çalışmanın, üye ve yöneticinin güvencesi;

- Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Yasasında: Toplu iş sözleşmesi yetki prosedürü, çoğunluk sendikasının saptanması, sözleşme görüşmelerinde uyuşmazlık, uyuşmazlık aşamasında gidilecek kurul, bu kurulda ve bu aşamada resmi makamların yeri, toplu sözleşmenin sendika ve işverence bağıtlanması, bağıtlanamazsa, grev hakkı ve sınırları, grev hakkının doğması ve kullanımı, imzalanmış sözleşmede kapsam ve yararlanma, sözleşme uygulamasına sendikanın katılımı, işverinin sendikalara karşı yükümlülükleri -aidat kesimi vb.- gibi;

sendikal hak ve özgürlüklerin en temel noktaları hükümet ve cunta çevrelerinde elden geçiriliyor.

Sorun yalın ve açıktır!

Önümüzdeki dönemde:

Kan ve can pahasına elde ettiğimiz toplu sözleşme hakkını ya koruyacağız, ya da yitireceğiz.

Grev hakkımızı ya koruyacağız, ya da yitireceğiz.

Sendikalar ya bizim gerçek sınıf örgütlerimiz olacak, ya da patronların elinde oyuncak.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Sömürüye, işsizliğe karşı yasal savaşım silahlarımız olacak mı, olmayacak mı?

Sendikal hak ve özgürlüklerimiz olacak mı, olmayacak mı?

Ayrıntılar bir yana işin özü budur!

SALDIRI TÜM SENDİKALARA, TÜM İŞÇİLERE YÖNELİKTİR

Cunta, hükümet, tekeller saldırıların ayrımsız tüm sendikal hareketi, sendikal savaşımı hedef alıyorlar.

Cunta DİSK'i kapayıp yönetici ve üyelerini tutuklayıp, takibe alıp, idam tehdidini savurdu. Bizleri vatandaşlıktan atmaya çalışıyor. İki bin üye için soruşturma ile yarım milyon DİSK'li tehdit altında.

Cunta, DİSK'e yaptıkları ile Türk-İş'i de tehdit altına aldı. Faaliyetlerini yoka indirdi. Bir dizi sendikasını, alt örgütünü kapadı. Bir çok Türk-İş üyesi sendikacıyı tutukladı. Koğuşturuyor. Türk-İş sürekli sopa altında tutuluyor.

Hem Türk-İş, hem DİSK üyeleri için sendikal hak ve özgürlükler kullanılmaz hale getirildi. Şimdi yeni yasal çerçeve ile tüm işçilerin, ayrımsız tüm sendikaların cendereye alınması, işçi örgütü olmaktan çıkarılması amaçlanıyor.

Tehlike budur. Böylesine önemli yasal haklarımızı, olanaklarımızı hepten yitirmek tehlikesi ile karşı karşıyayız.

Ne yapacağız?

Yitirdiklerimizi geri almak, bizden koparılıp alınmak istenen sendikal haklarımızı korumak için, biz tüm işçiler, sendikalar, sendikacılar, ne yapacağız?

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

DİSK'LE DAYANIŞMAYI YÜKSELTELİM !

Türk-İş üyeleri, DİSK üyeleri,

Türk-İş ve sendikalarının yöneticileri, DİSK'in savaşkan yöneticileri,

Bütün sendikalar, üyeleri, sendikasız tüm işçiler;

12 Eylül ile birlikte sendikal hak ve özgürlüklerimize yönelen saldırı en başta DİSK'e, bağlı sendikalara ve üyelerine yönelikti.

DİSK davası hazırlanıyor. 52 tutuklu yöneticinin ve teslim olmayan bizlerin de idamı isteniyor. İki bin DİSK üyesi için soruşturma, koğuşturma sürüyor. Savcı çeşitli ceza istemi ile dava açacağını ilan etti.

Genel başkanımız Abdullah Baştürk en alçakça baskılara, işkencelere karşı koydu. Boyun eğmedi.

O sınıfımızın onurunu, DİSK'in savaş bayrağını yükseklerde tuttu, tutacaktır.

Sorguya, işkenceye uğrayan binlerce üye, temsilci aynı yolda yürüdü. İşçilik onurundan ödün vermedi. Zındanlardaki sınıf kardeşlerimiz, DİSK üyeleri, DİSK'in savaşkan geleneğini dimdik, açık alınla savundular, savunuyorlar.

Onlarca DİSK yöneticisi, sendika militanı, üyesi de teslim olmadı. Onlar da savaş bayrağını, DİSK'in savaşkan ruhunu gene sınıf savaşlarının içinde, yücelerde dalgalandıracaklardır. DİSK'i yaşatmaya devam ediyorlar, edeceklerdir.

Teslim olmayan kardeşlerimizden İlerici Deri-İş genel başkanı Kenan Budak "teslim olmayı" reddettiği için kahpece kurşunlandı. Toprağa düştü, öldü. Ama DİSK üyeliğinin, işçi olmanın onurunu yere düşürmedi. İnsan haklarından bahsedenler, yargısız mahkemesiz idam cezası infaz ediyorlar.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Yaşamını sınıfımıza adamış, sendikalarımızda herşeyleri ile işçi sınıfının yolunda yürüyen uzman kadrolarımız tutuklandı, işkence gördü. A.Hilmi Feyzioğlu gibileri işkencede can verdi.

Biz onları, savaş arkadaşlarımızı, hapiste, ya da teslim olmayıp dışarda, ama savaşı sürdüren ve bu yolda herşeylerini veren kardeşlerimizi selamlıyoruz.

Ölülerimizi, şehitlerimiz üzerine and içeriz ki, işçi sınıfının düşmanlarına teslim olmayacağız. Hep beraber yükselttiğimiz savaş bayrağını elden bırakmayacağız. DİSK'i, onun geleneğini, ilkelerini yaşatacağız, savaşımı sürdüreceğiz!

Cunta kapttım diyor!

Ama DİSK'li işçiler sendikacılar savaşıyor! DİSK'in geleneklerini koruyor. Tabanda örgütlülük sürüyor. İşçiler tanıdıkları, denedikleri, sınadıkları sendikal önderlerle bağlarını koparmıyorlar.

[redacted]. Savaşkan tüm DİSK yöneticileri, üyelerin onlara özgür iradeleri ile, seçerek verdiği, örgütsel görevin ve güvenin gereğini yerine getiriyorlar. Onlar içerde, dışarda, ama görevlerinin başındalar. Bu görevi bize üyelerimiz verdi. Ve ancak onlar geri alabilir. Ne cunta, ne hükümet, ne de yerli ve yabancı tekeller

Cunta, onun hükümeti, işbirlikçi tekeller bizi sendika ağalığı ile suçladı. Üyelerimizin iradesi dışında yönetim organlarına gelmişiz gibi kampanyalar yürüttü.

Şimdi biz onlara sesleniyoruz:

"Birçok DİSK'li yönetici arkadaşımız tutuklu. Zındanda. Biz aranıyoruz.

Siz örgütlerimize tepeden kurullar atadınız. Erk sizde. Egemenlik sizde.

Koyun sandıkları DİSK'e bağlı işyerlerine. Soralım işçilere, kimdir DİSK'in yöneticileri?

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
FÜSTA

Genel başkanımızı, konfederasyonumuzu, kardeş sendikaların yöneticilerini ve bizleri sendika ağalığı ile suçlayanlar, sizler halkımıza en lâyık yönetim demokrasidir, demediniz mi?

O halde en demokratik yola baş vuralım. İşçilere soralım, kimdir DİSK'in yöneticileri? DİSK üyeleri, işçiler sizlere gerekli yanıtı verecektir. Hodri meydan.

Cunta, hükümeti ve tekeller DİSK üyelerinin yanıtının ne olacağını biliyorlar. Onun içindir ki, onlar DİSK'e bağlı işyerlerindeki işçilere, DİSK üyelerine en ağır baskıları yöneltiyorlar.

İşyerleri sürekli basılıp aranıyor. Jandarma, polis kuşatmasına alınıyor. DİSK'i hepten yok etmek için saldırı üstüne saldırı geliyor.

Cunta, hükümet, DİSK üyelerine varolan yasal haklarını ve olanaklarını bile kullanmayı çok görüyorlar. Bir yandan "DİSK yasal olarak kapatılmadı. Yasal tüzel kişiliği sürüyor. Yalnızca faaliyeti yasak" diyorlar. Böylece yüzbinlerce işçinin yasal olanaklardan yararlanmalarını, DİSK'i kapalı tutarak engelliyorlar. Öte yandan DİSK üyelerinin açık sendikalara yasal başvurularını da engelliyorlar. "İstifa serbest, üyelik yasak" diyorlar. Tekellerin olağanüstü baskı ve sömürüsüne karşı onların var olduğu kadarıyla bile yasal olanaklardan yararlanmalarına olanak vermiyorlar. İşçilerin birleşmesinden korkuyorlar.

İşçiler, kardeşler, bir kez daha tekrarlıyoruz:

DİSK'e, DİSK yöneticilerine, üyelerine yönelik bu zorbalık ve baskı, DİSK üyelerinin yasal haklarının kullandırılmaması yalnızca DİSK'e yönelik değildir. Tüm sendikal harekete, Türk-İş'e, Hak-İş'e, bağımsız sendikalara ve sendikalı, sendikasız tüm işçilere yöneltilmiştir.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

DİSK'e, bizim örgütlerimize yapılanların oluşturduğu tehdit ile tekeller, tüm sendikal hareketimizi, tüm işçi sınıfımızı teslim almağa çalışıyor. İşçi sınıfının, sendikal hareketin birliğinin önünü kesmeği düşlüyor. Tüm işçilerin sendikal hak ve özgürlüklerini yok etmek istiyor.

İşte bunun için kardeşler, bugün DİSK'le, onun tutuklu ve aranan yönetici ve üyeleri ile dayanışmayı yükseltmek, DİSK'in açılması için savaşmak, bugün DİSK üyelerinin yasal olanaklardan yararlanması için çaba harcamak, 5 milyonluk sınıfımızın en başta Türk-İş'li, tüm sendikal örgütlerin birinci görevidir.

Tüm DİSK üyelerine sesleniyoruz:

DİSK'le maddi ve manevi dayanışmayı yükseltmek her işçi, her dürüst sendikacı ve sendikal örgüt için tarihsel bir zorunluluk ve görevdir. Sendikal hak ve özgürlükler için savaşımın tek koşuludur.

Örgütümüz üzerindeki yasağı kırmak için, sendikal özgürlükler savaşımında DİSK'e düşen görevi yerine getirmek için ve sendikal birliği gerçekleştirmek biz DİSK'li işçilere düşen tarihsel görevi başarmak için,

işyerlerinde, bölgelerde sendikalarımızda, koşullara uygun biçimlerde, her yolla, bugüne kadar olduğu gibi birliğinizi koruyun, güçlendirin,

Bugün yurtta savaşım koşulları gittikçe ağırlaşıyor. Ama yok olmuyor. Kimi alanda olanaklar artıyor. Ağırlaşan koşullara karşın biz Maden-İş ve Bank-Sen yöneticileri yurt içinde görevlerimizi sürdürmeğe devam edeceğiz. DİSK'le dayanışmayı yurt içinde daha geniş boyutlara ulaştırmanın yollarını bulacağız.

Uluslararası demokratik kamuoyunda, dünya işçi, sendika hareketinde de ülkemizdeki zorbalık rejimine, onun uygulamalarına

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

karşı kamuoyu güçleniyor. Türkiye işçi sınıfıyla, sendikal hareketiyle ve DİSK'le dayanışma eğilim ve eylemleri iyice artıyor, ilgi genişliyor. Dünya Sendikalar Federasyonu'nun başından beri gösterdiği dayanışma ve tüm örgütlerini işçi sınıfımız ve DİSK'le dayanışmaya yönlendirmesi, Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu'nun son açıklamaları ile daha da gelişen dayanışmadan yana tukumu, Dünya Emek Konfederasyonunun ve Avrupa Sendikalar Konfederasyonunun dayanışma yolundaki sürekli girişimleri bu konuda olanakların arttığını gösteriyor.

Bunları değerlendiren bizler, DİSK, Maden-İş ve Bank-Sen organlarının görevli yöneticileri, uluslararası dayanışma kampanyasını daha da derinleştirmek üzere arkadaşlarımızdan bir kırmının çalışmalarını yurt dışında sürdürmelerini kararlaştırdık.

Demokrasi ve özgürlükten yana herkes!

DİSK'le her tür dayanışmayı yükseltmelidir!

Tutuklu DİSK yöneticileri serbest bırakılmalı, koğuşturma kaldırılmalı, dava düşürülmelidir!

DİSK açılmalıdır!

Her türlü çalışması serbest bırakılmalıdır!

Dünyadaki tüm işçiler!

Dünyadaki tüm sendikal örgütler!

Barıştan, demokrasiden ve adaletten, insan haklarından yana tüm insanlar!

Bugün yalnızca sendikacı oldukları için, yasal, en doğal sendikal hak ve özgürlüklerini kullandıkları için binlerce işçi ağır hapis cezaları ile cezalandırılmak isteniyor.

İşçi-sendika hareketinin beşiği Avrupa'da sendikacılar daragacına çekilmek, sendika üyeleri cezalandırilmak isteniyor.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Bize, DİSK'e, DİSK üyelerine, Türkiye işçi sınıfına ve sendikal hareketine elinizi uzatınız.

Bizler, Türkiye işçi sınıfı ülkemizin ve halkımızın alnına sürülen bu kara lekeyi silmek için savaşıyoruz. Direniyoruz.

Ve tüm ülkelerin barışsever, hukuktan, insan haklarından yana insanlarının, kuruluşlarının dayanışmasını istiyoruz.

Bizimle dayanışmanızı yükseltiniz.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

TÜRK-İŞ'LE DAYANIŞMAYI YÜKSELTELİM-GÜÇLÜ BAĞLAR KURALIM

12 Eylül cuntası işçi sınıfımızın büyük bir bölümünü içinde barındıran Türk-İş'i kapamadı. Ama tüm sendikal çalışmaları yasakladı. Kimi sendikaları kapandı. Alt örgütleri mühürlendi. Yöneticilerden tutuklananlar oldu. Halen bir çok Türk-İş'li sendikacı #utukevlerinde. Türk-İş'in, Kongre, seminer gibi izin verilen çalışmaları bile sınırlandı. Sürekli baskı ve denetim altına alındı.

Cuntanın tutum ve uygulamaları Türk-İş'i tümüyle güdümüne almak, onu üyelerine ve tüm işçi sınıfına karşı kullanmak istediğini ortaya koydu.

Genel Kurmay 2. başkanlığının 17 Haziran tarihli genelgesi bunun somut kanıtıdır. Söz konusu genelgede açık sendikaların, ki b bunların hemen hepsi Türk-İş üyesidir, kimi çalışmalarına izin veri verilmesinden söz ediyor. Kongreleri yapılabilir deniyor. Ama ekleniyor. "Kongreler yapılamadığı için 12 Eylül ile başlayan "islahat düzenine uygun düşmeyen ve işçiler tarafından istenmeyen= kişiler ve kadrolar süresinde değiştirle..memiştir". Yani, "12 Eylülcülerin istemediği Türk-İş'li sendikacıların değiştirilmesi için kongre yaptırın"deniyor, sıkıyönetim komutanlarına.

Elbetteki değiştirilmek istenen yöneticiler, tekellerin en gerici çevreleri ile işbirliği içindeki Erçelik, Özdemir, Başoğlu gibileri değildir. Türk-İş içindeki dürüst, namuslu, sağduyulu, tüm sendikacılar örgüt kademelirinden, örgütleri Türk-İş'den atılmak isteniyor.

Buna karşın Türk-İş yönetimi çoğunlukla cunta ve hükümetle uzlaştı. Onun işçiesınıfımıza, sendikal hareketimize, bu arada Türk-İş'e de yönelen saldırılarına boyun eğdi. Elindeki yasala

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

olanakları bile kullanmadı. Bu nedenlhe yalnız Türkiye işçi sınıfının, üyelerinin değil, dünya işçi sınıfı ve sendikal hareketinin tepkisini aldılar. Kaderlerini ordu içindeki ve dışındaki en gerici çevrelere bağlamış O. Erçelik, K. Özdemir, M. Başoğlu Türk Metalci M. Özbek gibileri, Türk-İş yönetimindeki bu gerici faşist karması ögeler, şimdi Türk-İş'in bu politikasına karşı yükselen tepki ve hoşnutsuzluktan yararlanıp Türk-İş'i hepten ele geçirmenin peşindedirler. Onlar Türk-İş'i bir işçi örgütü olmaktan çıkarmanın peşindedirler. Türk-İş'in işçi örgütü olmanın asgari gereğini bile yerine getirmesinin önündeki en büyük engel bu gerici faşist karması ögelerdir.

Onlar, 12 Eylül'den sonra açık kalan, sendikalı işçilerin çoğunluğunu barındıran bir sendika, bir işçi örgütü olarak Türk-İş'in, DİSK'in, sendikalarının kapatılmasına, üyelerinin baskıya uğramasına sesiz kalmasına önayak oldular, Bununla da kalmadılar, kapatılan, baskıya uğrayan Türk-İş üyesi sendikalar ve tutuklanan Türk-İş'li sendikacılar için bile Türk-İş'in davranmasını engellediler.

Onlar örgütleri yasal o larak işletilmeyen, DİSK ve üyesi işçilere Türk-İş'in kapılarının kapalı tutulmasanın baş savunucluğunu yapıyorlar. Sendikal birliğe giden yolu, DİSKve Türk-İş üyelerinin omuz omuza sendikal hak ve özgürlükler için savaşımını engellemye çabalıyorlar.

İşçiler, kardeşler, DİSKüyeleri,

Türk-İş yönetimindeki gerici ögelerin engellerini de aşarak Türk-İş'le dayanışmayı yükseltmek, Türkiye işçi sınıfı ve sendikal hareketini güçlenydirmenin yaşamsal bir yanıdır.

Cuntanın, hükümetin, tekellerin en gerici çevrelerinin Türk-İş'e yönelen baskılarına, birlik ve işçi düşmanı girişimlerine karşı her yolla savaşmak tüm işçilerin yakıcı, güncel görevidir.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TÜSTAV

Türk-İş'le dayanışma, sendikal hak ve özgürlükler ve sendikal birlik savaşının yaşamsal gereğidir.

Çünkü, Türk-İş, ne Erçelik-Özdemir gibilerinindir., ne de birlik düşmanı gerici güçlerin. O da DİSK gibi bütün işçilerindir. O, Türk-İş'e üye olan ve olmayan tüm işçilerin, tüm dürüst sendikacılarındır.

Biz bugün Türk-İş yöneticilerine ve Türk-İş'e yöneticilerine ve Türk-İş'e elimizi uzatıyor ve sesleniyoruz.

. Gün birlik günüdür.

. Gün dayanışma günüdür.

. Sendikal ayrılıkların, bölünmüşlüğün duvarlarını el birliği ile yıkalım.

. Tekellerin artan sömürüsüne, baskısına en geniş sendikal birliğin gücü ile karşı koyalım.

. Koşullar ne kadar ağır, görüşlerimiz ne kadar farklı olursa olsun bir araya gelebiliriz. Konuşabilirz. Üyelerimizin ve küm işçilerin çıkarlarının gerekleri doğrultusunda birlikte davranabiliriz.

. Türk-İş yöneticilerine, sendikacı kardeşlerimize en kısa sürede görüşme öneriyoruz.

. Biz tüm gücümüzle Türk-İş'le, bağlı sendikaların, üyeleri ile dayanışmayı yükselteceğiz. Türk-İş'in işçi hakları ve birlik yolundaki her olumlu adımını sonuna kadar destekleyeceğiz.

Türk-İş ve DİSK üyelerine sesleniyoruz.

. İşyerleriarası diyaloğunuzu sıklaştırın. İşveren saldırılarına omuz omuza karşı çıkın.

. Bize, yöneticilerinize, bir araya gelme ve diyalo kurmada

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TÜSTAV

yardımcı olun.

. Birlik yolunu tabandan girişimlerinizle de açın. Türk-İş üyeleri, DİSK'li kardeşlerinizin Türk-İş'e başvurularının sonuçlanmasına engel olan birlik düşmanlarını etkisizleştirin. DİSK üyeleri, Türk-İş'in kapılarını zorlayın. Türk-İş'li sınıf kardeşlerinizle birleşin.

. Sendikalı, sendikasız tüm işçiler. Türk-İş'le dayanışmayı yükseltin.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

İşçilere, halkımıza, Türkiye ve dünya kamuoyuna çağrı

Ülkemizde birçok sendikacı, 12 Eylül 1980'den bu yana MGK'nin "teslim ol!" çağrısını reddederek, sendikal görevlerini yerine getirmek, işçi sınıfına verdiği sözü tutmak için savaşımı sürdürmeyi se yolunu seçti. Bunlar arasında yer alan bizler, DİSK'e bağlı Türkiye Maden-İş ve Banksen sendikalarının yöneticileri son olarak bir toplantı yaparak, bir yıldan buyana yer alan gelişmeleri değerlendirdik. İşçi sınıfımızı ve sendikal hareketi bekleyen görevleri de ele aldık. Görüşlerimizi bu çağrıyla ve ayrıca kapsamlı bir açıklamayla sizlere duyurmaya karar verdik. Ayrıca Türkiye'deki sendikal hak ve özgürlükler için savaşım veren güçlerle uluslararası plandaki dayanışma kampanyasının daha da gelişmesini sağlamak için, arkadaşlarımızın bir bölümünün bundan böyle çalışmalarını yurtdışında sürdürmesine karar verdik.

Öncelikle, tüm/ Üyelerimiz, sendikalarımız, konfederasyonumuz DİSK, tüm Türkiye sendikal hareketi, işçi sınıfımız ve halkımız önünde, şunu vurgulamak isteriz ki, tüm baskı ve koğuşturmalara, tehditlere karşın üzerimize düşen görevleri bugüne kadar olduğu gibi, bundan böyle de sürdürmeye sonuna kadar kararlıyız.

Kardeşler,

12 Eylül'den bu yana bir yıl geçti. Bu bir yıl içinde iktidardaki MGK, onun getirdiği hükümet saldırılarının ağırlığını biz işçilere yöneltti. Tekelci patronların isteklerini bir bir yerine getirdi. Ücretlerimiz, çalışma ve yaşama koşullarımız, sendikal hak ve özgürlüklerimiz yaylım ateşine tutuldu. Çok şey yitirdik.

DİSK kapatıldı. Yöneticileri, temsilcileri, aktif üyeleri tutuklandı. Ağır işkencelerden geçirildi. 52 DİSK yöneticisi hakkında idam cezası istendi. Bir bölümü aranıyor. Türk-İş'e bağlı sendikaların çoğunluğu kapatılmadı. Ama bunlar ağır baskılar altına alındı. Türk-İş'in sendikal çalışma yapmasının olanakları elinden alındı.

Uygulanan ekonomik politika en başta işçi sınıfımıza, halkımıza vuruyor. Halka kemerlerin zorla sıktırılması, ekonomik bunalımı gidermiyor, ülke ekonomisini düzlüğe çıkarmıyor, yalnızca bir avuç tekelci patronu, bunların yabancı ortaklarını daha zengin ediyor.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI VAKFI

Bunlara karşı direnmenin, yaşam ve çalışma koşullarımızı korumanın ve iyileştirmenin araçları da elimizden alındı. 274-275 sayılı yasaların tanıdığı toplu sözleşme ve grev yapma haklarımız yok edildi. Grev yapmak en büyük suç ilan edildi. DİSK'li, Türk-İş'li işçilere zorla Yüksek Hakem Kurulu uygulaması dayatıldı. Yüzbinlerce işçi ailesinin kaderi buraya oturtulanların iki dudağının arasından çıkacak söze terkedildi. Bunların ağzından ise, hükümetin, tekelci patronların isteklerinden öte bir şey çıkmıyor. Aldığımız ücretlerle her geçen gün daha kötü besleniyor, daha kötü barınıyor, çıkarılan sözleşme adlı dayatmalarla her geçen gün daha güç koşullarda çalışıyoruz.

Çok şeyler yitirdik. Ama bitmedi. Biz işçileri yeni tehlikeler bekliyor. En başta işimizi yitirme, işten atılma tehlikesi geliyor. Halkı iki yıldır yarı aç, yarı tok tutanlar, ekonomide hiçbir sorunu çözemeyince, şimdi yüzbinlerce işçiyi topluca işten çıkarmaya girişiyorlar. Ayrıca yeni anti-demokratik iş ve sendikalar, toplu sözleşme yasaları çıkararak, işçilere tek bir demokratik hak, sendikal özgürlük bile tanımak istemiyorlar.

Yokolan yalnızca sendikal özgürlüklerimiz değil, demokrasidir. Ama işçi sınıfımız geçmişte güçlü ve zorlu savaşımlardan geçmiş, bilinç ve deney kazanmıştır. Bu güç demokrasi savaşımının da belkemiği, motor gücüdür. Sendikal özgürlüklerimiz için savaşım demokrasi için savaşımın ayrılmaz bir parçasıdır. Biz demokrasi için savaşımda da üzerimize önemli görevler düştüğünün bilincindeyiz. Biz sınıfsal çıkarlarımız için savaşım veriyoruz. Ama ulusal çıkarlar için de en başta biz işçiler savaşım veriyoruz, vereceğiz. ABD emperyalizminin ülkemizi yeni maceralara sürüklemesine, barışa düşmanlık politikasına karşı çıkıyor, barışı savunuyoruz. DİSK'in, sınıf ve yığın sendikacılığının şanlı geleneği budur.

DİSK'li, Türk-İş'li işçiler, sendikacılar, tüm ilericiler, kardeşler,

DİSK'le dayanışmayı her alanda yükseltelim. DİSK yöneticileri ve tüm tutuklu temsilci ve işçiler serbest bırakılmalı, DİSK açılmalıdır. Kapalı Türk-İş sendikaları açılmalıdır.

Sendikal hak ve özgürlüklerimiz üzerine konan yasaklar kaldırılmalıdır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

- İşçi ve emekçi sınıfların, halkımızın yaşam düzeyinin düşürülmesine, tekellerden yana kemer sıkma politikasına karşı çıkalım.

- Sendikal hak ve özgürlükler için, Türk-İş'li, DİSK'li işçiler, sendikacılar birleşin.,

- Birlik yolunu tabandan girişimlerimizle, eylem birlikleriyle açın. Ortak açıklamalarla, açtığınız bu yolu derinleştirin.

- Türk-İş üyeleri, kardeşler; DİSK'li kardeşlerinizin Türk-İş'e başvurmalarına engel olan birlik düşmanlarını etkisizleştirin.

- DİSK'li üyeler, kardeşler; Türk-İş'in kapılarını her olanaktan yararlanarak zorlayın. Türk-İş'li sınıf kardeşlerinizle birleşin, bağlarımızı güçlendirin. Haklarımız için savaşta bütün olanaklardan yararlanmak gerek.

Daha güçlü, birleşik bir sendikal hareket için, işçilerin özgür iradeleri üzerinde yükselen demokratik işleyiş kazanmış birlik sendikaları için yol budur.

- İşçiler; ilericiler, aydınlar ve diğer demokrasi güçleri üzerindeki baskıları protesto edin. Tüm ilerici tutuklularla dayanışmanızı yükseltin.

- İlericiler, aydınlar, bilim adamları; işçi sınıfımızın savaşımlarına destek olun.

- Yurtsever subay, astsubay ve erler; işçilerimizin demokrasi i güçlerinin, üzerine ordunun salınmasına izin vermeyin.

- Uluslararası sendikal hareketin temsilcileri, üyeleri dostlarımız; Türkiye'deki baskılara karşı, sendikal hak ve özgürlüklere, insan haklarına saygı gösterilmesi için, gerçek demokrasi için Türkiye sendikal hareketi ve demokrasi güçleriyle dayanışmanızı daha da artırın.

Emperyalist boyunduruğa, yerli yabancı tekellerin sömürüsüne, cuntanın baskılarına ve gericiliğe karşı,

Barış, demokrasi ve özgürlüklerimiz için,

Bizim olanları almak için İLERİ!

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Sendikacıların Çağrısı: 21.7.1981

İşçiler, emekçiler, aydınlar!
Yurtsever subay ve astubaylar!

İstanbul Sıkıyönetim savcılığı DİSK'e karşı açtığı davada 52 DİSK yöneticisi hakkında idam cezası istiyor. Davanın ileride daha da genişletilerek binlerce işçi ve sendikacının yargılanacağını açıklıyor. Bu açıklama işçi sınıfına, emekçi halkınıza, tüm demokratik çevrelere yönelik yeni ve geniş çaplı vahşi bir saldırının başlatıldığını gösteriyor.

Faşist terör merkezi MHP'nin kirli çamaşırlarının ortaya dökülmesinden telaşa kapılanlar ellerini çabuk tutmaya çalışıyorlar. DİSK davasının savcısı Sakkeçi, MHP'li katillerin yarıda bırakmak zorunda kaldıkları terörü sürdürmek istiyor. MHP'li, Ülkü Ocak'lı faşistler sendikal hakları için savaşım veren onlarca DİSK üyesini öldürdüler. Kaç kez grevlere saldırdılar. DİSK'in kurucusu ve büyük önderi Kemal Türkler, bundan bir yıl önce, doğrudan Türkeş'in emriyle öldürüldü. Bu işçi ve sendika düşmanı terör eylemleri her seferinde TİSK, TÜSİAD, Odalar Birliği gibi işveren örgütlerinin yöneticilerince büyük paralarla ödüllendirildi. Şimdi Sıkıyönetim savcıları DİSK yöneticilerine idam cezası isteyerek bunların yolunda yürüyorlar. Cenaze törenine yüzbinlerin katıldığı, bu faşist cinayeti protesto için yüzbinlerin iş bıraktığı Kemal Türkler'i yargılamak istiyorlar. MHP başlarına karşı, bunları ipten kurtarmak için sendikacıları rehin almak istiyorlar.

DİSK'in suçu nedir? Askeri savcılar DİSK'in yasalar çerçevesindeki eylemlerini suç gibi göstermeğe çalışıyorlar. DİSK yönetici

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

lerine işçilerin çıkarlarını korudukları için, üyelerine daha iyi yaşama ve çalışma koşulları sağlamak istedikleri için, işverenlerin dayatmalarına karşı grevler örgütledikleri için idam istiyorlar. Demokrasiyi korumak, işçi haklarını geliştirmek amacıyla gösteri ve mitingler düzenledikleri için, 1 Mayıs'a katıldıkları için idam istiyorlar. 1 Mayıs alanında yatan 34 yurtseverin katillerini ortaya çıkaracaklarımız yerde, terörün kurbanlarına bir darbe daha indirmek istiyorlar.

Terörizmi önlemek için iktidara el koyduğunu söyleyen MGK hangi gerekçeyle hak ve adalet için savaşım verenleri ortadan kaldırmak istiyor? Eğer DİSK yöneticileri ve 500 bin DİSK üyesi faşist saldırı ve kışkırtmalara kapılsaydı, örneğin 10 yıllık genel başkanlarının intikamını aynı yöntemlerle almaya kalkışsalardı, ülkemiz bugün nasıl bir ortamda olurdu? Bu gerçekleri halktan, yurt ve dünya kamuoyundan gizlemek olanaklı değildir.

DİSK suçsuzdur. Hesabına veremeyeceği tek bir eylemi yoktur. Tersine, Genel başkanımız Abdullah Baştürk'ün DİSK'in kapatılması istemiyle açılan davada belirttiği gibi, bizler, "Türkiye'de genelde demokratik hak ve özgürlüklerin, özelde sendikal hak ve özgürlüklerin hakata geçirilmesi için mücadele veren ve bugün bu yüzden sanık sandalyesine oturtulmak istenen DİSK'in üyesi ve yöneticisi olmaktan onur ve kıvanç duyuyoruz.

DİSK yöneticilerini idam etmekle ne değişecektir? Amerika baskı ve dayatmalarından vaz mı geçecektir? Tekelci patronlar vurgunlarını mı azaltacaklardır? Ekonomik bunalım mı sona erecektir? Yoksa terörizmi tırmandıranlar, ülkeli kargaşalığa sürükleyenler mi doğru yola geleceklerdir?

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Tersine, DİSK'i yargılamak isteyenler bu en gerici halk düşmanı güçlerin yardımına koşuyorlar! Ücretlerin dondurulmasına, kıdem tazminatlarının, ikramiye ve yan ödemelerin budanmasına, emeklilik ve sigorta haklarının azaltılmasına, işsizliğin ve pahalılığın tırmanmasına karşı işçilerden yükselen tepkileri idam tehditleriyle geriletmek istiyorlar. Sendikalara yaşam hakkı tanımak istemiyorlar. Davayı daha da genişletme tehditleriyle yüzbinlerce Türk-iş üyesini, Türk-iş üyesi sendikaların yöneticilerini, bıçağın kemiğe dayanmasına karşın hareketsiz kalmaya, teslim olmaya zorluyorlar. Sendikalar, grev, sözleşme ve iş yasalarındaki gerici değişiklikleri böylece engelsiz gerçekleştireceklerini umuyorlar.

Sendikalı,sendikasız, DİSK ve Türk-iş üyesi işçiler, Türk-iş üyesi sendikaların yöneticileri, yurtsever, demokrat çevreler!

İşçi sınıfına, emekleri ile tüm değerleri yaratanlara yönelik bu saldırılar geri püskürtülmelidir. Bizlerin gerçekçi bir tutumla, MGK'nin çağrısına karşın teslim olmayarak, sendikal görevlerimizi yerine getirmek için savaşımımızı sürdürmeye karar vermiş olmamızın ne denli doğru olduğu bugün açıkça ortadadır. Şimdi tüm işçileri, tüm sendikacıları, Türk-iş'i, tüm yurtsever ve demokrat güçleri bu saldırıya karşı güçlü bir direniş içine girmeye çağırıyoruz. Türk-iş yöneticileri aynı saldırının yarın kendi sendikalarına kadar uzanacağını görmelidirler. Yitirilecek zaman yoktur. Eğer bu saldırı elbirliğiyle geri püskürtülemezse, bundan böyle her cönem sendikal hareket, sendikal savaşım, tekeller çıkarına kana boğulacaktır. DİSK yöneticilerin iptc görmek isteyenler tüm işçi sınıfını, eli kolu bağlı, köle görmek isteyenlerdir. Holdingci patronların, büyük bankerlerin temsilcileridir.

İşçi hakları demokrasinin temelidir. Demokrasiden yana herkes,

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

kendi çıkarı için bu gerçeği görmeli, DİSK hakkında açılan davaya karşı çıkmalıdır. Yasal sendikal eylemlerden dolayı bir ülkede sendikacılar idam edilmek isteniyorsa, buna izin verilirse, o ülkede en küçük bir demokratik hak bile hayal olarak kalır. Bugün DİSK'e, TÖB-DER'e, Köy-Koop'a yönelen saldırılar, yarın tüm demokrasi yanlılarına yönelir.

İşçiler, demokratik güçler bu savaşımlarında yalnız değildir. Uluslararası işçi marşı Enternasyonal'i söyledikleri için mahkum edilen Maden-iş üyeline birçok ülkeden işçi ve sendikalar dayanışmalarını bildirdiler. DİSK'e açılan davaya karşı yurtdışında büyük dayanışma ve protesto eylemleri düzenleniyor. Köylüler, esnaflar, memurlar, bu düzenden işçiler gibi yaka silkon tüm halk, işçilerin yanında olmalıdır. Saldırıları göğüslemek, sendikal hareketi ipe çekmek isteyenlerin geriletmek için birleşelim. Tutuklu işçi ve sendikacılarla dayanışma içinde olalım!

Yurtsever subay ve assubaylar!

Ordu içinde yuvalanmış gerici, Amerikancı güçlerin DİSK'e, işçi sınıfına yönelttikleri bu saldırılara karşı tavrınız durun! Sizler de halk çocuklarısınız. İşçiler sizden bunu bekliyor. Ordu ile işçi sınıfının arasına kan sokulmasına izin verilmemelidir. Ordu ile halk arasındaki uçurumun daha da derinleşmesinden yurtsever subay ve assubayların kazanacağı hiçbirşey yoktur. İşçi hareketi sizlerden dayanışma, dostluk bekliyor. Subayları işçi ve sendikacı cellatı, orduyu Amerika'nın, Koç'ların, Sabancı'ların maşası olarak karşısında görmek istemiyor.

İşçiler, emekçiler, tüm yurtseverler! Faşist kurşunlarıyla,

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Türkeş'in emriyle katledilen büyük işçi ~~kkkkk~~ önderi Kemal Türkler'in ölüm gününde istemlerimizi birlik içinde haykıralım:

-DİSK davası durdurulmalı, sendikacılar serbest bırakılmalıdır!

-Bütün sendikal haklar eksiksiz sağlanmalıdır!

-MHP ve destekçilerinden tüm faşist cinayetlerin hesabı sorulmalı, 1 Mayıs 1977 kırımının sorumluları ortaya çıkarılmalıdır!

21 Temmuz 1981

-Mehmet Karaca, DİSK Genel Yönetim Kurulu üyesi, Türkiye Maden-iş sendikası Genel Başkanı.

-Metin Denizmen, DİSK ~~kkkkkk~~ Genel Yönetim Kurulu üyesi, Banksen sendikası Genel Başkanı, Uluslararası Ticaret Sendikaları Birliği Yönetim Kurulu üyesi.

- Kemal Daysal, DİSK Genel Yürütme Kurulu üyesi, Türkiye Maden-iş Sendikası Genel Başkan Vekili, Uluslararası Metal Sendikaları Birliği Yürütme Kurulu üyesi.

- Murat Tokmak, DİSK Genel Yönetim Kurulu üyesi, Türkiye Maden-iş Sendikası Genel Başkan Vekili .

- Turhan Ata, DİSK Genel Yönetim Kurulu üyesi, Banksen sendikası Genel Başkan Vekili.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

"TKP'nin Sesi" 5.11.1982

Şimdi D.B. DİSK'li, Türk-İş'li işçiler ve ilericiler demokratların İstanbul ve çevresinde dağıttıkları bildiriyi sunuyoruz.

Cuntanın hazırlattığı Anayasa taslağı Danışma Meclisinden hazırlandığı şekli ile geçti. Tüm gerici özellikleriyle geçen bu taslak kimin çıkarını savunuyor ? Biz işçilerin, emekçilerin, ulusun çoğunluğunun mu ? Yoksa bir avuç sömürücünün, vurguncu parababalarının mı ?

- Bu Anayasa işçilerin toplu sözleşme ve grev hakkını yok ediyor.
- 60 günlü sınırladığı "sözde grevi" bile kırabilmek için, grev anında çalışmak istiyenler çalışır diyerek grev kırıcılığı yapıyor.
- Sendikal çalışma işyerinde çalışmamayı gerektirmez diyerek, işçilerin sendikal örgütlenmeye aktif katılmasını engelliyor.
- Yıllık izin ve bayram tatillerinin ücretsiz olabileceğini belirterek, izin paralarımıza göz dikiyor.
- İnsanlık dışı lokavtı, işverenlere hak olarak verip, işçileri işsiz, çocuklarını sütsüz, ekmeksiz bırakıyor.
- Uyuşmazlık halinde son sözü YHK söyler diyerek, işçileri açlığa mahkum eden YHK kalıcılaştırılıyor.
- Sendikalar siyaset yapamaz diyerek emekçilerin hak ve çıkarları doğrultusunda yapılacak toplantı ve gösteri özgürlüğünü engelliyor.
- İşçi sınıfımızın canlı direnişiyle geri püskürtülen DGM'lerini yasalaştırıyor.
- Belediyelerde halkın seçmiş olduğu yöneticileri görevden alıp, yerine halkı haraca bağlayan, halktan topladığı paralarla Ataköyde 8 milyona daire alan albayların işbaşına getirilmesi kolaylaştırılıyor.
- Oy hakkı tanımadığı gençlerimizin YÖK yasasıyla yok edilen hakla - rının daha da budanması için uygun ortam sağlıyor.
- Olağanüstü ekonomik durum gerekçesi adı altında ocak söndürmeyen

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TÜSTAV

24 ocak kararlarının sıkıyönetimler altında devamını sağlıyor.

- Yıkım ve yokluklara karşı savaşan halka karşı polise silah kullanma yetkisi veriyor.
- Sözde gelir dengesini sağlayacağız diyerek ulusal gelirin aslan payını Koç'ların,, Saban'cıların kasasına aktarıyor.
- Madenlerimizi ve ülkemizin tüm değerlerini emperyalistlere peşkeş çekiyor.
- Silahlanma harcamalarını artırarak ülkemizin NATO'ya boyunduruğuna vurulmasını pekiştiriyor.
- Ulusal onurumuzu ABD başlarına ipotek ediyor.

Bütün bunlar cunta anayasasının, işçilerin, emekçilerin çıkarlarını değil, tekelci parababalarının çıkarlarını savunduğunu gösteriyor.

KARDEŞLER; Şimdi cuntacılar bu halk düşmanı Anayasayla birlikte padişah yetkileriyle donattıkları Cumhurbaşkanını bizlere süngü zoruyla dayatmak istiyorlar.

— Sendikal hakları yok edilen, ikramiyesi, yakacak parası verilmeyen işçiler, sürgünlerle karşı karşıya olanlar. Oy hakkı tanınmayan gençler, iflas eşiğine gelen esnaf ve zanatkarlar. Ulusal onuru ayaklar altına alınanlar! Nükleer bir savaşta yok olmak istemiyenler, cunta anayasasına ve onun cumhurbaşkanının HAYIR kampanyasına aktif katılalım.

— Anayasa referandumunda özgürce oy kullanma ortamı için savaşalım. Cunta anayasasına ak oy vermeyelim!

— İşsize iş, işçiye insanca yaşam sağlayacak bir ücret. Tüm çalışanlara grevli toplu sözleşmeli sendika hakkı için, işçi sınıfımıza politik örgütlenme hakkı için!

— 18 yaşındaki gençlere oy hakkı için, parasız eğitim için

— Ulusal bağımsızlık ve barış için, birliğimizi pekiştirelim!

— Ulusal demokratik bir hükümet, halkın seçeceği demokratik bir Kurucu Meclis ve ULUSAL DEMOKRATİK BİR ANAYASA için Eylem ve Cephe birliğini örelim!

Savaşırsak sonucu cunta değil, biz belirleyeceğiz.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TÜSTAV

DİSK'e bağlı Türkiye Maden-İş Sendikası
Yürütme Kurulu'nun
15-16 Haziran'ın Yıldönümünde Yaptığı Açıklama

Maden-İş Üyeleri, Metal işkolunda çalışan tüm işçiler ;
DİSK, Türk-İş ve Bağımsız sendikalara üye ve sendikasız işçiler;

Sınıf kardeşlerimiz;

15-16 Haziran direnişinin 13. yıldönümü hepimize kutlu olsun!

Bu yıldönümünde de Türkiye işçi sınıfının tüm şehitlerini ve 15-16 Haziran direnişinin 3 yiğit şehidini de saygıyla anıyoruz.

Cuntanın zindanlarındaki DİSK yöneticisi,temsilci ve üyelerini, tutuklu tüm sendikacı ve işçileri, gizlilik koşullarında savaşan tüm bilinçli işçileri, yurtdışında savaşımı sürdüren sendikacı ve işçi kardeşlerimizi içtenlikle selâmlıyoruz.

Şan olsun onlara !

Şan olsun savaşım bayrağını elden bırakmayan Türkiye işçi sınıfına!

İşçiler, kardeşler ;

Bundan 13 yıl önce burjuvazi çıkartmak istediği yeni yasalarla DİSK'i kapatmak, tüm sendikaları sayıflatmak,sendikal hak ve özgürlükleri yoketmek istiyordu.

İşçi sınıfımız; DİSK, Türk-İş ve bağımsız sendikalara üye ve sendikasız işçiler buna izin vermediler. Birlikte karşı koydular. 15-16 Haziran 1970'de gerçekleştirdikleri yiğit direnişle bu girişimi bozguna uğrattılar. Böylece onlar, "Hak verilmez alınır" gerçeğini bir kez daha doğruladılar.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

O günden bu yana tekeller, gerici politik güçler bu amaçlarından vazgeçmediler. Yıllarca aynı sonuçları elde etmek için durmadan işçi haklarına, sendikalara saldırdılar. 12 Eylül ile de bu amaçlarına ulaşmada köklü adımlar attılar.

Önce, fiilen sendikal hak ve özgürlükleri yok ettiler. DİSK'i, sendikalarımızı kapattılar. Türk-İş'i baskı altına aldılar. Tümüyle sendikal örgütlenmeyi yok etmek, en azından iyice güçten düşürmek için çalıştılar. Önemli sonuçlar da elde ettiler.

Sonra, 1982 Kasımında zorbalık koşullarında yürürlüğe koydukları Anayasa ile sendikal hak ve özgürlükleri yok etmede sendikal örgütlenmeyi güçten düşürmek için yasal alanda temel adımları attılar.

Mayıs 1983'de çıkarılan 2821 sayılı sendikalar ve 2822 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu ile de bu adımlar tamamlanmaktadır. Cuntanın Anayasasındaki sendikal hak ve özgürlüklere düşman hükümler daha da genişletilerek, somut yasal hükümler haline getirilmektedir.

Bu yasalarla;

- En başta varolan sendikal örgütlenme düzeyinin daha da geriletilmesi hedefleniyor. Bu amaca ulaşılmada, toplu iş sözleşmesi yetkisi için getirilen işkolunda çalışan işçilerin % 10'unun sözkonusu sendikaya üye olması zorunluğu ile ilgili hüküm kullanılıyor. Varolan sendikal örgütlerin önemli bir bölümü sonuçta yok edilmiş olacaktır. Örneğin, yeni yasalar sonucu DİSK'e bağlı sendikaların 20'den fazlası işkolu düzeyinde aranan % 10 barajının altında kaldıkları için toplu iş sözleşmesi imzalama yetkisini kaybedecektir.

Birçok Türk-İş üyesi ve bağımsız sendikada aynı durumla karşılaşacaktır. Bu ise sözkonusu örgütlerin sendikal örgütler olarak yaşama olanaklarını yitirmeleriyle eş anlamlı sayılabilir.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

- 500 000 kadar sendikalı işçinin sözde işçi-memur ayırımının çözümlenmesi bahanesi ile memurlaştırılmak istenmektedir. Bu yolla 300 000 üye kaybederek en ağır kayba Türk-İş uğrayacaktır.

- Bütün bunlar işçileri sendikasızlaşmaya iten hükümetin imzalanmış sözleşmeleri teşmil etmek yetkisi ve sendikalara üye olmadan dayanışma aidatı ile yararlanmaya ilişkin yasa hükümleri ile birlikte ele alınmalıdır. Bu durumda zaten düşük olan sendikalaşma düzeyinin hem nicelik, hem de nitelikçe geriletilip sayıflatılması sağlanmak istenmektedir.

Bütün bunların yanısıra DİSK ve bağlı sendikalarının kapatılma istemiyle yargılandığı ve bu yolla da kapatılmak istendiği de hesaba katılmalıdır.

Kısaca, yeni yasalarla DİSK, Türk-İş, tüm işçi konfederasyonları, sendikalar, tümüyle Türkiye sendikal hareketi sayıflatılıp, etkisizleştirilmek isteniyor.

- Toplu iş sözleşmesi ve Grev hakları özünden yokedilecek biçimde sınırlanıyor.

- Sendikalar tümüyle devletin, hükümetlerin, idari makamların denetimine sokulmakta, bağımlı hale getirilmektedir.

- Sendikalara siyasal çalışma tümüyle yasaklanmaktadır. Sendikacıların siyasal partilerde görev almaları, saylav olmaları olanaksız hale getirilmektedir.

- İşçilerin, işyeri temsilcisi ve sendikacıların sendikal çalışmalarla ilgili kısıtlı da olsa eski yasalarda varolan güvenceleri hemen tümüyle kaldırılmaktadır.

İşçiler, kardeşler;

Tekeller, işçi düşmanları 1970'de yapamadıklarını, gerçekleştiremediklerini şimdi yaptılar. Yasal plânda sendikal hak ve özgürlükleri özünden yokedecek biçimde, ağır ölçülerde kısıtladılar. DİSK, birçok bağımsız sendika ve Türk-İş'e bağlı ilerici

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TÜSTAV

sendika fiilen yok edilmek isteniyor. Türk-İş ise ciddi bir biçimde güçten düşürülüyor.

15-16 Haziranda buna fırsat vermeyen Türkiye işçi sınıfı, bu kez buna boyun eğecek mi ?

Elbette/ki hayır!

12 Eylülden bu yana 3 yıldır tüm baskılara karşın mücadeleden geri durmayan işçi sınıfımız buna boyun eğmeyecektir.

Savaşacağız. Cuntayı yeneceğiz. Bu işçi düşmanı yasaları yırtarak sendikal özgürlüklerimizi, demokratik haklarımızı kazanacağız.

Değerli üyelerimiz, kardeşler;

Bunun için 15-16 Haziranın 13.yıldönümünde biz birinci olarak, 15-16 Haziranda çıkardığımız derslere bakmalıyız.

15-16 Haziranda DİSK, DİSK üyeleri yalnızca DİSK'e yönelik gibi görünen, ama tüm sendikalara, sendikal hak ve özgürlüklere karşı olan girişim için ne yaptılar ?

Onlar Türk-İş'e, bağımsız sendikalara üye ve sendikasız işçilere de, sınıf kardeşlerine işçi sınıfının tümüne başvurdular. Direnişe DİSK'e, Türk-İş'li, bağımsız sendikalar üye ya da sendikasız işçiler birlikte katıldılar.

Kısaca; DİSK, DİSK'li işçiler DİSK'in birlik ilkesini o günkü somut koşullarda uyguladılar."Birlikten kuvvet doğar" dediler. Birleştiler ve yendiler.

İkinci olarak; 12 Eylül öncesinde tekellere karşı yürütülen grev hareketlerinde bizi güçlü kılan eylem birliklerini hatırlamalıyız.

MESS'e karşı Maden-İş , Otomobil-İş; Banka tekellerine karşı Bank-Sen, Sosyal-İş ve Tez Büro-İş; Cam holdingine karşı,Hür Cam-İş, Kristal-İş eylem birliğine hep bakmalıyoz. 1977'den 1980'e kadar Konfederasyonumuz DİSK'in Türk-İş'e yönelttiği eylem birliği çağrılarının önemini, anlamını unutmamalıyız.

TÜRKİYE SOSYAL TARİHİ ARAŞTIRMA VAKFI

Üçüncü olarak; 12 Eylülden beri süren mücadelemizin deneyelerini sistemleştirip daha bir bilince çıkarmalıyız.

Üç yıl boyunca DİSK üyeleri her yolla işyerlerinde birlik ve örgütlülüklerini korumak için çalıştılar. Hapiste, gizlilikte ya da yurt dışında, ama savaşımı sürdüren yöneticileri ile bağlarını sürdürdüler. DİSK'in açılması, yöneticilerinin serbest bırakılması için, tutuklu sendikacı ve işçilerle dayanışma için sınırlı olanaklarla kıran çarpıştılar. Çarpışıyorlar.

Bu temel üzerinde DİSK üyeleri tüm yol ve olanakları kullanarak Türk-İş tabanındaki sınıf kardeşleri ile güçlerini birleştirmek; yasal olanaklardan etkin bir biçimde yararlanmak için,böylece tekellerin cuntanın saldırılarına daha güçlü karşı koyabilmek için, sürekli mücadele ettiler. Türk-İş'e, açık çalışabilir durumdaki sendikalara başvurdular.

Cunta, Türk-İş tepe yönetimi buna sürekli engel çıkardı. DİSK'den istifa serbest, ama Türk-İş'e, açık sendikalara üyelik yasak, dedi. Türk-İş yönetimi ,DİSK'li üyelerini "ayıklayarak alacağız" dediler ve başvuruları geri çevirdiler.

Şimdi ne yapacağız ? Ne yapmalıyız ?

Burada temel ilke bize kılavuz her zaman yol gösteren DİSK'in birlik ilkesi; her işkolunda ve tüm ülkede işçilerin özgür iradelerine dayanan sendikal birlik ilkesi olmalıdır.

Tekellerin artan saldırıları, koyulaşan gericilik ve daralan olanaklar içinde, tabandan tavana birliğin sendikal birliğin en temel silâh olduğu unutulmamalıdır. Ancak, birleşirsek güçleniriz ve yeneriz.

Birlikten kuvvet doğar,sözünün altını tüm hayatı boyunca 30 yıllık Genel Başkanımız Kemal Türkler boşuna çizmedi.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Maden-İş üyeleri, Metal işçileri; DİSK'li, Türk-İş'li sınıf kardeşlerimiz;

Cuntanın işçi düşmanı yasalarına karşı savaşım bayrağını daha da yükseltmek gerekiyor.

Maden-İş Yürütme Kurulu bu noktada yapılması gerekeni saptamak için DİSK'in "Tabanın söz ve karar sahibi olması ilkesi"ne uygun olarak tüm üyelerine, tüm metal işçilerine başvuruyor. Onlardan durumu doğru değerlendirmelerini ve bugüne kadar olduğu gibi Yürütme Kurulumuza ulaştırmalarını istiyor. Bu yolda tüm olanaklar kullanılmalıdır.

Yiğit üyelerimiz ve işyeri kadrolarımızın bu günkü ağır koşullarda bile işyerlerinde ve işkolumuzda olabildiğince çok sayıda işçinin eğilimini, görüşlerini Yürütme Kurulumuza ulaştıracağını biliyoruz.

Bu süre içinde elbette boş durulamaz.

Tüm olanaklarla hangi sendikaya bağlı olursa olsun işyerleri arasında, en başta Türk-İş üyeleri ile tabandan birliğin örülmesi sürdürülmelidir.

DİSK'in açılması, yöneticilerinin ve çalışmalarının serbest bırakılması için , yurt dışındaki DİSK yönetici ve üyelerinin ülkeye dönebilmesi için, DİSK ve bağlı işkolu sendikaları hakkında tüm mahkeme ve koğuşturmalara son verilmesi için mücadele yükseltilmelidir. İşyerlerindeki birlik ve örgütlülük korunup pekiştirilmelidir.

Türk-İş'de ve çalışabilen bağımsız sendikalardaki, kardeşlerimizle diyalog ve güçbirliği artırılmalıdır.

Türk-İş'de işçi düşmanlarının ,tekellerin,cuntanın hesaplarına karşı durmak, onları bozguna uğratmak sınıfsal bir görevdir.Önümüzdeki 6 ayda yeniden yapılandırılacak olan Türk-İş'de işçi düşmanlarına karşı mücadeleye her yolla omuz verilmelidir.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

İşçiler, kardeşler,

Birleşik, örgütlü halk yenilmez! Bunu 15-16 Haziranın 13. yıldönümünde daha iyi anlıyoruz. 13 yıl önce ~~birleşik~~ birleştik, savaştık ve yendik.

Şimdi de böyle yapacağız ! BİRLEŞECEĞİZ, SAVAŞACAĞIZ ve bu halk düşmanı, işçi düşmanı cuntayı yeneceğiz. Yasalarını da, Anayasasını da yırtıp atacağız.

Gene 1 Mayıs alanlarını, grev meydanlarını dolduracağız !

Son sözü, biz işçiler söyleyeceğiz !

Maden-İş Yürütme Kurulu

15.6.1983

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

"TKP'nin Sesi" 5 Kasım 1982

Türkiye Maden-İş Sendikası Yürütme Kurulu'nun halkımıza yayınladığı çağrı:

Maden-İş üyelerine ve halkımıza ,

Cuntanın Anayasası MGK'den de geçti. Ta başından beri Anayasaya egemen olan, otoriter, baskıcı bir rejimi amaçlayan anlayış hiç bir değişikliğe uğramadı.

Şimdi Evren yurt gezilerinde Anayasayı halkımıza tanıtıyor. Gerici Anayasalarını, süngünün ucunu göstererek, halka dayatmaya çabalıyor. Her konuşmasında halkı tehdit ediyor.

Evren Trabzon konuşmasında bası soruflar sordu: "Ülke ekonomisinde büyük yeni olan fabrikalarımız, işletmelerimiz işgal ve tahrip korkusu olmadan verimli çalışabilecekler mi ?", "Ekmek paramızı kazanabilmek için rahat ve huzur içinde çalişabilecek miyiz ?", "Ekonomik düzenin de temelinden sarsılıp,yokluğun,aşırı pahalılığın ve enflasyon canavarının yeniden canlandığını görecek miyiz ?", "İleride yine bir zaman gelecek, hergün 20-30 anarşi ve terör kurbanı delikanlılarımızın cenaze namazını kılacak mıyız ?", "Vatanımızı düşmanlarımıza peşkeş çekmek isteyenler çıkacak mı ?"

Aylarca grev boylarında savaşım vermiş yiğit üyelerimiz, Grev boylarındaki üyelerimizden bir gün yardım elini eksik etmemiş olan yürekli emekçi halkımız,

Cunta, daha geldiği ilk gün sendikalarımıza el koymak ve grev çadırlarımızı sökmekle işe başladı. Hepimize süngü zoru ile işbaşı yaptırıldı. O günden sonra da gözaltına alınma, işkence,tutuklama, ağır hapis cezaları, işten atılmalar birbirini izledi. DİSK'in 52 yöneticisi ve 10 uzmanı idam istemiyle yargılanıyor. Yüzlerce sendika yöneticisi ve üyesi cuntanın zindanlarında bulunuyor.

12 Eylülden bu yana geçen iki yıllık sürede işçiler,emekçiler büyük yıkımlara uğratıldı. Cuntanın ilk uygulamalarından biri,kıdem tazminatı-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

larını gaspetmek ve Yüksek Hakem Kurulu'nu kurmak oldu. Sendikamız Maden-İş , cuntanın en yoğun saldırılarına hedef oldu. Üyelerimiz,yöneticilerimiz ağır baskılarla karşı karşıya kaldılar. Bursa'daki 13.Bölge Temsilciliğimizin avukatı, yiğit arkadaşımız Ahmet Hilmi Fevzioğlu daha ilk gün işkencede öldürüldü. Son Genel Kurulumuzda "Enternasyonal Marşını" söyledikleri için üyelerimiz ağır hapis cezalarına çarptırıldılar. Birçok üyemiz ve temsilcimiz cuntanın zindanlarında bulunuyor. Yüzlercesi de işlerinden atıldılar. İşkolu davası ise açılmak üzere...

İki yıldır yurdumuzun demokratları, yurtseverleri cuntanın ağır baskıları altındadır. Onbinlerce yurtsever zindanlardadır. Buna karşın, göstermelik bir dava haline getirilen MHP davasında, faşist elebaşıları serbest bırakılmıştır. MHP içten içe örgütlenmesini sürdürmektedir. Can güvenliğimizi sağlamak iddiasıyla erke el koyan cunta, bugün halkımızın can güvenliğini tehdit etmektedir.

İki yıldır sürdürülen bu tutum, cuntanın anayasası ile kalıcı hale getirilmek istenmektedir. İşte biz bunun için cuntanın anayasasına hayır diyoruz.

Şimdi Evren'in sorularını cevaplayalım:

Ülke ekonomisinde büyük yeri olan fabrikalarımız, iki yıldır büyük bir yıkımla karşı karşıyadır. Binlerce büyüklü,küçüklü işyeri kapısına kilit asmak zorunda kalmıştır. Kamu İktisadi Kuruluşlarına ait bazı fabrikalarda üretim durmuştur. Daha yeni, Asil Çelik işyeri devlet tarafından milyarlarca lira karşılığında "zor durumdan" kurtarılmıştır. Ekmek paramızı kazanmak, bizler için,her gün daha büyük bir dert haline gelmektedir. Yurdumuzda işsizlik 6 milyona ulaşmıştır. Maliye Bakanı daha yeni açıkladı: "Kalkınma hızımızı 4,8'de tutmak zorundayız. Bu durumda her yıl 100-150 bin kişi işsiz kalacak" dedi. Asgari ücret vergi dışı bırakılmadı. Bunun yanısıra, bazı devlet fabrikalarında yaptırılan fazla mesaiye ücret ödenmiyor. Yüksek Hakem Kurulu'nun verdiği zamlar her zaman fiyat artışlarının gerisinde kalıyor.

Üyelerimizin, aylarca süren MESS grevlerinde aldığı khaklar cunta

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

tarafından teker teker geri alındı,alınıyor. Grev boylarında söke söke alınan haklarımıza, cuntanın anayasasında hepten ağır sınırlamalar getiriliyor. Ekonomik düzen temelinden sarsılmıştır. Aşırı pahalılık vardır. Enflasyon canavarı ölmemiştir ki yeniden canlansın.İki yıldır hiç bir şeyin fiyatı yerinde durmamıştır. OECD raporlarına göre Türkiye, pahalılıkta, üye ülkeler arasında birincidir. Enflasyon,İMF-nin açıklamasına göre,yıl sonuna kadar % 45'i bulacaktır.

Bankerler ekonominin altını üstüne getirmiştir. Sırf Kastelli rezaleti için devlet,milyarlarca lira parayı piyasaya sürmek zorunda kalmıştır.

İşyerleri düşük kapasite ile çalışmalarına rağmen stoklar durmadan artmaktadır. Doğrudur, piyasada yokluk kalmamıştır. Ama malları satın alacak yoktur.

İki yıldır evlatlarımız faşist teröre kurban gitmiyorlar. Şimdi onlar ve hepimiz, cuntanın terörüyle karşı karşıyayız. Yüzbinlerce kişi cuntanın güvenlik kuvvetlerinin elinden geçti. Beş bin kişiye idam cezası kesilmiş bulunuyor. Ayrıca 500'ü aşkın insanımız güvenlik kuvvetleri tarafından sebepsiz yere kurşunlandılar.

Vatanımız düşmanlarımıza bizzat cunta tarafından peşkeş çekilmektedir. İki yıldır ABD'ne, NATO'ya olan bağımlılık artmıştır. Gizli anlaşmalar halka açıklanmıyor. Yurdumuzun her yanı ABD'nin, NATO'nun üslerine,çevik kuvvetlerine,casus uçaklarına açılmıştır.ABD generalleri, CİA şefleri ve ajanları ülkemizde cirit atıyorlar.

İki yıldır hiç bir soruna çözüm getiremeyen cunta,anayasası ile bu sorunlarımızı daha da içinden çıkılmaz hale getirecektir.İşte biz bunun için cuntanın anayasasına hayır diyoruz !

Bir de Evren, "Devletimiz bu anayasayla güçleniyor mu ?" diye de soruyor.

Bu anayasa ile cunta,gerici çevreler,işbirlikçi tekeller güçleniyor Bu anayasa halkımız için,işçi ve emekçiler için büyük tehlikeler taşıyor.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TÜSTAV

Cuntanın anayasası, temel insan hak ve özgürlüklerini ağır ölçülerde kısıtlıyor. Yaşama,örgütlenme,düşünce,basın özgürlüğü gibi temel özgürlükler kullanılmaz hale geliyor. Bunlara bağlı olarak sosyal ve ekonomik haklar da ağır ölçülerde kısıtlanıyor. Sendikalaşma hakkı, siyaset yapma yasağının konmasıyla,kökünden budanıyor. Cunta,tüm örgütlenmelerin üzerine ağır yasaklar koyuyor.

Türk-İş genel başkanı, "anayasa demokratik düzene geçişte umutlu bir gelişmedir" diyor. O, işçilere yapılmak istenen haksızlıkların MGK tarafından önlendiğini iddia ediyor.

Hayır ! Cuntanın anayasası işçilere,emekçilere,köylülere,halkımıza karşı en büyük haksızlıkları içinde taşıyor. O, geniş halk yığınlarını örgütsüzleştirerek,baskıcı,otoriter bir rejimin sürdürülmesi olanaklarını yaratıyor. İşte biz bunun için cuntanın anayasasına hayır diyoruz!

Cuntanın anayasasında Cumhurbaşkanı,gerekli gördüğü zaman,yabancı kuvvetleri yurdumuza çağırabileceği gibi, Türk silahlı kuvvetlerini de yabancı ülkelere gönderebilme yetkilerine sahip kılınıyor. Bu yetkiler,halkımızı,bölge halklarını ve dünya halklarını bir savaşın içine atabilecek tehlikeleri taşımaktadır. Evren kürsüden "evet" oylarımızı isterken bir yandan da, "Yoksa 12 Eylül öncesi günler geri gelir" tehdidini savunuyor. Evren, bu tehdidi savururken kimlere dayanıyor ?

İki yıldır cunta zulmü altında bulunan halkımız,! Yiğit Maden-İş üyeleri !

Biz,evlatlarımızın,yakınlarımızın cunta zindanlarında,insanlık dışı işkencelerde,sakat kalmalarını,ölmelerini,

Yurdumuzun topraklarında komşularımızı,bölge ve dünya halklarını tehdit eden üslerin ve silahların bulunmasını,

Çocuklarımızın yeni Kore'lere gönderilmesini,savaşlarda hayatlarını kaybetmelerini istemiyoruz !

İşçisi, köylüsü,emekçisi,kadını,erkeği ve çocuğuyla,

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Tezgah başında,tarlada,evde tüm temel insan hak ve özgürlüklerine, sosyal ve ekonomik haklarımızın tamamına sahip olmak, MGeleceğimizin güvenlik altına alınmasını ve tüm dünya halklarıyla barış içinde yaşamak istiyoruz!

İş, ekmek, toprak,barış ve özgürlük için, 7 Kasımda cuntanın bu insanlık düşmanı, barış düşmanı anayasasına "hayır" oyunu kullanmak en yaşamsal görevimizdir!

Sandıklardan çıkacak her "hayır" oyu cuntacı generallerin indirilmiş bir darbe olacaktır

Hayatımız için,evlatlarımızx ve tüm halkların k mutlu geleceği için 7 Kasımda GÖREV BAŞINA !

Türkiye Maden-İş Sendikası
Yürütme Kurulu

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Sendikal savaşımın politik içeriğinin artması

İçinde bulunduğumuz evrede işçi sınıfı hareketi politikleşiyor. 15-16 Haziranlar, DGM direnişi, 16 Mart genel grevi, bu arada bir dizi anti-emperyalist, anti-faşist gösteri ile, 1 Mayıslar politik öz taşıyan eylemlerdir. Sendikaların düzenlediği bu eylemler, en geniş işçi yığınlarını birleştirdi, onların politik deneyimlerini arttırdı.

Bunun yanısıra, işçi sınıfının salt ekonomik istemli eylemleri de çoğu zaman hızla politik bir öz kazandı. Örneğin, Türk-İş'e bağlı Yol-İş sendikasının ~~xxxxxx~~ x işçi kıyımına karşı başlattığı direnişler, kısa zamanda gerici-faşist karması hükûmete karşı bir protesto eylemine dönüştü. DİSK'e bağlı Maden-İş'in MESS patronlarına karşı 8 ay süren grevi de başlangıçta, ekonomik haklar için yürütülürken, kısa süre içinde ~~xx~~ politikleşti. Bu grev, giderek, tüm halk katmanlarını etkiledi, grevin çevresinde ~~xxxxxx~~ tekellere, onların hükûmetlerine karşı güçlü bir dayanışma örgütlendi.

Send al hareketin politik içeriğinin artması ne gibi nedenlere dayanıyor?

İşçi hareketinde politikleşme sürecinin derinleşmesi 1) Nesnel, 2) Öznel nedenlere dayanıyor.

Nesnel nedenler: İşçi hareketinin politikleşmesi süreci, nesnel olarak Türkiye'de kapitalizmin, özellikle tekelleşmenin gelişme süreciyle bağlıdır. Devlet sektörüyle iç içe giren holdingler ~~xxxxxxx~~ giderek devletin politik gücüyle donandılar. Böylece Türkiye'de tekelleşmenin yanısıra tekellerin devletle bütünleşmesi süreci gelişti. ~~Tekeller~~ ~~xxxxxxxxxxxxxxx~~ Günümüzde Devlete egemen olan tekeller ekonomik alanda daha da etkinlik kazandılar.

Böylece ekonomik hakları için savaşıma giren işçiler, eylemde, kaçınılmazlıkla ~~xxx~~ siyasal erkle, tekellerin politik egemenliğiyle karşı karşıya geliyorlar. Onlar ya doğrudan doğruya devlet sektöründe

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

devletin gücüyle, ya da özel kapitalist işletmelerdeki savaşımları sıra sında

İşçilerin ~~xxxxxxx~~ siyasal erkle karşı karşıya geldikleri başlıca alanlar devlet işletmeleridir. Günümüzde devlet işletmelerinde ..... işçi çalışıyor. ~~xxxxxx~~ Sendikalı işçilerin yarısından çoğu bu sektörde bulunuyor. Özellikle sömürünün yoğun olduğu ağır endüstri, stratejik mallar üretimi ve ~~xxxxxxx~~ dirimsel veulaştırma hizmetler (PTT, DDY, v.s.) devletelinde tutuyor. ~~İşçi sınıfı, bu sektörde, her geçen gün~~

Günümüzde, devletin ekonomiye heralanda el atma girişimleri yoğunlaşıyor. Özellikle, 15 yıldır uygulanan kapitalist programlama ("plânlama")uygulaması devletin ekonomi üzerindeki etkinliğini arttırdı. ~~xxxxxxxxxxxxxxx~~ İşçi sınıfı, ekonomiye komuta eden siyasal erkin bilincine daha kolay varıyor, ekonomik bunalımların sonuçlarıyla, işsizlik, pahalılık ve yoksullukla/siyasal erk arasındaki bağı daha kolay görüyor. vergilerin giderek artmasıyla,

Kaldı ki, işçiler, devlet sektörü dışındaki tekelci işletmelerde giriştikleri sendikalx savaşımın karşısına her durumda devletin, polisiyle, jandarmasıyla siyasal erkin çıktığını kendi deneyleriyle görüyor. (Kanlı grev örnekleri ...)

İşçi hareketinin politikleşme sürecindeki derinleşmede, ekonomik bunalımın giderek daha da yoğunlaşması büyük bir rol oynuyor. Herşeyden önce işçiler, bir yandan tekel kârlarının alabildiğine artması, öte yandan da ücretlerin sürekli düşmesi gibi bir olguyla karşı karşıya kalıyorlar. Bu durumda, siyasal erkin rolü apaçık ortaya çıkıyor. Çünkü bunalım, devletin ekonomiye el atması olgusunu kamçılıyor ve tekelerin erki her zaman olduğu gibi bunalımın yükünü işçi ve emekçilerin sırtına yüklüyor. Bunalım günlerinde, o güne kadar etkin olan tüm demagojiler, tümreformist düşler yıkılıyor. Örneğin Demirellerin "mürefueh Türkiye" yutturmacaları da, CHP yöneticilerinin "hakça düzen" düşleri de bunalımın derinleşmesiyle birlikte yığınlar üzerindeki etkinliğini yitirmeye başladı. İşçiler, karşılarındaki erkin eninde sonunda tekelle

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

den yana tutum aldığını canlı olarak görüyorlar.

İşçi sınıfının bu gelişimler içinde, tekellerin siyasal erkiyle karşı karşıya gelmesi, anti-tekelci politik savaşımın güçlenmesiyle sonuçlanıyor. İşçiler aynı zamanda yerli tekellerin ana dayanağıyla, emperyalist tekellerle daha çok karşı karşıya geliyor, anti-emperyalist savaşın zorunluğunu kavrıyorlar. Ekonomik bunalımın derinleşmesiyle onlar kapitalist düzenin kendi sınıfsal çıkarlarıyla çeliştiğini anlamaya yöneliyor, bunalımın yükünü üzerlerine zorbalıkla yüklemeye çalışan hükûmetlere, ya da bu yolu dayatmaya çalışan gerici-faşist politik güçlere karşı demokrasi uğrunda savaşıma daha çok atılıyorlar.

İşçi sınıfı burjuvaziyle arasındaki çelişkiyi görüyor.

Öznel neden: İşçi hareketindeki politikleşmenin belirleyici etkeni onun öncü savaşkan partisinin, TKP'nin varlığıdır. İşçi sınıfı kendiliğinden politik bilincin üst düzeylerine ulaşamaz. O ancak, politik partisinin öncülüğünde, sınıf savaşının pratiği içinde politik bilinçle donanır. [Sınıf bilinci Hakların yoksuna karşı savaşımla kavranabileceğini görme işçilerde sınıf bilincini uyandırır, Onun sonucunda işçi sınıfının Siyasal erki ele geçirmesi zorunluğunu görüp siyasal savaşıma girme sınıf bilincinin daha üst biçimi.]*

İşçi sınıfımızın tarihi, tümüyle bu gerçeği kanıtlıyor. TKP'nin etkinliğinin arttığı her dönemde, işçi hareketinin savaşkanlığı, politik bilinçliliği ve örgütlülüğü yükselmiş, TKP'nin iç ve dış nedenlerle her zayıfladığı dönemde işçi hareketin bundan büyük zararlar görmüştür. Partinin bağlarının olduğu sendikal eylemler daha başarıyla sonuçlanmasına karşın, bağ olmayanların yenildiği...

İşçi hareketi geçtiğimiz şu son beş yıl içinde çok önemli atılımlar yaptı. Onun politik savaşımı yeni bir aşamaya yükseldi. Geçmişte sendika yönetimlerinin şu ya da bu düzeyinde sınırlı kalan bilimsel sosyalist hareket, bu dönemde ayağını fabrikalarda yere bastı. Bu gelişim TKP'nin 1973 Mayıs kararlarıyla açılan yeni atılım döneminin dolaysız bir yansımasıdır. Komünistlerin bilinçli örgütsel savaşlarıyla, işçi hareketi yalnız kendi çıkarları için değil, tüm ezilen yığınların çıkarını koruma bilincine varıyor.

* biçimi olan Siyasal bilinci kavramıştır.]

TÜRİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

sendikal hareketinin politik savaşıma yönelmesi
İşçi sınıfının ~~[illegible]~~ burjuvazinin
işçi hareketinekarşı saldırılarını yoğunlaştırmasına yol açıyor.
Bu saldırı bir yandan, gerici-faşist güçlerin kanlı

Bütün bunlardan, işçi sınıfının sendikal hareketinin politik
aynı zamanda
savaşımdan uzak kalamayacağını,/bu savaşımı, ancak işçi sınıfının
partisi aracılığı ile başarıyla yürütebileceği sonucu çıkıyor.
Öte yandan, bu süreç, sendikal savaşımaatılan işçi yığınları arasında
partinin daha da gelişmesi için çok elverişli koşulların var olduğunu
gösteriyor.

Yakın zamanlara kadar, "partiler üstüpolitika" ~~[illegible]~~ anlayışı-
nı sendikal harekete dayatmaya çalışan burjuvazi sendikal harekettek
politikleşmenin artması sonucunda "tarafsız" sendikacılığın çöküşünü
~~[illegible]~~ gördü. Bu durumda, kendi ideolojilerini~~[illegible]~~ açıkça benimseyen
sendikal örgütler yaratmaya koyuldu. Faşist MHP yanlısı MİSK, dinsel
gerici
temele dayalı/Hak-İş böylece oluşturuldu. Aynı zamanda, Türk-İş'e
politik eksen aranırken, DISK'e sınıf uzlaşmacılığını dayatma yelte-
nişleri boy verdi. Bir yandan da, sosyal-demokrat bir sendikal örgüt-
lenme düşüncesi yayılmaya başlandı.Öte yandan da işçi hareketine sız-
maya çalışan çeşitli sapmalar da eylemlerini yoğunlaştırdı.

Görüldüğü gibi, günümüzde sendikal hareketin karşı karşıya
onun zayıflığından doğmuyor, ~~[illegible]~~ bu sorunlar,
olduğu sorunlar/işçi sınıfının politik savaşıma daha aktif katılmasıyla
sınıf savaşının keskinleşmesiyle bağlıdır. Bu sorunları çözmek, sınıf
savaşının güncel görevidir. Burjuvazinin bütün bu bölme çabalarına
karşın sınıf sendikacılığı ilkeleri ve işçi sınıfının çıkarları teme-
linde sendikal birliği gerçekleştirmek zorunluktur.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

II.

İşçi hareketinin ekonomik savaşım sürecinde, giderek politik savaşıma da yönelmesi, en açık bir biçimde, kendisini, sınıf sendikacılığının güçlenmesi olgusunda gösteriyor. Ülkemizde, doğrudan devletin ön ayak olduğu ve polis denetimindeki sendikal örgütlenme yıkılma süreci derinleşiyor. Sendikaları politik savaşımın dışında tutma yanlısı, söde partiler üstü sendikacılık anlayışı artık gücünü yitiriyor.

1967 yılında Türk-İş'deki bölünme sonucunda DİSK'in kurulması Amele Teali Cemiyetinden, 1920'lerden, sınıf sendikacılığının geli mesinde/uzun yıllar sonra yeni bir atılımı başlattı. Özellikle sınıf sendikacılığı, 1971 12 Mart faşist biçimi düzenin baskıları altında çetin bir sınavdan ge çti. 1975 yılında yapılan DİSK V.Kongresi ile sınıf sendikacılığı konumlarını sağlamlaştırdı.

TKP MK'nin Plenumunda Bilen yoldaşın okuduğu Politik Büro raporu sınıf sendikacılığının gelişme sürecini açıklıyor. Bu sürecin düz bir çizgi izlemediğini, gelgitli, inişli, çıkışlı bir çizgi izlediğini açıklıyor.

Sendikal hareketteki sorunlar, bölünmeler, doğrudan doğruya işbirlikçi tekelci burjuvazinin plânlı girişimlerinin ~~xxxxxxxxxx~~Aynı zamanda bu bölünmeler oportünist akımların ürünüdür. Kuşkusuz bu politik güçler, işçi hareketindeki nesnel nedenler olmasaydı, bölünme yaratamazlardı.

TİLEN

Sendikal harekete yönelen faşist tehdit:

İşçi sınıfının politik yaşamda artan rolü karşısında işbirlikçi tekelci burjuvazi çok yönlü bir saldırı politikası izliyor. İşçi sınıfının savaşımını kanlı terörle bastırma yeltenişleri işbirlikçi, tekelci burjuvazinin değişmez yöntemi olmuştur. Gerici-faşist hükûmetler döneminde, bu baskılar alabildiğine arttı. Başlıca endüstri merkezlerinde faşist komandolar egemen kılındı. Sınıf sendikalarına karşı kanlı bir terör uygulandı.

Bu dönemlerde, işbirlikçi, tekelci burjuvazi yalnızca saldırıyla

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

yetinmedi. İşçi hareketinin içinde faşist sendika örgütleme girişimleri yoğunlaştırıldı. Bunu dinsel gericiliğin körüklenmesi temelinde gerici sendikaların kurulması çabaları izledi.

Faşist sendikaların gücünü abartmak doğru değildir. Bunlar, işçi hareketi içinde doğrudan doğruya işbirlikçi, tekelci burjuvaziye, onun silâhlı güçlerine dayanıyorlar. Bunlar, fabrikalara sızdırılan profesyonel faşist militanların yönettiği gruplardır. Gerici sendikaların da durumu bundan büyük bir ayrım göstermiyor.

Nedir ki, işçi hareketinde faşist demagojinin az da olsa yer bulduğu, kimi işçileri şaşırttığı bir gerçektir. Bunun nedenini kavramak, böylece faşist demagojiyi işçi sınıfı arasında bir tehlike olarak küçümseme hatasına düşmemek gerekir. Derinleşen bunalımın etkisiyle işsizlik artıyor. Kentlere göç eden emekçiler işsizler ordusunun sayısını kabartıyor. Kentlerin çevresinde lümpen proleter öğeler artıyor. Eski ayrıcalıklı konumlarına yitiren küçük mülk sahipleri proletarya sıralarına katılırken, kendi burjuva milliyetçi ön yargılarını da işçi sınıfına taşıyor. Bunlar umutsuz küçük burjuvanın davranışı içinde bir yandan tekellere karşı çıkarken, öte yandan da anti-komünizm konumlarında kalıyor. Faşizm, işte bütün bu olguları demagojisine dayanak yapıyor, bu öğelerin arasında yer edinmeye çalışıyor.

Bu gerçekler, işçi sınıfı sıralarında faşizme karşı ardıcıl bir savaşımın yürütülmesini ve faşist demagojiye kapılan işçilerin aydınlatılması çabalarının yoğunlaştırılması gerekliliğini gösteriyor. Profesyonel katil, gangster faşist sendikacılarla, faşizmin demagojisine kapılan işçiler arasında ayrım yapmak ilkesel bir önem taşıyor. (Emekçilerin ulusal ve dinsel değerlerine dikkatli bir yaklaşım...)

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Sendikal hareketin sinsi düşmanı: Sınıf uzlaşmacılığı

İş birlikçi tekelci burjuvazinin en şovenisit, en gerici kesimlerinin faşist sendikal hareketi sınıf savaşından çekme yeltenişine karşı tekellerin reformcu kesimleri başka yöntemler deniyor. Bunlar, sendikal hareketi sınıf uzlaşmacılığına zorluyor, sendikaları sınıf savaşının örgütü olma niteliğinden uzaklaştırma, onları düzen örgütü durumuna getirme yolunu deniyor.

Burjuva reformizmi, yığınların emperyalizme, faşizme karşı yükselen savaşımını TKP'nin illegal olduğu, işçi sınıfının politik örgütsel düzeyinin oransal düşük bulunduğu koşullarda kendi kanalına akıttı. Yığınların üzerinde geçici de olsa bir etkinlik sağladı. Şimdi işbirlikçi tekelci burjuvazinin CHP içindeki sağ kanadı oluşturan temsilcileri bu etkinliği kullanıyorlar. Onlar, gelişmiş kapitalist ülkelerde olduğu gibi işçileri kapitalist düzene entegre etme politikasında kullanacak olanaklara büyük ölçüde sahip değillerdir. Onlar, daha çok belirtildiği gibi geçici politik etkinliklerini kullanıyor, aynı zamanda faşist tehditten ve işçi sınıfının politik örgütsel düzeyinin zayıflıklarından yararlanıyorlar.

Özellikle CHP ağırlıklı hükûmetin işbaşına gelmesinden sonra sendikaları sınıf uzlaşmacılığına çekme çabaları yoğunlaştı. CHP, kendisine bağlı, ya da tekellerle sınıf işbirliği içinde olan sendikacılara dayanarak, bu yöndeki eylemini yoğunlaştırdı. Bunun somut örneği, Türk-İş ile Hükûmet arasında imzalanan "Toplumsal Anlaşma"dır.

Bu anlaşmayla onlar, sözüm ona "çalışma barışı" dedikleri şeyle, "toplumsal barış" dedikleri ezenlerle ezenlerin kaynaşması yolundaki

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TUSTAV

Yarım milyon kamu sektöründe çalışan işçiyi kapsayan bu belge, içerdiği bütün ilkeler bakımından açık bir "sınıf işbirliği" örneğidir. "toplumsal barış" Anlaşmayı imzalayanlar, "çalışma barışı", yani işçi sınıfı ile burjuvazinin arasındaki uzlaşmaz karşıtlığı ortadan kaldırma savındadırlar. Bu, Avrupa'daki sosyal demokrat partilerin, sağcı devizyonizmin tezleri, ülkemizde burjuva reformizminin ve sarı-sendikacıların işbirliğinin ideolojik temeli olmuştur.

İşçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki karşıtlığı sözüm ona giderme, "toplumsal barış"ı gerçekleştirme savında olanlar, batı ülkelerindeki sağcı sosyal-reformizmden ayrımlı olarak işçi sınıfına hiç bir gerçek ödün vermeden, ona ağır koşullar dayatıyorlar. CHP ağırlıklı hükumet, İMF'nin dayatmalarıyla, yerli ve yabancı tekellerin sömürüsünü güvence altına alan ve onların tekel kârlarını daha da arttırmaları sonucu doğuran, buna karşılık, işçilerin yaşam düzeylerini düşüren ücretleri donduran, sosyal hakları kısıtlayan, sendikal özgürlükleri etkisizleştiren, işyeri güvencesini ortadan kaldıran önlemleri Türk-İş'le anlaşarak dayatmıştır. Böylece, "toplumsal barış" yanlıları, bu girişimleriyle sınıf çelişkilerini daha da keskinleştirmekten başka bir şey yapa madılar.

İşçi sınıfı, CHP ağırlıklı hükûmet döneminde de ağırlaşan yaşam koşullarında ekonomik bunalımın yükünü yükleniyor. İşçi sınıfının ulusal gelirden aldığı pay düşüyor, buna karşılık tekellerin sermayeleri ve kârları artıyor, ulusal gelirin daha büyük payını toplumun azalan bir kesimi yutuyor. (Örnek verilecek. GSMH'nın düşüklüğü....) "Toplumsal barış"tan söz etmenin işçi sınıfını kandırmaya çalışmaktan başka bir amaç taşımadığı görülüyor.

Tekelci burjuvazinin reformcu kanadının sendikal harekete sınıf uzlaşmacılığını dayatma girişimleri, işçi sınıfının içindeki sosyal-demokrat sendika yönetimlerinin sağcı politikasından yararlanıyor. Bunlar, sendika bürokrasisinin çıkarlarını koru or, işçi sınıfının çıkarlarını burjuvaziye peşkeş çekiyorlar. Türk-İş içindeki

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

bu sağ sosyal-demokrat eğilim işçi sınıfına büyük zararlar veriyor.

CHP ağırlıklı hükûmetin sosyal-demokrat ideolojiden esinlenen (kâra katılma, sözde yönetime katılma, sosyal barış v.s.) kavramlarla oluşturduğu işçi hareketine karşı politikasının sınıfsal özünü açıklıkla kavramak büyük önem taşıyor. Çünkü, bu partinin temel politikası burjuva reformist bir nitelik taşıyor ve işçi hareketi içindeki sosyal-demokrat akımın reformizmiyle yer yer çelişiyor. Sağcı sosyal-demokrat sendika yöneticileri eliyle işçi sınıfının şa burjuvaziye bağlanmasına karşı savabilmek için, bunların arasındaki çelişkilerin özenle ele almak gerekiyor. Tekelci burjuvazinin reformcu kesimlerince yürütülen işçi sınıfına karşı politikanın gerçek yüzü ortaya çıktıkça, sağcı sosyal-demokrat yöneticilerin de burjuvaziyle sınıf işbirliği yaptıkları gerçeği açıklık kazanacak, böylece CHP'ni burjuvazinin dışında gerçekten "halk" partisi sayan, onunla sağcı sosyal-demokrat işbirliğini haklı göstermeye çalışan/görüş böylelikle çürütülebilecektir.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

● Solun birliği: Sendikal hareketin birliğinin zorunlu koşulu

Sendikal hareketin bölünmüşlüğünü gidermek işçi sınıfının tarihsel görevini yerine getirebilmesinde çok önemli bir etkendir.

, sendikal hareketin birliğinin asıl düşmanı temel düşmanı işbirlikçi, tekelci burjuvazidir. Nedir ki, eğer işçi hareketi içinde nesnel sınıfsal bölünme nedenleri olmasaydı, tekelci burjuvazinin politik eylemleri işçi sınıfını bugün olduğu gibi bölemezdi. Tekeller, sendikal hareketi sol güçlerin eylem birliği yapamayışlarından yararlanarak bölüyor. Gelişmiş kapitalist ülkelere oranla, işçi hareketindeki başlıca bölünme ayrı bir özellik taşıyor. Türkiye'de sendikal hareketin bölün- sarı sendikacılık (işbir.tekelci burjuvazinin

adamları) bölüyor.

Somut olarak işçi hareketindeki bölünmede bir yanda DİSK'in, öte yanda ise Türk-İş'in yer alması biçiminde beliren bu bölünme işçi sınıfının çıkarlarına büyük zararlar veriyor. İşçi hareketinin çıkarları her iki Konfederasyonun birliğini zorunlu kılıyor. Bu birlik, kuşkusuz bugün büyük engellerle karşı karşıya olan bir tek sendikal örgütte, işçi sınıfının çıkarları temelinde gerçekleşmelidir. Bunun bugün için gerçekleşmesinin önündeki başlıca engel, sarı sendika ağalarının tümüyle işçilerden yalıtlanmasının gerçekleşmemesi, sarı sendikacılığı koruyan anti-demokratik sendika yasa ve tüzüklerinin yürürlükte olmasıdır. İkincisi, sağcı sos.dem. sen.yöneticilerinin hıyanetidir. Sağcı sosyal-demokrat sendika yöneticileri sarı-sendikacılarla işbirliği politikası izlemeseydi, bu birlik çok daha kolay sağlanabilirdi.

(Sendikal harekette/temel politika TKP'nin sınıf sendikacılığı, işçi sınıfının çıkarları temelinde işçi sınıfının sendikal hareketinin birliğinin sağlanmasıdır. Bu politika, farklı anlayışta sendikalar, bu sendikalara bağlı işçiler, arasında eylem birliği sürecini geliştirmeyi ve sonunda sınıf çıkarları temelinde tek bir örgütte birleşmeyi amaçlar.)

eylem birliğinde ana çıkış noktasıdır. Herşeyden önce işçilerin bir tek sınıfın üyeleri olmaları onların

Bununla birlikte, günümüzde, sendikal harekette birliği sağlamak için koşullar her zamankinden elverişlidir. Herşeyden önce ekonomik bunalımın derinleşmesi, işçi sınıfının durumunun kötüleşmesi, ücretlerin dondurulmasına yol açan toplumsal anlaşmayla v.s. ücretlerin dondurulması gibi olgular işçi sınıfının birlik uğrundaki savaşımının temelini oluşturuyor.

Bir yandan da faşist tehlikenin somut olarak işçi sınıfının tüm haklarını ve özgürlüklerini tehdit etmesi, birlik düşüncesinin güçlenmesine yol açıyor.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TÜSTAV

~~xxxix~~ Sarı sendikacılığın hıyanetinin artık çok geniş yığınlarca kavranması, burjuva reformizminin yığınlarda bir umut olmaktan hızla çıkmakta olması/komünistlerin, sosyalistlerin, sosyal demokratların eylem birliği olanaklarını genişletiyor. sınıf sendikacılığının yaygın olarak güçlenmesi,

Anti-sovyetizmin giderek güçten düşmesi, anti-komünizm silâhının geri tepmeye başlaması, işçi hareketini bölmekte kullanılan bu ideolojik saldırının güçten düşmesi, ~~xxxxxx~~ TKP'ye özgürlük savaşının yığınları sarması işçi sınıfı arasındaki bölünmelere karşı savaşı kolaylaştırıyor.

İşçi lerin eylem birliği ~~xxx~~ yapabilecekleri çok önemli sorunlar halkımızın karşısında duruyor. (faşizm bunalım v.s.) Bunlardan birisi de Amerikan emperyalizminin, NATO başlarının ülkemizi silâhlanma harcamalarını arttırmaya zorlamalarıdır. Emekçiler, artan silâhlanma masraflarının ücretlerde gerileme, sosyal haklarda gerileme, yaşam koşullarında gerileme ~~xxxxxx~~ anlamına geldiğini kolaylıkla kavrayabiliyorlar.

Ülkemizin gelişmiş kapitalist ülkelerden çok ayrımlı bir yanı da, ~~xx~~ günlük istemler uğrunda yürütülen savaşımın işçileri kaçınılmazlıkla devrimci savaşlara yüz yüze getirmesi olgusudur. Çünkü, Türkiye'de ~~xx~~ işbirlikçi tekelci burjuvazi ~~xx~~ burjuva reformist yöntemlerle işçilerin en basit istemlerini bile karşılamaktan büyük ölçüde yoksundur. O nedenle, işçi sınıfını ona bazı ödünler vererek yanına çekme olanakları da sınırlıdır. Buna karşılık, işçiler ücret artışları, yeni sosyal haklar, demokratik istemler için eyleme geçtiklerinde, onlar burjuvaziye karşı sınıfsal güçlerini birleştirmenin ne denli gerekli olduğunu görüyorlar.

İşçi sınıfının şu ya da bu bölükleri ulusal bağımsızlık uğrundaki savaşımda birleşiyorlar. Onlar, tüm halka önderlik yapabilmenin ancak kendi sınıfsal güçlerini birleştirmekle mümkün olduğunu anlıyorlar.

İşçi sınıfının birliğini kolaylaştıran başlıca etkenlerden birisi de, sosyalist ülkelerde elde edilen başarılar, sosyalist demokra-

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TUSTAV

sinin daha gelişmesi, yaygınlık kakanması, insancıl niteliğinin daha da ortaya çıkmasıdır.

Görülüyor ki, ~~xxkxxx~~ sarı-sendikacılığın bölücü etkilerini kırmak, sendikal hareketteki birliği sağlamak için elle tutulur olanaklar vardır. Bu olanakların kullanılması ve sendikal hareket içindeki akımların komünistlerin, sosyalistlerin, sosyal-demokratların eylem birliğinin sağlanması gerçekçi bir istemdir. İşçi sınıfının en geniş birliğini sağlamak, aynı zamanda emperyalizme, faşist tehlikeye, tekellerin egemenliğine karşı ~~xxxxxxxxxx~~ tüm ulusal, demokratik güçlerin cephesini gerçekleştirmek için de çözümleyici önem taşıyor.

Komünistler ve sendikalar:

Sendikalar, ekonomik çıkarların yanısıra, işçi sınıfının siyakal çıkarlarını için de savaşım verilen örgütlerdir. Sendikalar~~xxxxxxxxxxxx~~ son amacı siyasal erki ele geçirmek olan siyasal savaşıma en geniş işçi yığınlarını hazırlayan savaş okullarıdır.

Sendikalar politikada hiç bir zaman yansız kalmazlar. Ancak, politik partilerden özellikle burjuva partilerinden bağımsız kalmaya tam bir titizlik gösterirler. Politik partilerden bağımsız olmak demek her türlü partilere karşısında ilgisiz kalmak değildir. Tam tersine birer işçi sınıfı örgütü olan sendikalar, işçi sınıfının partisinin TKP'nin ideolojik öncülüğünde savaş ~~xxxxxxxxxxx~~ yürütürler.

Sendikalarda bütün sınıf örgütleri gibi, bir ideolojiyi klavuz edinerek çalışırlar. Sendikaların bütün üyelerine benimsetmeleri gereken ideoloji ~~x~~ işçi sınıfının biliminden kaynaklanan anti-kapitalist ideolojidir.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

İŞÇİ SINIFI, SENDİKAL HAREKET YOĞUN BASKILAR ALTINDADIR
ÇIKIŞ YOLU BİRLEŞMEKTİR

12 Eylül 1980'de iktidara el koyan cunta, daha ilk gün DİSK'i kapattı. Yöneticilerini tutukladı. Binlerce sendika temsilcisi, işçi koğuşturuldu. Grevler yasaklandı, toplu sözleşmeler durduruldu. Türk-İş'in sendikal faaliyetleri kısıtlandı Tüm demokrasi güçlerine yönelik baskılar uygulandı, uygulanıyor.

Terörizmi önlemek, demokrasiyi kurtarmak için geldiklerini söyleyenler tersine terörizmin hedefi olan, demokrasiye herkesten çok gereksinim duyan işçi sınıfına, sendikal harekete saldırarak, halka verdikleri sözleri tutmaktan yana olmadıklarını gösterdiler.

DİSK'i idam cezası ile yargılamak isteyenler, bilmiyorlar mı ki, DİSK'in savaşım çizgisi açıktır. İşçi sınıfımız, onun yiğit sendikal örgütü DİSK terörizme her zaman karşı oldu. Faşist terör DİSK'in pek çok üyesinin canına kıydı. Yaralarımız daha tazedir. Bu komuda kimse bizden hesap soramaz.

Hesap soran biziz. Soruyoruz: İşçi sınıfımızın yiğit evladı, sendikal önderi Maden-İş genel başkanı Kemal Türkler'in katilleri kimlerdir? 1 Mayıs 1977'deki Türkiye tarihine kapkara bir sayfa olarak geçen kanlı toplu kırımın sorumluları kimlerdir? Katiller nerededir? Cunta yönetimi bunları bulacak yerde, 1 Mayıs'ları düzenledik diye bize saldırıyor. İşçi sınıfının uluslararası marşı Enternasyonal söylendi diye, üyelerimizi ağır cezalara çarptırıyor.

DİSK demokratik hak ve özgürlükler için çok yönlü özverili savaşımlar verdi. DİSK'in faşist teröre karşı yaptığı direnişler ortadadır. DİSK'in terörizmin her türünün demokrasi düşmanlarının işine yaradığını defalarca belirttiğini kim gizleyebilir?

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

İşçi sınıfına, sendikal harekete yönelik bu baskılar şaşırtıcı değildir. Çok önce ve pek çok kez söyledik, emperyalistlerin, tekellerin dümen suyuna gitmek, demokrasi ile önünde sonunda karşı karşıya gelecektir. Çünkü halkımızın, ülkemizin üzerine çöken derin ekonomik, politik, sosyal bunalımların kaynağı bunlardır.

Cunta yönetimi bu doğrultudaki politikasıyla bunalımı hafifletmek bir yana tersine derinleştirdi. Şimdi bunalımın yükü daha da ağırlıkla işçi ve emekçilerin sırtına bindirilecek. Bunun için, tepkileri önleyebilmek için daha çok zorbalığa başvurulmak istenecek.

Bu nedenle, bizler, özellikle sendikal alandaki baskıları ve anti-demokratik uygulamaları sergilemek istiyoruz. Amacımız kamuoyunu., sendikacıları, işçileri uyarmak, ülkemizi ve halkımızı bekleyen tehlikelerin daha da arttığı günümüzde, sendikal hak ve özgürlükler için neler yapılabileceği konusundaki görüşlerimizi iletmektir. Çıkış yolu birleşmektir. İşçiler, sendikacılar, demokrasi güçleri, tüm gücümüzü bu yolda seferber edelim!

BUGÜN EKONOMİK DURUM NEDİR?

Yaklaşık iki yıldır sürdürülen "24 Ocak" programının tüm önlemlerine karşın, bugün ekonomik bunalım derinleşerek sürüyor. Döviz dar boğazı aşılamadı. Tüm "ihracat artıyor", nutuklarına karşın ihracat, ithalatı karşılayamıyor, dış ticaret açığı gittikçe büyüyor. Hükümet kendine yeterli dış borç, dış kaynak, kredi bulamıyor.

Ülke içinde de, vergi, zam paketleri uygulamaları, ücretleri ve taban fiyatlarını sınırlayıp azaltmaları, sömürüyü olağanüstü artıran tüm bu uygulamalara karşın, parababaları yatırım yapmıyor. Tefeciliğe, spekülasyona, vurgunculuğa başvuruyor.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Devalüasyonlar enflasyonu, enflasyon devalüasyonu besliyor. Enflasyon ortadan kaldırılamıyor. Bunalım hafiflemiyor, tersine derinleşiyor. Üretim düşüyor. Kapasite kullanımı % 30-40'larda aşamıyor. Stoklar durmadan artıyor. Piyasa tıkalı. Satışlar, yığınların korkunç sömürüsü ve alım gücünün düşürülmesi nedeniyle zayıf. Enflasyonu azaltmak için uygulanan kemer sıkma politikası sonucu kitlelerin alım gücü öylesine tüketilmiştir ki, işçilerin cebindeki para bırakın buzdolabı, televizyon vb. almayı, artık kilosu 300 TL ye çıkan beyaz peynire, tanesi 20 liraya çıkan ekmeğe bile yetmiyor.

Cepteki paranın alım gücü var mı, yok mu? Üretim artıyor mu, azalıyor mu? İş olanakları mı artıyor, yoksa işsizlik mi? Biz işçiler bunlara bakıyoruz ve diyoruz ki, TÜSİAD'ı da, MESS' de, Özal da yalan söylüyor.

Çünkü cebimizdeki para da, alım gücümüz de azaldı. Daha az yiyor, daha az giyiyoruz. Daha kötü yerlerde barınıyoruz. Tezgahların yarıdan fazlası boş. Habire işçi atılıyor. İşsizlik 5 milyonu aştı. Ekonomik bunalım gel geç değil, süregendir. Bu ekonominin hem iç, hem dış ilişkilerinden kaynaklanıyor. Ekonomiminin, sanayinin yapısı bozuktur. Türkiye kapitalizmi dışa bağımlıdır. Bunalım uluslararası kapitalizmin derinleşmekte olan bunalımı ile de sıkıca bağlıdır. Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonunun da belirttiği gibi, kapitalizmin dünya çapındaki ekonomik bunalımı için "henüz görünürde bir son yok"tur. Dolayısıyla ülkemizdeki ekonomik bunalım da daha da derinleşecektir. MESS'ci, IMF'ci Özal bile,"en az iki yıl daha sabretmek gerekir" diyor.

Yukarıda belirttiğimiz nedenlerden dolayı, izlenen ekonomik politika ile bunalımın aşılması olanaklı değildir. Ama bu politika

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

donduruldu. Daha yüksek zam bir yana ; cebimizdeki paraya el atıldı. Elde edilmiş ekonomik kazanımımız, toplu sözleşme ile ikramiye arttırma hakkımız çekilip alındı.

YHK'nunun bir başka "ilke" kararı ile de yan ödemeler, çıplak saat ücreti olan "ücret"imize dahil edildi. Böylece hem saat ücretlerini, hem saat ücreti dışındaki diğer yan ödemeleri, yani toplam gelirimizi, alabildiğine en az düzeyde tutmanın bir başka yolunu da tekelci, holdingci parababaları, YHK'nun bu "ilkesel" kararı ile buldular.

YHK'nun bu zam politikasının bizi açlığa mahkum etmek olduğu açıktır. Toplu sözleşmeler yaparak ücretlerimizi, hayat pahalılığının yıpratmasına karşı biraz olsun koruma olanağımız hepten yokedilmiştir.

Sayıya lüzum yok! Bülent Ulusu'nun son basın toplantısında bir gazetenin "Yumuntanın tanesini 8 liradan, peynirin kilosunu 300 liradan, bir ekmeği yirmi liradan yiyen, bir tane aspirine 2,5 lira veren işçilere ve memurlara teşekkür etmeyecek misiniz" sorusuna verdiği cevap ve sorunun kendisi yeterlidir.

Biz, sofrasındaki katığı değil, kuru ekmeği bile kesmek zorunda kalan işçiler, bay Ulusu'nun deyimi ile "sıkıntı çeken dar gelirli vatandaşlar ücretlerimizin nasıl füze hızı ile azaldığını iyi biliyoruz. İşverenlerin, tekellerin örgütleri bile bunu yadsıyamıyor. "Reel ücretler azaldı" diyor.

- LHK'nun "ilke" kararları ve tek tek bağıtladığı sözleşmeler bir çok sosyal, demokratik hakkı da yok etti.

- YHK, toplu sözleşmelerin, işçinin tazminatlı ya da tazminatsız, yani ister İs Kanunu'nun 13. ya da 17. maddesine göre işten çıkarılmasına sınır getiren, iş güvencesi sağlayan maddelerini kaldırdı. İşçi temsilcilerinin de söz ve oy hakkı ile katıldığı ortak kurullara, "disiplin", uyuşmazlıkları çözüm" vb. kurullarına ilişkin maddeleri sözleşmelerden çıkardı. Sessiz sedasız irili ufaklı girişimlerle işten çıkarmalar giyotin gibi

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

işlerken, işsizlik durmadan artarken, işverenler toplu çıkarmaları hızlandırırken, YHK iş güvencesi konusunda yılların savaşımları osnucunda toplu sözleşmelerle elde ettiğiniz kazanımları bir kararla yok etti. Tekeller YHK'nun bu kararı ile yıllardır gerçekleştiremedikleri özlemlerini gerçekleştirdiler.

Aynı biçimde, YHK işçi ve sendika temsilcilerinin çalışma koşullarının düzenlenmesine katılmalarını, toplu iş sözleşmesinin uygulanmasını denetlemelerine ilişkin tüm hükümleri toplu sözleşmelerden çıkarıp attı. Vardiya, iş zamanlaması, işçi sağlığı, iş güvenliği önlemleri, servis, iş elbiseleri, ayakkabıların vb.ların kararlaştırılması gibi konular bir yana, yediğimiz yemeklerin listesinde bile sözümüz olmayacak bundan sonra.

YHK'nun ilke kararları ve bağıtladığı sözleşmelerin özeti budur.

Cunta da, hükümeti de, tekeller de, kimi Türk-İş başları da sıkışınca, işler sarpa sarınca ücretlerimize, haklarımıza yöneltilen saldırının sorumlusu olarak YHK'umu, buradaki 3-5 brökratı, ~~hukukçu~~ eskisi emir kulunu gösteriyorlar. Yağma yok. DİSK'li, Türk-İş'li sendikasız tüm işçiler, tüm dürüst sendikacılar ekonomik, demokratik kayıplarımızın esas sorumlusunun işbirlikçi tekelci burjuvazi, kemerleri sıkma politikasını dayatan cunta ve hükümet olduğunu biliyoruz.

İŞÇİ DÜŞMANI YASALAR

. Tekellerin ücretlerimize, çalışma ve yaşama koşullarımıza yaylım ateşi saldırısı çıkan yasalarla destekli, paralel sürdü. Bir dizi yasal hakkımız da koparılıp alındı.

. Önce: Kıdem tazminatı yasası ile kıdem tazminatlarımız iyice budandı. Sınırlandı. Bu alanda yasayla ve sözleşmelerle

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

elde ettiğimiz haklar açık açık geri alındı. Kıdem tazminatı 30 günle ve asgari ücretin 7,5 katı ile donduruldu. Evvelden vergisini ödeyerek de olsa aldığımız asgari ücretin 7,5 katını aşan tazminat tutarımız tekellere, işverenlere, hükümete bırakıldı. Bu milyonlarca lira birikmiş haklarımıza zorbalıkla el konmasından başka bir şey değildir.

. Kıdem tazminatı yasasını vergi yasası izledi. İlk bakışta vergi kesintileri bir miktar azaltıldı. Ama tekeller kaşıkla verir görünürken, sapıyla da gözümüzü çıkarmaktan geri durmadılar. Yalnızca, yeni toplu sözleşme yapan ya da toplu sözleşme zammı almaktan vaz geçen işçiler vergi indiriminden yararlandı. Dahası sözleşmesi imzalanmış işçilerin vergi indirimi haraç gibi kesilip merkezi bir fonda toplandı. Sözde, sözleşme bitiminden sonra para hızla değer kaybederken taksit taksit ödenecek. Geçmişte devletten alacakların nasıl tasarruf bonolarına bağlandığını, ya da memurların MEYAK kesintilerinin nasıl üzerine oturulduğunu biz işçiler iyi biliriz.

. Sözde vergi kesintisi azaltılırken, tekel yanlısı hükümet SSK yasası ile cepheden saldırdı. SSK kesenekleri arttı. SSK hastanelerinde muayene vizite ücretine bağlandı. Daha önce karşılıksız verilen ilâcın % 20'si işçiden alınıyor. Emeklilik süresi uzatıldı. Emekli maaşı oranı indirildi. 18 yaş öncesindeki çalışma süresi emeklilikten sayılmayacak dendi. Emeklilerden ilâç, ailelerinden muayene ücreti kesilmeye başlandı. Milyarlarca liralık SSK fonlarımız devlet tahvilleri yoluyla tekellere akıtılmışken, milyarlarca liralık kesilmiş sigorta primimiz tekellerin kasasında kilitli, ucuz kredi iken, gene bizim küçüldükçe küçülen, "dar gelirlerimize" tırpan atıldı.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

. Asgari ücret 10.000 ₺ ile açlık düzeyinin altına inerken, asgari geçim indirimi bu saptanan komik miktarın bile altında kaldı. Oysa herkes biliyor ki vergi dışı asgari geçim indiriminin, asgari ücret düzeyinde olması zorunludur.

Sendikalarımızın, konfederasyonumuzun, DİSK'in savaşkan üyeleri,

Türk-İş'li sınıf kardeşlerimiz!

12 Eylül'ün bir yıllık uygulaması ile uğradığımız ağır ekonomik, demokratik ve yasal kayıpların kısa bilançosu budur. Ağır ekonomik bunalım koşullarında önemli şeyler yitirdik. Durumu ayıklıkla değerlendirdiğimizde, ekonomik duruma ve olası gelişimine baktığımızda, birliğimizi ve savaşımımızı bugüne kadarki gelişmelere, günün ve geleceğin gereksinimlerine göre yükseltmezsek yitirdiklerimizin, daha da yitirebileceklerimizin yanında çok küçük kalacağı görülüyor.

YENİ TEHLİKELER

Değerli işçiler, Türk-İş ve DİSK üyesi, sendikalı, sendikasız sınıf kardeşlerimiz!

Yeni tehlikelerin belirtileri nelerdir:

. Bülent Ulusu'nun son basın toplantısında YHK'unun işlevinin devam edip etmiyeceği yolundaki soruya verdiği yanıt YHK'nun daha uzunca bir süre işçi sınıfımızın, tüm sendikaların baş belası olmasını sürdürme niyetini gösteriyor.

İşverenlerin çığırtkanı H.Narin, aynı konuda fetvayı basıyor. O yeni sendikalar kanunu çıkmadan, sendikal faaliyetlerin serbest bırakılmasını istemiyor.

Turgut Özal IMF'ye söz verdi. Ücret artışlarını düşük tutmayı sürdüreceğiz dedi. O daha şimdiden 1982'de enflasyon % 25

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

olacaktır diyerek, 1982'de ücret zamlarının % 25'in altında tutulacağını bildiriyor. Bunun hazırlıklarını yapıyor.

Enflasyon oranı düzmece istatistiklerle düşük gösterilecek, YHK da buna dayanarak hayat pahalılığının yarısından az sözde "zamlar" yapacak. Gelirlerimiz iyice kırpılacak. Ekonomik kayıplarımız daha da artacak.

. YHK'u daha 1979, 1980'de biten sözleşmeleri tamamlayamadı. Devlet işletmeleri biten toplu sözleşme farklarını da ödemiyor. 1981 yılının sözleşmelerinin bu yıl bitemiyeceği, 1982'ye sarkacağını YHK başkanı açıklıyor. Dolayısıyla palalılık belimizi bürekken milyarlarca liramız daha aylarca tekellerin kasasına faizsiz kredi diye işleyecek, değeri düşecek.

TEHLİKE - TOPLU İŞÇİ KIYIMI

. Bugün işsizlik % 22'lik bir oranda. 5 milyonu aşkın işsiz var.

Son üç yılda ulusal gelir artışı giderek azaldı. Sıfıra düştü. Sonra 1980'de sıfırın altına geriledi. 1981'de de gelişmeler aynı doğrultuda Ulusal gelir artmayınca, elbette yatırımlar da artmadı, artmak bir yana plana, bütçeye alınan en zorunlu yatırımlar bile gerçekleşmiyor. Genel olarak yapılan yatırımlar, yatırımlar için yapılması gereken yarcamaların ancak % 20-30 düzeyinde kalıyor. Birçok yatırımdan ise vaz geçiliyor.

Yatırımların artması bir yana, sanayi %30-40 arası bir kapasite ile çalışıyor. Fabrikalar 3 vardiyayı 2'ye, 2 vardiyalı 1'e indiriyor. 10 tezgahtan 5-6'sını çalıştırmıyor. Küçük, orta işletmelerde iflaslar artıyor. Bu durum, sürekli işten çıkarmaları tensikatları getiriyor. IMF, KİT'lerde işçi kıyımını dayatıyor.

Toplu işten çıkarmalar büyük bir dalga halinde patladı,

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

patlayacak.

Daha geçtiğimiz aylarda Karabük Demir Çelik'den, Renault'dan yüzlerce işçi bir defada kapı dışarı edildi. Bunlar 12 Eylül'den beri sessiz sedasız sürdürülmeğe çalışan, dipten sürdürülen tensikat dalgasının yüze vurmasıdır. Tekeller MGK'nın "Resmi toplu işten çıkarma"larla ilgili yasağını kaldırmak için ardarda girişim yapıyorlar.

Yığınsal işten çıkarmalara yönelik bu girişimler karşısında, tüm işçilerin, aydınların, basın mensuplarının, ordudaki yurtsever subay, assubay ve erlerin dikkatlerini bazı önemli noktalara çekmeyi yararlı görmekteyiz.

. Birinci olarak: Bugüne kadar bir çok işyerinde, özellikle orta ve küçük işyerlerinde işten çıkarmalar aralıksız sürdü. Toplu işten çıkarmaların görece olarak sınırlı kaldığı kesim daha büyük sanayi kuruluşları ve KİT'lerdir. Bunlar ise sanayi proletaryası diyebileceğimiz 1.600.000 ile 1.700.000 arasındaki işçiyi kapsamaktadır.

Şöyle ki, bugün en yoğun talep, pazarlama ve stok sorunları ile karşı karşıya olan, yani kârları azalmasın diye "tensikat yapmak zorunda" olan işyerleri, metal sanayinin beyazlar denen -Buzdolabı, çamaşır makinası, fırın, elektrikli ev aletleri vb.- dayanıklı tüketim malları üreten kesimidir. Bugün toplu işten çıkarmalar serbest bırakıldığı an bu dalda çalışan işçilerin -ki bu işçiler Türkiye proletaryasının en deneyli, en dirençli ve savaşkan bölükleridir- % 25'inin işten atılması sözkonusudur. Türkiye çapında ise işten çıkarmalar toplam işçi sayısının % 10-15'ine ulaşabilir.

Bu yaklaşık 250 bin işçinin ve ailesinin açlığa mahkûm edilmesi demektir. İşin bu kadarla sınırlı kalamayacağı açıktır. Bu ise, toplam üzerinden hesaplandığında, en az yarım milyonluk bir işçi kıyımı demektir.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TÜSTAV

İşçilerin, sendikaların, sendikacıların böylesi bir saldırıyı boynu bükük karşılayacağını sananlar aldanıyorlar. İşçi sınıfımız, DİSK, Türk-İş, tüm sendikalar buna direnecektir.

. İkinci olarak: İşbirlikçi tekelci burjuvazi kendi hesabına kurnazca bir taktik izliyor. Sözleşmelerde ücretlere ve haklara saldırısını MGK, hükümet ve YHK eli ile yapıyor. İşten çıkarmalarda da orduyu öne sürüyor. MGK'nın ve sıkıyönetimin kararı ve onayı ile işçi çıkarmayı planlıyor. İşten çıkarmalar sırasında işyerlerinde ordu birliklerinin önlem almasını istiyor.

Genel Kurmayın 17 Haziran 1981 tarihli yazısı ve sıkıyönetim komutanlıklarının tamamlanmak üzere olduğu söylenen hazırlıkları bu planın 1. adımının tuttuğunu gösteriyor. Narinler, Koçlar, Kara Memetler, Durmuş Yaşarlar binlerce işçi atıp, sonra fısıldayacaklar, "Ne yapalım, MGK izin verdi, sıkıyönetim onayladı, ordu atın dedi, attık". Orduyu, dolayısıyla onun içindeki yurtsever bubay, assubay ve erleri de işçilerin üzerine* sürüp, ulusal demokratik güçleri karşı karşıya getirmeyi tezgahlıyor!

* (bir kez daha) diye ek yapmak- ta yarar olağdır

Biz ulusal demokratik güçlerin birliğinden yana sınıf sendikacıları olarak yurtsever ordu mensuplarını bu provokasyona karşı uyarmayı tarihsel bir görev sayıyoruz.

Biz işçiler açlığa, işsizliğe boyun eğmeyeceğiz. Direneceğiz. Ve biz yurtsever subay, assubay ve erlere sesleniyoruz:

İşbirlikçi tekellerin oyununa gelmeyin. Yerli ve yabancı tekellerle beraber değil, tekellere karşı işçilerle, emekçi halkla birlik olunuz! Ulusal çıkarlarımızdan yana tutum alınız.

. Üçüncü olarak: İşsizliğin yapısal ve süregen olduğu, artarak geliştiği Türkiye'de "ücretsiz izin", ya da "yarım mesai, yarım gündelik" türü sözde tensikat karşıtı görünen yollar çözüm değil., tüm işçilerin gırtlağına düğümdür. Tüm çalışabilen iş-

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

çileri işten atılma tehdidi ile daha da açlığa mahkum etmektir. İşçileri birbirine düşman etme çabasıdır.

Burada ekonomimizi kurtarmak için sözde gerçekçilik adına hareket eden kimi iyi niyetli, liberal, bilim adamlarını, teknokratları da uyanık olmağa çağırıyoruz. Bu yöntemler, bunca yıl ve pek çok ülkede denenmiş, iflas etmiştir.

İşçi sınıfımız böylesi sözde çözümlere, şiddetle direnecektir.

. Dördüncü olarak: Kocatopçu'nun tensikatları zorunlu sayan ama bunu yeni sendikalar yasası ve işten çıkarma tazminatını da içeren fon yasasıyla birlikte ele alma önerisi ise daha ince bir oyundur. O tüm gücü ile tensikatların önünü açmak istiyor. Ama bunu yaparken Türk-İş'i pasifleştirip, nötralize etmeyi ve işçileri kararsızlığa sevketmeyi kuruyor. Fon tasarısı ile işten çıkarılacaklara 3-5 aylık ek tazminat vererek, böylece tensikata uğrayacak kitleyi ikircime itip, bölmeyi de öngörüyor. Bu ara da da yeni yasalarla sınırlı bir sendikal çalışmaya ve toplu sözleşme hakkına izin vererek, en az gürültü ile tensikat operasyonunu tamamlamayı düşlüyor. Bu konuda Türk-İş yönetimini, tüm üye sendikaları, böylesi bir tuzağa karşı uyanıklığa çağırıyoruz!

Tüm çalışan işçileri, sözde işten çıkarma tazminatı aldatmacasına karşı köklü, kapsamlı bir işsizlik sigortası ve 13.-17. maddelerin kalkması için bunalım süresince toplu işçi çıkarmanın yasaklanması için savaşa çağırıyoruz.

İşçiler, değerli savaş arkadaşlarımız,

Geçici diye çıkarılan yasal düzenlemelere ek olarak, ekmeğimize, özgürlüklerimize yapılan saldırıların kalıcılaşmasını sağlayacak yeni yasalar hazırlanıyor.

274 sayılı Sendikalar, 275 sayılı Toplu Sözleşme, Grev ve

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Lokavt yasasındaki haklarımızı, 1475 sayılı İş Yasasındaki zaten sınırlı haklarımızı yeni yasalarla iyice sınırlamanın, yok etmenin hazırlığı sürüyor. Sendikal savaşım tekellerin, hükümetlerin devletin güdümüne alınmak isteniyor. Böylece işçilerin sömürüye karşı savaşımı zayıf düşürülüp, etkisizleştirilecek. Dahası sendikal örgütler tekellerin onların hükümetlerinin bir aracı durumuna gelecek. Bunu istiyorlar.

Bu amaçla;

- Sendikalar Yasasında: Sendika kurmak, sendikaya üyelik, sendika organlarını seçme ve bu organlara seçilme, sendikaların denetlenmesi, aidat ve mali kaynak, sendikal çalışmanın, üye ve yöneticinin güvencesi;

- Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Yasasında: Toplu iş sözleşmesi yetki prosedürü, çoğunluk sendikasının saptanması, sözleşme görüşmelerinde uyuşmazlık, uyuşmazlık aşamasında gidilecek kurul, bu kurulda ve bu aşamada resmi makamların yeri, toplu sözleşmenin sendika ve işverence bağıtlanması, bağıtlanamazsa, grev hakkı ve sınırları, grev hakkının doğması ve kullanımı, imzalanmış sözleşmede kapsam ve yararlanma, sözleşme uygulamasına sendikanın katılımı, işverinin sendikalara karşı yükümlülükleri -aidat kesimi vb.- gibi;

sendikal hak ve özgürlüklerin en temel noktaları hükümet ve cunta çevrelerinde elden geçiriliyor.

Sorun yalın ve açıktır!

Önümüzdeki dönemde:

Kan ve can pahasına elde ettiğimiz toplu sözleşme hakkını ya koruyacağız, ya da yitireceğiz.

Grev hakkımızı ya koruyacağız, ya da yitireceğiz.

Sendikalar ya bizim gerçek sınıf örgütlerimiz olacak, ya da patronların elinde oyuncak.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Sömürüye, işsizliğe karşı yasal savaşım silahlarımız olacak mı, olmayacak mı?

Sendikal hak ve özgürlüklerimiz olacak mı, olmayacak mı?

Ayrıntılar bir yana işin özü budur!

SALDIRI TÜM SENDİKALARA, TÜM İŞÇİLERE YÖNELİKTİR

Cunta, hükümet, tekeller saldırıların ayrımsız tüm sendikal hareketi, sendikal savaşımı hedef alıyorlar.

Cunta DİSK'i kapayıp yönetici ve üyelerini tutuklayıp, takibe alıp, idam tehdidini savurdu. Bizleri vatandaşlıktan atmaya çalışıyor. İki bin üye için soruşturma ile yarım milyon DİSK'li tehdit altında.

Cunta, DİSK'e yaptıkları ile Türk-İş'i de tehdit altına aldı. Faaliyetlerini yoka indirdi. Bir dizi sendikasını, alt örgütünü kapadı. Bir çok Türk-İş üyesi sendikacıyı tutukladı. Koğuşturuyor. Türk-İş sürekli sopa altında tutuluyor.

Hem Türk-İş, hem DİSK üyeleri için sendikal hak ve özgürlükler kullanılmaz hale getirildi. Şimdi yeni yasal çerçeve ile tüm işçilerin, ayrımsız tüm sendikaların cendereye alınması, işçi örgütü olmaktan çıkarılması amaçlanıyor.

Tehlike budur. Böylesine önemli yasal haklarımızı, olanaklarımızı hepten yitirmek tehlikesi ile karşı karşıyayız.

Ne yapacağız?

Yitirdiklerimizi geri almak, bizden koparılıp alınmak istenen sendikal haklarımızı korumak için, biz tüm işçiler, sendikalar, sendikacılar, ne yapacağız?

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

DİSK'LE DAYANIŞMAYI YÜKSELTELİM !

Türk-İş üyeleri, DİSK üyeleri,

Türk-İş ve sendikalarının yöneticileri, DİSK'in savaşkan yöneticileri,

Bütün sendikalar, üyeleri, sendikasız tüm işçiler;

12 Eylül ile birlikte sendikal hak ve özgürlüklerimize yönelen saldırı en başta DİSK'e, bağlı sendikalara ve üyelerine yönelikti.

DİSK davası hazırlanıyor. 52 tutuklu yöneticinin ve teslim olmayan bizlerin de idamı isteniyor. İki bin DİSK üyesi için soruşturma, koğuşturma sürüyor. Savcı çeşitli ceza istemi ile dava açacağını ilan etti.

Genel başkanımız Abdullah Baştürk en alçakça baskılara, işkencelere karşı koydu. Boyun eğmedi.

O sınıfımızın onurunu, DİSK'in savaş bayrağını yükseklerde tuttu, tutacaktır.

Sorguya, işkenceye uğrayan binlerce üye, temsilci aynı yolda yürüdü. İşçilik onurundan ödün vermedi. Zındanlardaki sınıf kardeşlerimiz, DİSK üyeleri, DİSK'in savaşkan geleneğini dimdik, açık alınla savundular, savunuyorlar.

Onlarca DİSK yöneticisi, sendika militanı, üyesi de teslim olmadı. Onlar da savaş bayrağını, DİSK'in savaşkan ruhunu gene sınıf savaşlarının içinde, yücelerde dalgalandıracaklardır. DİSK'i yaşatmaya devam ediyorlar, edeceklerdir.

Teslim olmayan kardeşlerimizden İlerici Deri-İş genel başkanı Kenan Budak "teslim olmayı" reddettiği için kahpece kurşunlandı. Toprağa düştü, öldü. Ama DİSK üyeliğinin, işçi olmanın onurunu yere düşürmedi. İnsan haklarından bahsedenler, yargısız mahkemesiz idam cezası infaz ediyorlar.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Yaşamını sınıfımıza adamış, sendikalarımızda herşeyleri ile işçi sınıfının yolunda yürüyen uzman kadrolarımız tutuklandı, işkence gördü. A.Hilmi Feyzioğlu gibileri işkencede can verdi.

Biz onları, savaş arkadaşlarımızı, hapiste, ya da teslim olmayıp dışarda, ama savaşı sürdüren ve bu yolda herşeylerini veren kardeşlerimizi selamlıyoruz.

Ölülerimizi, şehitlerimiz üzerine and içeriz ki, işçi sınıfının düşmanlarına teslim olmayacağız. Hep beraber yükselttiğimiz savaş bayrağını elden bırakmayacağız. DİSK'i, onun geleneğini, ilkelerini yaşatacağız, savaşımı sürdüreceğiz!

Cunta kaptım diyor!

Ama DİSK'li işçiler sendikacılar savaşıyor! DİSK'in geleneklerini koruyor. Tabanda örgütlülük sürüyor. İşçiler tanıdıkları, denedikleri, sınadıkları sendikal önderlerle bağlarını koparmıyorlar.

Savaşkan tüm DİSK yöneticileri, üyelerin onlara özgür iradeleri ile, seçerek verdiği, örgütsel görevin ve güvenin gereğini yerine getiriyorlar. Onlar içerde, dışarda, ama görevlerinin başındalar. Bu görevi bize üyelerimiz verdi. Ve ancak onlar geri alabilir. Ne cunta, ne hükümet, ne de yerli ve yabancı tekeller

Cunta, onun hükümeti, işbirlikçi tekeller bizi sendika ağalığı ile suçladı. Üyelerimizin iradesi dışında yönetim organlarına gelmişiz gibi kampanyalar yürüttü.

Şimdi biz onlara sesleniyoruz:

"Birçok DİSK'li yönetici arkadaşımız tutuklu. Zındanda. Biz aranıyoruz.

Siz örgütlerimize tepeden kurullar atadınız. Erk sizde. Egemenlik sizde.

Koyun sandıkları DİSK'e bağlı işyerlerine. Soralım işçilere, kimdir DİSK'in yöneticileri?

TÜSTAV SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Genel başkanımızı, konfederasyonumuzu, kardeş sendikaların yöneticilerini ve bizleri sendika ağalığı ile suçlayanlar, sizler halkımıza en lâyık yönetim demokrasidir, demediniz mi?

O halde en demokratik yola baş vuralım. İşçilere soralım, kimdir DİSK'in yöneticileri? DİSK üyeleri, işçiler sizlere gerekli yanıtı verecektir. Hodri meydan.

Cunta, hükümeti ve tekeller DİSK üyelerinin yanıtının ne olacağını biliyorlar. Onun içindir ki, onlar DİSK'e bağlı işyerlerindeki işçilere, DİSK üyelerine en ağır baskıları yöneltiyorlar.

İşyerleri sürekli basılıp aranıyor. Jandarma, polis kuşatmasına alınıyor. DİSK'i hepten yok etmek için saldırı üstüne saldırı geliyor.

Cunta, hükümet, DİSK üyelerine varolan yasal haklarını ve olanaklarını bile kullanmayı çok görüyorlar. Bir yandan " DİSK yasal olarak kapatılmadı. Yasal tüzel kişiliği sürüyor. Yalnızca faaliyeti yasak" diyorlar. Böylece yüzbinlerce işçinin yasal olanaklardan yararlanmalarını, DİSK'i kapalı tutarak engelliyorlar. Öte yandan DİSK üyelerinin açık sendikalara yasal başvurularını da engelliyorlar. "İstifa serbest, üyelik yasak" diyorlar. Tekellerin olağanüstü baskı ve sömürüsüne karşı onların var olduğu kadarıyla bile yasal olanaklardan yararlanmalarına olanak vermiyorlar. İşçilerin birleşmesinden korkuyorlar.

İşçiler, kardeşler, bir kez daha tekrarlıyoruz:

DİSK'e, DİSK yöneticilerine, üyelerine yönelik bu zorbalık ve baskı, DİSK üyelerinin yasal haklarının kullandırılmaması yalnızca DİSK'e yönelik değildir. Tüm sendikal harekete, Türk-İş'e, Hak-İş'e, bağımsız sendikalara ve sendikalı, sendikasız tüm işçilere yöneltilmiştir.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TÜSTAV

DİSK'e, bizim örgütlerimize yapılanların oluşturduğu tehdit ile tekeller, tüm sendikal hareketimizi, tüm işçi sınıfımızı teslim almağa çalışıyor. İşçi sınıfının, sendikal hareketin birliğinin önünü kesmeği düşlüyor. Tüm işçilerin sendikal hak ve özgürlüklerini yok etmek istiyor.

İşte bunun için kardeşler, bugün DİSK'le, onun tutuklu ve aranan yönetici ve üyeleri ile dayanışmayı yükseltmek, DİSK'in açılması için savaşmak, bugün DİSK üyelerinin yasal olanaklardan yararlanması için çaba harcamak, 5 milyonluk sınıfımızın en başta Türk-İş'li, tüm sendikal örgütlerin birinci görevidir.

Tüm DİSK üyelerine sesleniyoruz:

DİSK'le maddi ve manevi dayanışmayı yükseltmek her işçi, her dürüst sendikacı ve sendikal örgüt için tarihsel bir zorunluluk ve görevdir. Sendikal hak ve özgürlükler için savaşımın tek koşuludur.

Örgütümüz üzerindeki yasağı kırmak için, sendikal özgürlükler savaşımında DİSK'e düşen görevi yerine getirmek için ve sendikal birliği gerçekleştirmek biz DİSK'li işçilere düşen tarihsel görevi başarmak için,

işyerlerinde, bölgelerde sendikalarımızda, koşullara uygun biçimlerde, her yolla, bugüne kadar olduğu gibi birliğinizi koruyun, güçlendirin,

Bugün yurtta savaşım koşulları gittikçe ağırlaşıyor. Ama yok olmuyor. Kimi alanda olanaklar artıyor. Ağırlaşan koşullara karşın biz Maden-İş ve Bank-Sen yöneticileri yurt içinde görevlerimizi sürdürmeğe devam edeceğiz. DİSK'le dayanışmayı yurt içinde daha geniş boyutlara ulaştırmanın yollarını bulacağız.

Uluslararası demokratik kamuoyunda, dünya işçi, sendika hareketinde de ülkemizdeki zorbalık rejimine, onun uygulamalarına

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TÜSTAV

karşı kamuoyu güçleniyor. Türkiye işçi sınıfıyla, sendikal hareketiyle ve DİSK'le dayanışma eğilim ve eylemleri iyice artıyor, ilgi genişliyor. Dünya Sendikalar Federasyonu'nun başından beri gösterdiği dayanışma ve tüm örgütlerini işçi sınıfımız ve DİSK'le dayanışmaya yönlendirmesi, Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu'nun son açıklamaları ile daha da gelişen dayanışmadan yana tutumu, Dünya Emek Konfederasyonunun ve Avrupa Sendikalar Konfederasyonunun dayanışma yolundaki sürekli girişimleri bu konuda olanakların arttığını gösteriyor.

Bunları değerlendiren bizler, DİSK, Maden-İş ve Bank-Sen organlarının görevli yöneticileri, uluslararası dayanışma kampanyasını daha da derinleştirmek üzere arkadaşlarımızdan bir kısmının çalışmalarını yurt dışında sürdürmelerini kararlaştırdık.

Demokrasi ve özgürlükten yana herkes!

DİSK'le her tür dayanışmayı yükseltmelidir!

Tutuklu DİSK yöneticileri serbest bırakılmalı, koğuşturma kaldırılmalı, dava düşürülmelidir!

DİSK, açılmalıdır!

Her türlü çalışması serbest bırakılmalıdır!

Dünyadaki tüm işçiler!

Dünyadaki tüm sendikal örgütler!

Barıştan, demokrasiden ve adaletten, insan haklarından yana tüm insanlar!

Bugün yalnızca sendikacı oldukları için, yasal, en doğal sendikal hak ve özgürlüklerini kullandıkları için binlerce işçi ağır hapis cezaları ile cezalandırılmak isteniyor.

İşçi-sendika hareketinin beşiği Avrupa'da sendikacılar darağacına çekilmek, sendika üyeleri cezalandırılmak isteniyor.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Bize, DİSK'e, DİSK üyelerine, Türkiye işçi sınıfına ve sendikal hareketine elinizi uzatınız.

Bizler, Türkiye işçi sınıfı ülkemizin ve halkımızın alnına sürülen bu kara lekeyi silmek için savaşıyoruz. Direniyoruz.

Ve tüm ülkelerin barışsever, hukuktan, insan haklarından yana insanlarının, kuruluşlarının dayanışmasını istiyoruz.

Bizimle dayanışmanızı yükseltiniz.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Doğu'da Kürt devleti kurmak için çalışılıyor

Devletin bütünlüğüne kastedecek hareketler üzerinde parti liderlerine verilen bilgiler arasında en önemli meselenin,"Kürt problemi ve Kürtçülük" ile, büyük devletlerin hattâ bazı dost ülkelerin Orta-Doğu'da kendi yararları açısından giriştikleri gizli savaşın Türkiye aleyhine dayandığı ,bu hareketlere karşı tedbirler alınmasının istenildiği öğrenilmiştir.

Diğer bir bilgiye göre, gizli Türk Komünist Partisi'nin programında, Türkiye'de Kürt,Çerkez,Gürcü gibi unsurların her biri için ayrı cumhuriyetlerin öngörüldüğü ve bu açıdan,Türkiye'de "Halk,değil,"Halkların", olduğu sloganının yaygınlaştırmak istenildiği ileri sürülmektedir.

Hürriyet,17 Haziran 1970

Ankara'da manavlar hal'i işgal etti

Kâr hadlerinin artırılmasını, seyyar satıcıların,sebze ve meyva satmamasını isteyen manavlar,sabah erken saatlerde toptancı halini işgal edip,bir süre dışarıya mal çıkartılmasını önlemiştir.

Bir hafta önce Belediyeye başvurarak kâr hadlerinin artırılmasını isteyen manavlar,Belediyenin bugüne kadar taleplerine ~~xxxxx~~ cevap vermemesi üzerine toptancı halini işgal etmiştir.

Hürriyet,17 Haziran 1970

DİSK'İN ÇAĞRISI

Bağımsız,Devrimci Sendikacılar!

İş hayatında faşist ve dikta ve Anayasa dışı bir baskı rejimi kurulmaması için sizleri birliğe çağırıyoruz.

1 - Hemen olağanüstü kongre kararı alınız,

2 - Kongre gündeminde yalnız DİSK'e (Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'na) katılma maddesine yer veriniz,

3 - Katılma kararınızı mühürlü, imzalı tutanağa geçiriniz

(devamı 152 de)

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TÜSTAV

ve 3 nüshasını hemen iadeli taahhütlü olarak DİSK adresine postalayınız.

İşçilerin Anayasada yer alan hak ve hürriyetlerini çiğnetmiyelim, hep beraber koruyalım.

Genel Başkan Kemal Türkler

Hürriyet, 17 Haziran 1970

Eskişehir'de serbest meslek mensupları ve iş adamları yürüyüş ve boykot yapmıya karar vermişlerdir.

Eskişehir tüccar,esnaf ve sanayicileri kredi taleplerinin karşılanmadığını,fiyatlarda istikrar olmadığını,yarınlarını güven altında göremediklerini,para darlığının had safhada olduğunu belirterek, "bir de finansman tasarısı kanunlaşırsa mesleklerini terkedip işçi ve memur olarak çalışacaklarını" belirtmişlerdir.

Milliyet,16 Haziran 1970

Sıkı yöneti ve sınıf savaşının ulaştığı aşama

Büyük burjuvazinin emekçi yığınlarına karşı sınıf savaşını sıkı yönetimlerle yürütmek gibi bir sorunluk duyması,genellikle Türkiye'deki sınıf savaşının yeni bir aşamaya ulaştığını göstermektedir.Bu aşamanın başta gelen niteliği işçi sınıfının büyük burjuvazinin işçi haklarına ve ilk adımı olarak sendika özgürlüğüne el atmasına karşı, yığınsal bir teşkilâtlanma ve dayanışma ile yığınsal harekete geçebilecek bir bilinç seviyesine ulaşmasıdır.Gerçekten iktidarın bazı muhalefet politikacıları ve sarı sendikacılarla elele hazırladığı sendika özgürlüğüne karşı saldırı,tabandan gelme bir davanışa sebeb olmuştur.İstanbul ve Kocaelinde meydana gelen 15 Haziran işçi protesto haraketi herşeyden evvel işçi sınıfının menfaatlerini korumak üzere harakete geçebilecek kendiliğinden bile teşkilâtlanabilecek bir seviyeye

(devamı 153 sf'da)

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

A. Saydam Yoldaşın yayınlarından!

Meclisteki Sendikalar Kanunu tasarılarını geri aldırtmak için dün başlıyan işçi direnişi sonunda 113 iş yerinde çalışma durmuştur.İstanbulun bütün işçi semtlerinde öğleden sonra başlıyan kitle halindeki yürüyüşler trafiği filce uğratmış,yer yer polis-işçi çatışması ve nezarete alınanlar olmuştur.Yarımça, Çayırova ve Pendik bölgesinde işlerini bırakarak direnişe geçen işçiler,Ankara yolu üzerinde yürüyüşe çıkarak trafiği kesmişlerdir.Kocaelinden İstanbula doğru yürüyüşe geçen 10 fabrikanın işçisini jandarma ve polis birlikleri karadan,keşif uçakları havadan izlemiştir.

Direnişe geçen ve sayılarının 70 bini bulduğu sanılan işçilerin büyük çoğunluğu, işinin başında çalışmadan beklemiş, bir kısmı ise oturma grevi şeklinde direniş yapmıştır.DİSK'e bağlı iş yerlerinin dışında, Türk-İş 'e bağlı bazı iş yerlerinde de işçiler direnişe katılmışlardır.

Türk-Demir-Döküm,Sungurlar, Otosan,Singer,Arçelik, Hoover, Rabak, Profilo, Philips, Elektro-Metal, Uzel Traktör, Maguris, AEG-ETİ,Türk- Kablo,Ayfaz,Grunding,Simko,Şakir Zümre,Auer,Çelik Endüstri.

İşçi temsilcileri, fabrikalarda kurulan "Anayasa Direniş Komitelerince" yürütülen direniş hareketleri ile ilgili olarak yaptıkları açıklamalarda; çalışmama, oturma grevi, yürüyüşler ve diğer çeşitli eylemlerin,kanunlar Meclisten geri alınıncaya kadar devam edeceğini söylemişlerdir.

İşçilerin direnişi, sabah fabrikaların çalışmaya geçişinden 1,2 saat sonra sessiz bir şekilde başlamıştır.İşçiler çalışma yerlerinden ayrılmadıkları için, direnişe geçtikleri başlangıçta dışardan anlaşılmamış,ancak bir süre sonra içerde bizzat işçilerin hazırladıkları afişlerin kapılara asılmaya başlanması ile durum meydana çıkmıştır.

"Anayasaya aykırı kanun çıkaranlar işçi düşmanıdır", "Anayasa ve Sendika özgürlüğünü alanlara derslerini vereceğiz",

(devamı 137 sf.'de)

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

"Kanunlar Meclisten xxxxxx alanıncaya kadar direneceğiz" yazılı dövizler kısa zamanda iş yerlerinin duvarlarını doldurmuş ve direnişe geçen fabrika sayısı saatler ilerledikçe artmıştır.

Ankara yolunda bulunan Otosan Fabrikasının bütün işçilerinin başlattığı direnişe Singer, DMD, Simso, Bürosan, Aksan, Esas ve Türkeli işçileri de katılmıştır. Ellerinde yeni Sendikalar Kanun Tasarısını protesto eden pankartlar bulunan işçiler, Ankara yolunu kapamış, trafiği aksatmışlardır.

DİSK'ten verilen bilgiye göre, Türk-İş'e bağlı xx EAS, Mutlu, Korunma İlâçları, Chrysler ve Makine-Tarım Fabrikası işçileri de direnişe geçmiştir. Cibali Tekel Kutu Fabrikası işçilerinin de gece işi bıraktıkları bildirilmiştir.

Kocaele bölgesindeki 10 işyerinde çalışan işçiler de, direnişe geçerek İstanbul'a doğru yürümüşlerdir. Yürüyüşe Yarımca'daki Aygaz, Köseköy'deki Çelik Halat, Rabaka, Türk Kablo ve Philips işçileri de katılmıştır. İşçiler, yürüyüş sırasında zaman zaman trafiği aksatmışlardır

İzmit'te DİZK'e bağlı 20'den fazla sendika, Çocuk Parkında bir miting düzenleyerek, Türk-İş'in "Sarı sendika" olduğunu öne sürmüşlerdir. Olaysız geçen miting ve yürüyüşe, DİSK'e bağlı Pireli ve Good Year Lâstik Fabrikalarının katılmayışları, dikkati çekmiştir.

Gebze'ye hem İstanbul'dan, hem İzmit'ten yürüyen işçileri, jandarma ve polis birikleri karadan, izlemiştir. II. Zırhlı Tümenden gelen bir tank taburu, İstanbul-Ankara yolunda yer almıştır.

DİSK ve DİSK'e bağlı Sendikalar yöneticileri, kendilerinin xx direnişe geçmediğini, tabanda bulunan işçinin bizzat hareketi yaptığını söylemişlerdir.

Direniş Komitesince yapılan bir açıklamaya göre, ilgili makamlara şimdiye kadar 10 bine yakın protesto telgrafı çekilmiştir, Bu arada Anayasal Direniş Komitesi adına Cumhurbaşkanı, Başba-

(devamı 138'de)

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

kan,Güvenlik Kurulu, Çalışma Bakanlığı, tabii senatörler ve Meclis grup başkanlarına çekilen telgraflarda, "27 Mayıs Anayasasının temel espirisi olan direnme hakkımızı tasarılar kullanmaya kararlıyız.Sizi uyarmayı tarihsel ve ulusal Ödev sayarız" denilmektedir.

Ankara'da RİSK'e bağlı Basın-İş Ankara Şubesinin 118 üyesi, Ulusal Basımevi ve Ulus Matbaacılık ve Gazetecilik A.Ş. ni dün aşkam 2,5 saat süreyle işgal etmişlerdirx.

İşçilerin,yayımlanmasını istedikleri bildiride, "Meclis'ten bir ekspres kızıyla gezen Sendikalar Kanunu Tasarısının,1961 Anayasası'n4n açıkça çiğnenmesi niteliği" taşıdığı belirtilmekte, bu kanunla özgür sendikacılığın sarsılarak sarı ve faşist sendikacılığın yerleşeçeği ifade edilmektedir.Bildiride, "CHP'nin Senato'da tasarının reddi için bütün ağırlığını koymasını istiyoruz.Hareketimiz,CHP'ye ve Ortanın Soluna karşı değil, Anayasa'ya aykırı yasalara karşıdır" denilmektedir.

İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi,dün yayınladığı bir bildiride, "Vatandaşların Anayasaya aykırı kanunlara uymaya zorunlu olmadığını" bildirmiştir.Bildiride, özetle şöyle denilmektedir:

"Çalışanlar için,serbestçe Sendika ve Sendikalar Birliği kurmak devrimci atılımda, Anayasa ile elde edilmiş en önemli haktır.Bu hakkı kısıtlamak, Anayasayı ortadan kaltırmak teşebbüsüdür.

Vatandaşların Anayasaya aykırı kanunlara uymaları mecburiyeti yoktur.Parlâmentodaki tasarı bugünkü haliyle çıkarsa,uygulanamıyacaktır."

Cumhuriyet,16 Haziran 1970

... devrimci işçi sendikacıların,İstanbul,~~Kocaeli~~ Kocaeli,Ankara ve İzmir sokaklarında iktidarın,Türkeş başkanı Demirsoyun polisine,ajanlarına ve iktidara yamalı paşaların zırhlı birlik-

(devamı 139 sf'da)

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

liklerine karşı savaşması aynı zamanda ve en başta sosyalist akımı birleştirici bir alan olarak belirmektedir.İşçi sınıfını haklarını mavunmak için faşist saldırılara, zırhlı birliklere, sıkı yönetimlere göğüs gererken sosyalist olduğunu,işçi sınıfından yana olduğunu iddia eden bu savaşın dışında veya kenarında seyirci ve işçi sınıfının dışında kalabilir mi?almalımıdır?Fikir ve görüş ayrıklarının varlığı bile böyle bir tutumu haklı çıkaramaz.Fikir ve görüş ayrılıklarını ileri sürerek,özellikle bu gibi çok kritik bir zamanda işçi sınıfının savaşının dışında kalmak sosyalist akım ve işçi sınıfının davası ile ilgisini kesmek ve fikir ayrılığını da bu gibi bir tutum için paravana yapmak anlamına gelir. Fikrilerinde sosyalizm davasına inancında içten olan bir insan, sadece küçük burjuvaziye yarıyacak böyle bir tutumda bulunamaz.

Demek oluyor ku,iktidarı,muhalefeti, sarı sendikaları ve Demirsoy gibi sarı sendikacıları ile büyük burjuvazi işçi sınıfına saldırırken işçi sınıfının bu saldıraya karşı direnmesi, sendikal ve politik haklarını savunması bütün sosyalistleri birleştirici bir nitelik taşıdığı gibi emperyalizme, işbirlikçi burjuvaziye karşı ulusal bağımsızlıktan,demokrasi ve kalkınma düzeninden yana olan herkesi de anti-emperyalist ve demokratik bir program etrafında Milli Demokratik bir cephede eylem birliğine zorlayıcı bir niteliktedir.

Bu gibi bir zorlama ve zorunluğu bugün İstanbul ve Kocaelinde sıkı yönetimle işbirlikçi iktidarın laşası bazı paşaların zoru ile dikilmek mecburiyetinde olan yurtsever er ve subaylarımız da duyuyor.Çünkü hakı elbise giymiş olan er,ya köy veya şehin emekçisidir.Yarı terhis olduğunda kandesi de ya grev haraketine ya da toprağını ağa tasallutinden kurtarma haraketine girişecektir. Bugün iktidarın işçi hakkına tasallut etmesine karşı çıkan işçi ve sendikacı asker elbisesi giymiş olan emekçi gencin de menfaatlerini savunuyor.Subay da için de bu gerçek geçerlidir.Emekçi

(devamı 140 sf'da)

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

çocuğu olan subayın ya ağabeyisi,ya kardeşi ya babası ya da akraba veya tanıdığı işçi sınıfının hakkını savunmak için gösteriye çıkanların arasındadır.Bizzat kendisi emekçi ailesinden geliş, fakir insanların sömürülenlerin bütün çilesini çekmiş,görmüş ve hissetmiştir.

Bu bakımdan emekçi çoçuğu subay ~~xx~~ işçi sınıfının hakkını arayan kardeşine karşı silâh çekemez. Çekmemeli.

Yorum,20. Haziran 70

Milli gelir dağılışı ve sosyal adalete bağlı düzenin savaşla ilgili

BÜYÜK BURJUVAZİ HALKLA ÇELİŞMESİNİ SIKI YÖNETİMLERLE ÇÖZÜMLEMEDE KULLANDIĞI YÖNTEMLER

Burjuva parlâmentarizmi ile idare edilen ülkelerde,örneğin, Fransa, İngiltere, İtalya ve Birleşik Amerika gibi ülkelerde sıkı yönetimler unutulmuş, burjuvazinin işçi sınıfına karşı kanlı baskı yönetimleri ile sermaye birikimine ve sanaya devrimini başarmaya çalıştığı 19.~~yüzyıl~~ yüzüyılı karanlığına gömlümüş bir yöntemdir.Bu gibi ülkelerde sıkı yönetimlere o da bizdekine kıyasla çok daha hafif şekline ancak Birinci ve İkinci Dünya Harplerinde rastlamak mümkündür.

Burjuva parlamentarizmine özenen çevrelerin,Demirel iktidarının, CHP'de İnönü ve en yakın arkadaşlarının, GP başkanı Feyzioğlu ve ortaklarının,Mecliste Demirel hükümetinin İstanbul ve Kocaelinde sıkı yönetim ilân ederek işçi hareketini ezmeye kalkışmasını var güçleri ile savunmalı bu politikacıların gerçekten de burjuva parlamentarizmine bağlılığına inananları belki de bir hayli şaşırtmıştır.Çünkü sıkı yönetimle, bu politikacıların ağızlarından bırakmadıkları "demokratik düzen" iddiaları birbiri ile ateşle su gibi barışmaz imi anlamdır.Ne var ki Türkiye az gelişmiş,Orta Çağdan kalma ekonomik ve sosyal müesseselere

(devamı 141 sf'da)

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI İSTAV

dayanan tarımı, ticaret ve işbirlikce burjuvazinin hegemonyasından bulunan ekonomisi ile ne Fransadadır, ne İtalya ne de İngiltere. Burjuva parlamenter demokrasisi 19. yüzyılda sanayi devrimini başarmış, ama işçi sınıfı meselâ hür sendikasını kurma gibi en ilken hakkından bile yoksun bırakan bir kamçı ve terör yönetimi ile başarmış ve 20. yüzyılın başlarında ağır sanayiini sömürge talanlarını örgütleme işini baş etmiş ülkelere mahsus bir idare tarzıdır. Emperyalizmin sümürüsüme, toprak beyliğinin, kompradorlaşmış ticaret burjuvazisinin talalına terk edilmiş, üretici sanayi burjuvazisinin zayıf ve tarihsel çelişmelerinin varlığına rağmen, selameti büyük tekellerin koltuğuna sığınmakta arayan bu cins burjuvazinin politik gücünün etkisiz kaldığı Türkiye gibi bir ülkede, çağımızda yüksek bir sanayi gelişmesi aşamasına ulaşmış ülkelerde uygulanan parlamentarizmi taklif ederek kalkınması imkânsızdır. Bu tip bir parlamentarizm yalnız ve yalnız egemen çevrelerin, büyük tekellerin sömürü düzenini legalize eden bir müesse olarak dejenere olacak, işçi sınıfının haklarının boğulduğu bir düzenin temelini teşkil eden bir nitelik kazanacaktır. Öylede oldu oluyor.

İşçi sınıfo, Komünist Partisinin, devrimci sendika ve legal sosyalist akımlarının gayreti ile sendikal, grev ve toplu sözleşme alanlarında bazı haklar kazanmış ve 27 Mayıstan sonra bu hakları Anayasaya geçirmeye de muvaffak olmuştu. Ama ne toprak beyliği ne işletmeciliğe doğru gelişen ama feodal niteliği ve müesseseleri muhafaza etmeye çalışan çiftlik beyleri ticaret burjuvazisi, büyük ticaret ve aracı tekellerin baskısı altında ezilen cılız sanayi burjuvazisi, işçi sınıfının bu haklara dayanarak hak isteklerini yerine getirme ekonomik güçten, sermaye birikiminden ve dolayısıyle deekonomik ve politik teşebbüs gücünden yoksundu. Büyük burjuvazi için tek yol kalıyordu. Bu haklara dayanarak işçi sınıfının elde ettiği ekonomik menfaat

(devamı 142 sf'da)

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

leri büyük sermayeciler yararına işleyen bir enflasyon makanizması ile geri almak.Ama bu makanizma işçi sınıfının sosyal politik savaşını sürekli halâ getiriyor,grevlerin işgallerin günlük olaylar olarak zincirleme aradarada sürüp gitmesi gibi bir sonuç doğuruyordu.Bu da bir yandan yerli büyük burjuvaziyi rahatsız ettiği gibi Türkiye'ye kısa zamanda büyük ve rahat vurgunlar sağlamak gayeleriyle gelen yabancı montajcı sermayecilerin rahatsız ediyordu.

Bundan ötürüdür ki,büyük burjuvazinin iktidardaki ve muhalefetteki kollarının ve bunların koltuğundaki sarı sendikacılığın ortak gayreti ile ikinci safaya geçmeye, ezici çoğunluğu ellerinde bulunan parlamento eliyle Anayasayı istedikleri gibi değiştirmeyi emek kanunlarında işçiye sendikal,grev ve toplu sözleşme alanlarında tanınan hakları birerbirer geri almaya koyuldular.

TKP Merkez Komitesi, 17 Haziran tarihinde yayınladığı bildirisinde bu devreyi haklı olarak baskı ve terörün yoğunlaştığı ve diktatörlük için hazırlık devri olarak nitelemektedir.

Gerçekten de Demirel iktirarının hüküm sürdüğü beş yıllık devreyi sahte bir parlâmentarizm dekoru içinde azılı gerici güçlere,faşist örgütlere alabildiğine bir derlenme ve halka sızma imkânlarının sağlandığı, öteyandan devrimci güçlerin vurulduğu,sosyalist akımın içten ve dıştan yıkılmaya çalışıldığı bir devir olarak nitelemek mümkündür.Bu bakımdan beş yıllık Demirel iktidarını mesele, Almanyada 1928-1933 yıllarında Hitlerciliğe zemein hazırlayan, politikacıların, Brüninglerin, Şleiherlerin,Fon Papenlerin Hindenburgların burjuva parlamentarizmini Hitlercilerin kuvvetlenip gelişmeleri için kullandıkları geçiş rejimi devresine benzetmek mümkündür.

Ne var ki bu devrede Türkiye için yeni olan sosyalist fikirlerin, ulusal bağımsızlık, sosyal adalet yerli yabancı tekellerin dayattığı sömürü ve talan düsenine son vermek halkcı

(devamı 143 sf(da)

TÜSTAV SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

demokratik bir idareye kavuşmak fikirleri ve bu fikirler için savaşma azmi işçi sınıfı,devrimci gençlik ve aydınlar arasında derinlemesine kök salmaya başladı.İşçi emekçi yığınlarının köy emekçileri, öğretmen ve memurların başarılı sosyal politik savaşlara, grev, boykot gibi haraketleri yürütmesi, köy emekçilerinin hazine topraklarını ağaların işgalinde kurtarma savaşını yeryer başarı ile yürtmeleri bu uyanışın başta gelen belirtileridir.

İktidarla bazı burjuva politikacılarının,sarı sendikacılığın elele sendika hakkına saldırmalarına karşı işçi sınıfına İstanbul,İzmit,Ankara ve İzmir gibi büyük merkezlerde yığınsal protesto hareketleri tertiplemesi ve iktidar polisinin zırhlı birliklerinin saldırısına rağmen kan döke döke demokratik haklarını savunmaya kalkışması işçi sınıfının yüksek savaş bilicinin en son belirtileridir.

Yorum, 18. Haziran 1970

Sınıf savaşında devrimci sendikacılığın önemli rolü

İşçi sınıfının büyük burjuvazinin emperyalizme bağlı iktidarına karşı sürdürdüğü sınıf savaşında devrimci sendikacılığın önemi gittikce artmaktadır. Durumun bu yönde gelişmesi belki de sosyalist akımda son zamanlarda ve geçici olarak meydana gelen, daha doğrusu işçi sınıfının düşmanları MDD'cilerle sağ oportünistlerin yarattığı ayrılıklar ve gruplaşmalardır.Sebeb ne olursa olsun devrimci sendikacılığın işçi sınıfının uzun savaşlar sonucunda burjuvaziden koparıp aldığı haklara sahip çıktığı ve bunların büyük burjuvazinin iktidarı muhalefeti ve sarı sendikacıları eliyle geri alınmasına karşı direnişi yurt çapında örgütlediği son günlerin belirttiği gerçeklerden biridir.Durumun bu şekilde gelişmesinin nedenleri arasında şu pek önemli hoktayı da saymak (devamı 145 sf(da).

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

gerekmektedir: Sosyalist hareketi köstekleyen, onun saflarına grupçuluğu, iç kavgaları sokan ve dolayısıyle hareketi içten vuran sağ oportünizm, revizyonizm ve MDD'cilik,Maoculuk, Trozkizm gibi akımlar,devrimci sendikacılığa giremedi. Daha doğrusu devrimci sendika hareketini raydan çıkaracak, onu parçalayacak kadar giremedi. Bundan ötürü iktidarla İnönü muhalefetinin,Demirsoy Sarı sendikacılığının elbirliği ile sendikalar kanununu değiştirerek işçinin sendikal haklarını baltalama, faşist tipi sendikalar kurma davranışlarına karşı, devrimci sendikacılık işçi sınıfının direnmesinde başı çeken bir güç olarak belirmiştir.Devrimci sendika hareketinde bulunan sosyalist sendikacılar bundan ötürü işçi sınıfının büyük burjuvaziye karşı sınıf savaşında gerçek sendikacı oalarak kendilerine düşen tarihsel ödevi başarabiliyorlar.

Devrimci sendikacılığın bu savaşta daha geniş ölçüde işci ve emekçi yığınlarını etkilediği ve büyük burjuvazi iktidarının kanlı, sıkı yönetimli, zındanlı saldırılarına karşı işçi sınıfının önemli bir kısmı devrimci sendikacılın işçi sınıfı yararına yürüttüğü savaşımı anlıyabildiği, protesto gösterilerine yığınsal bir şekilde katılmakla göstermiştir.Şu noktada şüphe etmemek gerek: Gerek İstanbulda, gerek İzmit,gerek Ankara ve İzmir gösterilerinde iktidarla İnönü muhakefetinin,Demirsoy sarı sendikacılığının elele işçi sınıfının sendika özgürlüğü hakkına karşı Meclis yolu ile tanklarla, zırhlı birliklerle, Toplum Polisi ile yaptığı kanlı saldırıya göğüs geren işçi ve sendikacılar arasında Türkişe bağlı olan, sendikasız olan işçiler de vardır.Çünkü iktidarın toplum polisine ve bazı paşaların işçiye karşı sürdüğü zırflı birliklere karşı göğüs ——→

gerenlerin sayısı en mütevazı hesaplara göre iki yüz binin üstündeydi.İşçi sınıfının sendika özgürlüğünü savunmak üzere yürüttüğü savaşta işçinin politik ve sendikal birliğini,dayanışmasını

(devamı 145 sf'da)

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

önemli ölçüde bulması, Türkiş başkanı Demirsoyun şahasında toplanan en gerici ve emperyalizme bağlı burjuvazi ile işbirlikci sendikacıları çileden çıkardı. Türkiş başkanı Demirsoy, Demirel hükümeti ve bazı paşalarla aynı paralele girerek işçi sınıfının sendika özgürlüğünü savunan işçi ve sendikacılar karşı, Türkişe bağlı işçi ve sendikacılara çıkarmakla tehdit etti. Böylece işçi sınıfının devrimci savaşını büyük burjuvazi hesabına önleyebileceğini zannetti. Oysa devrimci işçi ve sendikacılar 4 ölü, 42 ağır yaralı, 150 de yaralı vermelerine rağmen, iktidar, İnönü ve Feyzioğlu muahalefetinin elele sıkı yönetim ilân etmelerine rağmen, İstanbul, İzmit, İzmir ve Ankara gibi merkezlerde direnme hareketine devam ediyorlar. İşçiler fabrikalara giriyor ama çalışmıyor. İşçinin sendika özgürlüğünü baltalayan, Demirelcilerin, İnönücülerle Feyzioğlu taraftarlarının oyları ile Meclisten geçen Tasarı geri alınıncaya kadar direnmeye devam edeceklerini de ilân ediyorlar. Ama yerli ve yabancı büyük burjuvazinin sendika alanındaki vurucu gücü durumuna gelen, her yıl Amerikan CİA casusluk teşkilâtının 60 milyon lirasını cebe indiren Demirsoy ve bazı taraftarları tek durmuyor. Kendilerine bağlı Meteliş, Sağlık iş gibi bazı sendikaların başın tutanlar vasıtasiyle işçileri Diske karşı kıştırtmaya çalışıyorlar. Ama Madeni, Kimyaiş ve Basıniş gibi sendikalar yığınsal bir şekilde DİSK4i vargüçleri ile destekliyorlar.

Türkişe genel başkanı Demirsoyun kışkırtması de DİSK'e karşı çıkış yapan sendikalara bağlı işçi yığını biliyor veya bilmesi gerekiyor ki, Sendikalar Kanunundaki sendikalaşma özgürlüğü baltalandıktan sonra, sıra Grev ve Toplu Sözleşme Kanunu gelecek, grev ve toplu sözleşme hakları daha da kısıtlanacak, İşbirlikci burjuvazinin iktidardaki ve muhalefetteki kolları neden bu yola gidiyor? Neden işçi sınıfının Avrupa ülkelerine kıyısla esasen pek cılız olan haklarını daha kısıtlama, daha da

(devamı 146 sf'da)

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

azaltma hatta onları kullanılmayacak hale getirmek istiyor. Sebeb açıktır. Yerli yabancı büyük sermayeciler işçi sınıfının sosyal, ekonomik ve politik yollardan haklarını aramasını, sömürü ve talan düzenini geriletmesini engellemeye, yani işçi sınıfını, emekçi yığınlarını daha esaslı bir şekilde sömürmeyi, kazanç ve çıkarlarını daha artırmayı öngörüyorlar.

Kanlı bir terör, sıkı yönetim ve sarı sendikacılıkla işçi sınıfına saldıran büyük burjuvazi geriletildiği takdirde, bundan, bütün işçiler bağlı oldukları sendika hangisi olursa olsun bütün işçi ve emekçi faydalanacaklardır. Hattâ bütünüyle millet faydalanacaktır. Çünkü işçi sınıfı kendi Anayasal haklarını savunurken, işbirlikci burjuvazinin çiğnemek istediği bütün milletin eldeki demokratik haklarını da savunuyor. Bundan ötürüdür ki, devrimci işçi ve sendikacılarımızın, iktidara, İnönü, Feyzioğlu muahalefetine, Demirsoyun sarı sendikacılığına karşı savaşını desteklemek bu savaş noktasında örgütlenmek dayanışmayı ulusal demokratik cephe niteliğinde ve genişliğinde bir örgütlenme hareketi ile yürütmek, yani bütün devrimcileri yurtsever gençliği sosyalist akımı bu savaş çatısında birleştirmeye çalışmak, bir yandan emperyalizmi ve onun yerli ortaklarını yenme ve demokratik bir Türkiye yaratma yolunda ulusal bir ödevi yerine getirmek anlamını taşıyor. Toplumun ulaştığı aşama bu görevin başarılmasını, bütün parçalama gayretlerine rağmen kolaylaştırıyor.

Yorum, 19 Haziran 1970

CHP Merkez Yönetim Kurulu üyesi ve Nevşehir Milletvekili Selâhattin Hakkı Esatoğlu, dün Millet Meclisi Başkanlığına bir önerge ile başvurarak Başbakan Süleyman Demirel ve İçişleri Bakanı Haldun Merteşeoğlu haklarında son gençlik olaylarındaki tutumları sebebiyle gensoru açılmasını istemiştir.

(devamı 147' da)

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Demirel yönetimini "Kanlı iktidar" olarak nitelendiren Esatoğlu önergesinde Başbakanın haklı direnişe geçen öğrencileri susturabilmek için önce haklı gençlere karşı çıkmağa çağırdığını direnişleri bu yolla önleyemeyince, de gençliği ikiye bölerekk hasım hale getirdiğini iktidar panlısı öğrencilerin zâbıta kuvvetlerinin de desteğiyle hükümetin politikasına karşı çıkan, gençlere saldırdığını belirtmiştir.

Esatoğlunun önergesinde özetle şöyle denilmektedir.

"Başbakan Süleyman Demirel, Siyasî Partiler Kanununa açıkça aykırı olmasına rağmen,bir parti tarafından kurulan ve örgütlenen sivil komandoların yetiştirilmesine ve görev yapmalarına göz yummuş bunların Üniversite ve memleket içindeki saldırılarını müsamaha ile karşılamış, kanun hükümlerini uygulamamıştır.

Aksine,Başbakan,bu komandolardan kendi partisi lehine yararlanma yolları aramış,yerine göre de bu gençleri,politikasına karşı çıkan gençlerle çarpıştırmıştır.

Böylece Başbakan Süleyman Demirel,Türk gençliğini ikiye bölmüş, bunların devamlı çatışmasından meydana gelen dehşet dengesi üzerinde iktidar yapmak gibi bir politikanın uygulayıcısı olmuştur."

Esatoğlu 1968 yılından beri 18 vatandaşın hükümetin teşvik, himaye ve ihmali yüzünden öydürüldüğünü,olayların sanıklarının polis tarafından yakalanmadığını, karakollarda ve Emniyet Müdürlüklerinde öğrencilere işkence edildiğini,belirterek önergesinde şu noktalar üzerinde de durmuştur.

Başbakan Süleyman Demirelin bu iç savaş tahrikleri ve silâhlı çatışmayı önleyecek hiç bir tedbir almaması, ölüm olayları olduktan sonra bütün devlet ve emniyet güçlerini seferber ederek sanıkları yakalatmaması, bunların kısa süre içinde cezalandırılmalarını sağlayacak tedbirler düşünmemesi,Başbakanlık görevini yeterince yapmadığının açık delillidir.Böylece Süleyman Demirel yönetimi bir kanlı iktidar haline gelmiştir."

Cumhuriyet, 10 Haziran 1970

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Ege'den 11.11.84 S

I

Tekstil işkolunda genellikle kadın işçiler çalışmaktadır. Bu durum işverenlerin işine gelmektedir. Özellikle de yaşları küçük olursa. Sömürünün çok yoğun olduğu işkollarından biridir. Ücretler ise genelde çok düşüktür. Üretim ise çok yoğundur. İşverenler işyerlerinde kurdukları ustabaşları ve daire sorumluları aracılığıyla her türlü yöntemi kullanarak üretim artışını zorlamaktadırlar. Örneğin bir dokuma işçisi bir makina yerine beş ila oniki makinaya baktırılmaktadır. Hatalı üretim olduğunda ister işçinin hatası ister makinanın hatası olsun hemen ceza uygulanıyor. Sekiz yevmiye para cezası, disiplin cezası vs. Birde çok yaygın uygulanan AKORT sistemi var. Bu sistemin işverenler açısından çok karlı vardır. Asgari ücretten işe alarak sekiz saatte 200 metre kumaş yerine yada bez dokumasını istiyor. Akort çalışmaya girdiğinde dokunan kumaş 300 ya da daha fazla metreye ulaşabiliyor. 17-20 yıl işyerinde çalışan kalifiye dokuma işçisi 1240 TL. brüt yevmiye almaktadır. 12 makinaya bakar ve dokuduğu kumaş 480 metredir. Bu kumaşlar pazarda metresi en az 600 TL dır. Ve normal çalışan bir işçi 20-25 bin lira aylık alabilmek için akort çalışmaya girmek zorundadır. Ücretleri düşük tutmanın yöntemi de akort bedosunu(limitini) düşük tutmaktır. Birde her işçinin bakacağı makina sayısını arttırdığını düşünürsek hem işçiden istifade edecek hemde üretim çoğalacak. Bu yöntemlerle işkolunda işçi adeta robotlaşmaktadır. Birde dokunan aynı kumaş iki kalite çıkmaktadır. İşveren ilk takılan yeni malı tam hakkıyla dokutur. Kaliteli mal çıkar. İkinci postada ise her 100 ipliği 75'e düşürerek devir dişlisini seyeltirir. Bu kalitesiz maldır. Çarşıda bizim alıp giydiğimiz mal yani. Yıkandımı çeker, daralır. Kalitelisini bizim almaya gücümüz yetmez. Kendi dokuduğumuzu giyemeyiz yani. Akort ve pirim sisteminin işçiye zararı çoktur. İşçiyi böler. İşçi üretimi düşürdümü, makinalar birbirine bağlı olduğundan, yada masuracı yetişememesse az üretim çıkar, prim az olur. Ve diğer işçiye karşı yan bakmalar başlar. İşçi burada birbirine düşer. Patrona daha fazla mal üretelim, üç beş kuruş fazla alacağız diye. Buna neden ücretlerin çok düşük olmasıdır. İşveren bu durumu kullanır. "Bak öteki işçi senden daha fazla mal, çıkardı" diye". Sen ne yapıyorsun"der, azarlar. Bütün bunların yanında küçükyaşta çalıştırılan bayan işçilerin durumu daha da kötüdür. Bunlar işverene karşı daha savunmasızdır. Çok baskı yapılır bunlara. Örneğin dalde ustaları, ustabaşıları birer maşadır. İşten anlayıp, anlamaması önemli değildir. Yeterki işverenin dediğin yapsın. Bayanlara ağıza alınmayacak küfürler ve tehditler yağdırıyorlar. Çocuklu işçilerin kreş sorunu ise bir kangrendir. İşçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili hükümler kitaplarda kalmaktadır. İşçi rahatsız olduğunda sigortaya çıkması bile problem olmaktadır. Sorunlar yazmakla bitmez. Bölgemizde 6nbinden fazla işçi Teksif sendikasında örgütlüdür. Bölgemizde toplam yedibin işçinin çalıştığı 6 fabrikada Teksif vardır. (Taç sanayi, Kula Mensucat, Akdeniz Tekstil, Şamlı, Jockey) İşçiler ağır çalışma koşulların yanısıra bir de Teksif ağalarının baskı ve zorbalıklarıyla karşıkarşıyadır. Teksif içinde sendikal muhalefet 1977 yılından bu yana değişik işyerleriyle diyalog sürdürülerek başladı. 1978 yılında bu mücadele meyvalarını vererek Teksif Çamdibi şubesine demokrat ve gerçek işçi adayları seçildi. İşbaşına gelen yönetim ancak iki yıl grev yapabildi. Bu süre içinde ilk defa işyerlerinde kreş açıldı. En ufak işçi hakları ve alacakları kuruşuna kadar işverene bırakılmadı. Disiplin ve para cezaları uygulatılmadı. Temsilciler işçiler tarafından seçildi. Ogünler DİSK'in verdiği mücadele işçileri etkiledi. Onun gibi savaşmaya özen gösterildi. Kimi işyerlerinde direniş ve üretimi durdurma gerçekleşti. Biz o dönemde örgütsüzdük. Savaşımız kendiliğindendi. Örgütlü olmayı öğrendik. Disk sendikalarıyla diyalog kurduk. İki yıl içinde gerçekleştirilen hakları hazmedemeyen Teksif genel merkezi ve işverenler anlaşarak 1980 yılında şubeyi fes hedip kendi istedikleri, önceden seçilemeyen yönetimi işbaşına getirdiler. Eski temsilciler yeniden atandı. Baskılar arttı ve elde edilen haklar birer birer geri alındı. Kreşler verimsiz ve bakımsız olmaya başladı. Çocuklu bayan işçilere çocuk getirmemeleri için baskı yapıldı, tehdit edildi. Bir işçi çocuğu kreşte zehirlendi, sakat kalan çocukların sayısı arttı, Amaç kreşten soğutmaktı işçileri.

Çocukları uyutmak için uyuşturucu verdiler. Sözleşmeyle elde edilen kazanımlar gidiyordu elden. İşverenle anlaşan Teksif şubesi sözleşme maddelerinin bazılarının üzerini kağıtla bantlıyor, ücret ve sosyal haklarda düşürme yapıyordu. İşçiler bu durumu ve gerçekleri görüyorlardı. İşçilerin sendika yönetimine tepki ve nefretleri büyüyordu. İşyerlerinde İşveren eşittir Teksif diye değerlendiriliyordu. Ya başkılara boyun eğilecekti pasifize olacaklardı, yada mücadele edeceklerdi. İşçiler ikinci yolu seçtiler. 1980 den sonra iki kez şube kongresi yapıldı. Seçimlerde işçiler bizim öngördüğümüz her işyerinde sabırlı ve inatçı bir mücadele verdi. Seçim öncesi para toplanıy dayanışma yapılıyordu. Seçimlere hazırlıklı giriliyordu. Yapılan ön çalışmalardan sonra delege seçimleri aktif ve zorlu geçti. Her iki seçimde de işçiler %70 çoğunlukla delegelerini onaylayarak sarı sendikaya karşı tepkilerini dile getirdiler. Ama delege seçimleri kazanılmasına karşın kongreye alınmadılar. Çeşitli masa ve ayak oyunlarıyla delegelikleri kabul etmediler. 300 e yakın işçi kongrenin yapıldığı binaya gelerek içeri girmek istedi, ama polis getirerek içeriye sokmadılar. Teksif işçileri kendi istediği yöneticileri işbaşına getiremiyordu. Gelsede feshediyorlardı. İşçiler iki seçim döneminde de yapılanlardan yılmadılar. Bütün yargı organlarına, resmi yazılı sözlü girişimde bulundular. Cumhurbaşkanına ayrıntılı dilekçe verdiler. Dava açıldı. Ama hiçbirinden sonuç çıkmadı. İşçiler bu arada yeni alternatif arıyorlardı. Diske umut bağlayanlar az değildi. Bizde bunu gerçekleştirmeye kararlıydık. Gerçi bazı arkadaşlarda yılgınlık başlamıştı. İki yıl üst üste çoğunluk olmasına karşı yönetime gelinememişti. Bizler bu arada Teksifin diğer şubeleriyle de diyalog kurmuştuk. Onlarla birlikte kongreye hazırlandık. Onlarda bizim gibi aynı akibete uğramışlardı. Sendikalar yasasının 14. maddesi her türlü entrikaya olanak veriyordu. Türk-iş'in başıda çok uğraştı ve delege seçiminde hakim zorunluluğunu kaldırdılar. Diğer şubelerdeki arkadaşlarla işbirliğimiz sürdü. Sarı sendikacılar polisle işbirliği yaparak seçimleri aldılar. Bu sırada sümerbank Basma sanayiinde çalışan bir MSP li iki demokrat(ODEPli) beş kişilik bir heyetin Hak-İş'e bağlı öz-iplik iş sendikasının genel merkezine giderek bu sendikanın İzmir Şubesinin mütesebbis heyetini oluşturduğunu öğrendik. Bir toplantımızda bu sendikanın nasıl bir sendika olduğunu, niteliğini ve genel politikamızı tartıştıktan sonra bu sendikanın teksif tabanını zorlayabileceği tesbitini yaparak tavrımızın bu aşamada böyle bir sendikaya gitmenin olumsuz ve yanlış olacağına vardık. Arkadaşlar da bu karara göre hazırlık yapıyorlardı. Çok geçmeden 2200 kişinin çalıştığı Kula Mensucata geldiklerini öğrendik. Tabandan bu sendikaya gitme istekleri geliyordu. Hemen işyerinin belli insanlarının katıldığı 15 kişilik bir toplantıda esnek bir tavırla böyle bir hareketin yanlış olacağı anlatıldı. Bu toplantı hareketi belli bir süre durdurdu. Ancak Kula Mensucatın durumu kötüydü. Fabrika 3 aydır kapalıydı, yeni açıldı. İşçiler 1980 kurban bayramından bu yana hiçbir sosyal hak alamıyordu. Ücretler zaten düşüktü. Teksif hiçbir girişimde bulunmuyordu. 4 yıldır haklar gasbedildikçe onlar hiçbirşey yapmamışlardı. İşçinin birikmiş alacakları dururken sendika aidatları alabilmek için fabrika makinalarına haciz koydurmuştu. Bu duruma işçiler çok öfkelendi. Teksif başkanını işyerine sokmadılar. Artık ilişkiler iyice kopmuştu. Teksifin işverenle de arası bozuldu. Haciz koydurunca işveren Teksif'e yardım etmiyordu. Bu aşamada Öz iplik iş 50 işçiyi üye yaptı. Arkası gelecekti, sökülme başlamıştı. İşçi akın ediyordu. İşçi ne olursa olsun onu alternatif gördü ve denemek istiyordu. Engellenemez bir durum ortaya çıktı. Bazı demokrat arkadaşların durdurma girişimleri sonuç vermedi. Ve gerek biz grek demokrat arkadaşlar bu işin içinde ve başında olmamız gerektiğini ve öz iplik iş içinde işçilere ve bu harekete sahip çıkmaya karar verdik. Ancak Kula Mensucat yeni başlamıştı, değişik fabrikalardan önder durumundaki 6 arkadaşla birlikte Teksif genel merkezine giderek kulak vermeleri grektiğini eğer tavırları değişirse işçiye başka alternatifler önermeyi düşündük. Teksif gnel merkezindeyapılan görüşmede Teksif yöneticileri gelenleri çok iyi ağırladılar ama sonunda tehdit savurmaya başladılar. Hiçbirşey umurlarında değildi. Ankaraya umutlu gidilmişti ama sonuç alınmadı. Böylece savaşımın gelişn akışında zaten var olduğumuz tabandaki savaşımda yerimizi daha bir güçle aldık. Ancak burada önem li olan bir durum vardı: Ya işçilerin peşinden sürüklenecek, gelişmelere kayıtsız kalacak, yada sendikal önderlere, işçilere sendikal birliği anlatarak Öz iplik iş içinde karşılaşacağımız sürpriz konularda uyararak onların önünde yer alacaktık. Tabii ikincisini uyguladık.

Bölgemizde yaklaşık 7 bin işçinin Bu aşamada Hak-İş'e bağlı öziplik işe gitmesinin nedenleri bizce şöyledir:

1- Türkiye genelinde ve bölgemizde Türk-işe bağlı sarı sendikaların ve Teksifte uygulanan sendikacılık yöntemleri, işçiyi devamlı ekonomik anlamda satışa götürmeleri, ekonomik ve sosyal haklarda daha fazla geriye gitme, sınıf uzlaşmacılığı, işverenlerle ve devlet güçleriyle adeta içiçe geçme, herşeyi tepeden çözmeleri. işçiye ne söz ne yönetim hakkının tanınmaması, özellikle işyerlerinde sendika temsilcilerinin işveren vekil durumuna gelmesi, işyerlerindeişçilere baskı ve işten atma tehditlerinin sıkça uygulanması, temsilcilerin kadın işçilere anlaksızca davranmaları. Genel olarakta Türk-iş üst yönetiminin uguladığı uzlaşma politikası ve katıksız sendika ağalığı.

2- 4 yıldır diktatörlük koşullarında işçilerin birçok ekonomik sosyal ve demokratik sendikal haklarının bir çırpıda yok edilmesi, budönemin patronlar için dikensiz gül bahçesi olması, Türk- işin sasması ve cuntayla uzlaşması. Artık işyerlerinde çözülebilecek sorunlar bile çözülemez olmuştur. Sendikacıların yüzünü işyerinde görmek mümkün olmuyor. Bu işçiler üzerinde derin iz bıraktı.

3- Diğer etkenlerden biri işçilerin 1977 den beri başlangıcında kendiliğinden sonraları örgütlü bir duruma gelen Teksif şube yönetimlerine karşı sürekli muhalefet ederek sarı sendikacıları seçmemek için delge seçimlerine aktif katılımları sonucu birşey elde edememeleridir. Tek bir gerçek işçi önderinin kendilerinin desteklediği adayların seçilmemesi(yukarıda anlatıldı)3 yıl önce seçilemeyen delegelerle göstermelik bir seçim yaparak eski sarı yöneticileri işbaşına getirmeleri önemli bir faktördür. Sonuç işçiler kendileri için alternatif ve değişiklik aramışlardır. Yaşam çekilmez olmuştur.

Kula mensucatın örgütlenmesinden sonra Sümerbank 2600, Tariş-İplik 1100, Taç 1050 Akdeniz Tekstil 145 işçi Öz iplik işegeç çişi başlattılar. İlk tepki kamu işyeri olanTariş ipliktan geldi. Teksif ile birlikte hareket eden işyeri yönetimi işçilere öz ip işe geçmemeleri için baskı yaptılar. 29 işçinin aylıkları kesiliyor, çeşitli yöntemlerle işten atma tehditleriyle işçiyi sindirmek istiyorlardı. Bu girişime karşı 20 gün içinde yarı çoğunluk aşıldı. Ayrıca işçiler 1500 TL noter masrafını kendileri verdiler. Bir işçi 17. maddeden isten çıkarıldı. Sümerbankta işveren ve teksif işçileri Öz iplik ten geri getirmek için çeşitli oyunlar çevirdiler. Ogünlerde İzmire gelen Şevket Yılmaz "adalarına işyerinde olay yaratmalarını, iplik işin kökünü kaziyacaklarını söyldi. Sümerbank yönetimiyle yaptığı özel görüşmede aldıkları kararara göre işçilerin ücretleri düşürülecekti. ve düşürdüler. Buiş önce Manisa'da yapılmıştı. Bududurumda fabrika karıştı. Amaç büve işçinin Teksife geri gelmesi idi. Ancak başarılı olamadılar. 20 gün sonra bordları düzelttiler. Böylece amaçları ortaya çıktı.Bukamuişyerinde baskı özel sektöre göre daha azdı ama prim kesme ve disiplin cezaları eksik olmuyordu Teksif bukamuişyerinde yediği darbenin acısını özel söktörde daha fazla saldırarak gösteriyordu. Taç sanayide 20 gün içinde %51 aşılmış durumdaydı. Aynı baskılar daha yoğundu 33 işçi 13-16-17. maddeden atıldı. 50 işçinin posta ye yeri değiştirildi. Şeker bayramında ikramiyeyi Öz ip. üyelerine vermediler. İşçilerartık istifa etmekten çok iki sendikaya üye yapmaya ve böylece sendikasız kalmaya itiyordu. Bir işçiyiki gözleri görmüyordu gece vardiyasına aldı. Ondaı bile korkuyordupatron. Akdeniz Tekstilin 150 bayan işçi çalışıyor. 5-6 günde 115 işçi Öz İp. e geçti. Patron 3 bayan işçinin senelik izinlerini verdi daha sonra işten attı.

Bu durumda Öz iplik ne yapıyor, biz ne yapıyorduk: Sendika 7 den 23 e kadar açıktı. Kayıt süresinde hiç boş zaman yoktu.Bölümlerden fabrika sorumluları geliyor, toplantılar yapılıyordu. İşten atılanlar, baskıya uğrayanlar, sorunu olanlar geliyordu. Adım atacak yer kalmıyordu. Yönetim ve başkan yetersiz kalıyordu.İşçiyi yönlendiremiyordu. Ama işçiyi yığınsal olarak ve grplar halinde sendikaya toplayarak gerekli yönlendirmeyi yapıyorduk. Öyle bir ortam oluştuki işçiler özgürce dilediklerini söylüyor, sendikayı eleştirebiliyorlardı. Hergün ayrı işyerleriyle toplantıda sorunlar tartışılıp yapılacaklar yönetimle beraber tespit ediliyordu. işten atılan işçilrden kimileri iş buldu. Bulamayanlar ise aktif olarak sendika mücadeleye katılıyorlardı. Buaradayaz ayları olduğuiçin deniz gzileri düzeniyor, işçi in birlik ve morallerini ayrı ayrı fabrikalardaki işçilrin kaynaşmalını sağlamaya çalışıyorduk. Yaptığımız sınıf sendikacılığı ilkeleri doğrtusuda elimizden geldiği kadar bilinç taşımaya çalışmaktı. Böyle bir dönemde işçilerin sendikaya sahip çıkması yığınsal katılım çok örem kazanıyordu. İşçiler iktatörlüğün uygulayageldiği baskı ve sindirme hareketini henen biraz özgür bir ortam bulunca yırtmaya çalışıyor!

d

Son dakikadaki bu gelişmelere sendika yönetimi çok şaşırmıştı. Ama onlarçin yapılacak bir şey yoktu. Ortamı kabulleniyorlar ve ayak uydurmaya çalışıyorlardı. İşçiler ise sarı sendikadan koptuklarından bu sendikada da aynı durumu yaşamak istemiyor içindekini dışa vuruyorlardı. Sendikacılar ise işçilerin bu istemlerinde hareketlerinde haklı olduklarını söylemek durumnda kalıyorlardı. Tersi bir davranışın Iplik iş içinde bir yıkım olacağını biliyorlardı. İşyerlerindeki sorınların giderek yoğunlaşması, işten atılmaların artması,eskidnn elde edilen hakların gaspedilmesine, yetki durumunun çözümlenmesine karşı şube ve bizler yoğun çaba sarfediyorduk. Yalnız şube başkanı ve bazı yönetim kurulu üyeleri pasif davranıyor, zaman zaman sorunlar çıkıyordu. Sorunların çözülmesi için şb. yönetimi in ve gn. merkezin daha kararlı ve aktif çaba sarfetmesi için 40-50 civarında sendikal önderlerin katıldığı bir toplantı düzenledik. iki sayfalık uyarı ve öneri yazısı yazarak yöneticilere verdik. Toplantıya şb. başk. ve gn. başkan çağrılmıştı. şb. başkanı eleştirileceğm diye katılmadı. gn. bşk. yerine bir uzman daha sonra genel bşk. yardımcısı ve ileriki günlerde gn. bşk. şubeye gediler. Amacımız sorunlar için genel merkeze aktivite kazandırmaktı. toplantı yapıldı. İşçiler açıkça sorınları gsirdi. çözüm yolları istediler. Toplantı sonunda bir dizi karar alındı. Şb. yönetiminin çalışmasının beğenilmediği,tavrının tasvip edilmedği yakın tarihlerdekongre olacağını, bunn demokratik olacağını söyledi genel merkez. Ve genel merkezden ge en sendikacı butoplantıdan sonra daha aktif bir çaba sarfetmeyebaşladı. Kongre yaklaşmıştı. ayrı listelrle çıkmak bu dönemde yanlış olacaktı.Şb. başkanlarıyla anlaşarak ortak liste oluşturuldu. Yönetim tesbit edilmişti önceden. Gn. merkez gerçekten bağımsız davranıyor, birlikte hareketin sağlanmasına çalışıyordu. Ancak şb. bşk. ve bazı yöneticilerin listede gezdirerek ve bazı oyların iptalini sağlayarak bir iki demokrat arkadaşın yönetime girmesini önlediler. Yönetim kurlnda demokratların sayısı 4ile 5e düştü. Sonçta olumsuzluk olunca yönetimde görev alan I7 kişi istifa ederek gn. mer. den duruma açıklık getirmesini istediler.Gn. merkez görüşerek İzmir şubesini iki ayrı şubeye bölerek daha sonra birleştirmek kaydıyla geçici bir çözüm getirdi. Gn. merkez bize ne esnek davrandı, bize hak verdi. Sendikanın yeni oluştuğunu belirterek bizdn bazı özveriler istiyordu. Bizim öne sürdüğümüz birçok ekonomik demokratik sendikal istemler sendikanınkiyle çakışıyordu. Bu durum işçilere propoganda mızda yeni olanaklar sağlıyordu. Kongrede yapılan konuşmalar bayağı harketliydi. İstemler canlı ve hareketliydi. Hak işe bağlı Öz demir iş sendikası genel başkanı yaptığı konuşmadan etkilen demokrat arkadaşlar "helal olsun devrimcilere sol çekti" dediler. Öz demir iş bşk. şunları söyledi. "işçi ücretlerin I2 eylülden sonra düştüğünü, yokolduğunu sendikal hakların ortadan kalktığını, grev silahını kullanamadıktan sonra busözleşmeler nasıl bağıtlanacak, YHK. tepemize oturmuş bekliyor" daha sonra Türk İşin yaptıklarını eleştirerek, Hav. İşçi MSP li olduğu yakıştırmaları yapıldığı, bunnn doğru olmadığını söyleyerek senidakın üzerindeki etiketi silmeye çalışmıştır. I2 eylül öncesind en sözeder[illegible]rla sosyalist ülkelerüldüğünü kitlenin yüzünesordu. Sonra sahip çıkar ta[illegible] den övgüyle sözetti.

Arkadar kürsüye gelen iki gözü kör bir delge ise: yıllarca teksif ve iş verenlerin kıskacında inleyerek bu günlere geldiklerini söyledi. Yöneticilere dönerek"sizlerde onlar gibi davranırsanız size de aynı şeyi yaparız dedi ve ayakta alkışlandı. Kongre sonrası sendika yönetimiyle daha fazla diyalog ve ilişki sağlanabilir.

SONUÇVE D ERSLER :

I- Yukarıdaki nedenlerle bölgaizde Ö z iplik işe geçen yığınların içinde ve önünde olmasayduk bugün olaylara dışarıdan bakıp nal toplayacaktık. şimdi ise onlarla sıkı bağlar içinde, örgütlenme ve yönlendirme olanağına sahibiz. Bu demktirki yığınlar nerede ise biz orada olmalıyız. İstem ve duygularına kulak vermeli, sorunları beraber yaşamalı ve gerçek tek doğru politikayı sabır ve inatla anlatmalıyız.

é- Sendikal savaşımda az insan malzemeyle başladık. Tüm ilişkiler nemen neden sendikal ilişkilerdir. Öne çıkan ivrilenler var. Çalışmalarımız sürüyor. Sendikal ilişkilere önem verilmesi gereğini vurgulamak istiyorum. İşçiler dürüst sendika önderlerini desteklemekte ve onlara güç vermektedir. Sorun işçi haklarını savunmak, direnme ve kitle içinde çalışmaktır. Özellik-

önem vermek ve yığın örgütleri çok önemlidir.

3- Çalışmalarda sendikal komiteler oluşturduk. ancak bukonuda yetersiz kaldık. sendikal çalışmanın hızlı gelişmelerine ayak uyduramadık. ilişkiler kimi yerde sendikal komite kimi yerde tekli ilişkiler şeklinde sürdü. sendika açık olduğu için genelde toplantılar şeklinde sendikal çalışmayı yürütüyorduk. Komitelerimizde ve ilişkikurduğumuz kişilei hiçbir siyasay ayırım yapmadan önümüzdeki hedeflere göre çalışma yaptık. Genellikle eski CHP liler ve SODEP liler yer aldı vedemokrat kişiler.

4- Önemli bir tesbitimizde sarı sendikalarda ya da farkı eğilimdeki sendikalarda nasıl çalışma yapma gereğidir. Bazı gerçekleri yaşayarak öğreniyoruz. Sarı sendikalarda özellikle Teksif, Tek Gıda, metal iş vb. sendikalarda gerçekte çalışma yapmak çok güçtür. ama zorunludur da. Bize göre güçlük sarılara ayak uydurabilmek çok zordur. Onlarla birlikte olmak geçici de olsa buna katlanmak zorunludur. Oralarda var olmak istiyorsak teksif örneğinde olduğu gibi. Sürekli dışarıdan karşı listeyle değilde, farklı bir yöntem uygulansaydı nasıl olurdu. önemli olan bunu tesbit edebilmektir. Bizim burada karşılaştığımız duruma gelince: Öz iplik işe çok açık davrandık. Hızla gelişn özgür bir ortamın oluşmasına kapıldık. Daha temkinli davranabilseydik, şube yönetimini ürkütmeseydik şu anda bir çatı altında örgütlenmiş olacaktık. Buradan özetle sendikanın durumueğilimi iyi tesbit edilip, sabırla, taşkınlığa yol vermeden, bazı politik tavizler de vererek onların içinde ve birlikte olabilmenin yollarını araştırmak gerekiyor . Davranışlar da buyönteme göre ayarlanmalı. Ama her zaman yönetimde olmanın bir olanağı da tabanda çalışma yapmak ve örgütlenmektir.

5- Bizi herşeyden önce .... sendikal konudaki kararların açık ve net oluşu etkiledi. Bu yığınsal işçi çıkışı karşısında net tavır almamızı sağladı. Daha sonra çıkan "İşçi sınıfının demokrasi savaşımı veivedi görevler" yazısı da etkili oldu. Özellikle sendikal komitelr, istemir ve sendikal politika ..... kongrenin genel anlamda getirdiği canlılık çalışmalarımıza ivme ve ataklık getirdi.

İşçan Şafak

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

DİSK LAFTA DEĞİL SENDİKAL SAVAŞTA YAŞAR!

TKP'nin temel sorunu, devrimci sürecin her aşamasında, bugün olduğu gibi, gelecekte sosyalizm aşamasında da bir dizi yeni çizgiler kazansa bile, hep aynı sorun olacaktır: İşçi sınıfının parti çevresinde birliğini aralıksız sağlamak, derinleştirmek... (bu yazıdan ve bağımsız sendikalarında)

Bu neden böyledir? İşçi sınıfının birliği sorunu, kapitalizmin yarattığı bir sorundur ve nice sorun gibi, sosyalist devrimin ertesine de uzanacaktır. "Eğer, diyordu Lenin, işçi sınıfını bin bir etkenle bölüp parçalamasaydı, kapitalizm, kapitalizm olamazdı." (Bak: Sahiden bak nerede olduğuna.)

Partimizin M.Suphi 100. Yıl Tezleri, işçi sınıfının sosyal-ekonomik durumuna ilişkin bir dizi saptama yapmıştır. Bu tezler okunduğunda, Türkiye'de işçi sınıfının yüzyıl sınıf bilinçlerinde birleşmesinin zorluğunda, yalnız kapitalizmin gelişmesi sonucu yeni işçi guruplarının işçi sınıfının ana koluna katılması değil, aynı zamanda, kapitalizmin geri kalmışlığının da çok büyük bir rol oynadığı görülür. Dahası, ekonominin çok yapılılığı da benzer bir rol oynamaktadır. Örneğin, devlet kapitalist sektöründe çalışan işçilerle, özel kapitalist tekelci sektörde çalışan işçiler arasındaki farklılıkların uzun yıllar DİSK-Türk-İş bölünmesine temel oluşturduğu, devletin siyasal gücüne dayanan uzlaşmacı sendikacıların, önce Türk-İş'de bölünmeye yol açtığı, daha sonra kurulması kaçınılmaz hale gelen DİSK'e karşı devlet işyerlerindeki işçileri mümkün olduğu kadar sendikal savaşın dışında tutarak işçilerin eylem birliğini önlediği bilinen gerçeklerdir.

Muazzam yarı-işçi yığınına, onbinlerce imalâthane işçisini eklemek yeterlidir.

İşçi sınıfını bölen nesnel etkenler ne olursa olsun, onları birleştiren nesnel etken er her zaman daha güçlüdür. Bunun en iyi kanıtı, gelişmiş kapitalist ülkelerle kıyaslanmayacak kadar anti-demokratik baskılarla boğuşan işçi sınıfımızın, her fır-

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

BİRLEŞELİM! SENDİKAL BİRLİĞİ SAĞLAYALIM! ÖZGÜRCE DEMOKRATİK, BİRLİK SENDİKALARINI YARATALIM!

Tekeller ve onların kemer sıktırma politikasını benimseyen cunt, işçi sınıfımıza ve sendikal hareketimize karşı amansız saldırısını sürdürüyor.

Onlar daha uzun bir süre Türk-İş'in de 12 Eylül öncesine kadar bile çalışma yapmasını yasaklı tutmağa niyetli görünüyorlar. Türk-İş dışındaki işçileri de yine daha uzun bir süre örgütsüz yada küçük örgütlerde dağınık tutmak istiyorlar. Örgütleri kapalı olan DİSK üyelerini "istifa serbest, üyelik yasak" diyerek yasal olanaklardan yararlanamaz durumda tutmağa çalışıyorlar. Yüzbinlerce mahayli, bilinçli işçiyi işten çıkararak sendikal harekete ağır darbe vurmayı hedefliyorlar. Milyonlarca sendikasız işçiyi ise her türlü yasal sendikal örgütlenme ve yasal ekonomik savaştan uzak tutmaya da amaçlıyorlar. Sömürüyü dolu dizgin yoğunlaştırmak için, buna çabalıyorlar.

. Tekeller yeni yasaların bu amaca hizmet edecek biçimde çıkarmasını sağlamaya çalışıyorlar.

O halde bir kere daha soralım: Ne yapmalıyız?

. Sınıf dayanışmasını yükseltmeliyiz.

. Sınıfımızın tüm güçlerini topyarlayabilmek için sendikal birlik yolunda yürümeliyiz.

. Sendikal birliği sağlamak için tüm işçiler, tüm sendikalar sendikasızlar çabalarımızı yüz misline çıkarmalıyız. Tün çabaları birleştirmeliyiz.

. Sendikal birliği zorlaştıran, geçmişin ayrılıklarına kısır çekişmelerine, dar sendika rekabetine son vermeliyiz.

. Sendikal birliği sağlamak, sömürüye karşı koymak için tüm yolları kullanmalıyız.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TUSTAV

. DİSK'li işçiler, sendikacılar birliklerini, geleneklerini, sınıf ve kitle sendikacılığı ilkelerini dipdiri yaşatmalıyız.

. Sendikalar ve sendikal faaliyetler üzerindeki DİSKüzerindeki tüm yasakların kalması için birliğimizi, örgütlülüğümüzü koruyup, ardıcıl savaşmalıyız.

. Yasakları yıkmalyız. Ekmekleri ve hakları için savaşta işçiler yasal, açık sendikalar, Türk-İş dahil baş vurmalı, onlardan yararlanmalı ve yasal olanakları sonuna kadar değerlendirmelidirler.

. DİSK'li, Türk-İş'li, bağımsız sendikalı tüm işçiler, özgürce, gönüllü birleştikleri demokratikçiç işleyişe sahip güçlü sendikal örgütleri bu süre içinde yaratabilirler, yaratmalıdırlar. Her işkolunda, işyeri-işyeri işçilerin özgür iradesiyle seçilen delegelerle yapılacak kongreler her işkolunda birlik sendikalarının oluşmasını sağlıyabilir. Sendikal bölünmüşlüğe, en başta DİSK-Türk-İş ayrılığına, gönülük temelinde özgür iradelerimizle son vermek görevi öncelikle DİSK ve Türk-İş üyesi işçilere ve sendikalara düşüyor.

İşte 12 Eylül'ün 1. yılında cuntanın, hükümetin ve tekellerin saldırılarına karşı bizce yapılması gereken budur. Bir çok işyerinde, işkolunda, sanayi bölgesinde işçiler bu yoldan adımlar atıyorlar. Biz sınıfına bağlı sendikacılar olarak işçilerden, onların savaşımından öğrenmenin en doğru yol olduğuna sonuna kadar inanıyoruz.

Tüm sendikalı işçiler, DİSK Türk-İş üyeleri diğer sendikalaşmak isteyen sendikasız işçiler bu yolda Türk-İş'i desteklemeli, onun işçilerin çıkarları için DİSK, kapalı sendikalar ve sendikal haklar üzerindeki yasakların kalkması için savaşımda aktifleşmesine yardımcı olmalıdırlar.

Türk-İş'i tüm işçilerin çıkarları için savaşımda etkin çıkışlar yapmaya çağırıyoruz.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

DİSK ve Türk-İş üyelerinin birliğini zorlaştıran tüm engellere karşı savaşım.

- Cuntanın, hükümetin sendikal hak ve özgürlükler, sendikal çayılışma ve özgürlükler üzerindeki tüm yasaklarına karşı, YHK'na karşı savaşım.

- DİSK' in açılması, davanın düşmesi, tutukluların salıverilmesi için savaşım.

- Kapalı Türk-İş sendikalarının açılması, tutuklarının salıverilmesi için savaşım.

- 274-275 nolu yasalardaki, iş yasasındaki sendikal hak ve özgürlüklerin geri alınmasına karşı, demokratik, işçiden yana yasalar için savaşım.

- Toplu işçi kıyımına karşı sa vaş.

- İşçilerin tüm demokratik sendikal hak ve özgürlüklerini, sendikal çalışmalarını özgürce gerçekleştirebilecekleri, kullanabilecekleri demokratik bir ortam için savaşım.

- İşçi sınıfının sendikal b irliği için savaşım.

- Yaşam düzeyinin düşürülmesine, tekellerden yana kemerleri sıkma politikasına karşı savaşım.

- Emperyalizme, tekellere, cuntanın baskılarına karşı barış, demokrasi ulusal bağımsızlı ve özgürlük için savaşım.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

PKP'NIN GÜNCEL SENDİKAL POLİTİKASININ PROPAGANDA VE AJİTASYONU

PKP'nin güncel sendikal politikası; partimizin yıllardır savunduğu ve yaşama geçirmek için savaşım verdiği, sendikal hareketin birliği temel politikasının içinde bulunduğumuz koşullara uygulanmasıdır. Özgür, birlik sendikalarını yaratmak için savaşım vermek olarak özetlenmekte, DİSK üyelerinin, örgüt olarak, Türk-İş'e yönlendirilmesi, sınıf sendikacılığı savaşımının orda sürdürülmesi olarak somutlanmaktadır. Güncel sendika politikamızı, parti üyelerinden başlayarak, en geniş işçi yığınlarına benimsetmek ve onları bu amaçla savaşıma çekmek için parti içinde ve dışında etkin propaganda ve ajitasyon yürütmek yakıcı önem taşıyor. Politikamızın başarıyla yaşama geçmesi büyük ölçüde yürütülecek propaganda ve ajitasyon çalışmalarının başarısına bağlıdır.

1. Propaganda ve ajitasyonda dikkat edilecek noktalar:

- Özgür birlik sendikaları soyut, içi boş bir belgi haline gelmemeli. Bu nedenle bugün için henüz belgi biçiminde kullanmaktan kaçınılmalıdır. Özgür birlik sendikaları politikamızın özünün, içeriğinin kavratılmasına çalışılmalı, ağırlık buna verilmelidir. Özgür, birlik sendikaları için savaşımın ve Türk-İş'e örgütlü yönelişin çeşitli aşamalarında çeşitli, somut, hedef gösteren belgilerle desteklenmelidir. Örneğin, ilk aşamada "İşçiler, gün birlik ve birleşme günüdür", "kazanılmış haklarınızı korumak için Türk-İş'li, DİSK'li işçiler birleşelim" vb. belgiler kullanılabilir. Bundan sonra, o aşamaya varıldığında, "Türk-İş'i güçlendirelim", "Türk-İş'te birleşelim", vb. kullanılabilir.

- Özgür, birlik sendikalarının yaratılması için propaganda, işçilerin güncel, yakıcı somut istem ve sorunlarına, bunlar için verilen savaşıma sıkıca bağlı olmalı, onunla sıkıca örülmelidir.

- Türk-İş'li, Türk-İş'li işçilerin düşünceleri, psikolojik durumları, geçici ruhsal halleri ayrı ayrı yerel farklar da gözetilerek dikkate alınmalı, genel propaganda ve ajitasyona ek olarak, her birine ayrıntılı yaklaşılmalıdır. Yine farklı bilinç düzeyindeki, farklı politik eğilimli işçilerin düşünce ve duyguları ayrı ayrı ele alınmalı ve ayrıntılı yaklaşılmalıdır.

- Sınıf bağımsızları, devrimci ve ilerici çevrelerden, DİSK-

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

dan, sarı, gerici sendikacıların sendikal hareketle ilgili planları ve oyunları sergilenmeli, özgür, birlik için savaş, Türk-İş'e yönelme propagandası, bu oyunları bozmak hedefine sıkıca bağlanmalıdır. Onlardan gelen karşı propaganda ve ajitasyon sürekli olarak izlenmeli, göz önüne alınmalı ve vaktinde, savunma durumunda değil ofensif olarak yanıtlanmalıdır. Görebildiğimiz kadarıyla ne yapmaya, ne söylemeye çalışacaklarını olasılıklar olarak da olsa işçilere önceden söylemenin çok yararı olacaktır.

- Uzlaşmacı, sosyal demokrat eğilimli sendikacılara ve onların etkisindeki işçileri görüşümüze kazanmaya yönelik sabırlı ve dikkatli bir propaganda yapılmalı, onların ürküp gericilerle işbirliği yapmalarına engel olunmalıdır. Kuşku ve itirazları yığınların önünde dostça eleştirilmeli, sarı/ sendikacıların, en gerici çevrelerin işini kolaylaştırabilecekleri hatırlatılmalıdır.

- Özgür, birlik sendikaları yaratmak, Türk-İş'e yönelmek konusunda, sınıf sendikacılığını ve DİSK'i kof ve soyut savunan, sekterce karşı çıkanlara karşı, tabanda ve tavanda ikna etmeye yönelik propaganda yürütmeli, böylesi görüşleri yığınların ve taraftarlarının önünde etkisizleştirmeye onlardan önce başlanmalıdır. Dostça ancak, savunma konumunda kalmayan bir propaganda ve ajitasyon yürütülmelidir.

-Politikamız genel olarak TKP'nin, özel olarak tek tek komünistlerin direktifiyle gibi öne sürülmemeli, böyle anlaşılmamasına özen gösterilmelidir. İşçilerin, politikamızın zorunlu ve olanaklı tek yol olduğuna kendilerinin, öz deneyleri ve kararıyla ulaşmasına sabırla yardımcı olunmalı. Her karar birlikte verilmelidir.

- "İçişlerine karışma" suçlamasına karşı Türk-İş'in burjuvaziden, cuntadan bağımsızlığını savunmak, onların sendikaların iç işlerine nasıl karıştıklarını göstermek önem taşıyor. Ayrıca komünist partisinin işçi sınıfı partisi olarak işçi sınıfını ilgilendiren her konuda onun çıkarlarını korumak görevi vurgulanmalıdır.

- Propaganda ve ardıcıllık ve süreklilik gözetilmeli. İlk tepkilerin, sürekli olarak var olacağı sanısına varılmamalıdır.

- Yapılan propagandanın, dozu, bileşimi, içeriği, her şeyden önce zamanlaması çok önemlidir. Her şeyi birden söylemekten

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

kaçınmak ve bir önceki propagandanın bir sonrasına temel hazırlamasına özen göstermek gerekiyor. Soru sormak, sorun ortaya koymak yöntemi, çoğu zaman önermekden daha etkili olabilir.

- Dünyadan, Türkiye'den örnekler vermek yararlı olacaktır.

- Türk-İş tabanında yürütülecek propaganda, DİSK tabanında yürütülecek propaganda kadar önemlidir. Türk-İş üyelerinin durumlarından ve yöneticilerden artan memnunsuzluğu, DİSK üyeleriyle birleşerek bu yöneticilerden kurtulmak ve kazanılmış haklarının geri alınmasına karşı savaşmak istemi propagandamız için elverişli bir ortam yaratıyor. Onların, DİSK üyelerini, Türk-İş'de birliğe, savaş arkadaşlığına çağırması DİSK tabanında yürütülecek propagandayı kolaylaştıracak, uygun bir yeni psikolojik ortam yaratacaktır. DİSK üyelerinin katılmasına karşı çıkan Türk-İş yöneticilerini etkisizleştirmek için de bunun önemi vardır.

2- Bugünkü aşamada yığınlara dönük propaganda ve ajitasyonun ana yönleri :

- DİSK ve Türk-İş tabanında işçilerin kazanılmış ekonomik ve sendikal haklarını korumak, geri almak için, yeni çıkacak sendika, toplu sözleşme ve grev yasasının işçilerin çıkarları yönünde çıkmasını sağlamak için tüm işçilerin sendikal birliğinin zorunlu ve tek çıkar yol olduğunu işçiler DİSK, Türk-İş diye bölünmüş olmasaların ve işçilerin çoğu sendikasız olmasaydı, kazanılmış haklara cuntanın bile böylesine el koyamayacağını propaganda etmek.

- Sınıf düşmanının ve cuntanın dayatmak istediği yeni sendikal yasalara ve güdümlü sendikacılığa karşı, "işçilerin çıkarları açısından sendikal yasalar nasıl olmalı" propagandasına bağlayarak, gönüllü girilip çıkılan, demokratik, sendikalarda birleşmek gereğini benimsetmek, bu görüşü işçilerin alternatifi olarak yaygınlaştırmak.

- DİSK'e konan yasakların kaldırılması, yönetici ve militanlarının serbest bırakılması için yükseltilen kampanyaya bağlı olarak DİSK ve Türk-İş'li işçileri birlikte savaşına çağırmak, ancak birlikte savaşılırsa, güçler birleştirilirse amaca ulaşabileceği gerçeğini göstermek, propaganda etmek. Bu kampanyaya Türk-İş tabanından her katılımı ve desteği iyice propaganda etmek, "niye aynı örgüt çatısında savaşmıyoruz" sorusunu ortaya atmak.

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

- DİSK üyelerinin Türk-İş'e yönelmesinin önündeki en büyük objektif engel, sendikal çalışmalara konan, yani yetki, sendika değiştirme, üye olmak, üyelikten çıkmaya karşı konulan yasaklardır. Bu yasakların k aldırılması için, DİSK ve Türk-İş üyelerinin katılacağı yoğun bir kampanya ve propaganda yürütmek. Bunu, bu yasakların işçilerin birleşmesini, aynı örgütte toplanmasını engellemek isteyen, sınıf düşmanı ve cunta tarafından konulduğu propagandası ile, bu oyunu bozmanın ve birleşmenin işçilerin yararına olacağı gerçeğini kavratmak.

- İşçilerin ekmeğine ve haklarına karşı böylesine yoğun saldırıların olduğu koşullarda, en küçük legal olanağın ne kadar önemli olduğunu, kolaylıklar sağlamığı, bu olanağı tüm işçilerin kullanmasının zorunlu olduğu, Türk-İş yönetiminin en gerici kesimin, işçilerin Türk-İş'in açık olmasının olanaklarını kullanmaya engel olduğunu, DİSK üyelerinin Türk-İş'e girmesine karşı çıkan bu yöneticilerin, buna hizmet ettiği için sendikal çalışmalara konan yasaklardan yana olduklarını, işçi düşmanı uygulamalara, yasalara alet, kalkan olduklarını propaganda etmek. Özellikle Türk-İş tabanında DİSK üyelerinin Türk-İş'e gelmesi için çağrıda bulunmaya yönetimi zorlamaları gereğini propaganda etmek, savaşımdan kaçan, Türk-İş'in güçlenmesine karşı olan yöneticilerini bir an önce alaşağı etmek üzere DİSK üyelerini, Türk-İş'e katma yönünde aktifleşmeleri gereğini propaganda etmek, Sendikal çalışmalara konan yasağın kalkması için, en gerici Türk-İş yöneticilerinin oyunlarını bozmak ve onlardan kurtulmak için savaşımı, Türk-İş'li işçilerin DİSK üyeleriyle güçlendirilmesine sıkıca bağlı olduğunu kavratmak. Bu yasaklar kalkıncaya, ya da işlemez hale gelinceye kadar, yani geniş DİSK tabanı için Türk-İş'e katılmak, pratik olarak gündeme gelinceye kadar, DİSK üyelerini, Türk-İş'e üye olmaya çağıran genel ve doğrudan ajitasyondan kaçınmak.

3- Güncel parti politikasını, özgür birlik sendikaları yaratmak politikasının içeriğini, önemini ve gereğini propaganda etmek için yanıt verilmesi gereken sorular

A- Neden birlik sendikası?

- TKP'nin temel sendikal politikası her zaman sendikal birliği savunmak ve örgütsüz tek işçi bırakmamaktır. Yeni bir poli-

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

tika, ya da politika değişikliği söz konusu değildir.

- dün de birlikten yanaydık, o zamanki koşullarda ve olanaklarla sendikal hareketin birliği için çalıştık. DİSK'i dar, "devrimci" sendika olarak saklamak isteyenlere karşı yeni gelen sendikalara kapıların açılmasını savunduk. DİSK'in bölünüp parçalanmasına karşı herşeyi yaptık, her özveride bulunduk. DİSK-Türk-İş ve bağımsız sendikalar arasında işkolu düzeyinde ve konfederasyonlar düzeyinde eylem birliği için çalıştık. Eylem birliklerinin, örgütsel birliğe giden yolu açacağını savunduk.

- İçinde bulunduğumuz çetin koşullar ve işçi haklarına saldırılar işçi sınıfı için birliği her zamankinden çok gerekli kılıyor.

- Cuntanın DİSK'i kapatarak işçileri güdümlü tek sendikada toplamaya çalışarak yarattığı koşullar, sendikal hareketin örgütsel birliğinin önündeki sübjektif ve kısmi sübjektif engelleri tabanda ve tavanda ister istemez ortadan kaldırdı, düşmanın silahını tersine çevirmek olanakları yarattı.

- Geniş işçi yığınlarında, her iki konfederasyonun da tabanında, birlik eğilimi yaygın ve etkindir. Uğranılan ağır saldırı bu eğilimi güçlendiriyor. Örgütsel birlik bugün dünden daha olanaklıdır.

B-Neden özgür sendika?

- TKP, komünistler ilkesel olarak işçilerin özgürce, kendi istekleriyle gönüllü olarak girecekleri sendikalardan gönüllü üyülikten, gönüllü birlikten yanadır. Sendika kurma, üye olma üyelikten çıkma üzerindeki her türlü yasak ve sınırlamaya karşıdır.

- Bu sendikaların burjuvaziden, onun devletinden bağımsız olması demektir.

- Gönüllü üyeliğe dayalı sendikalaşma, sendikal demokrasinin, tabanın söz ve karar sahibi olmasının zorunlu, ön koşuludur. Zorunlu üyeliğe dayalı, faşist veya güdümlü devlet sendikalarında sendikal demokrasi yerine, dayatma, demokratik merkeziyetçilik yerine bürokratik merkeziyetçilik kaçınılmazdır.

- Gönüllü üyeliğe dayalı, özgür sendikalar sarı ve uzlaşmacı sendikacılığa karşı savaşkan sınıf sendikacılığının başlıca güvencelerinden birisidir.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

C- Neden aşağıdan yukarıya örgütlenmeli:X

- Sendikal demokrasi, tabanın söz ve karar sahibi olması için savaşım ve onu yerleştirmek için bu gereklidir.

- Sendika üyelerinin işyeri, işkolu düzeyinde derinlemesine sendika örgütlü olması için de bu gereklidir. Sendikal demokrasi ancak işleyen böylesi bir örgütlülük temelinde yaşayabilir. Taban ancak böyle söz ve karar sahibi olabilir.

D- Özgür birlik sendikalarını aşağıdan yukarıya yaratmak yeni sendikalar ve konfederasyon kurmak anlamına mı geliyor?

- Özgür birlik sendikalarını yaratmak, tüm işçilerin, gönüllülük temelinde sınıf ve yığınsal sendikacılığı ilkelerini benimsemiş tek bir sendikal örgüttü birleşmesini sağlamak demektir. Bu içinde bulunulan koşullara, eldeki legal olanaklara bağlı olarak çeşitli biçimler altında gerçekleşebilir. Kuşkusuz gerçekleşmesi de bir süreçtir ve uğrunda savaşım gerektirir. İşçi sınıfı her zaman amacına varmak için her türlü legal olanaktan ve en gerici örgütlerden bile yararlanır, yararlanmak zorundadır. Bu özellikle işçi sınıfının yığın örgütü olan sendikalar için daha da geçerlidir, çünkü gerici olan üye tabanı değil sadece yöneticiler ve benimsedikleri kimi ilkelerdir.

- Yasal olanakları çok sınırlı, pratikte hiç bir işlevi yok ve yönetimi gerici de olsa bugün Türkiye'de Türk-İş açıktır. İşçi sınıfı, amacına varmak için bu olanağı kullanmak zorundadır. Üstelik sendikalı işçilerin çoğunluğu orada örgütlü durumdadır. Öyleyse özgür birlik sendikaları amacına varmak üzere yeni sendikalar ve konfederasyon kurmaya gerek yoktur. Zaten bugün böyle bir yasal hak da yoktur. Kapatılan sendikaların, DİSK'in üyelerinin örgütlülüklerini koruyarak, savaşkanlıklarını ve geleneklerini diri tutarak Türk-İş'e katılmaları, ve Türk-İş'i özgür, birlik sendikalarının yaratılacağı bir pota olarak kullanmaları, en doğru, en kestirme, pratik yoldur.

E- Özgür, birlik sendikaları illegal olamaz mı?

En geniş işçi yığınlarını toplayacak bir birlik sendikası illegal olamaz. Böyle bir amaca da illegal çalışarak, legal olanakları kullanmadan varılamaz. İllegal sendika dar,

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

kadro sendikası olmaya mahkumdur. Böylece, illegal örgütlenmeden ürken, illegal sendikal harekette örgütlenmeye ayak uyduramayarak olan geniş işçi yığınları, örgütsüz, yada gerici, faşist sendikaların, sendikacıların eline ve etkisine bırakılmış olur.

F- DİSK üyelerinin Türk-İş'e katılmaları, DİSK'e, sınıf sendikacılığına ihanet, sınıf sendikacılığından vazgeçmek anlamına gelmiyor mu?

- DİSK üyelerinin örgütlü olarak sınıf sendikacılığı geleneklerini dipdiri taşıyarak Türk-İş'e yönelmesi, içinde bulunduğumuz koşullarda, sınıf sendikacılığını yaşatmanın ve geliştirmenin en akıllıca ve etkin yoludur. Önemli olan her koşulda sınıf sendikacılığını yaşatıp en geniş işçi yığınlarını sınıf sendikacılığı temelinde örgütlemenin en pratik ve kestirme yolunu bulmaktır. Tersi, tüm sözde keskin ve ateşli görünümüne karşın her olanağı kullanarak bu savaşımı sürdürmekten, yaygınlaştırmaktan geri durmak ve dolayısıyla koşullara teslim olmaktır.

- Önemli olan, şu veya bu örgütün ismini, şu veya bu örgütü değil, sınıf ve yığın sendikacılığını, onun ilkeleri temelindeki örgütlenmeyi yaşatıp geliştirmektir. DİSK'in geleneklerini, sınıf ve yığın sendikacılığı ilkelerini yaşatmaktır. Sınıf düşmanını ürküten de zaten budur. DİSK'in gelenekleri nedir? Bugünkü koşullarında nasıl yaşatılır? Bu gelenekler :

. Örgütlülük ve savaşkanlıktır.

. Sendikal birlik ilkesidir.

. Geniş işçi yığınlarını sınıf ve yığın sendikacılığına kazanmaktır, bilinçlendirmektir.

Bunların tümü bugün ancak DİSK üyelerinin örgütlü olarak ve savaşkanlıklarından hiçbir şey yitirmeden, Türk-İş'e katılmasıyla sürdürülebilir, yaşama geçmeleri için yeni olanaklar elde edilebilir.

G- DİSK üyelerinin Türk-İş'e katılması özgür birlik sendikalarının yaratılmış olması anlamına mı gelir?

Hayır. Bu uzun bir savaşım süreci gerektirir. Ama DİSK üyelerinin örgütlü olarak katılması, onun temellerinin atılması ve aşağıdan yukarıya örülmeye başlanması demektir. Özgür, demokratik

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

ve tüm işçileri çatısı altında toplayan sendikalar bu savaşım süreci içinde Türk-İş'i bu hale getirerek gerçekleşebilir.

H- Türk-İş kapatılırsa ne olacak?

Türk-İş kapatılırsa ve yukardan aşağıya güdümlü yeni bir konfederasyon kurulursa, bu kez onun içinde özgür, demokratik birlik sendikalarını yaratma savaşımı sürdürülmelidir.

I- DİSK üzerindeki yasağın kalkması, yönetici ve militanlarının serbest bırakılması için savaştan vaz mı geçeceğiz? Geçmezsek bu kez çelişki olmuyor mu?

- Tersine bu savaşı daha da yükseltéceğiz. Bu bir oyalama taktiği değil, özgür, birlik sendikalarını yaratmak amacıyla örgütlü olarak Türk-İş'e yönelmenin vazgeçilmez bir parçasıdır.

- Bu savaşım işçi sınıfının sınıf sendikacılığına, kazanılmış sendikal hak ve özgürlüklere bağlılığının ve onu her koşulda yaşatma, koruma kararlılığının dosta da, düşmana da gösterecektir. Çünkü, yasaklanan ve yargılanan gerçekte sınıf ve yığın sendikacılığıdır, savaşkan sendikacılıktır, grev, toplu sözleşme hakkı ve onların gerçekten işçilerin çıkarına kullanılmasıdır.

- Bu, DİSK üyelerinin, Türk-İş'e örgütlü ve savaşkan bir ruhla geçmelerini sağlayacak, onları örgütlü, diri tutacak bir savaşım hedefidir.

- DİSK ve Türk-İş üyelerinin somut ve güncel bir ortak savaşım hedefi olan birlik yolunda önemli bir adım olacaktır. Türk-İş üyelerinin bu savaşıma katılması, DİSK üyelerini Türk-İş'e yaklaştıracak, DİSK üyeleri süreç içinde Türk-İş'e katıldıkça, daha geniş işçi yığınlarını bu savaşıma katma olanakları yaratılacaktır.

- DİSK'le dayanışma içinde bulunan uluslararası sendikal hareketle, geniş işçi yığınları ortak bir savaşım içinde olacak ve uluslararası işçi dayanışmasının varlığı ve önemi daha geniş yığınlarınca somut olarak kavranacaktır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

K- DİSK açılırsa ne yapacağız?

- Cuntanın DİSK'i sınıf ve yığın sendikacılığı ilkeleriyle çalışacak bir sendika olarak açılmasına izin vermesi olasılığı yoktur. O daha çok DİSK'i eritip çözmek, dağıtmak, yolunu tutuyor, üyelerinin Türk-İş'e girmesine de engel olmak istiyor.

- Cunta, özgür demokratik birlik sendikaları yaratmak için ØDİSK ve Türk-İş üyelerinin elele savaşım vermesine engel olmak, sendikal hareketi bölmek için her oyuna başvurabilir. Güdümündeki kimseler yönetiminde, bu amaçla DİSK'i de açabilir. Hatta başka, konfederasyonlar da açılmasını sağlayabilir. Her durumda, böylesi girişimler, sağlanmaya çalışılan savaşkan birliği bozmak amacını güdeceğinden, bu oyunları değişik taktiklerle bozmak gerekecektir. Eğer açılırsa DİSK'in ve diğer tüm konfederasyonların, Türk-İş'le birleşmesi için çok yönlü bir savaşım sürdürülmelidir.

-Yığınların savaşımıyla cunta alaşağı edildiği ve DİSK'e konan yasağın kaldırıldığı koşullarda yine sendikal hareketin birliği ve özgür demokratik birlik sendikaları için, tüm konfederasyonların birleşmesini sağlamak işçi sınıfının çıkarına olan tek çözüm olacaktır.

L- DİSK üyelerinin Türk-İş'e girmesi, işçi sınıfına, ##k sınıf sendikacılığına ve sendikal harekete ne kazandıracaktır?

- DİSK üyeleri örgütlülüklerini ve ## savaşkanlıklarını Türk-İş'e taşıyarak sınıf sendikacılığının etkisini ve yaygınlığını daha da hızla ve kolaylılıkla yaygınlaştırma olanağı bulacaklardır. Dün sınıf sendikacılığı için onları bize çağırıyorduk, onlar DİSK'e geliyorlardı, bugün biz onlara gideceğiz, çünkü bu yol bugün tek açık ve kestirme olanıdır.

- Türk-İş'in legal çatısı altında bulunmak, çok sınırlı da olsa kimi olanaklardan yararlanmak kısa vadede kemerleri sıkma politikasına karşı ekonomik, demokratik kazanımları korumak savaşımı için, daha büyük kolaylık ve olanaklar sağlamaktadır.

- Türk-İş üyelerinin gerici, sarı yöneticilerine karşı muhalefeti, DİSK üyelerinin bu yöneticilere karşı tepkisiyle birleşerek, yönetimdeki en gerici unsurları, kısa sürede alaşağı etmek olanağı doğacaktır. Bu tüm işçi ve sendikal hareketin yararınadır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Yoksa bu yöneticilere kızıp, Türk-İş'e girmemek, meydanı daha uzun bir süre onlara bırakmaktır. Zaten onların istediği ve beklediği de budur.

- M-DİSK açılıncaya kadar hiç bir yasal-legal örgütlenmeye gitmemek daha devrimci bir tutum değil mi? Neden DİSK duruşmasının sonunu ve yeni sendikalar yasasının çıkmasını beklemiyoruz?

- Cuntanın, Türk-İş'teki gerici yöneticileri, sınıf düşmanının taktiği DİSK üyelerini uzun bir süre örgütsüz beklenti içinde bırakmak, dağılmalarını, çözülmelerini sağlamaktır. Yetki alma, sendika değiştirme, üye olma ve üyelikten çıkma gibi sendikal hak ve faaliyetlerin askıya alınması, yasaklanması, DİSK üyelerinin örgütlülükleri dağılmadan, savaşkan ve diri olarak Türk-İş'e girmelerini önlemek için değil de nedendir? Onlara göre bir süre sonra üyeleri dağınık ve umutsuz bir şekilde Türk-İş'e girecek ve tehlikeli olmayacaktır. Bu oyunu bozmak gerek.

- Bugün Türk-İş'e katılıp onu aşağıdan yukarı nicel ve nitel olarak güçlendirmek tüm işçilerin eksiklerine ve kazanılmış haklarına yönelen ve giderek artan saldırıyı durdurmak ve geri püskürtmek için çıkarılacak yeni sendikal yasaları etkilemek için acilen zorunludur. Türk-İş yönetiminin cuntanın işçi düşmanı uygulamalarına kalkan ve alet olmasını acilen önlemek gerekiyor. Türk-İş yönetimindeki gerici unsurlar sendikal faaliyetlere konan yasağa, DİSK üyelerinin Türk-İş'e üyeX olmasına konan engelleri de kaldıracağı için kararlı karşı çıkmamaktadır.

- Durum böyle sürerse Türk-İş'in de üye kx kaybetmesi, sendikal örgütlenme düzeyinin nicel olarak da düşmesi olasılığı vardır. Bu tüm işçilerin zararınadır.

N- Türk-İş'e örgütlü katılmak ne demektir?

İşyeri, bölge ve işkolu düzeyinde DİSK'e bağlı sendika üyelerinin örgütlülüklerini koruyarak, birlikte karar alarak, Türk-İş'e katılması demektir. Ne ki, bugün herşeyden önce, yetki, sendika değiştirme, üye olma ve yasaklarının kaldırılması gereklidir. Bu yasak kalktırtan sonra, uygun bir zamanlama ile işyeri, işkolu düzeyinde katılmalar gerçekleşebilir. O zamana kadar

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

kadroların örgütlü ve diri kalması gerekiyor. İşkolu da örgütlü katılma kapalı DİSK sendikalarını mal varlığının da eline geçmesini önleyebilir, işçilerle birlikte, Türk-İş'e geçebilme olanaklarını da yaratabilir.

O- Faşistlerin yönetimindeki Türk-İş sendikalarına DİSK üyelerinin katılması ne getirecek, nasıl olacak?

Bu durum başlıca metal işkolu olmak üzere sağlık, enerji, genel hizmetler gibi işkollarında söz konusu. Ne ki böylesi iş kollarında tabanında önemli bölümü DİSK'e bağlı paralel sendikaların üyesi ve sempatizanıdır. Çeşitli oyun ve baskılarla yetki Türk-İş'te kalmıştır. Ve DİSK'e bağlı paralel sendikalar genellikle, örneğin metal iş kolunda olduğu gibi güçlü bir üye tabanına sahiptir. Bu durumda söz konusu Türk-İş sendikalarında faşist ve gerici yöneticilere karşı güçlü bir muhalefet kolaylıkla oluşabilecek ve bu tür yöneticiler uzaklaştırılabilecektir.

4-<u>Gerici çevrelerin, cuntanın özellikle DİSK üyelerinin en geri unsurları üzerinde etkili olan ve DİSK üyelerinin örgütlülüğünü, sınıf sendikacılığına güvenlerini yitirtmeye yönelik ve yanıtlanması gerekli kimi propagandaları</u>

- DİSK yöneticileri, ya da teslim oldu ya da üyelerini yalnız bırakıp kaçtı.
- DİSK ve bağlı sendikaların yöneticileri paraları yediler, çarcur ettiler.
- DİSK yöneticileri, işçilerin çıkarı için değil, kendi siyasi amaçlarına, ulaşmak için grev ve eylem yaptılar.

5- <u>DİSK tabanında var olan kimi belirgin düşünce ve psikoloji öğeleri</u>

- İleri kesimlerde DİSK'in kapatılmasına büyük öfke ve Türk-İş yönetimine büyük bir tepki.
- Geri kesimlerde işçilerin kendi gücüne güvenmeme ve sendikayı işçilerin dışında, onların haklarını kaçak koruyan bir

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

örgüt olarak görme ve DİSK'in kapatılmasıyla haklarını iyi savunan bir avukatı kaybetmişçesine bir umutsuzluk, ve moral bozukluğu. Sahipsiz kalma psikolojisi. Legal, yasal örgüt ve savaşımı tek olanak olarak görmek. Birinci tip psikolojik ve düşüncede olanların öfke ve tepkisini Türk-İş içinde savaşım vermeye yöneltmek, DİSK'e konan yasağın kalkması için savaşımla bunu bağlamak önem kazanıyor. İkinci tip psikolojik ve düşünceye karşı sendikaların, işçilerin örgütlü gücü olduğu, bina ve uzmanlar demek olmadığı kavratılmalı. İşçiler birlikte davrandığı ve hakları için savaştığı sürece her şeyi kazanabileceklerini anlatmalı, kendi güçlerine güven aşılamalıdır. Türk-İş'e katılmanın sağlayacağı belgal olanak ve kolaylıkların üzerinde daha çok durulmalıdır.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

ISTANBULLU İŞÇİLERİN 1 MAYIS BİLDİRİSİ

İşçiler, emekçiler!
Haydi, 1 Mayıs'ta iş, ekmek, özgürlük için birleşelim!

1 Mayıs 82'ye çetin, ağır koşullarda geldik. "Terörü önleme" masalıyla erki ele geçiren cunta, güzelim ülkemizi hepimize zindan etti, ekmeğimizi, özgürlüğümüzü elimizden aldı.

Süngü zoruyla ~~xxxxxx~~ kemerleri sıkma politikasını dayattılar, bedelini işçiye, emekçiye ödetip bir de "mutlu azınlık" ilan ettiler.

Cuntanın maskesi düştü:

Bugün cuntanın mahkemelerinde yargılanan, grev, toplu sözleşme, sendika örgüt kurma hakkımız, iş ekmek barış bağımsızlık özlemimizdir.

Bugün cuntanın faşist Tekkeci'sinin idam etmek istediği işçi-emekçi haklarıdır.

Koçların, Narin(y lerin, Babacanların, işbirlikçi tekelci toprak ağası takımının niyeti belli:

Cunta eliyle talanı saltanatı daha rahat sürdürmek, topraklarımızı savaş çığırtkanı ABD'ye, NATO'ya daha kolay peşkeş çekmek.

DİSK'li, Türk-İş'li işçiler....
Yoksul köylüler, memurlar, esnaflar....
Yurtsever subaylar, gençler, analar....
İlericiler, demokratlar, dindarlar....
TİP'liler, TSİP'liler, CHP'liler...

HAKLARIMIZ TEHLİKEDE. BAĞIMSIZLIĞIMIZ TEHLİKEDE...
BİRLEŞELİM!
1 MAYIS 82'DE HAKLARIMIZA SAHİP ÇIKALIM!
1 MAYIS 82'DE İŞ EKMEK ÖZGÜRLÜK İÇİN BİRLEŞELİM...

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ, emperyalizmin, tekellerin, cuntanın açlık ve zorbalık düzeninden zarar gören herkesi, eylem ve cuphe birliğine çağırıyor.

Onlar bize, işçi sınıfına, emekçi halka savaş ilan ettiler. Darağaçları kurdular, 1 Mayısları, idamlık suç saydılar. Ama biz, nice kahırlı savaşlardan geçtik. Nice çetin 1 Mayıslar kutladık... 1 Mayıs 1921'de, emperyalist işgal altında İstanbul'da "istiklal" belgisiyle biz yürüdük... 22'lerde 8 saatlik iş günü için, 1 Mayıs bildirileri dağıtan işçiler, emekçiler, bizdik... Daha birkaç yıl önce 1 Mayıs alanlarında istemlerini haykıran yüzbinler biziz...

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Bugün bizi sindireceklerini sanıyorlar.Heveslenmesinler...

1 Mayıs 82'de onlara ilan ediyoruz:

SİNMEYECEĞİZ.YARIN MEYDANLARDA-BARİKATLARDA OLACAĞIZ-BEKLEYİN BİZİ...

Selam olsun Türkiye işçi sınıfıyla dayanışan DÜNYA İŞÇİ VE EMEKÇİ HALKLARINA!

Selam olsun 1 Mayıs şehitlerine...
Selam olsun cuntanın işkencelerinde direnenlere..
Selam olsun bizimkilere,hapishanedekilere
Selam olsun Havana'daki-Kızıl Meydan'dakilere
Selam olsun Salvador'dakilere
Selam olsun İŞÇİ SINIFI SAVAŞÇILARINA-NEFERLERİNE

YAŞASIN DİSK'Lİ TÜRK İŞ'Lİ İŞÇİLERİN BİRLİĞİ
YAŞASIN İLERİCİ GÜÇLERİN CEPHE VE EYLEM BİRLİĞİ
YAŞASIN 1 MAYIS

Disk'li-Türk-İş'li işçiler...

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

10.Dünya Sendikalar Kongresi 10-15 Şubat tarihleri arasında Küba'nın Başkenti Havana'da toplandı,ve çalışmalarını tamamladı. Kongreye DSF üyesi olan ve olmayan örgütler birarada katıldılar.Bu örgütler adına sayıları 1000'e yaklaşan delegeler,tüm dünya ülkelerinden 260 milyon işçi ve ücretliyi temsil ediyorlardı.Kongrenin açılışında,Fidel Kastro,1,5 saati aşan uzun bir konuşma yaptı.Yine açılışta 9.Kongre ile 10.Kongre arasında ölen ve öldürülen sendikacıların anısına saygı duruşunda bulunuldu.Bunların arasında Kemal Türkler Ertan Andaç ve Kenan Budak'ın isimleri de yer alıyordu.10.Dünya Sendikalar Kongresi'ne DİSK yürütme kurulu üyesi Kemal Daysal,DİSK Yönetim Kurulu yedek üyesi ve Tekstil Sendikası Yürütme Kurulu Üyesi Selahattin Uyar,TÖB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioğlu ve FİDEF'den bir heyet katıldılar.Kemal Daysal Kongrede yaptığı konuşmada şu görüşlere yer verdi:

"Sayın Başkan, Değerli dostlar ve arkadaşlar,

10.Dünya Sendikalar Kongresi'ne katılmaktan büyük onur duyuyoruz. Bu kez çalışmalara,ulusal düzeydeki savaşımımız açısından öncekine göre çok daha değişik koşullarda katılıyoruz.Ancak bu,aranızda yer almamızı ve hepinizi DİSK ve işçi sınıfı adına içtenlikle selamlamamızı engelleyemedi.Kongreye bu elverişli çalışma koşullarını sağladığı için Küba İşçileri Sendikal Merkezine teşekkür ederiz.10.Dünya Sendikalar Kongresi'nin,burada,Küba'da toplanmasıyla Küba'yla ve ABD emperyalizmine karşı zorlu bir savaşım yürüten diğer bölge halklarıyla başlıbaşına önemli bir dayanışma eylemidir.Küba'nın yiğit emekçi halkı yalnız değildir ve hiçbir zaman yalnız kalmayacaktır.En içten duygularla selamlıyoruz Küba halkını...

Değerli dostlar,değerli arkadaşlar,

9.Dünya Sendikalar Kongresi'nden bu yana çağımızın temel nitelikleri değişiklik göstermediyse de bazı olumsuz gelişmeler ortaya çıktı.Kongreye sunulan temel belge tasarısında 80'li yılların ana

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

sorunları olarak adlandırılan bazı sorunlar ağırlaştı.Tüm uluslararası sendikal hareket dünyada barışın korunması gerektiği üzerinde birleşiyor Deklarasyonlar çerçevesini aşan,militarizm ve müdahale gibi araçlara başvuran bir politikayla karşıkarşıya bulunuyoruz.Bu politika yumuşama sürecini dinamitleme politikasıdır.Bu politika aynı zamanda silahlanma yarışını eşi görülmemiş bir biçimde hızlandırmayı içeriyor.Özellikle işçiler ve sendikalar açısından bu politikanın sorumlularını açık bir biçimde saptamak son derece önemlidir.Bunlar,kendileri için dünyada barıştan çok daha önemli şeyler bulunduğunu çiğ bir biçimde ilan ettiler Bunlar Wasington'dadır.ABD'yi yönetiyorlar ve tüm dünyaya egemen olmak istiyorlar.Gerginlik politikasının derinleşmesinin tek sorumlusu Reagan yönetimidir.Barıştan çok daha önemli olan şeyler uluslararası şirketlerin büyük karlarından başka birşey değildir.Uluslarüstü askersel sanayii kompleksi ABD....

Öte yandan tüm bu silahların sadece saklamak için üretilmedikleri de meydandadır.Bu silahlar kullanılmak içindir ve Pentagon stratejistlerinin bu alanda hazırlanmış planları vardır.En saldırgan emperyalist çevrelerin bu planları bozulabilir.Bu kavgada,uluslararası sendikal hareketin yüklediği işlev yaşamsaldır.Her belge tasarısında belirtildiği gibi tüm sendikaların ve barış yanlısı tüm güçlerin eylem birliği,utkuya ulaşmak için bugün herzamankinden daha çok gereklidir.Reagan yönetiminin müdahaleciliği ile uluslarüstü şirketlerin yeniden düzenleme stratejileri ve kapitalist bunalımın yükünü işçilerin ve halkların sırtına yıkmayı hedefleyen gerici ekonomik ve toplumsal politikalar bazı durumlarda çok somut ve çok açık bir biçimde çakışmaktadır.Türkiye örneği bu konuda anlamlıdır.12 Eylül 1980 devirmesi,ABD'nin bilgisi altında gerçekleşti.Ülkede insan hakları,sendikal ve demokratik özgürlükler üzerindeki baskıların arttırılmasına paralel olarak ABD yönetimi cuntaya desteğini arttırıyor.Reagan yönetimi Ortadoğu'da serüvenci girişimlerine gerilim ve çatışma politikasına cuntanın desteğini sağladığı ölçüde Türkiye'ye daha çok askeri yardım yapacağını açıkça ilan ediyor. DİSK

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

davasının başlamasından hemen önce Weinberger cuntaya ziyaret etti. ABD ve Türkiye arasında bir ortak savunma gurubu oluşturuldu.Washington,230 milyon dolarlık yardımını 700 milyon dolara yükseltmeyi kararlaştırdı. Reagan yönetimi Ortadoğu'daki petrol ülkelerini işgal etmeye yönelik ve dünyadaki binlerce işçiyi sömüren uluslarüstü petrol tekellerinin konumlarını genişletmek amacıyla acil müdahale birliklerine ya da NATO çevik birliklerine Türkiye'de askersel kolaylıklar elde etme pişindedir.52 DİSK yöneticisi hakkında askersel mahkemede idam cezası istenmesinin bu çerçeve içinde de değerlendirmek gerekiyor.Dava,temel hukuk normlarını da çiğnenerek sürüyor ve ardından 2000 sendika militanı daha yargılanacak.Aleksandır Heyg,bu davanın hemen başlangıcında Türkiye'de olacaktı.Ancak onun Polonya sorunu seyahati engelledi.Ve ardından Reagan yönetimi Polonya'da insan hakları ve sendikal özgürlükler üzerine timsah gözyaşları dökmeye başladılar.ABD Savunma Bakanı,"Polonya ve Türkiye birbirinden tümüyle ayrı iki şeydir"derken haklıydı.İyi niyetli olsalar bile bazı yorumcuların ABD'yi iki ayrı ölçü,yani çifte standart kullanmakla ayıplamaları ise tamamen anlamsızdı.Çünkü Reagan yönetiminin bir tek ölçüsü var:Bu ölçü Polonya'da olsun,Türkiye'de olsun,Salvador'da veya doğrudan ABD'de olsun işçilerin tüm kazanımlarını ortadan kaldırmak içindir.Bu nedenle ABD'nin sendikal özgürlükler ve insan hakları üzerinde söz söylemeye hiç hakları yoktur,olamaz.Şimdi biz söylüyoruz,ne biçim,ne de öz açısından Polonya ve Türkiye aynı kefeye konamaz.Askersel devirmeden bu yana 100 binin üstünde insanın Türkiye'de göz altına alındığı,resmi verilere göre bugün 50 bini aşkın politik tutuklunun bulunduğunu,askersel mahkemelerde 3000'in üzerinde ölüm cezası istendiğini ve bugüne kadar 70'i aşkın kişinin ölümüne yol açan işkencelerin sistematik olarak uygulandığını anımsatmak yeter.Ama tüm bunlar NATO Genel Sekreteri Josef Luns'un şu demagojik sözleri söylemesine engel olamıyor.Luns'a göre Türkiye'de yurtsever generaller bireyin güvenliğini ulusal yönden onarıyorlar.Bütün bunlar ülkemizde demokrasi,sendikal özgürlükler ve işçilerin daha iyi bir yaşama

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

kavuşmaları için verdiğimiz savaşımın,ulusal bağımsızlık,barış,yumuşama ve silahsızlanma savaşımına ne kadar sıkısıkıya bağlı olduğunu göstermiyor.

Değerli arkadaşlar,NATO,Avrupa Konseyi,OECD üyesi ve AET gözlemci üyesi olan bir ülkede DİSK yöneticilerine karşı yürütülen davanın, vurgulanması gereken bir başka yönü de şudur:Yüzbinlerce işçinin desteğinden güç alan DİSK,yığınsal eylemlerinden ötürü terörist bir proletarya partisi olmakla suçlanıyor.DSF'den,Dünya İş Konfederasyonundan ve UHSK'nun bazı örgütlerinden dayanışma görmekle suçlanıyor. Barış,demokrasi,ulusal bağımsızlık ve insanın insan tarafından sömürülmesine karşı savaşım verdiği için ideolojik olmakla suçlanıyor. İşçilerin yararına,patronlardan önemli maddi olanaklar koparmakla suçlanıyor.Burada yorum yapmıyoruz.Bunlar,askersel savcının iddianamede yer alan kendi sözleridir.

Değerli arkadaşlar,bunalımın yükünü işçilerin sırtına yıkmak için değişik politik görüşlere sahip DİSK yöneticisi arkadaşlarımızın yaşamları tehdit altındadır.Bu düzmece dava durdurulmalıdır.Bu konuda DSF,Dünya İş Konfederasyonu ve UHSK arasında ortaya çıkan görüş birliğini kutluyoruz.Türkiye işçilerinin savaşımını daima desteklemiş olan DSF'na büyük teşekkür borçluyuz.Ve bu kürsüden DİSK'i,yöneticilerini ve militanlarını kurtarmak için,dünyadaki tüm sendikal merkezleri bir kez daha eylem birliği içinde davranmaya çağırıyoruz.Bugün geçirmemiz,soğuk savaş ve uluslararası gerilim kışkırtıcılarıyla,dünyada işçi ve sendika düşmanı eğilimleri çürütlendirecektir.

TÜB-DER adına söz alan Gültekin Gazioğlu da şöyle konuştu:

DSF'nun 10.Kongresi'nin değerli delegeleri,uluslararası sendikal hareketin seçkin temsilcileri,yoldaşlarım,dostlarım,kardeşlerim,sizlere Türkiye toplumunun en dinamik kesimlerinden birini oluşturan TÜB-DER'in ve TÜB-DER'lilerin militan selamlarını getirdim.Sizlere ülkemde sosyal ve ulusal kurtuluş için mücadele eden geniş emekçi

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI TUSTAV

yığınların en sıcak selamlarını getirdim.Sizlere Türkiye barış güçlerinin,barış,yumuşama ve silahsızlanma için taşıdıkları güçlü istekleri getirdim.Aziz yoldaşlar,DSF 9.Kongresi'nden bu yana geçen 4 yıl içindeki dünya olaylarına baktığımızda,olumlu ve olumsuz gelişmeleri birarada görmekteyiz.Bir yanda dünya devrimci süreci ve onun öncüsü sosyalist sistem,uluslararası işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş hareketi, yeni gelişmeler,yeni başarılar kaydetti.Emperyalizm yeni yeni darbeler yedi.Kapitalizmin bunalımı daha da derinleşti.Dünya halklarının barış demokrasi, ulusal bağımsızlık,sosyal gelişme ve sosyalizm için verdiği topyekün mücadele yeni boyutlara ulaştı.Öte yandan ve bunun bir sonucu olarak,emperyalizmin ve uluslararası gericiliğin saldırganlığı da arttı.Uluslararası finans kapital ve tekellerin egemenliği tarafından belirlenen emperyalist saldırılar,dünya halklarına ve dünya barışına karşın büsbütün azgınlaştı.Bu yüzden uluslararası ilişkiler gerginleşti Savaş tehdidinin kara bulutları insanlığın üzerine çökmeye başladı. Yumuşama sürecini durdurmak ve soğuk savaş atmosferini geri getirmek niyetini güden emperyalist ve militarist gayretler aralıksız yoğunlaştı. Pentagon militarizmi tarafından yönlendirilen bugünkü Beyaz Saray yönetimi eski soğuk savaş günlerinin yöntemleriyle şekillenmiş bir politika izlemektedir.Bu politikanın bağ bileşini hiç kuşkusuz ki,anti-Sovyetizm dir.ABD yöneticileri ve uluslararası kitle haberleşme tekelleri "Sovyet tehdidi"dedikleri eski kurt masallarıyla sistemli ve iki yüzlü bir biçimde anti-Sovyetik bir histeriyle bağlıyorlar.Böylece silah tekellerinin kârlarına kâr ekliyorlar.

Değerli arkadaşlarım,bugün emperyalizmin saldırılarına en fazla uğrayan ve bu nedenle bir gerginlik ve savaş alanı haline gelen bölgelerin başında ülkemiz Türkiye'nin bulunduğu Ortadoğu gelmektedir.Amerikan yöneticileri Ortadoğu ve Doğu Akdeniz'de yeni yeni provokasyonlar düzenlemekte ve bölgemizi kana bulamaktadır.İsrail ve bölgenin diğer gerici rejimleri ile işbirliği halinde Ortadoğu'da silahlanma ve savaş kışkırtıcılığı yapıyor.Bölgede gerici ve saldırgan bir askersel paktın

TÜSTAV TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

kurulmasına,o olmazsa NATO'nun etki alanının Basra Körfezi'ne ve Hint Okyanusuna kadar uzatmaya,ülkeler arasında savaşlar çıkartmaya çalışmaktadırlar.İsrail yönetimini yeni saldırılara,yeni işgal ve ilhaklara teşvik etmekte,böylece Arap toprakları...üzerinde.emperyalist...kurmaktadır.....

Ayrıca eski ve yeni ikili anlaşmalar sonucunda 1950'lerden beri Türkiye'de pekçok Amerikan üssü bulunmaktadır.Bu nedenlerden dolayı Türkiye, ABD emperyalizmi için önem taşımaktadır.12 Eylül 1980 askeri darbesinin altında yatan uluslararası gerçek de budur.Türkiye'deki askeri diktatörlük bölgedeki Amerikan silahlarının doğrudan bir parçasıdır.Bugünkü rejim,Türkiye tekelci sermayesinin sınıfsal egemenliğinin bir askeri faşist diktatörlük biçiminde alabildiğine merkezileştirildiği demokrasinin zerresinin bile bulunmadığı gözü dönmüş bir zorbalık rejimidir.

Arkadaşlarım,başkanı olduğum örgüt TÖS-DER'in hukuki durumuna gelince,50'yi aşkın akdaşım mahkûm oldu.Bunların çoğunluğu da 8-9 yıl arası hapis cezası verildi.Mahkeme,200 bin üyesi,60-70 yerel şubesi olan bu meslek örgütünün illegal ve gizli örgüt olarak mütalaa edildi. Geçmişte yaptığımız her türlü demokratik,bilimsel,kültürel faaliyeti suçlandı.Eğitimin,devletin ve ülkenin demokratikleşmesi için verdiğimiz aralıksız uğraş suç ilan edildi.

Aziz yoldaşlarım,soğuk savaşın ağır bulutları altında,emperyalizmin ve uluslararası gericiliğin savaş tehdidi ve saldırganlığa karşısında güçlüyüz ve iyimseriz.Çünkü işçi sınıfına ve onun devrimci öğretisine sarsılmaz bir bilinçle ve inançla bağlıyız.Çünkü işçilerin birliğine,halkların kardeşliğine inanıyoruz.Çünkü insanlığa inanıyoruz.

Kongrenin 2.günü DSF,Türkiye üzerine bir basın toplantısı düzenledi.Geniş ilgi uyandıran ve çok sayıda basın mensubunun katıldığı bu basın toplantısından Kemal Daysal ve DİSK davasının ilk duruşmalarına katılmış olan Fransız avukatı Frederik Veyl söz alarak DİSK davasını

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

ayrıntılı olarak anlattılar.Diğer örgütler ve bu arada TÖB-DER üzerindeki baskılar üzerinde de durdular.Toplantı sonunda İstanbul'daki 1 Mayıs 1977 kutlama gösterisi üzerine bir film gösterildi.

Türkiye heyeti Kongrede,Kararlar Komisyonu'na seçildi ve bu komisyonun çalışmalarına katıldı.Diğer kararların yanısıra,10.Dünya Sendikalar Kongresi "Ulusal bağımsızlık,demokratik özgürlükler,sendikal haklar ve toplumsal ilerleme için,işçilerin ve halkların yürüttükleri savaşımlarla dayanışma"başlığı altında bir kararı onayladı.Bu genel dayanışma kararının içinde yer alan Türkiye bölümünde şöyle deniyor:"Dünya sendikalar hareketi,Türkiye'de sendikalar üzerinde uygulanan ağır baskıları ve sendikal hakların,demokratik özgürlüklerin tümüyle ortadan kaldırılmasını kınar.Kongre DİSK'le en geniş dayanışma içinde olduğunu ilan eder ve 52 sendika yöneticisinin ölüm isteğiyle yargılandığı DİSK hakkındaki düzmece davaya,askersel rejimin derhal son vermesini talep eder.Türkiye'de hapiste bulunan tüm sendikacılar derhal serbest bırakılmalı ve sendikal haklara,demokratik özgürlüklere bütünüyle saygı gösterilmelidir."Üte yandan,kararlara komisyonun önerisi üzerine Kongre,Türkiye'de Kenan Evren'e bir telgraf gönderilmesini de oybirliğiyle karar altına aldı.Kongre onayladıktan sonra Kenan Evren'e çekilen telgrafta şöyle deniyor:"10-15 Şubat 1982 tarihleri arasında Küba'nın başkenti Havana'da toplanan Dünya 10.Sendikalar Kongresi tüm dünyadan 260 milyon işçiyi temsilen katılan delegeler,DİSK yöneticilerine ve militanlarına karşı yürütülen dava ve koğuşturmaların durdurulmasını ve bunların derhal serbest bırakılmalarını,tutuklulara uygulanan işkencelere son verilmesini talep ederler."

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI